

İKİ GELECEK ARASINDA

ZOR BİR GEÇİŞ DÖNEMİ, DEVLETİN DÖNÜŞÜMÜ VE AYDINLARIN SORUMLULUĞU

15 Temmuzdaki hadiseyi nasıl yorumlamamız lazım? Bu soruya cevap vermek için, süreç içerisinde yaşanan gelişmeler yanında meseleyi daha geniş bir zaviyeden incelememiz gerekiyor. Türkiye'deki bütün darbeler, son teşebbüs hariç belli bir hedef doğrultusunda yapılmıştır. 15 Temmuz'un ana hedefi ise Türkiye'nin parçalanmasıdır ki bu hareket FETÖ ile başlayıp onunla biten bir işgal hareketi değildir. Hareket, başta ABD olmak üzere NATO çıkışlı, diğer Avrupa ülkelerinin de destek verdiği bir konsorsiyumun eseridir. Zaten darbe girişimiyle baş gösteren "mega-kriz"de bizi en çok endişelendiren, krizin bu küresel niteliğidir. Bu açıdan söz konusu kalkışma, Türkiye'nin darbeler tarihi içerisindeki en trajik hamle olarak kaydedilecektir muhtemelen.

Haliyle 15 Temmuz darbe girişimi, büyük fotoğrafın merkezinde yer alan küçük bir noktadan ibaret olup, fotoğraf ancak bütün boyutları ile birlikte değerlendirildiğinde gerçeği tespit edilebilmek mümkün olabilecektir. Söz konusu büyük fotoğrafı, bütünden parçaya, çevreden merkeze doğru incelemek, gerçeği görmeyi kolaylaştıracaktır. Fotoğrafın en genel boyutu Batı dünyasının İslâm'ı tüm düşmanlıklarının hedefi haline getirmesi oluşturur. Takiben ele alınması gereken ise tarihsel birikimiyle Türkiye'dir. Darbecilerin öldürmek istediği cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın diğer coğrafyalardaki Müslümanların gönüllerinde son derece itibarlı bir lider olduğu herkesin bildiği bir husustur. Bu, Erdoğan'ın şahsi özelliklerinden çok, Türkiye'nin bin yıl süreyle İslâm'ı en üst düzeyde temsil etmesinin doğal sonucudur. Farklı coğrafyalarda yaşayan Müslümanların mevcut durumlarına ve geleceklerine ilişkin güven ve umutlarında hep Türkiye vardır. Bu ise Türkiye'nin jeopolitik önemini kat be kat artırmaktadır. Dolayısıyla Türkiye, İslâm'a ve Müslümanlara yönelik kin ve düşmanlıkların hep hedefinde olan bir ülkedir. Bundan dolayı 2012 yılındaki Hakan Fidan olayından sonraki süreç içerisinde Gülen şebekesi, Batı medyası, sağ ve soldaki partiler ve seküler aydınlardan vs. oluşan bir 'ittifak' ortaya çıkmış; bununla Erdoğan arasındaki gerginlik sürekli artmış ve taraflar mücadeleyi bırakmamışlardır. 1980'li yıllarda CIA'nın "Yakın ve Güney Asya Bölgesi Milli İstihbarat Şefi" görevini yürüten Graham Fuller, Amerikan dış politikasının en önemli hedeflerinden birinin liberal bir İslâmî reformu teşvik etmek amacıyla Nurcuların -özellikle Fethullah Gülen'in- desteklenmesi gerektiğini aracı sürmüştür. Ona göre Gülen ekibi, Türkiye'deki ve yurtdışındaki okullarıyla, vakıf ve şirketleriyle "İlmlî İslâm" projesinin en önemli aracı olmaya adaydırlar.

Meselenin bu yönü dikkate alınmadan, solun, Kemalizm'in, liberallerin maddi hamiliğini bile üstlenen Gülen şebekesinin, sol-liberal aydınların çoğunu kendi yanına çekmeyi, kendi faaliyetlerini meşrulaştırmayı (özellikle Abant toplantıları ve medya ayağı sayesinde) başarması bihakkın kavranamaz. Bu açıdan sol-liberallerin tüm yelpazesi süreçten bizzat sorumlu, kendini dışarıda bırakamayacak kadar merkezi konumdadır. İslâmî kesim bu şebekenin eğitim ve bürokrasidedeki gücünü avantaja çevirmek için işbirliği yaparken sol-liberaller İslâmcılardan kurtulmak, onların kimliklerini yozlaştırmak, İslâmî kesimi bölüp parçalamak, bir din olarak İslâm'ı reforme etmek için bu şebekenin fikirlerini neoliberal tezlerle kuvvetlendirip hem Türkiye'de meşrulaştırdı, fikri ve siyasi zemin oluşturdu hem başta AB olmak üzere uluslararası çevrelere tanıtıp, destek almalarını, ciddiye alınmalarını sağladı.

Bu aşamadan sonra *krizin ortasından* sorulabilecek sorulardan biri de "darbeden daha sert ne olabilir?" sorusudur ve bu noktada şunlar söylenebilir: eğer süreç az önce resmetmeye çalıştığımız şekilde işliyorsa, bu durumda 15 Temmuz kalkışmasının bir sonraki ve (sonuçları daha ağır) bir girişimin ilk ayağı olabileceği söylenebilir. Öyle gözüküyor ki Türkiye, Osmanlı'nın son döneminde nasıl birtakım örgütler Batıdan aldıkları destekle ülkenin parçalanması için çalışmışlarsa şimdi de PKK, DAES ve PYD gibi teşkilatlar FETÖ ihanet şebekesinin içeriden, aynı güçler tarafından da dışarıdan desteklenerek Türkiye'ye karşı canhıraş bir mücadele vermektedirler. 15 Temmuz hareketi, sadece sürecin bir parçasıdır; süreç devam etmektedir. Ana amaç, yeni *sosyolojik fay hatları* inşa ederek Türkiye'yi sosyolojik olarak bölmektir. Sivil ve askerî bürokrasi ile özel sektör alanında yapılan çok seri ve yoğun operasyonların, yeni bir sosyolojik ayrışmaya sebep olup olmayacağı, yeni fay hatları inşa edip etmeyeceği iyi hesaplanmalıdır. Yangını söndürürken yangına benzin taşımamaya gayret edilmelidir. Bu konuda özellikle dikkatli olunması gerekmektedir. Çünkü sosyolojik savaşın etkileri anında değil yıllar sonra görülebilir, yavaş ve tedricidir. O sebeple krizin çözümü sürecinde yapılanların gelecek üzerinde kesin etkilerinin olacağı göz ardı edilmemelidir.

Şunun da altı çizilmelidir; darbe girişiminin de etkisiyle birtakım şeylerin değişeceği kesin, önceki dünyaya geri dönüş olmayacaktır artık. Peki, bu değişiklikler derin ve kökten mi olacak? Dahası iyi yönde mi olacak? Elbette ki bu travmatik kriz yeni bir toplum türü doğuramaz ama eski türü yıkmaya yardım edebilir. Bu açıdan siyasi sistemde veya eğitim alanında 'köklü' reformlar yapmanın işe yarayabileceği söylenebilir. Örneğin, kamuda 'liyakat' sisteminin getirilmesi bir çare olabilir. Bu tür büyük değişiklikler kısa vadede de uzun vadede de birtakım aktörlerin gerçek anlamda yok olmasına yol açabilir. Ama zaman geçtikçe sağduyulu çözümlerler daha anlak ve daha felaketçi tepkilerin yerini alacaktır.

Ancak işgal hareketi sonrasında süreçlere işe yarar biçimde müdahale etme şansımızı artırmak istiyorsak bu süreçte gözlemlediğimiz şeyi iyi tanımlamamız gerekir. Millettin, tüm o iktidar seçkinlerinin ve onlara ait mekanizmaların hiçbir işe yaramadığı yerlerde gerçek kurtuluş savaşlarını verdiği kadar, yardım çağrılarına çabucak icabet ederek, sahici yaşamsal mekânların yegâne inşa edicisi olduğunu bizzat yaşayarak gördük. Nitekim 15 Temmuz'da, daha emniyet güçleri harekete geçmeden, millet, darbeciler karşısında kendiliğinden harekete geçmiş ve oldukça farklı taktiklerle ciddi bir direnişi örgütlemiştir. Bununla birlikte adalet, hakikat, dayanışma gibi değerler yeni duygulanımların, yeni kavramların ve farklı bir dilin oluşmasının yolunu açmıştır.

Unutmamalıyız ki yeni davranışların kökeninde her zaman yeni bir dil vardır. Kısacası acil bir genel çözümlenmeye muhtacdır. İslâm, salt bir din duygusu biçiminde de olsa bu halkın Sünnisi, Alevisi, her türden etnisitesi, sarhoşu, başı açık gezen veya çarşıya bürünen kadını nezdinde, evvela bir şura doğru akmakta ve sokaklara yayılmaktadır. Zira toplumun geniş kesimlerinde, İslâm'ın bu toprakların harcı olduğu kanaati hâkim. *Türkiye'nin tümünün Müslümanlık olduğu şeklindeki yaklaşım memleketin bölünmemesini de izah eder aslına bakılırsa*. Bundan sonra bu şuur altı tepkiler, beşerin fitri aidiyet ve mensubiyeti olan sahih İslâm'a doğru evrileceği hususunda umut vermiştir. Ancak bunu Allah'ın bir mucizesiyle gerçekleştirmesini beklemek boş avuntudur. Müslüman münevverler artık dinle alakalı olarak geleneğin, folklorun bütün malzemelerini kutsamak yerine, onları *İlahi Vahyin* ölçüsüyle tartmaya başlamalı, bu öğretiyi şu temiz fitratlı halklarına anlatmalıdırlar. Zira peygamberler "insanları sırtlarındaki yükten ve bilekleriindeki zincirlerden" kurtarmak için mücadele etmişlerdir. Ancak yalnızca böyle girişimler mevcut sorunları çözebilecek kalıcı politikaların hazırlanmasını sağlayabilir. İşte bu yüzden umutlu ya da umutsuz iki gelecek arasında bulunuyoruz. Dolayısıyla tercih edilen yeni hedefler ve uygulamaya konulan yeni yöntemler ya yeni bir düzenin oluşmasına yardım edecektir. Ya da zayıflığın ve zaafın neticesi olan uygulamalar sebebiyle, kriz bir çığ gibi her şeyi içine alacaktır.

Bu vesileyle Kurban Bayramınızı tebrik ederiz. Yeni sayımızda buluşmak dileğiyle.

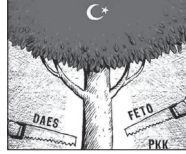
GÜNDEM

DOSYA

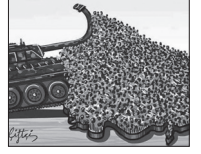
04

Devletin Dönüşümü ve Gelecek
Şemseddin ÖZDEMİR

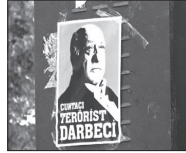
30

15 Temmuz: Türkiye'yi İşgal Hareketi
Mustafa AYDIN

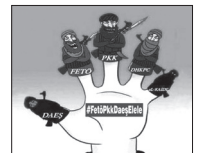
11

Kadife Darbeden Askeri Darbeğe-2:
Üst Akıl/Dış Beşin Siyonizm,
İç Akıl/Beşin Masonluk,
Taşeron Yapı Gülen Hareketi
Burhanettin CAN

36

Küresel Güç Merkezlerinin Hedefindeki
Türkiye ve 15 Temmuz Darbe Girişimi
Celalettin VATANDAŞ

23

Modernitenin Temizlik Düşü ve
Ortadoğulu Göçmenler
İbrahim KESKİN

48

Gülen Versus Erdoğan:
'Son'a Doğru (mu)?
Kürşad ATALAR

25

ORTADOĞU'DAN

56

Tarih, 15 Temmuz;
Her Şey Meydana Çıktı
Metin Önal MENGÜŞOĞLU

Sahibi

Pınar Yayınları Tic. ve San. A.Ş. Adına
Şemseddin Özdemir

Genel Yayın Yönetmeni

Cevat Özkaya

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Metin Çığırkçı

İdare Merkezi

Bereketzâde Mah. Okçumusa Cad. Bank Han
No: 11 D. 3 Şişhane Beyoğlu-İST.
Tel: (0212) 293 90 41 - (0543) 281 58 85
www.umrandergisi.com
umran@umrandergisi.com
abone@umrandergisi.com

Temsilcilikler

Ankara: (0312) 418 12 77
İzmit: (0542) 250 75 77
Trabzon: (0462) 321 95 44
Isparta: (0246) 223 24 87

Nasıl Abone Olabilirsiniz?

1. Umran Dergisi'ne abone olmak veya aboneliğinizi yenilemek için 0212 293 90 41 nolu abone hattımızı arayabilirsiniz.
2. www.umrandergisi.com sitemize girip Abonelik sayfasındaki Abone Formu'nu doldurarak abone olabilirsiniz.
Abone Ücretleri (Yıllık/12 Sayı):
Yurt içi: 80 TL (KDV dahil)
Yurt dışı: Avrupa 60 EURO
Diğer Ülkeler: 80 USD
Birim Fiyatı: 7 TL

Abone Ücretini Nasıl Ödeyebilirsiniz?

- 1- 0212 293 90 41 nolu abone hattımızı arayıp kredi kartınız ile ödeyebilirsiniz.
- 2- Posta Çeki hesabımıza abone ücretini yatırarak. (Posta çekine abonenin kendi adını yazmayı unutmayınız.)
POSTA ÇEKİ HESAP NO: 654482
Alıcı Adı: Pınar Yayınları Tic. ve San. A.Ş.
- 3- Banka Hesap numaramıza, abone ücretinizi doğrudan yatırabilir veya internetten havale edebilirsiniz.
BANKA HESAP NO: 8515535-2
IBAN: TR46002050000851553500002
Kuveyt Türk Eminönü Şb.
Hesap: Pınar Yayınları Tic. ve San. A.Ş.

Görsel Yönetmen

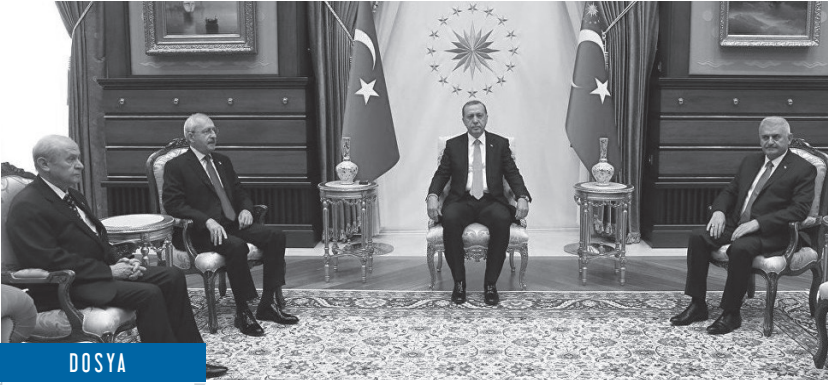
Tekin Öztürk
www.tekinozturk.com.tr

Baskı: Şenyıldız Yayıncılık ve Matbaacılık
Gümüş Suyu Caddesi Işık San. Sit. No:19 C Blok 102
Topkapı / İstanbul

Tel: (212) 483 47 91 - 483 48 23
Yaygın, Süreli. Ayda bir yayımlanır.

Eylül 2016 Sayı: 265

Yazıların ve ilanların sorumluluğu sahiplerine aittir.
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder.

DOSYA

63

Darbeler, Cemaatler ve Din Anlaşısı
Süleyman ARSLANTAŞ

72

Devrim, Dikta, Otoriterlik
Ümit AKTAŞ

66

Aydınların Darbeyle İmtihanı
Ercan YILDIRIM

YAŞAYAN İSLÂM

76

Kadı Abdülcebbar ve Bazı Kur'ânî Meseleler
Murat KAYACAN

Kurban Bayramı'nızı tebrik eder,
dünya müslümanlarının ve bütün insanlığın kurtuluşuna vesile
olmasını Yüce Rabbimizden niyaz ederiz.
Umran

Devletin Dönüşümü ve Gelecek

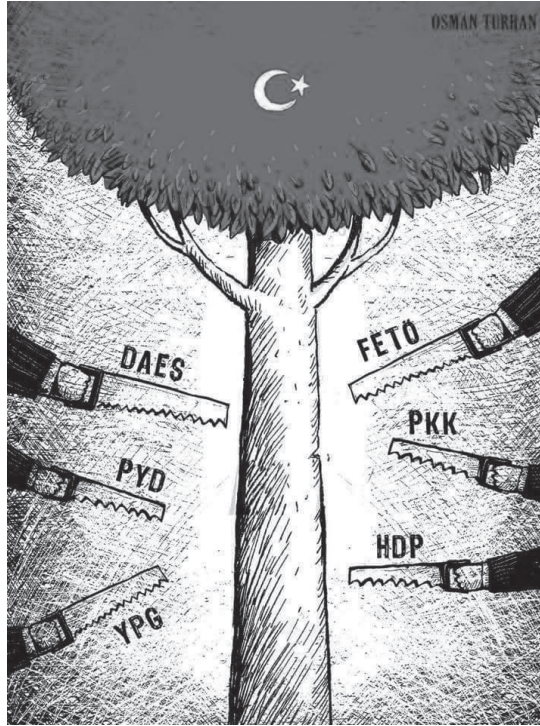
Devlet, şunu uygulama koymuş olabilir: Bu toplumun mayası olan dini ne kadar pasifleştirirsen devletin bekası o derece tehlikeye girecektir ve bunu bertaraf etmek için de binlerce yıldır süre gelen asli unsurlarının önünü açarak ve hatta bizzat öncülük ederek, devletin beka sorununu ortadan kaldırmaya karar vermiştir.

Şemseddin ÖZDEMİR

4

Malum gündem 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili olarak ekranlarda, gazetelerde ve sosyal medyada bir hayli yorum yapılıyor, değişik kanaatler ileri sürülüyor. Bununla birlikte alttan alta uzun zamandır yaşanmakta olan bir dönüşüm de göze çarpmıyor değil. Kanaatime göre Türkiye’de devleti yönetenler, İstiklal Harbi sonrasında özellikle de Lozan Barış Antlaşması’yla birlikte isteyerek veya istemeyerek birtakım kararlar almak zorunda kaldılar. İstanbul’u ve Anadolu’nun çeşitli yerlerini işgal altında tutan güçler savaşın galipleriydiler ve ordusu lağvedilen Osmanlı ise mağlup idi. İşgal güçleri, mağlup olanlara birtakım isteklerini dayattılar. Yani bizdeki meşhur bir deyimle, “Kırk satır mı, kırk katır mı” olarak özetleyebileceğimiz bir durum vaki oldu, o günkü mağlup güçler, kırk katıra razı olmak mecburiyetinde kaldı.

Şimdi kırk satır ve kırk katırın şöyle bir yanı var; işgalciler bir yandan işgal edilen bölgelerin elde tutulmasını istiyorlardı ama öte yandan elde etmek istedikleri başka ve daha mühim şeyler de vardı. Bunun için bir pazarlık yürütüldü,

savaş sonunda liderliği elinde tutanlar, İslâm’dan, Osmanlı’dan ve bütün tarihi değerlerinden kopmayı taahhüt ederek, Anadolu’nun işgal altındaki yerlerine tekrar elde etmeyi amaçladılar. Dönemin Batılı güçleri o dönemdeki idarecileri böyle bir duruma mecbur bıraktılar. İşgal güçlerinin Anadolu’yu terk etmesi için buna razı olundu veya isteyerek yapıldı; çok önemli değil. Önemli olan neticesidir ki, o da bir sebeple toplumu ayakta tutan bütün değerlerden vazgeçerek bir milletin hayat damarlarının kuru-

tulmasıydı. Nitekim 1924 sonrası buna dönük olmak üzere çok radikal değişiklikler yapıldı. Doğrusu yakın tarihte bu durumla karşılaşan hiç bir ülke yoktur. Çin veya Yugoslavya’da bile komünistler kendi alfabelerini dayatmalarına karşın Müslümanlara Arap alfabesini yasaklamadı. Oysa Türkiye’de 1928 sonrasında bu alfabenin kullanılması yasaklandı, 1930’larda Türkçe ibadet adı verilen bir uygulama yapıldı. 1960 darbesinde dahi bu uygulamanın tekrar hayata geçirilebileceği şeklindeki kaygı toplumu tedirgin ettiği hatırlanırsa, yaşanan sarsıntının önemi kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Milli ve Yerli Unsurlar

Sonuç itibarıyla bu minvalde 50-60 sene zarfında Türkiye’de yönetimler şu ya da bu şekilde kendi milletiyle ve onların değerleriyle savaştı. Kürtleri yok saydı, en küçük bir İslâmî yapılanmayı irtica paranoyasıyla ezmeye çalıştı. En son 28 Şubat ve 2000’lerin ilk yarısında yaşadıklarımız bundan kaynaklanan gelişmelerdi. Bu politikaların sonu yoktu ve son zamanlarda yaşadığımız durum şunu ortaya koydu. Günümüz dünyasında iletişim teknolojilerinin kolaylaştırdığı bir ortam var artık hiçbir şey gizli kalmıyor ve anında ortaya çıkıyor. Her şeyden anında haberdar olan yeni nesil gençlik ve etnik guruplar anında harekete geçiyor ve küresel çapta bir eylem örgütleyebiliyor. Bu durum ise küresel güçler açısından son derece vahim sonuçların önünü açıyor. Bu durumu farklı saiklerle de olsa ilk fark edenlerden Turgut Özal, “Adriyatik’ten Çin Seddi’ne” diye bir büyük hedef ortaya koydu ve bunun bedelini meçhul bir şekilde canıyla ödedi. O zamandan beri halkın zihninde şu durum daha da netleşti: “Türkiye’nin büyümesini aslında hiçbir Batılı ülke istemiyor”. En son 15 Temmuz darbe girişimiyle birlikte bu güçler halen de bunu istemediklerini çok net ve açık açık dile de getirir oldular.

Bu minvalde, devlet dengesi içinde öteden beri her daim var olmuş olan milli ve yerli unsurlar son yıllarda şunu görmüş olabilirler. Eğer Türkiye eski reflekslerle devam eder, milletin yüzyıllardır süre gelen değerlerine ve geleneklerine sırt döner ve onları yok sayarsa, bu Türkiye bırakın büyüme-yi veya olduğu gibi kalmayı, aksine hızla küçülme hatta parçalanma dahi vuku bulabilir. Bu durum özellikle etnik kışkırtmaya konu olan Kürt kesim için geçerli. Keza Müslüman coğrafyanın aslî bir parçası olan Kürtler de bu toprakların mayası niteliğindedir. Bilindiği gibi Türkiye son yıllarda ait olduğu uluslararası kamptan dolayı yurtdışına barış amaçlı askeri birlikler gönderdi; Somali, Koso-va ve Afganistan bunlardan birkaçıydı. Bu ülkelere giden askeri erkân yanındaki Türkiye’deki milli ve yerli unsurlar şunun farkına vardı: O ülkelerin halklarının Türkiye’ye yoğun bir sevgisi ve sempatisi var. Elbette daha başka gelişmeler de vuku buldu ama ben şimdilik bunları zikretmekle yetineceğim. Bu durum, Türkiye’deki elitlerin kendilerine şu soruyu sormalarına vesile oldu: “Yıllarca biz kendi milletimizin değerleriyle uğraştık ve ol-

Devletin bu noktaya gelmesinde Erdoğan’ın etkisi meselesi çokça konuşulan ve konuşulacak olan bir konudur. Şunu hemen söylemek gerekir ki, Erdoğan’ın milli ve yerli duruşu ve etkinliği tabii ki yadsınamaz; lakin devletin bu konudaki kararlılığı da yadsınamaz. Keza, bu devletin uzun yıllara dayanan bir geleneği ve tarihsel arka planı vardır ve bu durum bir müddet kesintiye uğrasa da kırılma noktalarında kendisini her daim göstermiştir. Bu bakımdan Tayyip Erdoğan gibi cesur ve gözünü budaktan sakınmayan bir liderin olması da yaşanan dönüşüm süreciyle örtüşmüştür. Kaldı ki bu aynı zamanda Türkiye için de büyük bir şanstır.

madık işler yaptık ama başka halkların bize olan bu teveccühünün kaynağında bizim yıkmak için elimizden geleni yaptığımız değerler var.”

Bu ve buna benzer yaşanan *duygu* yoğunluklu vakıalar, devletin karar alma mekanizmalarında etkili oldu. Bu bir kanaat; yüzde yüz böyle olduğunu tartışmasız bir şekilde ispatlayamam. Lakin hem içte hem de dışta yaşanan buna benzer birçok müspet olayların etkili olduğunu düşünüyorum. Fakat iş neticesiyle bir şey ifade eder. Bu olaylar AK Parti iktidarının ilerleyen yıllarında daha çok belirginleşti. Zira AK Parti iktidarının ilk yarısı oldukça sıkıntılı geçti. 2002 ile başlayan süreç, birçok badireler atlattı. Bir oy ile ipten dönen kapatma davasında tutun da, “laikliğin kale-si” olarak kodlanan Çankaya’ya Abdullah Gül’ün seçilmesi gibi daha bir vakıalar eşliğinde bu silsile, 2008’de 27 Nisan e-muhtırası ile zirve yaptı. Askeri birliklerden bir kısmının üniformalarıyla katıldığı Cumhuriyet mitinglerini de unutmamak lazım. Tabii bir Dolmabahçe serüveni vardır ki, bu durum yaşanan süreçte de etkili olmuştur. Her iki tarafın da “sır” olarak tuttuğu bu görüşme gelecekte gün yüzüne çıkar mı bilemiyorum, ama sonuç itibarıyla bu ülke için olumlu neticeler doğurmuş gibi görünüyor.

Şimdi buradan hareketle zihnimde oluşan ka-naat şudur: 2007-2008 yıllarından sonra devlet, kendi tarihiyle ve milletin değerleriyle barışma-ya karar verdi ve buna Kürtler de dâhildir. O sebeptendir ki açılım, çözüm ve kardeşlik süreciyle birçok adımlar atıldı ve eğer karşı taraf Türkiye'yi kasteden güçlerin aparatı olarak çatışmaya tekrar başlamasaydı daha da çok adımlar atılacaktı. Bu vesileyle, devletin çözüm süreci adı altında başlattığı Kürtlerle barışma sürecini mutlak manada HDP ve avanesinin baltalamış olduğunu da belirtmek gerekir. 2015 genel seçimlerinden önce şerh ittifakının bir parçası olan bu parti, seçim süreci boyunca birkaç yılda bin bir türlü emekle inşa edilen kardeşlik ortamını bir anda berhava etti. Öyle ki Recep Tayyip Erdoğan tek parti devri uygulamalarını politika haline getiren CHP'li siyasetçilerden daha kötü bir figür olarak sunuldu yeni nesillere. Sol aydınların yönlendirmesi ve cemaatin katkılarıyla bu yolda epey mesafe kat eden HDP barajı geçerek AK Parti'yi tek başına iktidar olma konumundan etti. Ne var ki 7 Haziran 2015 seçimlerinde elde etmiş olduğu başarıyı kötüye kullanan HDP, Kürt halkının yoğun yaşadığı Güneydoğu'da hendekler kazarak, tekrar çatışmayı körükleyip, adeta kendi sonunu hazırlamıştır. Bu olayda devlet veya hükümet fark etmez, müsamahasız bir mücadele sürecini yeniden başlatmak durumunda kaldı. 1 Kasım seçimlerinin yapıldığı ortamda da bu mücadele sürüyordu. Buna karşın HDP oylarındaki ciddi düşüş birtakım gelişmelerin halk tarafından da fark edildiğini gösterir.

Dönüşüm ve Erdoğan'ın Etkisi

Çözüm süreci olarak andığımız süreçte yaşananlar ve halkın değerlerine dönük baskıcı politikalara son verme durumu üzerinde durulmayı hak ediyor. Çünkü bütün bunları yani serbestlikleri, devlet korktuğu için gerçekleştirmedi. Bilakis gönüllü olarak, kendi iradesinde bir süreç dâhilinde başlattı. Bu sürecin sonucunda birlik ve beraberliğini peçinleyecek olan bir Türkiye'nin bölgesel bir güç olmanın ötesinde birtakım hedeflerinin bulunduğu söylenebilir. Kabul edilebilir ki bu süreçte kopartılan onca fırtınaya karşın, Türkiye'de artık her şey konuşulur hale geldi. Bununla birlikte Türkiye, savunma sanayii alanında önemli yatırımlar yaptı. Batı bu çıkış karşısında paniğe kapıldı ve kontrolden çıkan Türkiye'yi

frenlemek amaçlı harekete geçti. Bu son yaşadığımız 15 Temmuz darbe girişimi bunun en net göstergesidir. Dolayısıyla 1920'lerdeki Türkiye kadrolarının yürüttükleri ve milleti ciddi ölçüde yaralayan gelişmeler kesinlikle arızidir. Bugünkü durum ise Türkiye'nin dayandığı esas temelin; *din ü devletin* fiiliyata dönüşmesidir ve bunun devletin milli ve yerli unsurları tarafından uygulamaya konmuş olabileceğini düşünüyorum.

Bu politikalarının uygulanması bağlamında özellikle de devletin bu noktaya gelmesinde Erdoğan'ın etkisi meselesi çokça konuşulan ve konuşulacak olan bir konudur. Şunu hemen söylemek gerekir ki, Erdoğan'ın milli ve yerli duruşu ve etkinliği tabii ki yadsınamaz; lakin devletin bu konudaki kararlılığı da yadsınamaz. Keza, bu devletin uzun yıllara dayanan bir geleneği ve tarihsel arka planı vardır ve bu durum bir müddet kesintiye uğrasa da kırılma noktalarında kendisini her daim göstermiştir. Bu bakımdan Tayyip Erdoğan gibi cesur ve gözünü budaktan sakınmayan bir liderin olması da yaşanan dönüşüm süreciyle örtüşmüştür. Kaldı ki bu aynı zamanda Türkiye için de büyük bir şanstır. Dolayısıyla eğer biz-zat devletin içindeki milli ve yerli unsurlar buna karar vermemiş olsaydı, geçmişte olduğu gibi Tayyip Erdoğan'a ve iktidara birçok tuzak kurabilir ve onun yürüdüğü yoldan ayrı düşebilirlerdi. AK Parti'nin kapatma davası sürecinde yaşananları buna misal gösterebiliriz. O gün parti sadece bir oy ile ipten dönmüştü ve o bir oyun kimliği sonraki süreç açısından da önemli idi. Eğer o gün AK Parti kapatılsaydı bugün belki çok farklı şeyler konuşuyor olabilirdik. Dolayısıyla bu milli ve yerli kararın, devletin özünden kaynaklanan bir refleks ile verilmiş olabileceğini düşünüyorum. Kaldı ki mantık da bize bunu dayatıyor adeta. Keza, tarih sahnesinde var olmak isteyen hiç bir devlet, kendi milletin değerlerini uzun süre yok sayamaz ve onlarla çatışmaya giremez. Aksi durumda bunun bir beka sorununa dönüşebileceğini söyleyebiliriz.

Alınan kararın birtakım kesintilere uğramış olmasına (ve gelecekte olabilecek sabote etme girişimlerine) karşın, bu süreç aynı karahlıkla devam edecektir. O sebeple bundan sonrası için daha önemli hale gelen, bu kararın içeriğinin doludurulması ve daha nitelikli hale getirilmesidir. Bu ise devletin kararı yanında hatta ondan daha çok toplumun ve milletin kararları sonucunda olabile-

cektir. Zira toplumun geniş kesimlerinde, İslâm'ın bu toprakların harcı olduğu kanaati hâkim. Türkiye'nin tümünün Müslümanlık olduğu şeklindeki yaklaşım memleketin bölünmemesini de izah eder aslına bakılırsa. Nasıl ele alınırsa alınsın, İslâm bu toprakların vazgeçilmez harcıdır. Geçmiş uygulamalar şu veya bu şekilde bizi bugünlere kadar getirdiler fakat bunların sonu geldi. Geçmişte bunların gündeme getirilmesi konusunda -Necmettin Erbakan hariç- bazı siyasetçiler buna hazır değillerdi. Hatırlarsanız vakti zamanında Süleyman Demirel bu tür şeylerin konuşulmasının "henüz vakti değil" demişti; Bülent Ecevit mesela bazı şeyleri gündeme getirmeye çalışmış ve birtakım çevreler "zamanı değil" diye tepki göstermişti. Yani bu gibi şeylerin başımıza bela açabileceği söyleniyordu.

Yıllarca bu toplumu din dışı kılmaktan ziyade, dini hiçbir işe karıştırmayan, Allah ile kul arasına hapseden, pasif hale getirilmiş şekilde varlığını sürdürmesine zemin hazırlayan proje artık iflasın eşiğindedir. Dinin kamusal alan dâhil her yerde görünür olması ve yaşadığımız son darbe ile devletin bir kurumu olan Diyanetin, -Yeniçeri Ocağı'nın lağvedilmesinde olduğu gibi- darbe gecesi camilerden salalar okutarak milleti sokaklara çağırması, Allah ile kul arasına hapsedilip pasifleştirilen dinin, aktifleştirerek toplumsal yaşamdaki işlevselliğinin arttırılmasının bir parçası olarak ele alınabilir.

Bu durum aynı zamanda şunu hatırlatmıştır. Bilindiği üzere birçoklarına göre Türkiye'nin kurucu refleksi Sünni, yani Osmanlı'dan gelme Maturidi-Hanefi ama dinin içeriğinin pek olmadığı bir inanç sistemidir. Yani adı var ama kendisi yok, bir anlayış var. Dinin dışına çıkma durumu yok fakat dinin içinin boşaltılması gibi bir garabet söz konusu. Fakat sonraki yıllarda bu anlayış değişime uğradı. Dini anlayış, toplumun gelişimiyle birlikte bütün alanlara -sorunlarıyla birlikte elbette- taşındı ve bu güçlü dalga karşısında itiraz edenler de bu duruma alışmak zorunda kaldılar. Dikkat ederseniz, 28 Şubat'ta sıkça duyduğumuz irtica yaygaraları duyulmaz oldu. Düşünelim birden bire mi bitti bu "tehlike"? Ne oldu da yok oldu? Tabii ki hayır; çünkü gerçekte zaten yalandı. Bu, toplumun bir kesiminin kendi çıkarı doğrultusunda ürettiği bir yalan idi. Fakat toplumsal hayatta yaşanan dönüşüm bu söylemin işlevsizleşmesine yol açtı. Memlekette her konu ele alınır-

ken İslâm şu ya da bu şekilde ciddi ölçüde gündeme gelmeye başladı. Sol tartışmalar dahi İslâm olmaksızın yapılamıyor, Kürt milliyetçiliği İslâm bir kenara itilerek yayılamıyor, kamu alanıyla alakalı tartışmalar yapılırken İslâm'ın ilkeleri şu ya da bu şekilde tekrar hatırlanıyor.

Bütün bu dönüşümler çerçevesinde 15 Temmuz gecesinde ve akabinde camilerden salalar verilerek insanların meydanlara çağırılması çok önemli ve hayati bir uygulamaydı. Yakın tarihte yaşanan irtica paranoyalarından sonra gerçekleşen bu çıkış normalleşmenin yanı sıra, camilerin toplum nezdindeki yerini hatırlatmış ve bu fonksiyon daha da geliştirildiği takdirde toplumdaki birçok sorunun çözümüne de kapı aralanmış olacaktır. Zaten camilerin asli vazifelerindendir toplumun sorunlarıyla ilgilenmek ve onları müspet yönde yönlendirmek. Kaldı ki ileriki zamanlarda camilerin bu tür fonksiyonları artırıldığı takdirde, insanların kendi aralarında çıkan birçok sorunun daha mahkemelere taşınmadan çözülmesi sağlanacaktır. Yetişmiş nitelikli imamlar camilerimizde istihdam edilmelidir ve bu yönde Diyanet kurumuna çok iş düşmektedir. Bu minvalde imamların bu işi bir meslek olarak yapmaktan ziyade bir misyon sahibi olarak vazifelerini yerine getirmelidirler. Diyanet kadrolarını %50 si dahi değişse gelecek nesiller açısından çok önemli bir fonksiyon icra edeceğini düşünüyorum. Değişecek bu kadrolar, toplumun birçok tali sorunlarını çözmenin yanı sıra, hak ettikleri itibarı da geri kazanacaklardır. Sistem laik bile olsa bu toplum Müslümanlaşmaya devam edecektir. Bundan sonra eski katı laiklik düzenine dönülme yönünde bir yaklaşım sergilendiği takdirde, bu toplum bu duruma geçmişteki gibi pasif reaksiyon vermeyecektir artık. Bu

tür bir uygulama faciaya sebep olur ve Türkiye'nin sonunu getirir. Batılılar bunu denemek isteyebilir. Müslümanlarla ve Kürtlerle barışın Türkiye Batıya kafa tutacağı için, bu durum Batının işine gelmez ve aksi yönde bir çabaya girebilir.

Bu durumu fark eden devlet, şunu uygulama koymuş olabilir: Bu toplumun mayası olan dini ne kadar pasifleştirirsen devletin bekası o derece tehlikeye girecektir ve bunu bertaraf etmek için de binlerce yıldır süre gelen asli unsurlarının önünü açarak ve hatta bizzat öncülük ederek, devletin beka sorununu ortadan kaldırmaya karar vermiştir. Tüm bunların neticesinde öyle zannediyorum ki, devlet ve hükümet arasında varılan bu *milli mutabakat* sonucunda, dış güçlerin de desteklediği artık kesinleşen bu darbe girişimi akamete uğratılmıştır. Aksi durumda bu kadar generalin olduğu bir girişim başanlı olabilirdi. Dikkat ederseniz zaten bu darbe girişimine, idareciler dâhil her kesim tekbirlerle, 'ya Allah bismillah' gibi sloganlarla karşı çıktı. Bu bile Türkiye'nin tümelinin laiklik değil; tamamen İslâm olduğunun ispatıdır. Hele darbe gecesi meydanlara çıkan, tekbir getiren fakat İslâm'ı yaşama noktasında eksikleri bulunan insanlarımızın sosyal medyaya yansıyan açıklamaları bu kanaatimizi adeta perçinlemiştir.

İslâm, Türkiye'nin Temelidir

O sebeple dinin son derece geniş alanlarda yankı bulması ve devlet desteği ile toplumun camilerden salalarla meydanlara çağırılması, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir ilktir. Üstelik dini kisveli bir yapının da merkezinde olduğu bir darbe girişimine karşı bunun yapılmış olması, Türkiye'nin kurucu değerinin laiklik vs. bir-

takım Batılı değerler olmadığını da ispatıdır. Dahası bu durum geniş laik/seküler kesimlerde de bir korkuya ya da karşı duruşa sebep olmamıştır. Olan kesim varsa da, gazete köşelerinde ya hut sosyal medyada azınlık olarak kalmıştır. Halile bu çok önemli ve büyük bir sıhhat işaretidir. Millet'in İslâm'a olan bağına karşı çıkmayan bu hal devam ettiği sürece, Batılılar ve diğer güçler ne kadar büyük tezgâh kurarlarsa kursunlar, hangi şer

ittifakıyla hangi şeytani planı uygulamaya koyarlarsa koyunlar uzun vadede sonuç alamayacaklardır. Netice itibariyle burası bir kabile devleti değil, tam aksine binlerce yıllık oluşmuş kadim devlet geleneğine sahip İslâm topraklarıdır. Tarihi arka planı, değerleri ve belli bir geleneği olan, en son yıkılan devleti 620 yıl yaşanmış bir devletin devamıyız. Her daim bizi bitirdikleri zannettikleri an da yeniden diriliş gerçekleştirdik. Bugün yaşadıklarımız da bu tarihi kırılmanın önemli bir dönüm noktasıdır. Türkiye Cumhuriyeti devletinin bu toprakların bekası yönünde atmış olduğu, Kürtleri de kapsayan, bu milletin değişmez kadim değerleriyle barışma adımının meyvelerini, inşallah 20-30 yıl sonra gelecek nesiller yaşayarak göreceklerdir.

Dolayısıyla İslâm dininin bu toprakların harcı olduğunu kabul eden, devletin içindeki -illa ki çok dindar olması gerekmez- vatanperver, yerli ve milli duyguları ağır basan unsurların hepsinin Müslüman-

lıkla barışmaktan ve sahici/samimi bir münasebet geliştirmekten başka çareleri yoktur. Bu ülkenin hayat değerleri İslâm'la kurulup, şekillenmiştir ve er ya da geç bu toplumun geniş kesimleri, dininin yaşam kaynaklarını harekete geçirerek, milletin rahmet olarak gördüğü bir model gelecek nesiller için gerçekleştirebilecektir. Bu aynı zamanda tüm insanlık için de model olacaktır.

Dikkat ederseniz, 28 Şubat'ta sıkça duyduğumuz irtica yaygaraları duyulmaz oldu. Düşünelim birden bire mi bitti bu "tehlike"? Ne oldu da yok oldu? Tabû ki hayır; çünkü gerçekte zaten yalandı. Bu, toplumun bir kesiminin kendi çıkarı doğrultusunda ürettiği bir yalan idi. Fakat toplumsal hayatta yaşanan dönüşüm bu söylemin işlevsizleşmesine yol açtı. Memlekette her konu ele alınırken İslâm şu ya da bu şekilde ciddi ölçüde gündeme gelmeye başladı. Sol tartışmalar dahi İslâm olmaksızın yapılamıyor, Kürt milliyetçiliği İslâm bir kenara itilerek yayılanıyor, kamu alanıyla alakalı tartışmalar yapılırken İslâm'ın ilkeleri şu ya da bu şekilde tekrar hatırlanıyor.

Bu vesileyle şu anekdotu aktarmak isterim. Rahmetli Cemil Meriç anlatır. Sanırım Fransa'da Komünist partililerin olduğu bir ortamda konuşmalar esnasında o ara belirgin kıyafetleriyle bir Papaz gelir ortama. Önemli bir komünist, papazı görünce hemen ayağı kalkar ve büyük bir saygı ile hürmet gösterir ve çıkarken de kapıya kadar onu uğurlar. Bu olay karşısında Cemil Meriç, hayretle o komünist üstadına sorar: "Hayırdır Üstad ne iştir, kimdir bu şahıs, böyle yüksek bir saygı ile muamele ediyorsun? Bu dine bu kadar sempati duymak, bir komünist olarak çelişki değil mi?" Fransız, bir dakika der, Meriç'e ve ekler: "O iş başka bu iş başka; o bizim ülkemizin din adamıdır ve kendisine son derece saygı duyarız." Cemil Meriç orada büyük bir şok yaşadığını belirtir. Dolayısıyla yukarıdaki misalin tam aksine, bu topraklarda yıllarca kendi değerlerine düşman bir nesil yetiştirildi ve onlara da yazık oldu. Ülke için büyük bir kayıp oldu. Lakin hamdolsun bugün bu badireyi atlatmak üzereyiz. Yeter ki gelecek nesillere yönelik kaliteli insanlardan oluşan ahlak abidesi, sadakatleri belirgin liyakatli kadrolara ağırlık verelim.

Öteden beri sol liberal aydınlar ısrarla devletin politikasındaki bu fiili durumu 'Yeni Osmanlılık' olarak okumaktadırlar. Oysa yeni Osmanlılık diye bir şey söz konusu değildir. Kabul edelim ki Osmanlı, eğriyiyle doğrusuyla bizim tarihimizdir; onlar bir ümmetti, gelip geçti. Günümüzde hiç kimse Osmanlı gibi bir imparatorluk kuramaz, kursalar da kabul görmez. Bu, bizimle tarihi bağları bulunan muhatap olduğumuz devletler açısından da böyledir. Bizler yeni bir devlet hayali kurarken, tarihi bağlarımız bulunan devletleri baskı ve metazori ile kendimize bağlamaktan ziyade, mevcut yapılarıyla gönüllü bir ittifakin söz konusu olabileceğinin farkındayız. İslâm ve Kur'an, hayatı bütüncül olarak ve her yönüyle bir okumaya tabi tu-

tulmasını istemektedir. Bütün bu unsurları kavrayacak şekilde, İslâm'ın temel ilkelerinden asla taviz vermeden, çağımızın ihtiyaçlarına cevap verebilen, Hz. Peygamber (s.)'in bize ilettiği dinamik ilkeler doğrultusunda, aynı zamanda bütün peygamberlerin de uygulaya geldiği ana kaideleri içeren hakiki modeli gerçekleştirebilmektir.

Zalim Örgütlere Karşı Millet-i İbrahim Modeli

Yine her ülke kendi şartları içerisinde varlığını sürdürürken, aynı dine sahip olan bu topluluklar bir araya gelerek bir *İslâm milleti* yani *millet-i İbrahim* dediğimiz o modeli hayata geçirebilmelidirler. Bu topluluklar hangi asabiyete mensup olurlarsa olsunlar bir üst kimlik olan İslâm'ın çatısı altında bir araya gelmek zorundadırlar. İllaki hudutların kalkması gerekmez. Böyle bir oluşumda zaten izafileşir bütün hudutlar ve herkes kendi vatanında dolaşır gibi giriş çıkış yapar. Kaldı ki, insani değerlerin ön planda olduğu, hayırlarda yarışıldığı, tüm güzelliklerin yaygınlaştırıldığı bir sistemi emrediyor bize Kur'an. Hiçbir zaman başka toplumları emperyalist olarak sövmeyi tavsiye etmiyor. Her toplumun değerlerinin korunması gerekmektedir. Haddizatında biz Osmanlı döneminde bile en büyük yatırımı Balkanlara yaptık. Bizim medeniyet algımız imar etme yönündedir. Bu minvalde imardan ziyade kadim medeniyetleri tarumar eden bir misal vermek isterim.

Örneğin Türkiye'deki pek çok canlı bomba eyleminin arkasındaki DEAŞ

denen ucube örgüt, sözde İslâm adına, Suriye ve Iraktaki tarihi eserleri yıkarak, yaşanmış kadim medeniyetleri -ki bu Müslüman ya da gayrimüslim hiç fark etmez-, hepsini yok etmişlerdir. Hâlbuki İslâm adına savaştıklarını söyleyen bu grup, Kur'an'dan azıcık haberdar olsalardı, bu yaptıklarının Allah'ın ayetlerinin hilafına olduğunu bilirlerdi. Kur'an'daki şu ayetler bu duruma delildir: "Arzda sey-

retmediler (gezip dolaşmadılar) mi ki, kendilerinden öncekilerin sonu nasıl oldu! Nazar edip (akıl gözü ile ders alarak) görsünler! Allah onları dumura uğratmış! Bu hakikat bilgisini inkâr edenlere de onların benzerleri söz konusudur!” (Muhammed Suresi). “*Arzda gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin sonu nasıl oldu basiretle görsünler? Onlar (öncekiler) kuvvet itibarıyla bunlardan daha şiddetli idiler... Ne semalarda ve ne de arzda hiçbir şey Allah’ı etkisiz bırakacak değildir! Muhakkak ki O, Âlim’dir, Kadir’dir.”* (Fâtır Suresi). “*Yeryüzünde gezip dolaşıp bakmazlar mı ki, onlardan öncekilerin sonu nasıl oldu? Onlar (öncekiler), kuvvet itibarıyla bunlardan (şimdikilerden) daha şiddetli idiler... Arzı sürüp altüst etmişler ve onu (yeryüzünü), bunların imar ettiklerinden daha çok imar etmişlerdi... Onların Resûlleri onlara açık deliller olarak gelmişti. (Demek ki) Allah onlara zulmetmiyordu; ne var ki onlar kendi nefslerine zulmediyorlardı.”* (Rûm Suresi) “*Arzda seyretmediler mi ki, kendilerinden öncekilerin sonu nasıl oldu nazar edip görsünler! Onlar (öncekiler), bunlardan hem kalabalık, hem de kuvvetçe ve yeryüzünde daha çok eser üretmişlerdi. Kazandıkları, onları kurtarmadı!”* (Mü’min Suresi)

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi Allah bizlere önceki nesillerin kalıntılarına/miraslarına bakarak ibret almamız yönünde telkinlerde bulunuyor. Peki, Kur’ân’dan habersiz DEAŞ denilen ucube örgüt ne yapıyor? Geçmişe ait ne kadar ibret alınması gereken medeniyet varsa hepsini yerle bir ediyor. Tabii bu verdiğimiz misal, bu örgütün yaptığı yüzlerce masum insanın katledilmesinin yanında çok hafif olarak kalır.

O bakımdan bütün İslâm düşünce sistemi gözden geçirilmeli, fıkıh ve içtihat olarak İslâm yeniden bir model olarak hayata hâkim kılınacaksa -ki ben olabileceğine inanıyorum-, ama bu kesinlikle sadece sözle olabilecek bir şey değildir. Haddizatında bu bilgi, örneklik ve hayatı doğru okuma ile olur.

Daha da ötesi, vahyin ilkelerine uygun bir sistemin dünya hayatında tezahür etmesiyle olur. Emanetin ehline verildiği, bütün katmanlar arasında adaletin sağlandığı, ekonomik, siyasi, kültürel ve sosyal alanda toplumsal hayata sıkıntı oluşturmayacak şekilde herkesin hayatını hür bir

şekilde yaşadığı, İslâmî değerlerin hâkim olduğu bir sistemin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla insanlara İslâm’ı dayatmak gerekemeyecektir. Eski İslâm kentlerinde, Endülüs’te, Osmanlı’da, Bağdat’ta, Şam’da, İstanbul’da her türlü dinden insanların gelip yaşamış. Kimse kendilerine ‘senin ne işin var burada?’ diye sormamış. Yine yaşayacaklardır insanlar bu topraklarda; düşünmanlık yapmadıkları sürece. Sonra bu insanlar diyecek ki, belli insani yani fitri yaşam şartları doğrultusunda, İslâm bana karışmıyor; İslâm bu işte ve ben istersem seçerim, istemezsem de seçmem. Dolayısıyla böyle bir modelin üzerinde kafa yormamız lazımdır. Kanaatim o dur ki, şu karışma döneminin Müslüman dünya için çok uzun sürmeyeceğini ve müspet yönde bir vuzuha kavuşacağı ümidindeyim. Ondan sonra tekrar karışımıza gelecek olanın şu olduğunu belirtmek isterim: “Siz Müslümanlar olarak tüm insanlığa nasıl bir model öneriyorsunuz ve o modelin mahiyeti konusunda ciddi çalışmalar yapmamız lazım ki, artık teklif ettiğimiz bu modelle birlikte, İslâm’ın yeniden dünyanın dikkate değer aktif bir gücü olduğu ortaya çıksın.”

O sebepledir ki, vahyin hak olması tek başına yeterli değildir. O hak olan vahyi, hayatta temsil edecek insanlar, örnek nesiller yoksa veya bir ülkede muhteşem bir model olarak ortaya çıkmamışsa, istediğiniz kadar uğraşın; hiçbir şey çıkmaz. Kaldı ki Kur’ân ortada ve Allah’ın koyduğu sünnetullah da bu yönde. Öteden beri yakınlığımızda ve uzağımızda ortaya konulan modellerin son derece bıktırıcı ve usandırıcı olduğuna şahit olduk. Ortaya konulan modeller yaşanabilir olmaktan ziyade, teoriden öteye geçememektedir.

Dolayısıyla böyle güçlü, yaşanabilir olan, yüksek iddialı bir modeli ortaya koymalıyız ki, Batı medeniyetinin iflas ettiği konusunda söyleyecek sözümüz olsun. Ve sorumlu insanlar olarak kendi vazifemizi hiç kimseye yani devlet yönetimine, imamlara, hoca efendilere ve şeyhlere havale etmeden çalışmalıyız. Hepimiz İslâm’ın yedi milyar insan nezdinde, onun izzetine uygun temsilini, ona uygun bir hayat tarzını yerine getirmeliyiz ki, özelde bu toprakların genelde ise tüm ümmet coğrafyasının imarında bizim de bir katkımız olsun.

Kadife Darbeden Askeri Darbe-2: Üst Akıl/Dış Beyin Siyonizm, İç Akıl/Beysin Masonluk, Taşeron Yapı Gülen Hareketi

“Biz Sultan Hamid’i anlamadık... Biz Siyonistlere alet olduk... Bizi Beynelmilal Masonluk istismar etti. Elimdir, fakat biz.. Siyonizm için çalışmışız. Bu böyle.. Maalesef böyle paşam.. Maalesef böyle..” Enver Paşa 15 Temmuz ihanet hareketinin asıl amacı, ülkede sosyolojik savaş çıkarabilmek için gerekli bir alt yapı oluşturmaktır. Sivil ve askeri bürokrasi ile özel sektör alanında yapılan çok seri ve yoğun operasyonların, yeni bir sosyolojik ayrışmaya sebep olup olmayacağı, yeni fay hatları inşa edip etmeyeceği iyi hesaplanmalıdır.

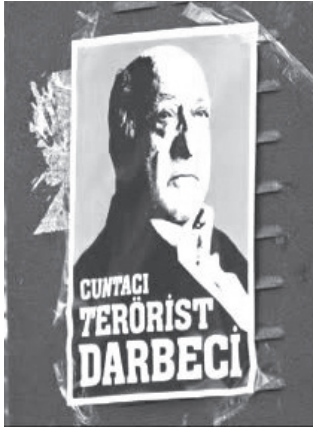
Burhanettin CAN

Bu yazı serisinde, “Kadife Darbeden Sosyolojik Savaşa” yazı serisinin ışığı altında, bir ihanet hareketi olan 15 Temmuz 2016 Askeri Darbe Girişimi ele alınıp değerlendirilmektedir.

Geçen yazıda, 15 Temmuz 2016 askeri darbe girişimi kapsamında “Reyhanlı’dan Bugüne Taksim Kadife Darbe Sürecinin Farklı Aşamaları ve Taşeron Örgütleri/Truva Atları”, “Kadife Darbelerin Dayandığı Analizin Genel Çerçevesi”, “Cevaplandırılması Gereken Bazı Temel Sorular”, “İslâm Coğrafyasında Çatışan Projeler”, “15 Temmuz 2016 Askeri Darbe Girişiminin Temel Özellikleri”, “Önümüzdeki Günlerde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar”, “Teşkilatlı Halkın Gücü ve Ulemanın Sorumluluğu” konuları, ele alınıp değerlendirilmiştir.

15 Temmuz 2016 ihanet hareketi askeri darbe girişiminde dikkat çeken bir nokta, darbeci bazı kişilerin üzerinde 1 doların bulunmasıdır. Bir doların üzerindeki P ve F serilerinin, darbeciler arasında haberleşme şifresi ve hiyerarşi amacıyla kullanıldığı ifade edilmektedir. Acaba mesele, sadece bu mudur; yoksa bir dolar üzerinde varolan “piramitte” gizli olan başka bir sır ve mesaj da var mıdır?

Burada, bir dolardaki piramidin anlamı, Siyonizm’in felsefesi, ana stratejisi ve sivil ve askeri

bürokrasi içerisindeki ihanet şebekesi Masonluğun varlığı ve bunun Gülen Hareketi ile ilişkisi ele alınıp değerlendirilmektedir.

“Dolar Darbesi” “Darbenin Parolası: 1 Amerikan Doları”

15 Temmuz 2016 büyük ihanet hareketinde ortaya çıkan ilginç bir nokta, darbe girişiminde yakalanan bazı subayların üzerinden 1 Amerikan doları çıkmış olmasıdır. Medya-

daki değerlendirme şekline göre, bir dolar üzerinde ki P(Pensilvanya), F(Fethullah) harfleri ve seri numaraları, birbirlerini tanımayan darbecilerin, karşılaştıklarında birbirlerini tanımalarına, aynı örgüte mensup olduklarına ve aralarında hiyerarşi olduğuna ilişkin şifre olarak kullanıldığıdır.¹ Bu mümkün olabilir. Ancak niçin 1 dolar da 5, 10\$ ya da herhangi bir TL değil veya başka bir şey değil. 1 doların seçilmesinin başka bir cevabı olmalıdır.

Yine iddiaya göre Türkiye’de 81 ilde yaklaşık 200 organizasyon lideri seçilmiş, geçen ay(Ocak 2016) Londra ve Santa Monica’da eğitimleri tamamlanmıştır. Aralarında Silent Circle mesajlaşma programı ile iletişim kurmaktadırlar. Bu programı, CIA’nin bile çözemediği söylenmektedir. “Organizasyon liderleri, saat saat operasyonu ezberlediler... 15 Temmuz’u Türkiye’de çok ama çok kişi

Şekil-1: 1 Dolar

biliyordu. Paralel işadamları, askerler, Boğaz'daki aşiret ve Beyaz Türkler... Paralel işadamları, "Bizi komutanlar sattı!" diyor. Zincirde bir kopuş gerçekleşti ve girişim başarısız oldu. İkinci adımı kimse bilmiyor. Bir de herkese gönderilen şifreli dolarlar var!"²

Bu ifadelerle göre çok önceden, çok profesyonelce hazırlanan ve fakat acemice uygulanan ya da o görüntü verilen bir darbe girişimi ile karşı karşıyayız. Eğer durum gerçekte bu ise, o takdirde, *darbe girişiminin asıl amacının* ne olduğunun tartışılması ve berraklaştırılması, ona göre de tedbir alınması, çok daha hayati bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuyu şimdilik burada tartışmayacağız. Onun yerine "niçin 1 doları, şifre, iletişim ve mesaj aracı olarak kullanmışlardır?" konusunu ele alacağız.

1 dolar üzerindeki ana sır ve mesaj, *rahmetli Erbakan'ın* ısrarla gündeme getirdiği, Siyonizm'in Gizli Dünya Devleti Piramidinde gizlidir(Şekil1-2).

1 Dolardaki Ana Sır: Siyonist Ahtapotun Kolları

Siyonizm'in gizli dünya devleti, piramit şeklinde yapılanmıştır. En üstten en alta doğru, kesin itaat içeren, kademeli hiyerarşik bir yapı vardır. Bu yapı, 1 dolarda piramit şeklinde gösterilmektedir. En üstte herkesi gözleyen, kontrol eden göz ile en altta varolan insanlık arasında 3 ana düzlemde, kademeli bir yapı bulunmaktadır³:

1- Hiç Görünmeyenler:

- RT (3 Kabbalistten Oluşan Üst Komuta Kademesi)
- 13'ler Meclisi
- 33'ler Meclisi
- 300'ler Kulübü

13'ler Meclisi, 33'ler Meclis ve 300'ler Meclisi, Sanhedrin, En Üst Yönetim Meclisi olarak isimlendirilmektedir.

2- Ucu Gözükten Büyük Kısmı Gizli Olan Kademeler (5 Kademe) :

Hiyerarşik Düzen

Şekil-1: 2 Dolar Üzerindeki Piramitte Yazılanlar

- B'nai B'rith-Bilderberg(Görünen En Üst Ara Koordinasyon ve Yönetim Kademesi)
- Büyük Şark Locası Teşkilatı (Fransız Mason Locası)
- Komünizm (Rusya Mason Locası)
- İskoç Locası Teşkilatı: 1-33 Derece (İngiliz Mason Locası)
- York Locası Teşkilatı (Alman Mason Locası)
- 3- Halkın İçine Giren ve Yukarıdan Emirlerini Uygulayan Saçaklar (Alt Kademeler; Üç Kademe):
- Rotary-Lions-Diner-Propeller, YMCA
- Mavi Localar
- Önlüksüz Masonlar

Siyonist gizli dünya devletinin yapılanışını ahtapotu benzetirsek, yapının hiç görülmeyenler kademesini (RT ve Sanhedrin), ahtapotun baş ve gövdesi ile dünyaya yayılmış diğer tüm yapılarını da (2. ve 3. Düzlemdeki Kademeler), ahtapotun kolları ile temsil edebiliriz. Dışarıdan bakanlar, kolların bağlantı yerleri hariç, kolları kolaylıkla görebilmekteyler. Ancak, kolların nereye bağlı olduğunu görmeleri mümkün değildir. Sır dedikleri konu da budur. Sırta ancak belli eğitimleri alıp belli imtihanlardan geçenler, o da belli boyutu ile vakıf olabilir. Onlar da beyin ve gövde takımını oluşturan, *Hahamlar topluluğudur.*

Gizli Dünya devleti, açık ve nispeten açık yapıları ile dünyayı örümcek ağına benzer bir ağla örümüştür. Her bir yapının ana amaçla bağlantılı ve uyumlu, ayrı ve özel bir amacı vardır. Her biri, bu amaca uygun olarak çalışmaktadır. Ahtapotun kolları, B'nai B'rith, Bilderberg, BM, Dünya Bankası, IMF, NATO, CFR, CIA, Business Round Table, AIPAC, AB, Trilateral, Mason Locaları, Rotary, Lions Klüpleri, Diner, Propeller, YMCA gibi yapılardan oluşmaktadır.⁴

15 Temmuz ihanet hareketinde, şifre ve iletişim aracı olarak 1 doların kullanılmış olmasının sebebi, böyle bir yapının darbecilerin arkasında olduğunun mesajını, her kesime vermek olmalıdır.

Bu noktada sorulması gereken en temel sorulardan biri, Gülen hareketinin 1 Dolarda varolan piramitteki yapılardan hangisinin içinde yer aldığıdır? Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bu sorunun cevabını bulup çıkarmak ve kamuoyuna duyurmak zorundadır. Siyasi iktidarın, öncelikle yapması gereken işlerden biri de bu olmalıdır.

Siyonizm'in Amentüsü (Temel Varsayımları)

Siyonizm ile ilgili en tutarlı tanımlamayı Garaudy, Théodore Herzl'in eserlerine dayanarak yapmıştır. Garaudy'e göre *Siyonizm, merkezinde Yahudiliğin olduğu Tevrat ve Talmud'a dayandırılan dini, siyasi, ulusal ve sömürgeci bir doktrindir.*⁵

Siyonizm'in dayandığı, olmazsa olmazları, onun amentüsüdür (temel varsayımları). Bunlar, bir Siyonist tarafından tartışılmadan doğru olduğuna iman edilir. Siyonizm'in temel kabulleri, aşağıdaki gibi özetlenebilir:⁶

- 1- Allah tarafından Yahudilere 'vaat edilmiş topraklar'(!)
- 2- Yahudiler Allah tarafından 'seçilmiş bir halktır', 'üstün bir ırktır'(!)
- 3- Yahudiler 'arı ırktır', 'saf ırk olarak kalmalıdır'
- 4- Yahudi olmayanlar için 'etnik temizlik ya da soykırım' yapılacaktır
- 5- 'Dünya Yahudileri için bir tek devlet vardır': İsrail
- 6- Yahudilerin 'dünya hâkimiyeti' için 'gizli dünya devleti'

Bu temel kabullerden sadece birincisi, konumuzla çok yakından ilgili olduğu için burada, ana hatları ile ele alınıp incelenmektedir.

'Vaat edilmiş Topraklar'(!) ıa da "Büyük İsrail Projesi"

Siyonistler, dindar olmamış olmalarına karşın Yahudilerin dini duygularını harekete geçirebilmek için dini terminolojiyi çarpıtarak kullanmayı bir yöntem olarak benimsemişlerdir. En çok da Tevrat'taki Tekvin 15/18 ayetini istismar etmişlerdir:

"Mısır ırmağından büyük ırmağa, Fırat nehri-ne kadar bu diyarı senin zürriyetine verdim." (Tekvin, 15/18)

Bu, Hz. İbrahim'i takip eden müminlere yapılan bir vaat olmasına rağmen Siyonist önderler bunu, İsrailoğulları'nın inançları ne olursa olsun, Allah tarafından yalnızca İsrailoğulları'na, yani bir

Gülen Hareketi, Makyavelist bir harekettir, kutsal yoktur. Devlet katmanlarında ve iş dünyasında yükselmek, makam ve mevkileri elde edebilmek için helal ile haramı, hakla batılı, marufla münkeri birbirine karıştırmakta, yaşantılarını buna göre düzenlemekte çok mahirdirler. Onlara göre hedefe varabilmek için her şey mubah ve meşrudur. Bu ihanet şebekesi, bu boyutları ile belgeli ve delilli olarak teşhir edilmelidir.

ırka yapılmış bir vaat olarak kabul etmekte ve tüm Yahudilere benimsetmeye çalışmaktadırlar.

Hareketin başlatıcı önderi Herzl'in kafasında 'Nil'den Fırat'a kadar olan topraklar' gizli bir gündem maddesi olarak vardı. 1902'de Herzl yazdığı Altneuland adındaki romanında "Ülkenin toprakları Akdeniz'den Fırat nehrine, güney Filistin'den Lübnan'a kadar uzanıyordu"⁷ demektedir.

Herzl'i takip eden tüm Siyonist önderlerin kâfalarında, Yahudi devletinin sınırları konusunda, gizli bir gündem hep var olmuştur. Ancak pratikte bunu zamana yayarak Weizmann'ın 'ihtiyatlı manipülasyon politikasıyla' gizleyebilmişlerdir. Herzl'i takip eden bütün Siyonist önderler, yol boyu, bu toprakların elde edilmesini, çok önemli bir stratejik hedef olarak hep dile getirmişlerdir:

"Madam Golda Meir: *Bu ülke bizzat Allah tarafından yapılmış bir vaadin gerçekleşmesi olarak mevcuttur. O yüzden bu ülkenin yasallığı konusunda hesap sormaya kalkışmak gülünç olur.*"

"Menahem Beghin: *Bu toprak bize vaat edilmiştir ve bizim bu toprak üzerinde bir hakkımız vardır*" ... "İsrail Peygamber'in toprağı İsrail halkına teslim edilecektir. Tamamı ve ilelebet."

"Ben Gurion: *Statükoyu devam ettirmek söz konusu değildir. Dinamik, genişlemeye yönelik bir devlet meydana getirmek zorundayız.*"

"Moşe Dayan: *Bizler Tevrat'a sahipsek, kendimizi Tevrat ehli olarak görüyorsak, Tevrat topraklarına da, yani Hâkimler ve Hz. İbrahim'den Hz. Musa'ya kadarki peygamberlerin topraklarına, Kudüs'e, Halil'e, Eriha'ya ve daha başka yerlere sahip olmamız gerekecektir.*"

“... Bizler devletin sınırlarını tespit etmek mecburiyetinde değiliz.”⁸

“Dünya Yahudi Kongresi Başkanı Nahum Goldmann 1956 Siyonist Kongresi’nde:

“Ben bir Arap lideri olsaydım İsrail’le asla görüşmeler yapmazdım. Çünkü biz onların vatanlarını aldık. Şüphesiz bu toprakları Tanrı bize vaat etmişti, fakat bu onlar için ne ifade eder? Bizim Tanrımız, onların Tanrısı değil ki...”⁹

“Nil’den Fırat’a kadar olan toprakların ele geçirilmesinin” anlamı, Türkiye’nin parçalanması demektir. Siyonizm, doğduğu andan beri bu toprakları ele geçirmek istediğine göre Türkiye, bölünmesi, parçalanması gereken tehlikeli bir düşmandır. Hiçbir zaman belini doğrultmamalı, ayağa kalkamamalıdır.

Türkiye’nin bağrında Siyonizm tarafından yürütülen sosyolojik bir savaş hep var olmuştur. Türkiye’deki bütün darbeler, özellikle, bu son darbe girişimine bu açıdan bakılmalıdır. Darbelerde iç beynin/akılın, Masonluk olmuş olması tesadüfi değildir.

15 Temmuz 2016 büyük ihanet hareketinin amacı, “Büyük İsrail Projesi’nin” (“Nil’den Fırat’a Kadar Vaat Edilmiş Topraklar”) hayata geçirilebilmesi için gerekli zeminin hazırlanmasıdır. Bu darbe girişiminin icra şekliyle asıl amacın, yeni sosyolojik fay hatları inşa ederek Türkiye’yi içe kapatmak ve bölge ile ilişkisini zayıflatmak olduğu anlaşılmaktadır.

Siyonizm’in “Kudurmuş Köpek Stratejisi”nin Temelleri

Moşe Dayan’ın, “İsrail kudurmuş bir köpek gibi olmalı, kimsenin dokunamayacağı kadar tehlikeli”¹⁰ ifadesi, Siyonist stratejide ana ilke olarak benimsenmiştir.

Siyonizm’in amentüsünü esas alan ‘Kudurmuş Köpek Stratejisi’nin dayandığı esasları genel olarak aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Irkçı ve dini temellere dayalı bir iç politika
- Devamlı korku ve tehdit altında olmaya dayalı iç politika
- İki yönlü göç ettirme politikası: Yahudilerin İsrail’e göç ettirilmesi, Yahudi olmayanların da Filistin topraklarından göç ettirilmesi
- “Büyük İsrail”in gerçekleşmesine yönelik sürekli genişlemeyi esas alan bir dış politika
- Savaşı ve Devlet terörizmini esas alan bir politika
- Yalan ve aldatmaya dayalı bir Psikolojik Savaş
- Her ülkede legal ve illegal örgütlenme ve lobi-

cilik ile yönetimler üzerinde baskı oluşturmak ve yönlendirmek

- Antisemitiz üzerinden yürütülen bir politika
- Makyavelist yaklaşım: Hedefe varmada her şey mübah
- Kolektif cezalandırma: Sivil asker, suçlu suçsuz ayırımı yapmama
- Şantaj ve menfaat ile satın alarak işbirlikçi ihdas etmek veya yok etmek
- Zamana yayma, alıştırma ve unutturma politikası
- Bölge ülkelerini bölmeye, parçalamaya ve yok etmeye dönük Kaos Politikası

Siyonistler, tam bir Makyavelistler; politikalarına, stratejilerine uygun gelen ne varsa onu savunur ve uygularlar. Onlar, yeri geldiğinde komünist, yeri geldiğinde kapitalist ve yeri geldiğinde faşisttirler. Bu açıdan hiçbir ahlaki ölçüleri yoktur. Bu anlayışı, ilk olarak formüle eden Siyonizm’in kurucusu olan Herzl’dir:

“Bizler, düştüğümüz zaman, ihtilalcı partinin maiyet memurları olan ‘ihtilalcı Proleterya’ oluruz; yükseldiğimiz zaman ise, kesemizin korkunç kudreti de artar.”

Henry Ford ise Herzl’in düşüncesini daha açık bir şekilde ifade eder:

“Yahudi, Yahudi olmayanın her şeyine düşmandır. O, içgüdülerine uyduğu zaman kraliyete karşı cumhuriyetçi; cumhuriyete karşı sosyalist ve sosyalizme karşı Bolşevik kesilir.”¹¹

Bu açıdan bakıldığında Gülen Hareketi, Makyavelist bir harekettir, kutsalı yoktur. Devlet katmanlarında ve iş dünyasında yükselebilmek, makam ve mevkileri elde edebilmek için helal ile haramı, hakla batılı, marufla münkeri birbirine karıştırmakta, yaşantılarını buna göre düzenlemekte çok mahirdirler. Onlara göre hedefe varabilmek için her şey mübah ve meşrudur. Bu ihanet şebekesi, bu boyutları ile belgeli ve delilli olarak teşhir edilmelidir.

Siyonizm’in Böl, Parçala, Yönet veya Yok Et Politikası: Kaos Politikası

Siyonist yöneticiler, “Nil’den Fırat’a kadar olan Vaat edilmiş Topraklar”ın(!) ele geçirilebilmesi için bu coğrafyada ki ülkelerin kaosa çekilerek bölünmesini ve yerlerine birbirleri ile kavgalı, İsrail’e muhtaç, küçük devletlerin kurulmasını, Siyon önderlerinin Protokolleri’ne (Beşinci Protokol ve Onuncu Protokol) dayalı stratejilerinin çok önemli bir ilkesi olarak benimsemişlerdir.¹²

Siyonistler, bu hedefe ulaşmayı tedrici bir yaklaşım olarak öngörmüşlerdir. Bazı ülkeleri para ve ticaret yoluyla, bazı ülkeleri de silah yoluyla almayı zamanın şartlarına bırakmışlardır. Birincil öncelikli hedef Filistin'di, Filistin'de tutunulması gerekmektedir. Weizmann'a göre Ürdün ikinci planda bir hedef olmalıdır.¹³ Ben Gurion'a göre ise zincirin en zayıf halkası, Lübnan'dır ve ilk hedef o olmalıdır.¹⁴

Lübnan'ın parçalanması ve İsrail'in topraklarını Lübnan'da genişletebilmesinin yolu, General Moşe Dayan'a göre provokasyondur:

*"Bize topu topu bir subay bulmak kalıyor, basit bir yüzbaşı bile yeter. Onu devamıza kazanmalı, Maruni halkın kurtarıcısı olduğunu ilân etmesi için kendisini satın almalıyız. O zaman, İsrail ordusu Lübnan'a girecek, işgal ettiği topraklarda İsrail'in müttefiki bir Hıristiyan rejimi kuracak ve bundan sonra her şey kendiliğinden olup bitecektir. Lübnan'ın güneyindeki topraklar bütünüyle İsrail'e ilhak edilecektir."*¹⁵

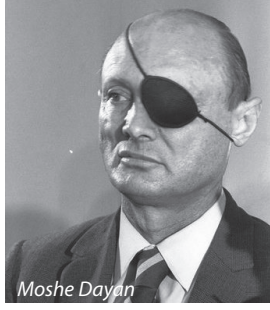
Nil'den Fırat'a kadar olan toprakların ele geçirilebilmesi için Sudan, Lübnan, Libya, Mısır, Suriye, Irak, İran ve Türkiye'nin parçalanması, burarlarda birbirine düşman kukla devletlerin kurulması, Siyonizm'in değişmeyen stratejik hedefidir. Siyon Önderlerinin Yedinci protokolünde İsrail'e düşman komşu devletlerin çatıştırılması öngörülmektedir.¹⁶

O nedenle Türkiye'yi Suriyeleştirmek amaçlı 15 Temmuz ihanet hareketi içerisinde yer almış, Siyonist işbirlikçisi, satılmış, gizli ve açık tüm subay kadrosu bulunup çıkarılmalı, belgeli bir şekilde teşhir ve tasfiye edilmelidir.

Dünya Siyonist Örgütü tarafından Kudüs'te yayınlanan *Kivunim* (Yönelişler) dergisinde "80'li Yıllar İçin İsrail'in Stratejik Plânları" adlı bir makalede, bu strateji özetlenmektedir:

"Merkezde yer alan gövde olması bakımından Mısır, özellikle Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasındaki giderek sertleşen çatışmalar gözüne alınırsa, şimdilik bir kadavradır. Bu ülkenin ayrı coğrafi eyaletlere bölünmesi, bizim Batı cephesi üzerinde, 1990'lı yıllar için siyasi hedefimiz olmalıdır."

Böylece Mısır bir kere parçalandıktan ve merkezî iktidardan yoksun bırakıldıktan sonra, Libya, Sudan ve diğer uzak ülkeler aynı çözümlen-

Moshe Dayan

Theodor Herzl

nin içine gireceklerdir. Yukarı Mısır'da bir Kıptî devletinin kurulması ve daha az öneme sahip bölgesel kimliklerin oluşturulması, barış anlaşması yüzünden şimdilik geciktirilmiş, fakat uzun vadede kaçınılmaz olan bir gelişmenin

anahtarıdır.

Dış görünüşüne rağmen, Batı cephesi Doğu cephesinden daha az problem çıkarıyor. Lübnan'ın beş eyalete bölünmesi... Arap dünyasının bütününe meydana geleceklerin müjdesini veriyor. Suriye ve Irak'ın etnik veya dinî kıstaslar bazında belli bölgelere ayrılması, uzun vadede, İsrail için öncelikli gaye olmalıdır. Bunun birinci safhası ise, söz konusu devletlerin askerî güçlerinin imha edilmesidir.

Suriye'nin etnik yapıları, kendisini parçalanmaya hazır hâle getiriyor: Suriye'nin deniz sahili boyunca bir Şii devleti, Halep'te ve Şam'da birer Sünnî devleti kurulabilir. Her halükârda Huran'la birlikte Ürdün'ün kuzeyinde -belki de bizim Golan'ımız üzerinde- kendi devletini oluşturmayı ümit eden bir Dürzi kimliği de ortaya çıkabilecektir... Böyle bir devlet, uzun vadede, bölge için bir barış ve emniyet garantisi olacaktır. Bu bizim rahatça gerçekleştirebileceğimiz bir hedeftir.

*Petrolce zengin ve iç mücadelelerin pençesindeki Irak, İsrail'in nişan çizgisindedir. Onun dağılması bizim için Suriye'ninkinden daha önemlidir, zira Irak, yakın vadede İsrail için en ciddi tehlikeyi temsil etmektedir."*¹⁷

Eskiden İsrail Yabancılar Bürosu'nda çalışmış olan Oded Yinon'a göre *"Diğer cephelerde de aynı yaklaşım geçerlidir; Lübnan, Suriye, Irak ve Arap yarımadası, Osmanlı döneminde Doğu Akdeniz sahillerinin durumu gibi, dini ve etnik küçük parçalara ayrılmalıdır."*¹⁸

Bu son iki belgede ismi geçen, Libya, Sudan, Irak bugün fiilen bölünmüşlerdir. Suriye'nin geleceği, Türkiye, İran ve Rusya'nın takınacağı tavra bağlı olarak ya yukarıdaki belgede öngörüldüğü gibi bölünebilir ya da tek bir devlet olarak varlığını sürdürebilir. Bu belgede Türkiye'nin ismi açık olarak geçmemektedir. Ancak bu noktada hatırlanması gereken bir başka belge, 1996 yılında P. Kur. Yb. Mehmet İlhan Ünver tarafından hazırlanan, *"Ortadoğu Barış Süreci ve Türkiye Üzerine Et-kileri"* adlı rapordur. Bu raporda, "İsrail'in, Suri-

ye ve Hatay'ın üçe bölünmesini" öngördüğü bilgi-si yer almaktadır.¹⁹ Ayrıca Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan "Güneydoğuda Devam Etmekte Olan Bölücü Hareketin Gelecekteki Muhtemel Seyri ve Türkiye'nin Bütünlüğüne Etkileri" adlı dökümanda, "İsrail'in PKK'yi destekleyen ülkelerin başında yer aldığı ve su sorununu Suriye'den çok İsraili mahfiller tarafından seslendirildiği" belirtilmektedir.²⁰

Dolayısıyla Siyonizm, ortaya çıktığı andan itibaren, ne İslâm'ın, ne Osmanlı'nın ne de Türkiye'nin dostu olmuştur. Ana stratejileri, Türkiye'nin bölünmesini öngörmektedir. "1980'li yıllardaki İsrail'in stratejisi ne olmalıdır belgesinde", ilk hedefin Irak, ikinci ve üçüncü hedeflerin de Suriye ve İran olduğu kolayca görülebilmektedir.

İsrail eski Başbakanı Ehud Barak'ın 4 Eylül 2002 tarihinde *New York Times*'ta yayınlanan makalesinde Saddam'ın düşürülmesinin *domino etkisi* yapacağı belirtilmektedir:

"Saddam rejimine son vermek Arap dünyasındaki jeopolitik ortamı değiştirecektir." "Saddam'sız bir Arap dünyası, iktidara gelecek neslin büyük çoğunluğunun, bazı Körfez ülkelerinde ve Ürdün'de olduğu gibi aşamalı olarak demokratik açılımlara başlamasını kolaylaştıracaktır".²¹

Mart 2003'ten önce İsraili liderler, Irak operasyonu bitmeden Bush yönetiminin Suriye'ye yönelmesini istemiyorlardı. Ancak Nisanın ortalarında Bağdat düştükten sonra Şaron ve subayları, Washington'un Şam'ı hedef alması konusunda ısrar etmeye başlamışlardır:²²

"Savunma Bakanı Mofaz, *Ma'ariv* gazetesi, 16 Nisan 2003: "Suriye'den talep edilmesi gerektiğini düşündüğümüz konulara ilişkin uzun bir listemiz bulunmaktadır ve bunun Amerikalılar yoluyla yapılması uygun olmaktadır"

Wolfowitz: "Suriye'de rejimin değişmesi gerekmektedir."

Richard Perle: "Ortadoğu'daki diğer saldırgan rejimlere iki kelimelik, kısa bir mesaj verebiliriz, sıra siz de."

Nisan ayının(2003) başında, WINEP açıkladığı raporda, "*Saddam'ın sorumsuz ve küstah davranışlarını sürdüren ülkelerin Irak'la aynı kaderi paylaşacağı Suriye unutmamalıdır*" mesajı verilmiştir.

"Washington'daki İsrail elçisi, 2003 Nisan, *Ha'aretz*: "Amerika işine devam etmelidir. Hâlâ Suriye'den, İran'dan gelebilecek bir dizi büyük tehditle karşı karşıyayız."

Türkiye'de Taksim kadife darbe sürecinde, halkın oyu ile, hilesiz, hurdasız, şeffaf bir seçimle, seçilip gelmiş bir başbakanı/Cumhurbaşkanı'nı (Tayyip Erdoğan) Esed ve Saddam'a benzeterek diktatör ilan etmenin amacı, yukarıda yapılan "*sıra size gelecek*" açıklamalarında gizlidir.

Osmanlı'da Ahtapotun Kolları: Masonluk, İttihat Terakki ve Yeni Osmanlılar

19. Asırda, Siyonizm, Masonluk, Karbonari Hareketi, Lehistan Gizli Cemiyeti, B'nai B'rith(Bene Berit) adlı Yahudi örgüt, Osmanlı coğrafyasında etkin olan ihanet şebekeleridir. 1865 yılında Ebuzziya Tevfik ve 5 Arkadaşı, *Karbonari Hareketi'ni+Lehistan Gizli Cemiyeti'ni* referans alan Yeni Osmanlılar Cemiyeti'ni kurmuşlardır. İngiliz Başbakanı Lord Palmerston'un hem Kabonari Hareketi'ne hem de Yeni Osmanlılar Cemiyeti'ne ve hem de B'nai B'rith(Bene Berit) adlı Yahudi örgütüne gizli desteği bulunmaktadır.²³

Yeni Osmanlılar Cemiyeti, Karbonari Hareketinin desteği ile 1876 yılında Abdülaziz'i tahtan indirmiş, Mason, ruh hastası V. Murat'ı tahta çıkarmıştır. Ancak V. Murat'ın sıhhat durumundan dolayı Şehzade Abdülhamid'i, Meşrutiyetin ilanı ve seçimlerin yapılması şartıyla tahta çıkarmışlardır. B'nai B'rith(Bene Berit), Karbonari ve İngiliz Başbakanı Lord Palmerston desteği ile etkinliğini gittikçe artırmıştır. Teşkilatın lideri, Selanikli üyelerinden Musevi Emanuel Karaso'dur.²⁴ Tarihçi Yılmaz Öztuna'ya göre B'nai B'rith(Bene Berit) adlı Yahudi örgütün lideri Karaso, "İtalya'dan para alan bir casusu olup, Libya'nın İtalya tarafından yutulmasında meşum bir rol oynamış, sonradan İtalya'ya kaçmış bir vatan hainidir..."²⁵. Mason olan Karbonari'nin lideri Mazzini'nin dava arkadaşısıdır. Vatan Haini Emanuel Karaso, İttihatçılar tarafından 1. Dünya Savaşında Osmanlı Ordusunun İşe Müfettişliği'ne atanmış, halka dağıtılması gereken malları zimmetine geçirerek 2 milyon liradan fazla servet edinmiştir. Savaş sonrasında, 1919'da İtalya'ya kaçmıştır.²⁶

Bu örgüt, Meşrutiyetçilerin güçlü isimlerinden Serasker Hüseyin Avni Paşa, Mithat Paşa ve Namık Kemal gibi liderleri kullanmış ve birbirlerine düşürmüştür. Bunlar birbirleri ile savaşırken B'nai B'rith(Bene Berit) adlı Yahudi örgüt, Osmanlı'nın kılcal damarlarına, sınır sistemine yerleşmiş ve Jön Türk hareketini Masonluğa bağlamıştır.

Selanikli Jön Türkler'in kurduğu Osmanlı Hürriyet Cemiyeti (İttihat ve Terakki), merkezi Selanik'te bulunan Mason Macedonia Risorta Locası ile iç içe geçmiş durumdadır:

“Osmanlı Hürriyet Cemiyeti (İttihat ve Terakki) 'ne gireceklerin Mason olması şartı vardı. 1901-1908 döneminde 23'ü karargahları Rumeli'de bulunan ve 2., 3. Orduların en üst rütbeli muvazaf subayları olmak üzere 188 ittihatçı Masonluğa alınmış.”²⁷

İttihatçıların önde gelenlerinden Talat Paşa, Emanuel Karaso, Macedonia Risorta Locası'nın ilk üyeleri olup 33. dereceli Üstad-ı Azam durumundadırlar. Emanuel Karaso'nun İttihatçılara yaptığı “Gizli belgelerimizi ben bir Mason mabedinde muhafaza altına alayım”²⁸ teklifinin kabul edilmesi ile İttihat ve Terakki'nin tüm sırları masonların eline geçmiş ve örgüt, yeri ve zamanı geldiğinde İttihatçılarla ilgili gerekli operasyonları yapmıştır.

II. Abdülhamid'e tahtan indirme kararını bildiren heyetin içerisinde Ermeni Aram Efendi, Arnavut Esad Toptani, Laz Arif Hikmet ile birlikte Mason, Musevi, Macedonia Risorta Locası'nın üyesi ve *B'nai B'rith (Bene Berit) adlı Yahudi örgütün lideri* Emanuel Karaso ve Bahriye Nâzırı Arif Hikmet Paşa'nın bulunmuş olması ibretlik bir durumdur!

Meşrutiyet'in ilanından sonra Adalet Bakanlığı'na getirilen Manyasizade Refik Bey'in *The Morning Post*'a ve *Le Temps* gazetelerine verdiği demeçler, İttihat Terakki hareketinin çelik çekirdek kadrosunun ve kahir ekseriyetinin ihanet şebekesi Masonluğun üyesi olduğu, mason localarının emir ve direktifleri ile yönetildikleri ve kullanıldıklarını göstermektedir:

“Manyasizade Refik Bey: Orada (Macedonia Risorta ve Labor et lux localarında) Masonlar olarak toplanıyorduk, çoğumuz da masonduk, fakat aslında örgütlenmek için toplanıyorduk. *Bunun yanı sıra yoldaşlarımızın büyük bir bölümünü, üyelerini ince eleyip sık dokuyarak seçmeleri nedeniyle Cemiyetimiz için bir elek işlevi gören bu localardan*

II. Abdülhamid'e Tahttan İndirme Kararı'nı Bildiren Heyet

seçtik... Ayrıca bu localar, ihtiyaç halinde İtalyan Sefaretinden müdahale teminatı almış olan İtalyan Grand Orienti'ne bağlıydı”.²⁹

Manyasizade Refik Bey'in, 20 Ağustos 1908'de *Le Temps* gazetesine demeci:

“Masonluk ve İtalyan masonluğu bize manen destek verdi... Hakikatte İtalyan Locaları İttihat Terakki'ye yardımcı oldular, bizleri korudular, Bizlere birer sığınak sağladılar. Çoğumuz mason olduğumuzdan teşkilatlanmak için genelde localarda toplanırdık. Üyelerimizi de localardan seçmeye çalışırdık, çünkü locaya üye olabilmek için sıkı bir kontrolden geçirilmekteydi.”³⁰

Türkiye'de Ahtapotun Kolları: “Nüfuz Casusları”, Masonluk ve Gülen Hareketi

Cumhuriyet döneminde, Birinci meclisin tasfiye edilmesi ile başlayan süreçte, İstiklal Mahkemeleri ile başlatılan baskı ve sindirme dönemlerinde, Sabatayist, Mason ve bu milletin kültür ve medeniyetine yabancılaşmış tüm unsurlar, ülkenin kılcal damarlarına varıncaya kadar birçok kritik alana nüfuz etmişlerdir. Bunlar, küresel düzlemdeki bir kısım güç merkezleri ile irtibatlı olarak ülkeyi yönetmişlerdir.

1963 yılında Başbakan İsmet İnönü, bakanlar kurulunda, daha şahsiyetli bir dış politika izlenmemesinin nedeni olarak, Türkiye'nin kılcal damarlarına sızmış olan yabancı bir insan unsurunun varlığını göstermektedir:

“*Daha bağımsız ve şahsiyetli dış politika izlenmesini istiyorsunuz.* Nasıl yapacağım ben bunu? Karar vereceğim ve işi teknisyenlerime havale edeceğim. Onlar etraflı çalışma yapacaklar, teklifler hazırlayacaklar. Yapabilirler mi bunu?

Hepsinin etrafında uzman denilen yabancılar dolu, işgal etmeye çalışıyorlar, muvaffak olamazlarsa işi sürüncemede bıraktırmaya çalışıyorlar. O da olmazsa karşı tedbir alıyorlar. Bir görev veriyorum. Neticesi bana gelmeden Washington'un haberi oluyor. Sonucu memurumdan önce sefirimden öğreniyorum. Bana şimdiye kadar bunlar tarafından hazırlanmış derdimize deva bir rapor göstermediler. Hepsi yasak savma kabilinden şeyler. Ne yapıyorsak yine biz kendi elemanlarımızla yapıyoruz. Peki, bu binlerce adam, “avara kasnak” gibi dolaşmıyor. Elbette kendileri için önemli marifetleri var.

İstiklal harbinden sonra sulh anlaşmasında esas mücadele bu uzmanlar konusunda oldu. Bütün mü-

Kim Bu Nüfuz Casusları?

27 Mayıs darbesini organize eden, başlatıp yürüten güçlü ekip(14'ler), ani bir operasyonla (13 Kasım operasyonu), daha "başka bir güç tarafından" yurt dışına gönderilerek tasfiye edilmiştir.³³ 27 Mayıs darbe sürecinde '6 Haziran olayı' diye adlandırılan olayla ilgili Albay Talat Aydemir, arkadaşına yazdığı mektupta, ordu içerisinde gittikçe kuvvetlenen "Masonik bir hâkimiyetten" şikâyet etmektedir:

"Hava Kuvvetleri komutanının, emir subayının (Gürsel'in emir subayı Agası Şen) marifetiyle tayininden sonra iş patlak verdi. Emir subayı Agası Şen, *Mason cemiyetine girmişti*, diğerleri de onun izinden yürüyorlar, tesir altında kalıyorlardı. Bugün devletin beş bakanı da Masondur, sen hükmünü ver..."³⁴

Masonlar, arka planda birbirlerinden haberli, ön planda birbirleri ile mücadele, çatışma halinde görülme becerisine sahiptirler. Masonları tehlikeli kılan, birbirlerine zıt, karşıt olan cemiyetler, yapılar içerisinde kolaylıkla faaliyet gösterebilmedeki yetenekleri ve her rengi alabilmeleridir:

"Atilla İlhan:... Atatürk masonluğu yasaklamıştı. Şimdi bakın, İki büyük Mason. Birisi Selanikli maliyecisi Cavit Bey'dir. İttihatçılar zamanında Maşrık-ı Azam oydu. Yenildiler hepsi kaçtı, ama O İstanbul'da idi. İşgalciler geldiler, Hürriyet ve İtilafçıların içerisinde masonların en kıdemlisi de Filozof Rıza Tevfik Bey'di. İnanılmaz bir şey... Biri itilafçı, biri ittihatçı birbirlerine kedi köpek gibi düşman olmaları lazım gelen bu adamlardan birincisi Maşrık-ı Azamdı. Maliyecisi Cavit Bey İttihatçıların Avrupalı adamıydı, Avrupalıların menfaat ve fikirlerini savunuyordu. Filozof Rıza Bey de Sevr maddesini imzalayan adam. Masonlar bunlar. ... Gazi bunlardan birini astı birini sürdürü."³⁵

Türkiye'deki kilit noktalarda masonların bulunmuş olması ve Türkiye'deki Sabatayist- Masonik Kadronun *ABD-İsrail-İngiltere* ile iç içe bulunması, Türkiye'nin ana sorunudur:

"Atilla İlhan: Bakın ben 28 Şubat sürecinde de yazdım, Türkiye'de hiç lafi edilmeyen birtakım başka tarikatlar da vardır, Silahlı Kuvvetler bunları görmüyor mu? Soru buydu. Ve isimlerini sıralamıştım; masonlar, rotaryenler, lionslar, bunların hepsi tarikat, bu tarikatların aynı şekilde ilişkileri servetleri, aynı şekilde fırıldakları vardır.

O zaman ses çıkarılmıyordu bunun da iki sebebi vardı; *birincisi yüksek kumanda kademesinde masonlar vardı. Öyle olunca tabii dokunulmaz oluyor-*

*cadele, idareimize tasallut yüzünden çıktı. Bir tek uzman vermek için büyük tavizler vermeye hazırıldılar. Dayattık, biz onların niçin ısrar ettiklerini biliyorduk. Onlar bizim niçin inatla reddettiğimiz biliyorlardı. Böyledir bu işler; Peygamber edası ile size dünyaları vaat ederler, imzayı attınız mı ertesi gün gelmişlerdir. Personeli gelmiştir, üsleri gelmiştir. Ondan sonra sökebilirsen sök, gitmezler. Ancak bu meselenin üzerine vakit geçirmeden eğilmek lazım. Yoksa bağımsız dış politika güdemeyiz. Fakat zantemeyiniz ki kolay bir iştir. Savuşturulan iki üç badiye bunun yanında çok kolay kalır. Teşebbüs ettiğimiz zaman başımıza neler geleceğini kestiremem."*³¹

Eski bakan ve senatörlerden Kamuran İnan, 1995 yılında yazdığı *Hayır Diyebilen Türkiye* kitabında, özellikle dış güç odakları ile irtibatlı bir 'iç cephenin' varlığına dikkat çekerek bir Türkiye fotoğrafı sunmaktadır:

"Teslimiyet bizde işin icabı haline gelmiş; asıldır. İstisnaların, kaide dışına çıkanların başına gelmedik kalmıyor. Devletin menfaat ve onurunu korumakta kararlı olanların karşısına dikilen bir iç cephe vardır. Alışılmışın dışına çıkanlar, karşılarında bu cepheyi bulur..."

...Bu gibi memleketlerdeki darbeleri tesadüfe bağlamak veya halk hareketi olarak görmek yanlışır. Bunların arkasında, genellikle, dış menfaat bulunmaktadır. Büyük güçlerin, uzun süre, HAYIR işitmeye tahammülü yoktur. HAYIR diyenler gider, yerlerine EVET diyenler gelir. Bu hep böyle olmuştur. Olmaya da devam ediyor. Nerede ve nasıl şişirildiği belli olmayan paraşütlerle siyaset meydana inen "lider"ler bizde de görülmüştür... "Gizli kuvvetlerin gücünü ihmal etmemek lazım."³²

Keza eski dış işleri bakanı Sadettin Tantan, "Bu ülkede nüfuz casusları var" derken böyle bir gücün varlığına dikkat çekmeye çalışmıştır.

lar. Demek ki biraz ondan oluyor... Bana sorarsanız, 12 Eylül yani Turgut Özal'dan İsmail Hakkı Karadayı'nın Genelkurmay Başkanlığına kadar olan dönem içerisinde yönetim tamamıyla dış merkezliydi."³⁶

Türkiye'de Ordu ile halkı en keskin bir şekilde karşı karşıya getiren ve halkın temel değerlerine doğrudan cephe alan bir darbe özelliğinde ki 28 Şubat postmodern darbesi, Atilla İlhan'a göre Sabetayist-Masonik bir kadronun eseridir:

"28 Şubat Sabetayist bir darbedir; ekonomiyi batırmak ve halkı devletten soğutmak için yapılmıştır. Bakın Çevik Bir, Amerika'nın adamı, tasfiye edildi, onu tasfiye ettiler. Çevik Bir, Doğan Güreş olacaktı, onun için yetiştirilmişti. Bilmediğiniz bir şey de söyleyeyim; Sabetayisttir, dönmedir. Son zamanlarda dönmelere çok cesaret verdiler... Çevik Bir, Türk askerinden çok bir Amerikan subayına benziyordu. Amerika desteğiyle parlatıldı ama bir de baktı ki en önemli yer olan Genelkurmay Başkanlığı yolu kendisine kapalı... Amerika'nın kontrolü, Çevik Bir'in tasfiyesinden sonra kayboldu..."³⁷

Masonluğun gücü, sadece sivil ve askeri bürokrasi içerisinde kazandığı mevzilerden kaynaklanmamaktadır; aynı zamanda medya ve ekonomi üzerinde de önemli mevziler kazanmışlardır:

"Atilla İlhan:..Çünkü büyük basının yarısından çoğu mason olduğu için bunları yazmadılar... Türkiye laiktir ama Türkiye'de laikliği din aleyhtarlığı, dine karşı gelme gibi yorumlayan bir kesim vardır. Bazı iş çevreleriyle masonlar ve farmasonlardır. Asıl ordadır bunların başı."³⁸

Sanatkâr Özdemir Erdoğan'a göre de, sanat dünyası, reklam dünyası ve Dışişleri Bakanlığı Mason ve Sabetayistlerin kontrolündedir:

"Türkiye'de bir kesim var, vatan-millet hamaseti yapıyor. Bir başka kesim de tamamen organize olmuş ve hınzırca planlarla Türkiye'yi çökertmek için çalışıyor. Pop star tarzı yarışmalar da bu planın bir parçası. Bu durum, para ve reyting kaygısından öte bir şey. Bir toplumun kültürünü, milliliğini, o toplumu bir arada tutan değerleri yok etmeye yönelik bir plan..."

Bilinçli bir şekilde uygulanan bu politikalar halen devam ettiriliyor. Pop star veya sanat güneşi gibi kavram ve yarışmalarla halkı etkilemek, kandırmak ve manevi değerlerinden uzaklaştırmak için yapılan bilinçli organizasyonların sonucudur bu durum...

Bilinçli bir şekilde bu toplum batırılıyor.

Ülke satılıyor...

Atatürk zamanında tekke ve zaviyeler kapatılmıştır. Ama mason dernekleri de kapatıldı. Türkiye'de yıllardan beri MGK'da "Aman şeriat geliyor!", "İrtica hortluyor!" fikri deklare ediliyor. Bunlar sadece muhafazakâr veya dinini yaşayan insanların organizasyonlarına yönelik söylemlerdir.

Ancak Türkiye'de daha büyük, tehlikeli ve inatılmaz organizasyonlar var.

Türkiye'de Sabetayist organizasyon var. Televizyon reklamlarına bakın, çıkan sanatçıların büyük çoğunluğu Sabetayist'tir.

Türk Dışişleri Bakanlığı ve sanat dünyası başta olmak üzere bütün köşeler Sabetayistler tarafından tutulmuştur."³⁹

Sonuçlar

Sonuç-1: Masonlar Ve Gülen Hareketi'nin "İhanet Gurubu", Öncelikli Olarak Sivil ve Askeri Bürokrasiden Tasfiye Edilmelidir

Türkiye'nin ana sorunlarından birisi de, ülkenin kılcal damarlarına yerleşmiş olan mason sabetayist yapısıdır. Masonik yapı, Türkiye'den tasfiye edilmedikçe, Türkiye'deki kaos, değişik adlar ve görüntüler adı altında ve değişik örgütler ile devam edecektir.

Gülen hareketinin yapılanış şekline, çalışma tarzına, şantaj ve darbe mantığına ve ilişki zincirine bakıldığı zaman, yeni bir İttihat ve Terakki Hareketi ile karşı karşıya kaldığımız daha rahat anlaşılacaktır. İttihat ve Terakki Masonluk ilişkisini göz önüne aldığımızda, Gülen Hareketindeki Emanuel Karasu'nun kim olduğu bulunmalı ve mutlaka deşifre edilmelidir. 15 Temmuz İhanet Hareketinde, Gülen Hareketi ile Türkiye'deki Masonik Kadro, birlikte hareket etmiştir. Bu ittifak zinciri bulunmalı ve kamuoyuna duyurulmalıdır.

Masonlar ve Gülen Hareketinin "İhanet Gurubu", genel olarak Türkiye'den, öncelikli olarak da, sivil ve askeri bürokrasiden tasfiye edilmelidir.

Sonuç-2: "Emsal Çözüm" Tekliflerine Karşı Dikkatli Davranılmalıdır

15 Temmuz İhanet hareketinin asıl amacı, ülkede sosyolojik savaş çıkarabilmek için gerekli bir alt yapı oluşturmaktır. Sivil ve askeri bürokrasi ile özel sektör alanında yapılan çok seri ve yoğun operasyonların, yeni bir sosyolojik ayrışmaya sebep olup olmayacağı, yeni fay hatları inşa edip etmeyeceği iyi hesaplanmalıdır. Yangını söndürürken yangına benzin taşımamaya gayret edilmelidir. Böyle dö-

nemlerde sosyolojik savaş ajanlarının başka ülkelerde uygulanmış çözümleri, “emsal çözüm”⁴⁰ olarak gösterip uygulamaya sokturarak ülkeyi çökertmek isteyeceklerdir. Geçmiş dönemlerde bu yaklaşım, çok denenmiştir. Uygulama sonuçları, genellikle, ülkenin aleyhine olmuştur.

Sonuç-3: 17-25 Aralık Maliye-Polis-Yargı Darbe Girişimine Kadar Devlet Ricalinin El Üstünde Tuttuğu Gülen Hareketi'nin Halk Üzerindeki Etkisi Dikkate Alınmalıdır

Bugün Gülen Hareketi ile ilgili seri operasyonlar yapılırken, şu noktanın dikkate alınması gerekmektedir: 1980 Darbesinden 17-25 Aralık Maliye-Polis-Yargı Darbe Girişimine kadar olan süreçte, rahmetli Erbakan hariç, dönemin Cumhurbaşkanları, başbakanları, genelkurmay başkanları ve siyasi parti liderleri/kadroları, birçok STK/Gönüllü kuruluşlar/Cemaatler, Güleni ve Gülen hareketini övmüş, ödül vermiş, ödül almış ve ülkenin birçok imkânını ona tahsis etmişlerdir. *Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “Allah ve milletimiz bizi affetsin zamanında biz tehlikeyi görmedik”, Eski Genelkurmay Başkanı Nejdettin Özel'in, Eski Meclis Başkanları Cemil Çiçek, Bülent Arınç'ın ve birçok siyasinin, benzer açıklamalarını göz önüne aldığımızda; 17-25 Aralık Maliye-Polis-Yargı Darbe girişimine kadar devletin elindeki tüm imkânlarla, görmediği bir tehlikeyi, görmediği için sade vatandaş, iş adamlarını ve akademisyenleri, öğretmenleri, imamları suçlamak, ciddi deliller olmadan, gerçekten pişman olup olmadığı araştırılmadan cezalandırmak, çok daha büyük travmalara ve sorunlara neden olabilir.*

Bu noktada çok daha dikkatli ve hassas davranılmalı; insanlar, MOSSAD ve CIA'nın kucağına itilmemelidir. Abdülhamid Han'ın Jöntürklerle ve kendisine suikast yapan Ermeni bombacıya karşı izlediği politikardan yararlanılması faydalı olabilir.

Sonuç-4: “Açığa Alma ve Tutuklamalar” Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “Aşağısı ibadet, ortası ticaret, yukarısı ihanet” olarak tasvir ettiği bir yapının tasfiyesinde, “ticaret ve ibadet erbabının”, “ihanet erbabından” ayrılması ve bunun için çok hassas davranılması gerekmektedir. Bunun için, iki kırılma noktası referans alınmalıdır: 1- 17-25 Aralık Maliye-Polis-Yargı Darbe Girişimi; 2- 15 Temmuz Askeri Darbe Girişimi.

Bu iki kırılma noktasından sonra Gülen Hareketi mensuplarının tutum, tavır ve davranışları çok hassas bir şekilde ele alınıp değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme yapılırken Sonuç-3'te dile getirdiğimiz psikoloji dikkate alınmalıdır.

15 Temmuz Askeri Darbe Girişiminden sonra Gülen Hareketi'ni desteklemiş olanların üzerine kesin bir şekilde gidilmelidir. 17-25 Aralık Maliye-Polis-Yargı darbe girişimi ile 15 Temmuz Askeri Darbe Girişimi arasındaki dönemde, Gülen Hareketi mensuplarının bir kısmının, o günün şartları göz önüne alındığında, gelgitler yaşayabileceğine, kararsız kalabileceğine dikkat edilmelidir. Çocuklarını okullarından, yurtlarından almamış/alamamış olabilir, kurban yardımında bulunmuş olabilir. *Bu dönemle ilgili olarak çocuklarını Gülen hareketinin okullarında okutmuş olmak veya onun yurtlarında kalmış olmak, temel kriterler zümresi içerisinde değerlendirilmemelidir. Yasal olarak hiçbir işleme tabi tutulmamış yurt veya okullarda bulunmayı, esaslı suçlayıcı bir unsur olarak görmemiş/görememiş olabilirler. O dönemin psikolojisi buna uygundur.*

Sonuç-5: Açığa Alma ve Tutuklamalarda Korku Şantaj İmparatorluğunun İnşa Ettiği Psikoloji Gözönüne Alınmalıdır

Gülen Hareketi, Maliye-Polis-Yargı üçgeninde kurdukları şantaj şebekesi ile insanları yatak odasına ve banyolarına sızmış, pek çok işadamını, esnafı, devlet ricalini, sivil ve asker bürokrati ve siyasi tuzağa düşürmüştür. “Kasetler savaşı” diye literatüre geçen süreci unutmak yanlış olur. O nedenle bugün icra edilen açığa alma ve tutuklamalarda bu boyuta dikkat edilmelidir.

Siyasi iktidarın Maliye-Polis-Yargı üçgeninde seri halde yaptığı görevden almalarda, yeni atanmaların da bir müddet sonra tekrar ve tekrar görevden alınması, bunun bugün bile devam etmiş olması, gerek Gülen hareketindeki “ibadet ve ticaret ehlinin” ve gerekse Gülen hareketine mensup olmayan insanların üzerinde, bir korku meydana getirmiştir. Bugün bu korku psikolojisi göz önüne alınmalıdır.

Sonuç-6: Ekonomide “Domino Etkisi”ne Sebibe Verilmemelidir

Gülen Hareketi'ndeki “ticaret erbabı” üzerine gidilirken, ilgili şirketlerle ticari olarak irtibatlı fakat Gülen Hareketi ile ilişkisi olmayan başka şirketlerin varlığına dikkat edilmelidir. Ödemeler zinciri-

rinde meydana gelecek bir kırılma, domino etkisi yaparak Gülen Hareketi'yle ilgisi olmayan pek çok şirketin kapanmasına sebebiyet verebilir. Bu da ekonomik olarak Türkiye'yi sıkıntıya sokar, işsizlikte patlamaya sebep olur; yıllar içerisinde ortaya çıkan "Anadolu Sermayesi"nin tasfiye olmasına sebebiyet verebilir.

Sonuç-7: "Beyin Göçüne" Sebebiyet Verilmemelidir

Akademik dünyada yapılan operasyonlarda, suçlu suçsuz ayırımında, çok hassas davranılmalı, yanlış "beyin göçüne" sebebiyet verilmemelidir.

Sonuç-8: Açığa Alma ve Tutuklama Listelerinin Hazırlanmasında Mason Kadrolara Fırsat Verilmemelidir

15 Temmuz 2016 ihanet hareketine karşı başlatılmış olan temizlik harekâtında açığa alma ve tutuklama ile ilgili hazırlanan listelerde, Masonların, kargaşa çıkarmak amacıyla, etkili olup olmadığına bakılmalıdır. Tüm dikkatlerin Gülen şebekesine yoğunlaştığı ve yoğunlaştırıldığı bir dönemde, Mason kadronun arkadaki faaliyetleri gözden irak tutulmamalıdır.

Sonuç-9: Tüm Cemaat/Hareket/Tarikat/Teşkilatların Paralelci Olarak Yaftalanması Kampanyasına Dikkat Edilmelidir

Masonik medyada, İslâmî cemaatlerin tümü, Gülen Hareketi bahane edilerek, aynı havuza konup yok edilmek istenmektedir. Bu kampanya, önümüzdeki günlerde yoğunluğunu artıracak ve ülke bir kargaşaya doğru sürüklenmek istenecektir. Türkiye'yi seven herkesin bu tehlikeyi görmesi ve gereğini yapması tarihi bir sorumluluktur.

Sonuç-10: Türkiye'nin Askeri Gücü Yok Edilmek İstenmektedir

İsrail'in 80'li yıllar için İsrail'in stratejik planlarında yer aldığı şekliyle hedef ülkelerde ilk yapılacak iş, "söz konusu devletlerin askerî güçlerinin imha edilmesidir." Orduda yapılan Ergenekon-Balyoz operasyonları ve 15 Temmuz 2016 ihanet hareketi sonrasında yapılan askerî temizlik operasyonu ile ordu, ciddi bir yara almış ve itibar kaybına uğramıştır. Bulduğumuz çok önemli jeopolitik, geo-stratejik ve geo-ekonomik bir coğrafyadan dolayı ordunun, milletin ordusu olarak yeniden yapılandırılması ve güçlendirilmesi, şu gün en hayati bir konudur. Bu yapılırken ordu içerisindeki cun-

talarla/ihanet şebekeleri ile ordunun varlığı birbirine karıştırılmamalı, duygusal davranılarak ordu kurumu, aşağılanıp yıpratılmamalıdır. Eğer tersine bir tavır ortaya konursa, kanın su gibi aktığı bu coğrafyada, ülke olarak ödeyeceğimiz bedel, çok daha ağır olabilir. 15 Temmuz 2016 ihanet hareketinin amaçlarından birinin de, bu olduğu göz ardı edilmemelidir.

Sonuç-11: Türkiye Savaşa Sokulmak İstenmektedir

Diğer taraftan Türkiye, Saddam'ın Kuveyt'te düşürüldüğü tuzağa benzer şekilde Irak-Suriye hatında bir tuzağa düşürülmek istenmektedir. Türkiye, Irak-Suriye düzleminde savaşa girmesi için zorlanmaktadır. Çünkü Siyon Önderlerinin yedinci protokolüne göre, İsrail'e düşman komşu devletlerin birbiri ile savaştırılması, Siyonizm'in stratejik bir ilkesidir: "Bize muhalefet eden devletlere, komşuları tarafından harp açtırabilecek durumda olmalıyız. Eğer bu komşu devletlerde bize karşı birleşirlerse, bir dünya savaşı çıkarmalıyız."⁴¹

Sonuç-12: ABD'nin Türkiye'nin Ordusuna Darbe Yaptırabilme Gücü Nereden Kaynaklanmaktadır

ABD eski dış işleri bakanı Henry Kissenger'in; "Dostumuz olan ülkeler, Washington tarafından çizilen genel çerçeve içerisinde kalmak kaydıyla buldukları bölgedeki çıkarlarını kendileri hararetle takip etmeliler"⁴² derken; "Dost ülkenin"(!), diğer ülkelerle olan ilişkilerinin çerçevesini belirlemiş olmaktadır. ABD tarafından çizilen çerçevenin dışına çıkanlara karşı her türlü operasyonun yapılacağı, açık bir şekilde ifade edilmektedir. *Türkiye'de yaklaşık olarak her on yılda bir darbe yapılmasının ana sebebi, Türkiye'yi yönetenlerin, ideolojik yapısı ne olursa olsun, şer ekseninin (ABD-İngiltere-İsrail-Siyonizm) menfaatlerine karşı kendi ülkesinin menfaatlerini ön plana çıkarmasından dolayıdır.*

Taksim Kadife darbe sürecinin başlatılması ve 15 Temmuz askerî darbe girişimi aşamasına gelmesinin ana sebebi de budur.

Şer eksenini, 15 Temmuz ihanet hareketinde yer alan askerî darbecileri savunmak için topyekûn bir psikolojik harekât başlatarak Türkiye'ye baskı yapmaktadır. Bunun anlamı, Şer eksenini orduya, darbe yaptırabilecek bir şekilde sızdırmıştır/sızabilmektedir. 12 Eylül askerî darbesinde, dönemin ABD Başkanı, Türkiye'deki darbenin sonucu, haber verilirken kullanılan ve tarihe geçen "bizim çocuk-

lar başardı” ifadesi, Türkiye’deki askeri darbele-
rin arkasında hep “Dostumuz”(!), “Stratejik Or-
tağımız”(!) ve “Model Ortağımız”(!) ABD’nin bu-
lunduğunun en açık delilidir. Bu ifade, Türkiye için,
Ordu için yüz karası bir ifadedir.

O nedenle Şer ekseninin (ABD-İngiltere-İsrail-
Siyonizm) Türkiye’deki ordunun içine, orduya dar-
be yaptırabilecek bir düzeyde sızabilmesinin se-
bepleri, mutlaka araştırılarak bulunmalı ve gere-
ken yapılmalıdır.

Sonuç-13: Ordu Yanlış Eğitim Almaktadır

Tüm darbeler, dış etkenler yanında, halkını
düşman gören bir yabancılaştırmanın ürünüdür.
Devlet, tüm kurum ve kuruluşları ile yeniden yapı-
landırılırken, öncelikle Türkiye’deki askeri eğitim,
baştan sona yeniden ele alınıp değerlendirilmelidir.
Kendisine emanet edilen çocukları alıp “mankurt-
laştıran” bir askeri eğitim sistemi, ciddiyetle masa-
ya yatırılmalıdır. Ana sorun, şekil şartı değil zihni-
yettir. Orduda yeniden cuntaların meydana gelme-
mesi için, Askeri okullarda inşa edilen zihniyet, ge-
rektiği gibi sorgulanıp değiştirilmelidir. Subayları-
mızın NATO’da eğitim almasına mani olunmalıdır.

Bunun için ordunun darbe yapmasının sebep ve
sonuçlarını, çok objektif bir şekilde analiz edecek ve
yeni bir senteze varacak ve ordunun yeniden yapı-
landırılmasına rehberlik edecek çok özel bir komis-
yon, çok acil olarak kurulmalıdır.

Sonuç-14: Şer Eksenine Karşı Birleşik Cephe Hareketi Başlatılmalıdır

15 Temmuz ihanet hareketi, sadece sürecin bir
parçasıdır; süreç devam etmektedir. Ana amaç, yeni
sosyolojik fay hatları inşa ederek Türkiye’yi sosyo-
lojik olarak bölmektir, Suriyeleştirmektir. Sosyolo-
jik savaşın etkileri anında değil yıllar sonra görüle-
bilir, yavaş ve tedricidir. Farkına varıldığı zaman da
“Kurbağa haşlanmış” ve iş bitmiştir. Siyasi iktidar
yeniden yapılanma yaparken kendi başına hareket
etmemeli, farklı siyasi görüşleri, daha da önemlisi
milletin, gönüllü kuruluşların/STK’ların görüşleri-
ni almalıdır. Gizli sosyolojik savaş ajanlarına karşı
teyakkuz halinde olmalıdır.

Bu süreçte, iyi niyetle ortaya konan her karşı
görüşü, düşmanlık ve hainlik olarak görmek, nite-
lendirmek ve suçlamak yanlıştır, tehlikelidir. Başta
siyaset olmak üzere tüm gönüllü kuruluşların/ha-
reketlerin/cemaatlerin/STK’ların bu gerçeği görme-
si, ona göre bir dil ve söylem kullanması, birlik ve

beraberliği savunması ve dayanışma içerisine gir-
mesi tarihi bir mecburiyettir.

Henüz vakit varken, yarın çok geç olabilir.

Dipnotlar

- 1 Uğuroğlu, O., “Darbenin Parolası: 1 Amerikan Doları”, *Yeniçağ*, 25.07.2016.
- 2 Diler, E., “Dolar Darbesi”, *Takvim*, 26.07.2016.
- 3 Allen, G., *Gizli Dünya Devleti*, Milli Gazete, İstanbul, 1996. Mars, T., *İllüminati*, *Entrika Çemberi*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2002.
- 4 Allen, G., *Gizli Dünya Devleti*, Milli Gazete, İstanbul, 1996. Mars, T., *İllüminati*, *Entrika Çemberi*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2002.
- 5 Garaudy R., *Siyonizm Dosyası*, Pınar Yayınları, İstanbul s:15. *İsrail Mitler ve Terör*, Pınar Yayınları, İstanbul, 1996, 16-26.
- 6 Garaudy R., *Siyonizm Dosyası*, Pınar Yayınları, İstanbul s:15. *İsrail Mitler ve Terör*, Pınar Yayınları, İstanbul, 1996, 16-26.
- 7 Garaudy R., *Siyonizm Dosyası*, Pınar Yayınları, İstanbul s: 230-234.
- 8 Garaudy R., *İsrail Mitler ve Terör*, Pınar Yayınları, İstanbul, 1996171-190
- 9 Akyol, T.; “İsrail ve İslâm”, *Hürriyet*, 12. 07. 2014, (*Mearsheimer and Walt, The Israel Lobby*, s. 96 naklen)
- 10 Aydın E., “İsrail’in Türk kanıyla ulaşmak istediği nedir?” *Dünya Bülteni*, 31.05.2010.
- 11 Ford H., *Beynelmilel Yahudi*, Otağ Yayınları, İstanbul, 1974, s: 72-75.
- 12 Yaman K., *İhanet Planları, Belgeler*, Otağ Yayınları, İstanbul, 1971.
- 13 Taylor A.R., *İsrail’in Doğuşu*, Pınar Yayınları, İstanbul, 1992, s: 53-65.
- 14 Garaudy R., *Siyonizm Dosyası*, Pınar Yayınları, İstanbul, s: 257-258.
- 15 Garaudy R., *Siyonizm Dosyası*, Pınar Yayınları, İstanbul, s: 257-258.
- 16 Yaman K., *İhanet Planları, Belgeler*, Otağ Yayınları, İstanbul, 1971
- 17 Garaudy R., *Siyonizm Dosyası*, Pınar Yayınları, İstanbul, s: 205-208.
- 18 Vatandaş, A., *Armagedon, Türkiye-İsrail Gizli Savaşı*, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997, s. 30-55.
- 19 Vatandaş, A., *Armagedon, Türkiye-İsrail Gizli Savaşı*, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997, s. 30-55.
- 20 Vatandaş, A., *Armagedon, Türkiye-İsrail Gizli Savaşı*, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997, s. 30-55.
- 21 Lobi Faaliyetleri ve Türkiye”, <http://www.analitikkbakis.com/haber/20090514/Lobi-Faaliyetleri-ve-Turkiye.php>, 14 Mayıs 2009.
- 22 Mearsheimer,J.J., Walt, S., M., “İsrail Lobisinin ABD’nin Dış Politikasına Etkisi”, Tercüme: Dünya Gündemi.
- 23 Mearsheimer,J.J., Walt, S., M., “İsrail Lobisinin ABD’nin Dış Politikasına Etkisi”, Tercüme: Dünya Gündemi.
- 23 Armağan M., *Abdülhamid’in Kurtlarla Dansı*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2006, C1, s:137-140
- 24 Armağan M., *Abdülhamid’in Kurtlarla Dansı*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2006, C1, s:137-140
- 25 Yılmaz Öztuna, *Büyük Türkiye Tarihi*, Ötüken yayınları, İstanbul, cilt 7, s: 213.
- 26 Armağan M., *Abdülhamid’in Kurtlarla Dansı*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2006, c.1, s:137-140.
- 27 Armağan M., *Abdülhamid’in Kurtlarla Dansı*, Timaş, İstanbul, 2006, c.2, s: 255-260.
- 28 Armağan M., *Abdülhamid’in Kurtlarla Dansı*, Timaş, İstanbul, 2006, c.2, s: 255-260.
- 29 Armağan M., *Abdülhamid’in Kurtlarla Dansı*, Timaş, İstanbul, 2006, c.2, s: 255-260.
- 30 Armağan M., *Abdülhamid’in Kurtlarla Dansı*, Timaş, İstanbul, 2006, c.2, s: 255-260.
- 31 Eymür, M., *Analiz*, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1991, s: 120-121.
- 32 İnan K., *Hayır Diyebilen Türkiye*, Timaş, İstanbul, 1995, s: 28-35.
- 33 Yavi, E., *İhtilalci Subaylar*, Yazıcı Yayınevi, İzmir, 2003, s:385.
- 34 Yavi, E., *İhtilalci Subaylar*, Yazıcı Yayınevi, İzmir, 2003, s:385.
- 35 İlhan, A., “28 Şubat da, Son Operasyonlar da Cumhuriyet’in Savunma Refleksi”, *Yeni Şafak*, 24.04.2001.
- 36 Coşkun, M, Çakmak, N., “Attilâ İlhan’la Çeşitli Konulardan...”, *Milli Gazete*, 22-23-24.03.2003.
- 37 İlhan, A., “28 Şubat da, Son Operasyonlar da Cumhuriyet’in Savunma Refleksi”, *Yeni Şafak*, 24.04.2001.
- 38 Coşkun, M, Çakmak, N., “Attilâ İlhan’la Çeşitli Konulardan...”, *Milli Gazete*, 22-23-24.03.2003.
- 39 İnan K., *Hayır Diyebilen Türkiye*, Timaş, İstanbul, 1995, s: 28-35.
- 40 Çağlayan, Y., *Osmanlıdan Ortadoğu’ya Sosyolojik Savaş*, Etkileşim, İstanbul, 2013, s: 43-45.
- 41 Yaman K., *İhanet Planları, Belgeler*, Otağ Yayınları, İstanbul, 1971.
- 42 Chomsky, N. *Terörizm Kültürü ABD Terörü*, Pınar Yayınları, İstanbul, 1991 s: 50.

Modernitenin Temizlik Düşü ve Ortadoğulu Göçmenler

Avrupalının yabancı/ötekisi olarak göçmenlerin -Ortadoğulu Müslüman göçmenlerin- gelişi günlük yaşamın dayandığı düzenin temelini çatlatacaktır. Onlar uzaklardan gelecek ve Avrupalı insanın gündelik deneyimlerinin dayandığı Avrupalı yaşamı paylaşmayarak günlük yaşamın dayandığı güvenin temelini bozacaktır. Zira daha önceki tecrübeler Müslümanların Avrupa toplumunda asimile edilemediğini göstermiştir.

İbrahim KESKİN

Modernitenin imgesel anlamlarından biri temizlik ve düzen arzudur. Modernitenin düş kurucuları/yasa koyucularının çözümünü aradıkları en temel toplumsal sorun kirlilik sorunu, münasebetsiz ve tabloyu bozan -ya da bozma ihtimali taşıyan- insanların ortada dolaşmalarıydı/dolaşmalarıdır. Onlara göre bu insanlar estetik olarak tatminkâr ve moral olarak güven veren bir uyumu tehdit etmekteydi. Modernitenin temizlik ve düzen imgesinin en güzel ifadesini Foucault'un, Avrupa'da delilere gösterilen tepkilerin analizinde görebiliriz. Foucault'un da ifade ettiği üzere, modern dönemin ilk yıllarında deliler aklın yetkin ve parlak iktidarında karanlık ve hareketli bir kaosu temsil etmekteydi. Bundan dolayı deliler kentin yetkilileri tarafında *Narrenschiffen* gemisine doldurularak denize gönderiliyordu. Bu onlara bir konum ve yer tayin etmenin imgesel ifadesiydi.

Temizlik Arzusu ve Düzen

Temizlik, bir ideal olarak gerçek ya da hayali olağan dışılıklara karşı korunması gereken bir düzen vizyonuydu. Her şeyin insan müdahalesi ile olması gerektiği yeri belirleyen ve başka bir yerde bulunmasına tahammül edemeyen bir düzen vizyonu. Bir düzen imgesi olmadan, şeylere doğru yerlerini tayin etmeden bir temizlikten söz etme imkânı olmayacaktır. Temizin karşı kutbu ise pis, münasebetsiz şeylerdir. Fakat söz konusu şeyleri kirli kılan onların öz nitelikleri değil temizlik düşünün inşa edicilerinin düzenlerinde onlara belirledikleri konumlarında bulunmayışlarıdır.

İnsan ürünü düzende hiçbir doğru yeri olmayan şeyler vardır. Bunlar, temizlik idealinin olduğu her yerde münasebetsizce var olurlar ve onların varlıkları, sınırları belirlenmiş mekânların sahiplerine danışmadan o mekânları paylaşma kararı aldıklarından dolayı oldukça rahatsız edicidirler. Bunlar, kendilerine biçilen yerde durmayan, davet edilmeden kendilerince yer değiştiren, oradan oraya geçen varlıklardır. Temizlik arzularıcılar, bunların hallerinden kendileriyle alay ediyor hissiyle tiksinti duyarlar. Zira onların kendilerini doğru yerlere koyma arzularına muhalefet etmektedirler. Bu muhalefetten dolayı onlar düzen bozucu olarak algılanırlar.

Temizlik arzusu ve merakı düzenle ilişkilidir. Zira düzen hiçbir şey yapmadan kendiliğinden varlığını sürdürebilecek bir şey değildir ve Avrupalı güvenliği için düzenin devamına yönelik temizlik idealini sürdürmeli ve pisliği savuşturmalıdır. Avrupalı insan ancak düzenli bir dünyada yaşamını sürdürebileceğini varsayar. Zira, ancak düzenli bir dünya insanların eylemeleri için nizami ve istikrarlı bir çevreyi sağlar. Bu olayların olma olasılığının spontane değil sıkı bir hiyerarşiye göre dağıldığı bir dünyadır. Ancak böyle bir dünya karar verilebilirliği sağlayan bir dünyadır. Kalıbı bozan kirin çeşitli örnekleri arasında *öteki insanlar* çevre düzenlemesinin önünde bir engel olarak görüldüğünde önemli bir yer ifade etmektedirler. İnsanların temizlik düşüncesi, sadece Avrupalılara tahsis edilecek bir hususiyet değildir elbet. Temizlik düşüncesi ve kire karşı mücadele antropo-

loglar tarafından evren niteliği olarak değerlendirilmektedir. Her ne kadar kültürel farklılıklara sahip olsa da temizlik modelleri ve düzenin korunmasına yönelik çeşitli kalıplara evrensel düzeyde rastlanmaktadır. Fakat biz burada evrensel bir insanı nitelik olarak karşımıza çıksa da temizlik ve düzen arzusunu güncel bir dünya sorunu olarak işleyen yenedünya düzeni bağlamında değerlendirmek istedik.

Düzen bozucu "kir" in bir örneği olarak *öteki* sosyolojik açıdan önemli bir yer tutmaktadır. Zira *ötekiler*, temizlik ve düzenin karşısında bir tehdit olarak görüldüğü ve onlara öyle davranıldığı zaman ötekidirler. Onlar günlük yaşamın içinde, günlük yaşamın düzeni için bir reçete olarak var olan rutinlerin bozucuları olarak görülen yabancılar. Yabancıların gelişi gündelik rutinleri, dolayısıyla gündelik yaşamın dayandığı temeli çatlatan/bozan unsurlar olarak görülürler.

Avrupalının Ötekileri

Avrupalının yabancı/ötekisi olarak göçmenlerin -Ortadoğulu Müslüman göçmenlerin- gelişi günlük yaşamın dayandığı düzenin temelini çatlatacaktır. Onlar uzaklardan gelecek ve Avrupalı insanın gündelik deneyimlerinin dayandığı Avrupalı yaşamı paylaşmayarak günlük yaşamın dayandığı güvenin temelini bozacaktır. Zira daha önceki tecrübeler Müslümanların Avrupa toplumunda asimile edilemediğini göstermiştir. Onlar Avrupa evinde kendi düzen taleplerini dillendiren yabancılar olarak varlığını sürdürme ısrarındadırlar. Modern dünyada egemen anlayış tüm tehditlere karşı güvende olan bir düzenin kurulması eğilimidir.

Türkiye'nin çok uzun süredir ısrarla sürdürdüğü Avrupa Birliği'ne dâhil olma arzusu karşısında Avrupa Birliği'nin yüksek perdeden kriterlerini dayatma girişimleri aynı zamanda Avrupa insanın kendisine yönelik üstünlük imgesinin bir yansıması olarak ta tezahür etmektedir. Avrupalıların kendilerine yönelik bu üstünlük bilincinin inşa ettikleri Avrupa/Batı düzenine duydukları güvenle ilişkilidir. Modernitenin başarısı olarak Avrupa insanına güven, istikrar -ve mutluluk- kazandıran bir düzen inşa ettiklerini kabul ederler. Her ne kadar sosyal bilimlerin postmodernist yorumuna göre Avrupa'nın/Batı'nın modernist idealleri bir kriz durumu yaşamış ve söz konusu ideal-

ler temellerinden yoksun kalmış olarak yorumlanıyor olsa da, fiili olarak bu ideallerin siyasal olarak sürdürüldüğünü gösterecek oldukça fazla argüman bulabiliriz. Klasik dönemdeki yöntem ve biçimlerden vaz geçseler de rasyonel bir tarzda yeniden bu idealleri sürdürecektir yöntem ve biçimlere yönelik esaslar ortaya koymakta ya da en azından buna yönelik yeni teoriler inşa etmeye çalışmaktadırlar. Yeni yollar ve yöntemler aracılığıyla da kendi düzen imgelerine duydukları güveni devam ettirmektedirler. Her şeye rağmen Batılı/Avrupalı insan insani ilerlemenin, insani gelişimin en üstünde bulunmaktadır ve tüm insanlık onların keşfettiği rasyonellik vasıtasıyla Batılıların değerler skalasına ulaşmak zorundadır.

Sebastian Brant'ın "Das Narrenschiff" in rasyonel, ahlakçı eserinde düzeni tehdit eden deliler ve diğerleri ile birlikte Türkler de anılmaktadır. Elbette ki buradaki Türkler bu günün anlamıyla ilişkili değildir ve doğulu Müslüman'ı tanımlaya yöneliktir. Yani Müslüman doğu, batılı bilinçte Avrupa düzenini tehdit eden, düzensizliğin ve kaosun bir temsiliyi ifade etmektedir. Göçmenler, Ortadoğulu göçmenler, Müslüman göçmenler, Avrupalının inşa ettiği düzendeki konumlarında durmayan, temizlik bozucular. Onlar Avrupa evini sakinlerine danışmadan onlarla paylaşmaya kalın "pis"ler. Onların acil bir şekilde Avrupalının inşa ettiği düzende konumlandırıldıkları yerlerinde tutulmaları gerekmektedir. Onlar Avrupalının şeyler düzeninde kaldıkları sürece ancak temiz olabilirler. Onlar konumlandırıldıkları yerde kalmazlarsa Avrupalının temizliğini kirleteceklerdir.

Mary Douglas'ın ifadeleriyle, pislik düzene bir saldırdır. Bu pislik sadece gözlemleyenin gözünde var olan bir kirdir. Onu öldürmek olumsuz bir şey değil düzen yönünde pozitif bir çabadır. Kirle savaşırken çevreye yeniden çeki düzen vererek bir düşünceye uygun hale gelmesi sağlanmaktadır. Yabancıları dışlamak düzenin korunması, çevrenin makul faaliyetler için anlaşılır kılınması arzusunun tezahürüdür. Göçmenler, ötekiler, "pis"ler, düzen bozucular, kaosun ölümcül müritleri, acilen durdurulmalıdırlar. Merkel'in Türkiye'ye sık sık gelişi, Avrupa birliğinin göçmen takası talebi, serbest dolaşım ve parasal yardım vaadi gibi hadiseleri, düzen bozucuları, Avrupalının inşa ettiği hiyerarşideki konumlarında tutma girişimlerinden bağımsız olarak okumak ne kadar mümkündür.

Niçin Erdoğan'ı Takdir Etmeliyiz?

Mazin HAMMAD

Vizyon ve ilke sahibi güçlü liderler ender görülür. Bu lider hatalarına rağmen sizi uzun süre kendilerine bağlar. Ülkele-ri için mucizelere imza atan bu güçlü karizmatik liderlerden biri de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dır.

Bir kişinin başarılarını abartanlardan ve hak ettiğinin üstün-

de bir destek verenlerden değilim. Yalnız bu tarihi Türk lider dünyanın da kabul ettiği üzere halkını fakirliğin eşliğinden alıp kendine yeter hale getirdi, cesur ekonomi kararlarıyla dünyada en büyük orta sınıfı çıkardı.

Burada konumuz Erdoğan'ın Türkiye'yi dünyanın en zengin 20 devletinden birine çevirmekle yetinmeyip Arap ve İslâm dünyasına da önem vermesidir. Erdoğan'ın Arap ve İslâm dünyasına ilgisi Özgürlük Filosu kampanyasını yönetmesi, canlı yayında Şimon Perez'e, benim ve hat-ta tüm dünyanın önemsiz gördüğü Mısır'ın darbeci Abdulfettah Sisi'sine yeri dar ederek belirdi.

Birçok büyük lider siyasi de-ğişimlere boyun eğerek manevra yapmak ve bazen dönüş yapmak zorunda kalsa da Erdoğan gösteriş yapmadı. Bu siyasi değişimler bazı liderleri tıpkı Humeyni'nin yaptığı gibi zehirli kâseden içmeye sevk etti. Humeyni Irak'la savaşında İran'ın yenilgisini zehre benzeterek itiraf etmişti.

Erdoğan tüm liderlerden Gazze ablukasının kaldırılması yönünde sürekli çağrıda bulunmasıyla ve İsrail'i alenen devlet terörüyle suçlamasıyla ayrıldı. Ancak Ortadoğu ve uluslararası arenadaki bir dizi gelişme Erdoğan'ı İsrail'le normalleşme şartlarında esnemeye sevk etti ve Netanyahu'nun Gazze'de gıda tırlarının ulaştırılmasına, hastane inşasını ve deniz suyunun Türk hükümeti tarafından tahliyesi tesisinin yapılmasını içeren kalkınma projelerinin engellenmemesine onay vermesiyle yetindi.

Ankara birkaç gün önce Beşşar Esed'in yönetimde geçici rol almasını kabul ettiğinde bu adımı Beşşar'ın ehil olduğuna kanaat getirdiği için değil, son uzlaşma doğrultusunda Vilademir Putin'i hoşnut etmek için atmak zorunda kaldı.

Batı'nın kendisine yönelik darbe girişimini kutladığını görmesi sonrası Batı bloğundan Rus bloğuna geçmesi oldukça zeki bir adım.

Türk cumhurbaşkanı ülkesinin NATO paketi içindeki üyeliğini yakın zamanda kaybedeceğinin farkında. Avrupalıların da Türkleri kendi geleceklerine katılmalarını kabul etmeme eğilimi artıyor.

Avrupa'nın bir İslâm ülkesini Hıristiyan-Batı kulüplerine katmayı reddeden tutumu gölgesinde Batı-İslâm çekişmesinin tırmanma yoluna girdiği sır değil. Bu da Erdoğan'ı NATO'ya yönelik Türk darbelerinden mutlu olacak Putin'le koalisyona sevk etmektedir. (Katar gazetesi el-Vatan, 24 Ağustos 2016)

Arapça yayımlanan gazetelerdeki yazar farklı eğilimdeki gazetecilerin yazılarından seçtiğimiz yazıları her ay Ortadoğu'dan başlığıyla yayımlıyoruz. Burada yayımladığımız yazılarda ortaya konulan tüm analizlerin gerçek/doğru olduğunu veya bunların tümüne katıldığımız söylenemez. Yazılardaki amacımız olayların yorumlanmasında ortaya konulan bakış açısı farklılıklarını görünür kılarak meseleler karşısında ortaya konulan analizlerin hangi argümanlardan hareketle yapıldığını okurlarımızın fark etmesini sağlamaktır. Yazıların/yorumların bu perspektifle okunmasının Ortadoğu'daki dolayısıyla dünyadaki gelişmeleri kavrama sürecine önemli katkıların olacağını düşünüyoruz. Yazılar Harun Ersoy tarafından Türkçeye çevrilmiştir. (Umran)

Erdoğan Kremlin'de

Abdurrahman ER RAŞİD

Erdoğan'ın, hasmı Putin'le sıkışacağını, Türkiye'nin Rusya ile uzlaşacağını, İsrail'le normalleşme talebini onay için parlamento sunmasını kabul etmek bazılarının için zordu. Bu yüzden onu eleştirdiler. Bu aslında sadece din ile siyaseti ayırmayanlar için zor. Zira devletler birbirleriyle ilişkilerini insanlardan farklı ahlaki kurallar üzerine kurarlar. Şöyle ki çıkarlar ilkelerin üstünde gelir.

Türk liderin şartlar tehlikeli olunca ve ilişkiler kötüleşince ülkesinin Rusya ve başka devletlerle yakınlaşma ihtiyacını gördüğü kesin. Türkiye'deki ayrılıkçı Kürtler Türkiye'nin selametini ve bütünlüğün tehdit etmeye başladılar. Daha fazla Suriyeli sığınmacı sınır kapılarında bekliyor. DAES örgütü Ankara ve İstanbul'un göbeğine ulaştı. Son olarak ülkenin ayakları darbe girişimiyle sarsıldı. Ekonomik olarak Rusya Türkiye pazarını etkiliyor. 4 milyon Rus turist boykot etmesinden itibaren Türk turizm bölgeleri boşaldı. Rus turistler turizm sektörünün ikinci kaynağını oluşturuyor. Ayrıca yıllık 1,5 milyon olan İranlı turistler de kesildi. Türk lirası değer kaybetti.

Tüm bu etkenler Türk hükümetini Moskova'ya yöneltti ve ziyaretin sebebinin darbe girişimi olduğu ve Ankara'nın aceleyle gelmiş tepkisi olduğu tespiti doğru değil. Ak-

sine ziyaret hazırlıkları yeni başbakanın hükümetin Yunanistan, Rusya, İsrail ve İran da dâhil tüm ülkelerle anlaşmazlıkları sonlandırma niyetinde olduğunu açıkladığı zaman yani daha önce başlamıştı. Ankara'nın muhtemel Rus saldırısından endişelenerek Moskova ile uzlaşmak zorunda kaldığı söylenmeleri de makul değil. Zira Türkiye, saldırı durumunda üye devletler arasında ortak savunmayı vaat eden NATO pakının bir üyesidir.

Rus gazının Avrupa'ya giden koridoru olmayı isteyen Türkiye devletinin stratejik yaklaşımlarını dikkate almamak mümkün değil. Bu konu Moskova'da iki liderin görüşmelerinde listedeydi ve anlaşıldı. Ben hali hazırdaki süreçte Rus doğal gaz boru hattının Avrupa'ya döşenmesini uzak görüyorum. Zira bu koridor alternatif olacak ve Ukrayna üzerinden taşınması yasak olan Rus gazına dayatılan Batı ambargosunu kıracaktır. Rusya ile Amerikalılar arasında gerginliğin turmanması halinde Türkiye'nin Batıyla çıkarları Rusya ile olan çıkarlarından daha büyüktür.

Düşmanlarıyla yakınlaşmasının tek makul açıklaması Erdoğan'ın müzakere pozisyonunu güçlendirmek, uluslararası ve bölgesel çekişmelerin ülkesi üzerindeki tehlikelerini azaltmak istemesidir.

Suriye'de daha sonra ve büyük ihtimalle Amerikan seçimleri sonrası uygulanacak bir barışçıl çözüm umuyor. Hâlihazırda ABD başkalarının tutumunu değiştirmesi uzak ihtimaldir. Daha önceki yazılarımda Türkiye'nin uluslararası ilişkiler çerçevesinde düşmanlarıyla yakınlaşmasını haklı çıkararak birçok sebep saymıştım. Çelişkili Türk tutumları – Türkiye'nin Suriye'de Rusya ile mücadele etmesi ve Kremlin'de işbirliği anlaşmaları imzalaması gibiler arasında uzlaşmaya varma sorununa dönecek olursak bu durum siyasi çalışmanın doğasıdır. Siyaseti bir inanç olarak görenler bunu anlamayabilir. Erdoğan Rusya ile mesafenin azalmasını istiyor. Suriye'de onlarla anlaşamazsa da en azından başka alanlarda Türkiye'ye hizmet ediyor. İsrail'le yeniden iletişime geçilmesi, normalleşmeye gidilmesi ve Türk mesajlarına karşılık vermekte kararlı İran'la ilişkilerin güçlendirilmesi için de aynı durum geçerli. Bu bakış açısı doğrultusunda düşmanlar ve intikamlara rağmen bölge ülkeleri arasında ikili ilişkileri kıyaslamamız gerekmektedir. Erdoğan'ın yaptığı geçmişte bölge liderleri yaptılar.

Kapasiteleri son gelişmeleri anlamak için yeterli olmayanlar, hayal güçlerinde diplomatik çalışmaların ve ülke çıkarlarının dışına çıkan ideal bir Türkiye çizdiler. Türkiye'nin bölgesel büyük bir devlet olması hesabıyla çıkarları ve endişeleri var. Erdoğan'ın Rusya, İran ve İsrail ile yaptığı uzlaşmalar, Türk ve Arap sokaklarındaki imaj ve popülariteye olan hırsına rağmen siyasi bir cesareten kaynaklanmaktadır.

Son olarak Türk-Rus-İran yakınlaşması Suriye'de yakın çözümün geleceğini etkileyecek mi? Bunu uzak ihtimal görüyorum. Zira sahadaki şartlar farklı ve kendi kontrolleri altında değil.

(*Şarkulevsat gazetesi*, 12 Ağustos 2016)

Putin ile Erdoğan Arasında Tarihi Pazarlık: Suriye'ye Karşı Kürtler

Abdulbari ATWAN

Türkiye-Rusya ilişkileri, cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Rus mevkidaşı ve 'dostu' Viladimir Putin'le iki saatten fazla süren kapalı oturumunda vardığı anlayışların hayata geçirilmesi olarak siyasi, askeri ve ekonomik açıdan tam bir normalleşme yönünde hızlı gelişmelere sahne oluyor. Bu anlayışların bir şekilde Suriye krizinde ve başka bölgelerde özellikle de Kafkaslardaki ittifaklarda bir açılıma yansması bekleniyor.

Rus ve Türk diplomasi raporlarının işaret ettiği üzere kapalı toplantı sırasında yapılan büyük pazarlık gazetelere sızdırıldı. Bu pazarlığın şu noktalarla açıklanması mümkün:

- Moskova Erdoğan'dan Suriye-Türkiye sınırını terörle suçlanan Suriyeli silahlı grupların beşeri, silah ve mali ikmaline kapatmasını, Suriye rejimini değiştirme girişimlerinde bulunmaması, Türkiye topraklarında bulunan Çeçen ve Kafkas devrimcileri uzaklaştırmasını istiyor.
- Ankara buna karşın Moskova'dan Kürtlere özerk bölgeler, Suriye ve Irak'ın kuzey sınırları boyunca bağımsız bir oluşum kurmalarına, Türkiye'nin güney doğusunda Kürt bölgesinin ayrılmasına destek vermemesi, ekonomik

tüm yaptırımların kaldırılması ve doğal gaz boru hattı inşasına hız verilmesini istiyor.

Bu pazarlığın bir an önce uygulanmasını görmemiz veya beklememiz zor ancak arabanın dikkat çeken bir süratle bu istikamete yol almaya başladığı söylenebilir. Bu bağlamda çıkarılabilecek oldukça önemli 4 gösterge var.

- 1- Türkiye Başbakanı Binali Yıldırım dün Suriye'nin ve bölgedeki başka ülkelerin 'güzel' gelişmeler yaşayacağını vurguladı.
- 2- Türk Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ortak düşman DAES'e karşı ortak operasyonlar başlatmak için çağrıda bulundu.
- 3- Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan Rus Tass haber ajansına Suriye'nin bölünmesini istemediğini ancak ülkenin Beşşar Esed yönetimi altında bütünlüğünü korumasının zor olduğunu ifade etti.
- 4- Ordu, istihbarat ve dışişlerini temsil eden 3 kişilik Türk heyeti Suriye'deki durumla ilgili görüşmeler yapmak için Rus mevkidaşlarıyla bir araya gelmek amacıyla Rusya'ya gitmesi. Erdoğan Moskova'ya dönük bu büyük eğilimi gösterdi. Zira Erdoğan Avrupa ve ABD'nin kendisine yönelik eleştiri ve hakaretlerine pratik bir yanıt vermek istiyor. Erdoğan kapıların çoğunluğunu yüzüne kapatan Batı tutumundan dola-

yı rahatsız. Batılı liderler darbeden beri Erdoğan'la görüşmüyorlar ve içlerinden hiçbiri telefon görüşmesi yapmadı. Bu da Erdoğan'ın Tass haber ajansının söyleşisinde her dört dakikada bir Putin'in dostluğuna işaret etmesine bir açıklık getiriyor.

Rus haber ajansı ile söyleşisi sürprizdi. AB'ye sığınmacı anlaşmasını uygulaması gerektiği yönünde uyarıda bulundu, Ekim ortasına kadar mühlet verdi ve aksi takdirde iptal edeceğini belirtti. İlk defa röportajda Rus uçaklarının Türkiye değil, Suriye hava sahasında düşürüldüğünü itiraf etti, uçağı düşüren pilotun tutuklandığını ve mahkemesinin sürdüğünü belirtti. Aynı şey Rus pilotu öldüren muhalif Türkistanlı için de yaşandı.

Türkiye'nin Rusya ile DAES'in Suriye'deki mevzilerine karşı ortak askeri operasyonlar yapma isteği Erdoğan'ın Suriye dosyasındaki tavrını netleştirdiği ve tedrici olarak önceliği terörle mücadele ve bitirilmesine veren Rus bakış açısını benimsemeye başladığı anlamına geliyor. Bu macera Türkiye içinde intikam amaçlı terör eylemlerine yol açabilir. Tıpkı Ankara ve İstanbul'daki kilit noktaları hedef alan patlamalar gibi. Bu tür bir ihtimalin Türk yetkililerin zihninde yer almadığını ve hesaba katmadıklarını düşünmüyoruz.

Suriye'nin Türk-Rus uzlaşma buluşmasına yönelik resmi tepkisinin şu ana kadar belirsizliğini koruması ve görmezlikten gelmesi dikkat çekici. Acaba Suriye yönetimi bu buluşma ve sonuçlarından endişe mi ediyor yoksa olumlu veya olumsuz bir tutum almadan önce yeterli bilgiler getirecek Rus temsilcinin ziyaretini mi bekliyor?

Türkiye ve Rusya devlet başkanları buluşmasının bölgede büyük denklemleri değiştireceği, birçok tutum ve koalisyonu tekrar oluşturacağı kesin. Önümüzdeki günler ve haftalar birçok sırrı su yüzüne çıkaracak.

(Ra'yu'l-Yevm gazetesi, 13 Ağustos 2016)

İslâmî Siyaset Düşüncesinin Donukluğu Hakkında

Kasım KASİR

Siyasi ve fikri hareket ve örgütlerin genel olarak karşılaştığı en önemli sorunlardan biri de fikri donukluk, fikri ve siyasi gelişmeleri takip etmemeleridir.

İslâmî hareketler ve partiler de uluslararası ve bölgesel gelişmeleri ve değişimleri takip etmedikleri zaman fikri ve siyasi donukluk sorununa yakalanabilir, eski düşünce veya analizlere hapsolabilirler.

Bizler bu sınırlı köşede tüm İslâmî hareket ve partilerin deneyimlerinden, siyasi düşüncelerindeki donukluk sorunundan bahsedemeyeceğimiz için bugün Hizbut-Tahrir üzerinde bu sorunu ele alacağız. Başka makalelerde de başka örnekleri.

Hizbut-Tahrir bilindiği üzere 1953 yılında Kudüs'te Şeyh Takuyiddin En-Nebhani tarafından 'İslâm hilafetinin yeniden getirilmesi, İslâm devletinin kurulması ve İslâm davetinin taşınması' başlığı altında kuruldu. Beyrut'taki İslâmî kaynaklar Şeyh Nebhani'yi Hizbut-Tahrir'i kurmaya iten sebeplerden birinin Müslüman Kardeşler hareketinin kuruluşundan 25 yıl geçmesi sonrası (1928'de kurulmuştu) İslâm hilafetini getirme hedeflerini gerçekleştirmekteki başarısızlığı olduğunu ifade ediyorlar. Hz. Peygamberin deneyimine göre kuruluş sürecinden 13 yıl sonra (Hz Muhammed'in Mekke'de kaldığı süreç) İslâm devletinin kurulması gerekiyordu. Ar-

dından Medine'ye göç gerçekleşti. Medine'de yaklaşık 20 yıl kaldı. Bir İslâmî hareket bu konuda başarısız olduysa söylemlerine ve çalışma yöntemlerine gözden geçirmesi gerekmektedir.

Hizbut-Tahrir demokrasiyi reddediyor ve küfür olarak görüyor. Ayrıca köklü değişim çağrısı yapıyor, periyodik değişime karşı çıkıyor, tüm İslâm dünyasında hilafet devleti kurulmasını istiyor. Tarihsek olarak dayandığı vilayetlerin, emirliklerin ve eyaletlerin taksimi gibi taksimlere ve araçlara dayanan kendine özel bir anayasa hazırladı. Öncelikle siyasi bilincin yayılması ve ardından ordu komutanlarından ve güç sahiplerinden zafer istenmesini gerektiren özel bir değişim teorisini baz alıyor. Dünyadaki çekişmeye ilişkin kendine has bir bakış açısı bulunuyor. Dünyadaki tüm olayları 1950 ve 60'lı yıllarda olduğu gibi Amerikalılar ile İngilizler arasındaki tarihi çekişmenin yansıması olarak görüyor.

Hizbut-Tahrir İslâm dünyasında on binlerce yandaş ve destekçi toplamakta başarılı oldu. Güvenilir kaynaklara göre taraftarları bazı ülkelerde milyonlara ulaştı. Ancak bununla birlikte kuruluşunun üzerinden 63 yıl geçmesine rağmen İslâm hilafeti kuramadı. Hâlâ dünyadaki çekişmenin İngilizler ile Amerikalılar arasında sürdüğüne inanıyor. Bu yüzden yayınladığı tüm siyasi analiz-

lerde olayları bu çekişmeye bağlıyor. Türkiye'deki son gelişmelerle ilgili yayınlanan bildirilerinde İngiliz uşaklarının Amerikan uşağı olan Türkiye cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a darbe yaptıklarını ifade ediyorlar.

Sorun kuruluşunun üzerinden 63 yıl geçmesine, kurulma amacı olan İslâm hilafeti hedefini gerçekleştirmemesine, DAESH ve öncesinde Taliban hareketi İslâm hilafeti veya emirliği kurmaları yanı sıra İran'da İslâm cumhuriyeti ve Sudan'da İslâmî deneyime rağmen fikri ve siyasi görüşünde ısrar etmesi, siyasi analizlerinde ve İslâm dünyasının şartlarını ele almasında aynı araçları kullanması, dünyadaki uluslar arası ve fikri gelişmeleri ve değişimleri takip eden yenilikçi bir vizyon sunmamasıdır.

Hizbut-Tahrir ne zamana kadar bu çalışmalarını sürdürecektir bilmiyoruz. Kendisini hedeflerini gerçekleştirmiş mi görüyor? İslâm dünyasında iktidar gelme planı nedir? Basın bildirimleri yayınlamak, haftalık dergi çıkarmak, basın ve fikri toplantıları yapmak dışında dünyadaki sorunlarla nasıl mücadele ediyor? Hal böyleyken Hizbut-Tahrir Müslümanlara destek olmak, onları savunmak, sosyal, kalkınma ve siyasi taleplerini gerçekleştirme noktasında hiçbir başarıya imza atmadı.

Acaba Hizbut-Tahrir fikri ve siyasi donukluğunu sürdürecektir mi? Niçin söylemlerini ve tutumlarını gözden geçirmiyor? Bu misyonunda başarısız olduğunu ne zaman ilan edecek? Bayrağı başka İslâmî hareketlere ve partilere teslim edecek mi?

Hizbut-Tahrir'in fikri ve siyasi tutum ve görüşleri İslâmî siyasi düşüncenin donukluğuna bir örnektir. Bu düşüncüyü geliştirmek ve ileriye götürmek için Hizbut-Tahrir'in deneyiminden istifade edilmeli. Ki böylelikle yeni gözlemlerle dünyaya bakalım. (www.arabi21.com, 24 Ağustos 2016)

Türkiye'nin Suriye'deki Operasyonu: Ne Değişti?

BAŞYAZI

Türkiye kararını verdi ve 2011'de Suriye krizinin başlamasından bu yana ilk defa doğrudan askeri müdahale kararını hayata geçirme cesaretinde bulundu. Sınırlarını Fırat Kalkanı adı verilen operasyonda savaş uçakları, tank ve toplanarak destekli özel güçlerinden oluşan birliklerin geçişine açtı. DAES ve PYD'yi iki terörist örgüt olarak açık hedef belirlendi.

Türk Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu DAES militanlarının kontrolündeki Cerablus ilçesinin temizlenmesi operasyonunun DAES'le mücadelede bir dönüm noktası olacağını ifade etti ancak operasyon bu aşamayı çoktan aştı. Türkiye'nin Suriye'ye girmesi uluslararası kırmızıçizgiyi açıkça ihlal ediyor. Bu kırmızıçizgi Ankara'nın kendi sınırları yakınında güvenli bölge dayatmasını engelliyordu. Bu çizgiyi Türkiye'nin NATO'daki etkin ortakları ve daha güzel ifade ile ABD Başkanı Barack Obama koymuştu.

Türk yetkililerinin veya keza Suriye kriziyle irtibatlı ülkelerin açıklamaları geçmişte istenmeyen bu adıma göz yuman bazı sebepleri gözler önüne seriyor. Ayrıca bu

açıklamalar yaşanan gelişmelere de işaret ediyor.

Bu değişimlerden ilki Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlarla ilgili. Bu şartlar seçilmiş hükümete yönelik başarısız askeri darbe sonrası hükümete muhalif partilerin de desteğiyle ordu da kapsamlı temizlik yapma imkânı veren siyasi dinamizmi ortaya koydu. Bu kapsamlı temizlik Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu yana ilk defa ordunun hükümetten çıkan emirlere boyun eğmesine sebebiyet verdi.

Müdahale kararı AK Parti hükümeti ile ordu arasındaki karmaşık denge ve çekim merkezidi. Bu denge unsuru sadece ordunun kısmen bağımsız olmasıyla değil, aynı zamanda komutanlarının ABD ile seçkin ilişkileriyle ilgilidir. Dolayısıyla Türk ordusunun Suriye'ye müdahaleden geri durması sadece bir Amerikan kararı değil, Türk ordusu içindeki destekçilerinin kararıydı. Ordu komutanlarının yaklaşık yarısının atılması ve askeri darbe düşüncesin halk karşısında görüldüğü yenilgiyle birlikte bu anlayış pratik olarak değişti.

İkinci değişim ise Türkiye'nin pozisyonunun değişmesiyle ilgili.

Uçağının düşürülmesi ve pilotunun Türklere yakın Suriyeli muhalif güçlerin hedefi olmasıyla birlikte Rusya ile ilişkiler düşmanlık seviyesine çıktı. Ardından Moskova Ankara'ya karşı ekonomik bir savaş başlattı. Bu ekonomik savaş sadece Türkiye ve Rusya ile sınırlı olmayan kapsamlı coğrafik aktif bir alanda tarafların çıkarlarına zarar verdi. Taraflar ekonomik ve siyasi pragmatist çözümlere gitmek zorunda kaldılar. Cerablus savaşı bu çözümlerin sonuçlarındandır.

Üçüncü değişim İranlılarla ilgili. Tahran, ABD'nin ve Türk yönetimine karşı savaştan PKK'nın desteğiyle Suriye'de PYD modeli ve nüfuzlarını yeni bölgelere yayan Iraklı Kürtlerin modelinden etkilenen İranlı Kürtlere uzanacak bir Kürt sorunun patlak vereceğini anladı.

Bu değişimler Türklerin Suriye sınırlarında Kürt devleti kurulması tehlikesine ilişkin artan endişeleri sonucunda Rusya ve İran'la gerçekleştirdiği siyasi yakınlaşmayla eş zamanlı gerçekleşti. Ayrıca DAES'in yayılmasının ve Suriye'de PYD'nin desteklenmesi seçeneğinin istenmeyen noktalara gelmesinin sorumlusu Obama döneminin sonunun yaklaşması da Ankara'nın yakınlaşmasını getirdi.

Bu gelişmelerle eş zamanlı olarak ABD Başkan Yardımcısı Jo Biden'in iki ülke arasında tehlikeli kriz sonrası Türkiye'ye yaptığı 'özür' ziyareti gerçekleşti. Biden'in Suriye Kürtlerinin Amerikan desteğini garanti altına alması için Fırat'ın doğusuna çekilmeleri gerektiği yönündeki dünkü açıklamaları Washington'un sonunda sınırlarını güvene alma ve Suriyeliler güvenlik bölge kurma amaçlı Türk rolünü kabul ettiğinin kanıtıydı.

(*El-Kudsü'l-Arabi gazetesini*, 25 Ağustos 2016)

Türkiye'yi İşgal Hareketi -15 Temmuz-

Osmanlı'nın son döneminde nasıl ki Ermeni Taşnak, Rum Pontus, Efterya Rum teşkilatı gibi örgütler; imparatorluğun parçalanması için Batı tarafından kullanılmışlarsa, şimdi de PKK, DAESH ve PYD gibi teşkilatlar ve FETÖ ihanet şebekesi küresel güçler tarafından kullanılarak Türkiye'ye karşı parçalama operasyonu/savaş icra edilmektedir.

Mustafa AYDIN

30

Toplumumuz 15 Temmuz'da ciddi bir kaza atlattı. Türk ordusu üniformasını taşıyan ve belli mihrakların da katkısıyla uzun bir süredir bu günler için hazırlanan ve ordunun çatısı altında yer alan, terörist Gülen'e bağlı bir silahlı grup tehlikeli bir saldırıda bulundu. Hele şükür ki yöneticilerin duyarlılığı, milletin sağduyulu karşı koyması ile tehlike en azından şimdilik atlatılmış oldu. Eğer hareket püskürtülememiş ve hedefine ulaşmış olsaydı ülke ve insanımız telafisi imkânsız yaralar alacaktı. Bir gecede yaptıkları daha sonra yapacaklarının deliliydi. Sonuçta da şu anda Suriye misali Türkiye sokaklarında cuntacı ve karşıtı farklı grupların çarpıştığı, arkalarında ABD ve değişik Batı ülkelerinin yer aldığı bir kargaşa yaşanıyor olacaktı. O gece şebekenin, inisiyatifinde olan Suriye sınırından güvenlik güçlerini çekmiş olmaları bile bu aşâğılık niyeti ele vermektedir.

Söz konusu kalkışma üzerine çok şey söylendi: O gece silahlı teröristlerin değişik yerlerde sergiledikleri vahşet, bu arada silahsız halkın tank ve tüfek karşısında sergilediği kahramanlık destanı ayrıntılı bir şekilde verildi. Medyada farklı kişiler tarafından belirtilmesi gerekli, anlamlı-tutarlı yorumlar yer aldı. Biz de bu yazımızda önemli bulduğumuz bazı yargıların da altını çizerek bir değerlendirmede bulunmaya, genel olarak da birbirine bağlı, "bu hareket neyin nesidir, kim yapmıştır, niçin yapmıştır, bundan sonra ne olabilir, bundan çıkarılabilecek sonuç nedir?" gibi sorulara bir cevap bulmaya çalışacağız.

Önce "girişim nedir, bir darbe midir?" sorusuyla başlayalım. Hemen belirtmeliyiz ki hareket bir klasik darbe hareketi değildir. Çünkü darbeler birbirlerinden farklılık gösterse bile genel olarak iktidarı düşürmeye ve yönetimi ele almayı hedefler. Onun için de halkı hedef almaz; kurum ve kuruluşlar gibi toplumun fiziksel imkânlarını

yakıp yıkmayı düşünmez. Çünkü rakibi, düşmanı bu kurumlar değildir, bu kurumların idarecileridir. Mesela parlamenterleri tutuklar, ama Meclis'i bombalamaz. Bunu ancak yönetmeyi düşünen bir ekip değil, işgalci bir kuvvet yapabilir. Daha önceki tabir caizse ismiyle müsemma 1960 ve 1980 darbeleri tüm çirkinliklerine rağmen bu genel kullarlar çerçevesinde gerçekleşmiştir.

Esasen bu hareketin ortada ciddi hiçbir iddiası yoktu. Sulh-barış getirmek gibi bir iddia dayanan yoksun bir laftır. Mesele, beğenilmeyen bir yönetimin yerine bir yönetim getirmek değil, ülkeyi yönetilemez hale getirmektir. Kendisini ileri sürüp destekleyen güçlerin istekleri doğrultusunda kaos doğurmak, dışarıdan müdahale edilmesi gerekli bir ülke meydana getirebilmektir. Hareketin atama taşı olan Gülen'in, başarısızlık karşısında "Batı dünyası Türkiye'ye müdahale etmelidir" sözleri de bunu göstermektedir. Yani "kusura bakmayın, içtenden bir gerekçe oluşturmadık, ama gerekçesiz de işgal edebilirsiniz" demek istemektedir. Gülen, bu süreçte kendisinin misyonunu da gayet açık şekilde ortaya koymakta "ben ve arkadaşlarım, Batılı demokrasilerin ihtiyaç duydukları ılımlı İslâm'ın yanında yer aldık" diyerek kendi bağlamında bir İslâm karşıtlığını ilan ederek Batı'ya yaranmaya çalışmaktadır. Bu sahte şeyhin hedefi Batı'nın işine yarayacak bir İslâm üretmektir. Bunun için de gözünü budaktan esirgemeyeceği anlatılmaktadır. Omurgasız olduğu, ümmetin işine yaramadığı basından beri dikkat çekiyordu. Ama bu kadar hainane ve kararlı olduğunu çok sonraları görebildik. Terörist dervişin fikri ifsat, zikri ülkeyi işgale yardım ve yataklık etmektir.

Eğer yukarıda Gülen'in hipnotize ettiği, ABD'nin kurguladığı silahlı çete başarılı olsaydı, aşağıda Gülen'in bürokratik güçleri, destekçilerine akıl-havsala almaz hizmet ve himmetler (!) icra edeceklerdi. Güleni olmayan herkes sistemin dışına sürülecek, hayata tutunabilen yüzbinler değil milyonlar çaresiz ortada kalacaktı. Muhtemelen ülkenin mali imkânları ganimet olarak, paradan daha büyük değeri ve kutsalı olmadığı anlaşılan Gülen'in kasasına akacaktı.

Hareketi Kim Yaptı?

Hareket genel olarak Gülen'in paralel yapılanmasının eseri olarak kabul edilmektedir. Tabii ki kullanılan insan unsurunun bu yapının elemanla-

Hareket FETÖ ile başlayıp onunla biten bir işgal hareketi değildir. Hareket, Batı eksenli başta ABD olmak üzere NATO çıkışlı, diğer Avrupa ülkelerinin de destek verdiği bir konsorsiyumun eseridir. Bu işte NATO bağlamında bir askeri üs olarak kullanılmak üzere konuşlandırılmış İncirlik'in planlama ve tatbikatta devreye sokulması da bunu göstermektedir. Yani ittifak kuralları çerçevesinde işlemesi gereken bir üs, içinde bulunduğu ülkenin iç işlerine karışmakta, kargaşaya sürüklemek için faaliyetlerde bulunabilmektedir. Gülen örgütü burada bir maşa olarak kullanılmıştır. Asıl strateji dışarıda kurgulanmış ama örgütün elemanlarıyla uygulamaya konulmuştur.

rı olması hasebiyle tespit yanlış değildir. Paralelci subayların YAŞ da ihraç veya emekli edilecekleri ama bir müdahalede bulunurlarsa kendi kaderlerini ve hatta TSK'nın geleceğini belirleyebilecekleri vaadi silahlı teröristleri teşvik edici olmuş da olabilir. Ama şüphesiz asker kılıklı teröristleri desteklemekten, muhatap oldukları askerlerin tutuklanmasından kaygı duyduklarını açıkça belirten, Erdoğan ve halkı öldürmeyi bile beceremediklerinden hayıflanan kurgucu üst akıl vardır. Sonuçtan sükûtu hayale uğramışlar, kin ve öfkeleri bir kat daha artmıştır.

Ancak hareket FETÖ ile başlayıp onunla biten bir işgal hareketi değildir. Hareket, Batı eksenli başta ABD olmak üzere NATO çıkışlı, diğer Avrupa ülkelerinin de destek verdiği bir konsorsiyumun eseridir. Bu işte NATO bağlamında bir askeri üs olarak kullanılmak üzere konuşlandırılmış İncirlik'in planlama ve tatbikatta devreye sokulması da bunu göstermektedir. Yani ittifak kuralları çerçevesinde işlemesi gereken bir üs, içinde bulunduğu ülkenin iç işlerine karışmakta, kargaşaya sürüklemek için faaliyetlerde bulunabilmektedir. Gülen örgütü burada bir maşa olarak kullanılmıştır. Asıl strateji dışarıda kurgulanmış ama örgütün elemanlarıyla uygulamaya konulmuştur.

Bilindiği üzere konsorsiyum arka arkaya bir seri taarruzda bulunmuştur. Gezi ile bir sokak ha-

reketi ile iktidar bakımından bir gayri memnunlar kesimi sokağa dökülmüş, dış medya aracılığıyla sokaklardan naklen yayınla dünya kamuoyuna servis yapılmış, cemaatçe de desteklenmiş ama hükümetin ve özellikle Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı tutumuyla fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Marjinal bir kesim, bir algı operasyonu ile yönlendirebildikleri, hareketin stratejisiyle uyumlu olmayan bir kesimi de sokağa çekmişler ama genel olarak toplumdan yüz bulamamışlardır. Çünkü toplumun paylaştığı hiçbir hedef yoktu. Park hareketinin bir ağaç derdinin bile olmadığı ortadaydı. Park hareketi ülkenin 3. Havaalanı, 3. Köprü, hızlı tren projeleri gibi önemli girişimlere karşı çıkıyor, kökü dışarıda bir art niyeti ele veriyordu.

17/25 Aralık'ta yeni bir taarruzda bulunuldu. Paralel yapı işin içine daha bir etkin biçimde girdi. Yıllardır bu tür işler için hazırlanan yargı kesimi devreye sokuldu. Yolsuzluk iddialarıyla hükümet alaşağı edilecek, Başbakan Erdoğan başta olmak üzere bakanlar tutuklanacak, terörist Gülen devlet başkanı olarak törenle Ankara'ya getirilip oturtulacaktı. İlgi çekicidir ki FETÖ'nün canhıraş bir çaba ile giriştiği bu harekette de hedef, toparlanmakta olan ülkenin tökezletilmesi idi. Yine önemli yatırımlar, büyük girişimlerin bitirilmesi idi. Sözün kısası bir yolsuzluk iddiasının arkasına sığınan taarruz millet adına yapılmış bir iş olmadığı gibi genel geçer mantık düzleminde doğrudan paralel yapının kendisi için de bir hareket değildi. Mesela okul, dersane, dini hayatın önünün açılması vs. gibi bir dini sivil toplumun hedefi olabilecek hiçbir şey yoktu. Tam da uluslararası bir saldırının hedefleri söz konusu idi. Kendini nitelemede kullandığı bir kavramla bir taşeronluk "hizmeti" idi. Sonuç olarak ülkemiz bu saldırıyı da atlatmıştı.

Nihayet ordu içinde mevzilenmiş asker görünümü bir silahlı şebeke 15 Temmuz'da yöne-

timi etkisiz hale getirerek bir iç kargaşa ortamı meydana getirme girişiminde bulundu. Mısır ve Suriye'den sonra bir iç savaşın başlatılması girişimiyle dize getirilmiş bir Türkiye ortaya çıkacaktı. Bu menfur saldırı sağduyulu toplumumuz tarafından püskürtüldü.

Şimdi öncelikli aktör olan Gülen'in devlet ve toplumdaki askeri, bürokratik, ekonomik, kültürel yapılanmasıyla bir mücadele yürütülmektedir. Şüphesiz bu, yapılması öncelikli bir iştir. ABD/NATO merkezli yapılanmaya karşı bir cephe açılmayacağına göre kökü içimizde olan bu şebekeyle mücadele büyük önem taşımaktadır. Bu mücadele toplumsal yapımızı daha da güçleştirecek, dinamizmimizi pekiştirecektir. Anlaşıldığı kadarıyla İslâm ümmetine ve toplumumuza karşı izlediği hiçbir ahlaki ilkesi, manevi değeri olmayan bu batını terör şebekesi bundan sonra da faaliyetlerine devam edecek, uluslararası konsorsiyumun yüklediği taşeronluk görevini yerine getirmeye devam edecek, yeni saldırı biçimleriyle karşımıza çıkacaktır. Esasen sükûtu hayale uğrayan destekçilerin öfkeleri de bir kat daha artmıştır.

Saldırının Gerekeşi Nedir?

Burada cevaplandırılması gerekli asıl soru Türkiye'ye karşı bu düşmanlığın sebebinin ne olduğudur. Gerçek-

ten Türkiye son yıllarda bir gelişim trendi içindedir. Erdoğan yönetimindeki ülke, kendi işlerine kendi karar vermeye doğru gitmektedir. Artık her haliyle Batı'nın uydusu bir ülke değildir. Batı ise varlığını her geçen gün daha bir belirgin halde İslâm karşıtlığı üzerine kurmaktadır. Özellikle tüm misyonlarıyla tarihe gömdüklerine inandıkları Osmanlı'yı temsil edecek bir Türkiye korkulu rüyalarıdır. Darmadağınık olan, yöneticilerinin kafası karışık, halkları bir çaresizlik içinde, Batı ülkeleri tarafından sömürülen Müslüman ülkele-

Başta sosyologlar olmak üzere sosyal bilimcilerimiz uzun bir zamandır, toplumumuzun belirgin bir kutuplaşma içinde olduğunu, herhangi bir iç kargaşada ciddi çatışmaların yaşanabileceğini öngörüyorlardı. Olay, biraz da Erdoğan karşıtlığının dikte ettiği bu tespit ve yorumun doğru olmadığını gösterdi. Sokaktaki halkın profiline baktığımızda işsiz güçsüz değil, orta sınıf insanlar olduğunu gördük. Meydanlardaki insanların orta sınıf olması bu yorumumuzu geçersiz kılmaz. Esasen hükümet karşıtı olan bir kesimin de farklıca bir söyleyeceği olmamıştır.

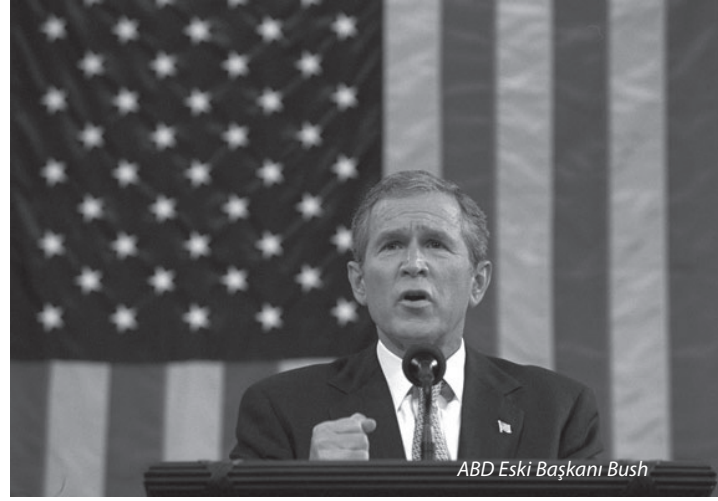
rin kendilerine gelmeleri, Batı'nın refahının son bulması demektir. Ayrıca İslâm'ı, gönüllerince yasanın önünde bir engel olarak görmektedirler. 11 Eylül olayları üzerine ABD Başkanı Bush, "bu saldırı, Müslümanların bizim yaşama tarzımıza bir müdahalesidir" demişti. Müslümanların böyle bir düşüncesi yoktu ve olamaz da ama onlar müslümanca bir duruşu yok etmede kararlıdılar.

Tabii bu noktada Osmanlı bakiyesi olan Türkiye büyük önem taşımaktadır. Onun için Türkiye'nin Rusya ile ikili görüşmelerinden bile rahatsız olmaktadır. Şimdilik aktif olmasa da bir siyasal Müslüman Birliği sembolü olan Hilafet Türkiye'nin uhdesindedir. Güçlü bir Türkiye'nin önderliğinde dolar ve euro karşısında etkin olabilecek bir İslâm para biriminin kabul edilmesi, ortak bir askeri paktın oluşturulması, özellikle Afrika'da Batı sömürgesi Müslüman ülkelerin kurtulması vb. gibi ihtimaller Batılıların uykularını kaçırmaktadır. Vakiya Erbakan İslâm dinarını dillendirmesiyle birlikte hedef tahtasına yerleştirilmişti. Türkiye'ye karşı Batı öfkesi İslâm ülkeleri askeri tatbikatı ile arttı. Hâlbuki kendilerinin hem askeri, hem siyasi ve hem de ekonomik birlikleri vardır. Bunlar sanki dünyanın diğer toplumları için tehlike oluşturmuyor. Bir blok varsa kendisini önceleyen bir güç yönü hep var demektir. Batılı organizasyonlar bunun tipik örneğidir. Bunu bildikleri için de Müslümanların oluşturabilecekleri organizasyonlardan kaygı duymaktadırlar.

Amerika'da bilim adamı olarak geçinen Bernard Lewis adlı İslâm düşmanı sık sık stratejistleri toplayıp İslâm'a karşı bir şeyler yapılması gerektiğini, bunun için projeler üretilmesini gerektiğini söylemektedir. Son zamanlarda önerdiği projelerin en önemli yönü İslâm ülkelerini mümkün olduğunca parçalamak ve birbirleriyle kavgalı hale getirmektir. Irak ve Suriye'den sonra Suudi Arabistan, Pakistan ve özellikle Türkiye'nin en azından üçe bölünmüş ülkeler haline getirilmesi ve bunun için zaman kaybedilmemesi gerektiğini savunmaktadır.

Bazı Sosyolojik Gerçekler

Hareketi toplumun püskürtmesi ve fiyaskoyla bitmiş olması, üzerinde durulması gerekli bazı sosyal gerçekleri ortaya çıkardı. Bu söz konusu gerçek, toplumun, onun potansiyel gücünün tanınmayışdır. Bu eksik, yalnızca topluma müda-

hale etmek isteyen grupların halkı kendilerinden yana, işaret fişegini ateşleyince arkasına düşecek aptallar zannetmeleri değildir. Hareketi kuran üst aklın da böyle düşündüğünde şüphe yoktur. Fetullah Gülen'in "bu halk bir ahmaklar sürüsüdür" demiş olması kendi düşüncesi değildir. O üstelik bu sözü halkımızın bir ahmaklar sürüsü olmadığını gösterdiği bir zamanda söylüyor ve topluma bakışındaki ahmaklığı ortaya koyuyor. Bu, yaygın olan genel bir ekip fanatizmi, grup körlüğüdür. Ben daha fiili bir gerçeklikten söz etmek istiyorum.

Başta sosyologlar olmak üzere sosyal bilimcilerimiz uzun bir zamandır, toplumumuzun belirgin bir kutuplaşma içinde olduğunu, herhangi bir iç kargaşada ciddi çatışmaların yaşanabileceğini öngörüyorlardı. Olay, biraz da Erdoğan karşıtlığının dikte ettiği bu tespit ve yorumun doğru olmadığını gösterdi. Sokaktaki halkın profiline baktığımızda işsiz güçsüz değil, orta sınıf insanlar olduğunu gördük. Meydanlardaki insanların orta sınıf olması bu yorumumuzu geçersiz kılmaz. Esasen hükümet karşıtı olan bir kesimin de farklıca bir söyleyeceği olmamıştır. Marjinal insan ve gruplar ise doğal olarak en ideal toplumlarda da bulunur. Ayrıca bir kutup olduğu izlenimini veren ve normal zamanlarda fazlaca yazıp konuşan kesimin bölünmüşlük anlamında başlı başına bir kutup oluşturmadığı gözlenmiştir. Yani Türkiye'de değerlerine bağlı, geniş bir orta sınıfın var olduğu görülmektedir. Sosyolojik olarak bir toplumda geniş ve kapsamlı bir orta sınıfın varlığı (başka sorunlara sahip olsa bile) önemli bir denge ve istikrar unsurudur.

Aynı bölünmüşlük böylemi Güneydoğu bölgemiz için de geçerliydi. İddiaya göre ülke etnik

temelli bölünmüştü ve sırf askeri değil, sosyal bir çatışma kaçınılmazdı. 15 Temmuz hareketinde Güneydoğudaki PKK kalkışmasında da bu gerçek dışı tespitin önemli bir rol oynadığı anlaşılıyor. Devlet, PKK kalkışması ile askeri bir mücadele vermiş olmasına rağmen bölge halkımız toplumumuzun bir parçası olarak PKK'nın değil, devletin, askerinin yanındadır. Mesela 7 Ağustos'ta yapılan özgürlük mitinginde Van'da yaklaşık 90 bin vatandaşımız bir araya gelmiştir. Bu durum söylediklerimiz açısından önemli göstergedir.

Bir de toplumun pek pasif olduğu, darbe gibi ciddi bir olayı görünce kaçacağı, sokağa sıkıca örtülmüş perdenin arkasından bakacağı sanılıyordu. Toplumuna karşı beslenen kinin farkında olan ve artık haksız müdahaleleri içine sindiremeyen insanımız silahlı eşkiyanın önünde çelikten kale gibi durdu. Tabir caizse diktatör(!) Erdoğan'ın verdiği güven, sağladığı özgürlük ortamı ve insanca yaşama bilinci, halkı pasif bir kitle olmaktan çıkarıp, aktif bir varlık haline getirmiştir. Arka arkaya yapılan saldırılar, haksız ithamlar, insanımızda vatanına ve değerlerine sahip çıkma duygusunu uyandırıp perçinlemiştir. AK Parti iktidarı yönlendiriciliğinde toplumumuz özellikle 28 Şubat'tan bu yana siyasetin dayanağı vatandaşlık bilinci bağlamında önemli bir dönüşüm yaşamıştır. Bu dönüşümün yönü seçkincilikten muhafazakârlığa doğrudur. Meydanları dolduran insanlar uç noktalardan uzak, bir halk kitlesiydi. Zaman zaman ümitsizliğe düştüğümüz marjinal görünümü gençler vatan ve iman destanı yazmışlardır. Yalnız, seçkinciliğin olup bitene bir itirazı yoksa da ortalıklarda pek gözümedi.

Yine olay bir gerçeği ortaya koymuştur: Batılıların diktatör olarak niteledikleri Erdoğan'ın gücünün diktatörlüğünden değil, toplumun kalbinde kurmuş olduğu tahtından geldiği bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmıştır. Eğer gerçek bunun tersi olsaydı, toplum bir fırsat yakalamış olmanın sevinciyle darbecilerin yanında yer alırdı. İnsanların meydanlara dökülmesinin önemli nedenlerinden birisi liderlerini ayakta tutmaktı. Çünkü liderin ayakta durması toplum nazarında ülkenin ayakta durması demektir. Yani olup bitenler iktidar ve Erdoğan tartışmasının marjinalliğini de göstermektedir. Tabi bu ifade ile anlatmak istediğimiz şey, eleştirilecek hiç bir noktanın olmadığı değil, çoğu kere yerine oturmadığıdır. "İyi, çocuğu selden kurtardınız, ama bunun şapkası nerede?" türünden olmasıdır.

Bundan Sonra Ne Olabilir?

Öyle gözüküyor ki Türkiye, Osmanlı'nın son zamanlarında yaşadığı bir süreci yaşamaktadır. Osmanlı'nın son döneminde Nasıl Ermeni Taşnak, Rum Pontus, Efterya Rum teşkilatı gibi örgütler Batıdan aldıkları destekle ülkenin parçalanması için çalışmışlarsa şimdi de PKK, DAES ve PYD gibi teşkilatlar FETÖ ihanet şebekesinin içerden, aynı güçler tarafından da dışarıdan desteklenerek Türkiye'ye karşı canhıraş bir mücadele vermektedirler.

Hemen belirtmeliyiz ki bu genel saldırı küçük, büyük projelerle devam edecektir. Taşeron ortaklığı ile gerçekleştirilen, katliam ve korku vermeye yönelik mahallî saldırılar sürdürülecektir. Bu yazının kaleme alındığı sırada Gaziantep'te bir düğün yerine saldırmışlar, 50'den fazla kişinin ölümüne, pek çok insanımızın yaralanmasına sebep olmuşlardır. Bu tür insanlık dışı saldırılar aslında güçlülüğün değil, bir bozgunun, çaresizliğin eseri. En kolay yapılabilecek bir iştir. Ne var ki hareket için inşai hiçbir işlevi olması da terör örgütlerinin pes etmediğinin bir göstergesi olarak kullanılmaktadır. Onun için de bu tür saldırıların devam edeceği bilinmelidir!

Belki daha ötesi Türkiye'ye karşı bir cephe savaşının başlatılmasıdır. Anlaşıldığı kadarıyla bu cephe, Suriye'de uzun bir süredir oluşturulmaya çalışılan PYD-DAES üzerinden gerçekleştirilmek istenmektedir. Bu tehlikeye karşı toplumca uyanık olmalıyız.

Görüldüğü kadarıyla Türkiye'de birileri hâlâ darbe düşünebilmektedir. Aslında modern-postmodern bütün darbe biçimlerinin çağını kapadığını, emir-komuta zinciri içinde yapılamayacağı düşünülebilir. Ama birileri bu çağdışı yola hala merak sarmaktadır. Dolayısıyla da yarım yüzyıl öncesinde kalmış kafalarıyla darbeden çok bir silahlı çete hareketi, bir üniformalı terör ortaya çıkmaktadır. Yanlış anlaşılmasın, darbe her haliyle insanlık dışıdır. Ama yöntemlerinde bile ilkel kalmıştır. Halkı hiç hesaba katmadan, devlet televizyonunda okutulacak bir bildiri ile bazı köpürbaşlarını tutup tesisleri bombalamak, insanlara insafsızca ateş etmek, mevcut kafanın ilkelliğini göstermektedir. Müdahalenin toplum nezdinde hiçbir gerekçesi yoktur. Eski darbeciler bunla-

ra göre akıllıydı, önce toplumu kana bular, sonra “akan kanı durdurmak için geldik” derlerdi. Bunların böyle bir gerekçesi bile yoktu. Toplumsal bir çatışma varmış gibi “yurtta sulh” hareketi olduklarını ilan ettiler. Yurtta sulh vardı ve bu silahlı terör şebekesinin, toplumun sulhuna kastettiği gayet açıktı. Yani hiçbir makul gerekçeleri yoktu.

Ne var ki her alandaki paralel yapı bu ülkenin önemli bir sorunudur. Ordudaki silahlı bir terör şebekesiyle ülke üzerinde bir darbe yapmak istedi. Tabi yargı, emniyet, gibi kurumların desteğine güveniyordu. Hal böyle olunca yapılacak iş, bunları yönlendiren uluslararası üst akıl ne olursa olsun içeride bu şebekenin mutlaka tamamen temizlenmesi gerekiyor. Yetkililerin ifadesiyle buna yeniden yapılanma diyebiliriz.

Ne Yapılmalı?

Gerçekten ülkenin bir yeniden yapılanma ihtiyacı vardır. Cumhuriyet yüzyıl sonra varlığını aynı yapı ile sürdüremez. Bu ciddi bir rahatsızlık sebebidir. Esasen ülkenin başının belası olan paralel yapı uzunca bir zaman özellikle askeri ve siyasal yapımıza hâkim olan ve toplum genelini dışladığı için, laik Cumhuriyetçi diyebileceğimiz bir paralel yapının antipodu olarak ortaya çıkmıştır. Hep onu örnek almış, yaklaşık yarım yüzyıl bu gerçek dışı yolun tahakkuku için çaba harcamıştır. Nasıl Kemalist/laik paralel yapı, silah gücüyle topluma yön verilebileceğine, kafasındaki mitten uzaklaştığı zaman oraya çekilebileceğine inanmışsa FETÖ'cü paralel yapı da aynı inanca sahiptir. İşte bu bir yapı sorunudur. Ordu topyekûn bir millete aittir ve bunun yolu sağlanmalıdır. Bu aynı zamanda topluma rağmen bir darbe yolunu da peşinen kapatacaktır. Tabi bu yapılanma toplumun yargı, emniyet, vb. gibi tüm kurumlarında gerçekleştirilmelidir. Sosyal/politik sistem, zaman içinde böyle bir değişime ihtiyaç duymakta, tabir caizse artık dar gelen elbisesinin yenilenmesi gerekmektedir.

Hareket milleti devlete daha çok yaklaştırdı. Şüphesiz bu bizatihi olumsuz bir sonuç değildir. Yeniden yapılanmanın önemli itici güçlerinden birisi şüphesiz budur. Yalnız bu aşamada önemli bir noktaya dikkat çekmek gerekiyor. Bu yeniden yapılanma Cumhuriyet'in kuruluş aşamasının ideolojik eğilimlerine göre olmamalıdır. Me-

sela laik cumhuriyet, Kemalist ordu bir kuruluş aşaması için geçerli sayılmış ideolojiler olsa bile yeni bir yapı, yeni bakışlar gerektirmektedir. Esasen sorun, eski yapıyı mutlaklaştırıp, yeni durumlara uyum sağlayamamaktır. Burada en temel ilke, bir topluluk için değil, bütün milletin emrinde bir devlettir.

Maalesef FETÖ ile mücadelede esaslı bir zorluk vardır. Paralel yapı, bütün dokulara sirayet etmiş bir hastalığa benzemektedir. Ayıklamak gerçekten zordur. Bazı yerlerde kesilmesi gereken hastalıklı doku sağlıklı yere de zarar verebilmektedir. Hatta bazen hastalık yerine sağlıklı bir organ alınabilmektedir. Bu konuda dikkatli ve adaletli olmak gerekir. Bunun için FETÖ'nün organik örgütsel yapısının deşifre edilip buna göre ayıklama yapılabilirdir. Bu durum aynı zamanda fiili örgüt mensuplarıyla şöyle veya böyle taraftarlar arasındaki bir farkı da ortaya çıkarır. Ben bunun devlet için zor olmadığını düşünüyorum.

Kanaatimce işin daha zor olan kısmı örgütün fikri yapısıyla, İslâm adına ortaya koyduğu sapıklıkla mücadeledir. Fikri mücadelenin zorluğu, baş edilmesi zor, üstün bir düşünce taşımasından kaynaklanmıyor, aksine genel geçer mantık düzleminden, Kur'ânî çizgiden yoksun bir inanç ve düşünce yapısına sahip olmasından ileri geliyor. Bu mantık gizemli, sembolik bir mantıktır. Bu batını sapıklığa kendini kaptıranlar ne akıl ve ne de Kur'ânî bir yolla uyarılabilirler. Bu gerçek dışı mantık, eylemlerinde de kendini gösterir. “Haz duymadan zina yapılabilir”, “Dava için namaz terk edilebilir, içki içilebilir” örneklerinde olduğu gibi. Daha kötüsü yukarıda peygamberden üstün, yanılmaz bir imamın bulunduğu imanadır. İslâm tarihinde Abbasiler döneminin Bâtınî-Hürremileri, yönetime olduğu kadar oldukça seviyeli bir kültür ortamında ulemaya ter döktürmüşlerdi.

İnanıyoruz ki Türkiye bu badireleri atlatacak ve saldırı gerekçelerine uygun olarak tarihi misyonuna uygun bir çizgide ilerleyecektir. Bunun için de sıradan herhangi bir ülkenin sahip olmadığı bir grup dinamiğine, güçlü bir potansiyel güce sahiptir. Esasen üzerinde durduğumuz olay, tarihte örneklerini bulabileceğimiz gibi toplum sinerjisinin silah, tank-top gibi fiziksel güçlerden önce geldiğini göstermiştir. Yeter ki gerekleri yerine getirilsin.

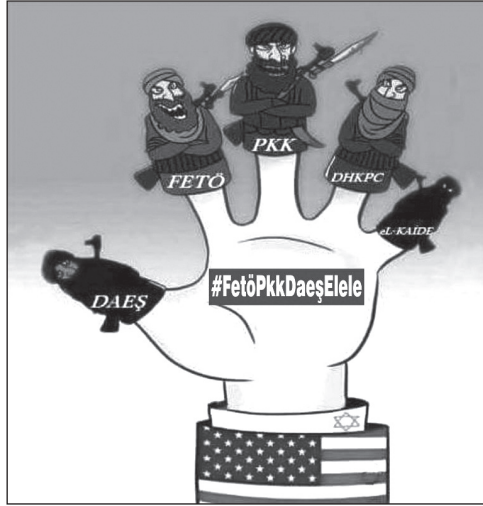
Küresel Güç Merkezlerinin Hedefindeki Türkiye ve 15 Temmuz Darbe Girişimi

15 Temmuz darbe girişimi, büyük fotoğrafın merkezinde yer alan küçük bir noktadan ibaret olup, büyük fotoğrafı, bütünden parçaya, çevreden merkeze doğru incelemek, gerçeği görmeyi kolaylaştıracaktır. Fotoğrafın en genel boyutu ile ilgili olarak “Niçin İslâm?” sorusunu sormak ve Batı dünyasının İslâm’ı tüm düşmanlıklarının hedefi haline getirme sebebini tespit etmek gerekmektedir. Cevabı aranması gereken ikinci soru “Niçin Türkiye?”, üçüncü ve daha özel aşamada sorulması gereken soru ise, “Niçin Gülen Hareketi?”

Celalettin VATANDAŞ

36

Şu anda bile, üzerinden uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen, 15 Temmuz 2016 günü yaşanan darbe girişimi ile ilgili söylenecek ve yazılacak çok şey var. Zaman geçtikçe söyleneceklerin ve yazılacakların katlanarak artacağı da kesin görünüyor. Zira bu darbe girişiminin, Türkiye, Ortadoğu ve hatta Dünya bağlamında yapılacak sosyal veya siyasal, askeri veya sivil, dini veya ideolojik, bireysel veya kitlesel, bölgesel veya küresel değerlendirmelerde kendisine atıfta bulunulacak önemli bir tarih olacağı anlaşılmış bulunuyor. Ayrıca gerekçesi, gerçekleşme biçimi, aktif veya pasif failleri ve amacı ile tüm darbeleri veya darbe girişimlerini aşan bir boyuta sahip olduğu da yine içinde bulunduğumuz bu ilk günlerde açık seçik anlaşılmış durumda. Elbetteki 15 Temmuz akşamı yaşananlarda, darbe yaparak ülke yönetimini ele geçirme hayaliyle 20-30 yılını geçirmiş askerlerin, “dine-milllete-devlete hizmet” söylemleriyle kırk yılını geçirmiş bir “cemaatin” veya “kâinat imami” olma hayalleri kuran megaloman bir kişinin ihtiraslarının doğrudan ve somut katkıları var. Ancak tüm bunlara rağmen 15 Temmuz akşamı gerçekleşen darbe girişimini, daha askeri lisede öğrenciyken kuvvet komutanı veya ge-

nelkurmay başkanı olma hayali kuran askeri öğrencilerin, bu son derece normal hayallerine bir de darbe yapıp yönetimi ele geçirmeyi ilave etmelerinin ürünü olarak değerlendirmek hiçbir şekilde gerçekçi olmayacaktır. Yine bu darbe girişimini kırk yıl önce yola çıkmış ve perde önündeki “devlete ve millete hizmet” veya bundan da öte “dine hizmet” söylemini hiç değiştirmemiş

görünen bir “cemaatin” girişimi olarak değerlendirmek gerçeği tersyüz etmek olacaktır. Söz konusu girişimi yine söz konusu “cemaatin” liderinin kişisel hırslarıyla açıklamak ise gerçeği çarpıtmaktan başka bir anlama gelmeyecektir. Fotoğrafa çok yakından bakıldığında bu bahsettiklerimiz açık-seçik görülmektedir, ama bu, asıl fotoğrafın sadece detayda kalan bir yönüdür. Detayda kalan bu görüntüyü aşmadan yapılacak her değerlendirme sığ ve dar bir değerlendirme olmaya mahkûm olmanın da ötesinde “gerçeği” görmemenin veya göstermemenin aracı olarak anlam kazanacaktır.

Bu ülkede yaşanmış 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat, 27 Nisan askeri darbelerini de bir kesim askerin emir-komuta zinciri içerisinde gerçekleştirdiği ve ülke yönetimini ele alma amacına sahip girişim olarak değerlendirmek çok doğ-

ru olmayacaktır. Hepsinin de, bazı sivil veya asker bürokratların iktidar ihtiraslarını gerçekleştirme, kısır siyasi çekişmeleri sona erdirmeye, ülke içinde yaşanan terörü bitirme, ideolojik kaosu sona erdirmeye gibi görünür gerekçelerinin ötesinde zor görünür veya hatta halâ görülememiş birçok sebebi ve hedefi vardır. Yoksa hiçbir darbe sadece dile getirilen gerekçelerin veya gösterilen sebeplerin ürünü değildir. Örneğin en “yerel” görünen ve iktidar partisinin “yanlış” icraatlarını kendisine gerekçe kılan 27 Mayıs’ı ele alabiliriz. 27 Mayıs’ı, iktidar olmak ve sadece kendilerinin nasiplendiği 1930-40’lı yılların şatafatlı günlerine dönmek isteyen asker ve CHP koalisyonunun bir ürünü olarak değerlendirmek, o gün ve sonrasında yaşananları son derece sığlaştırmak ve daraltmak olur. Bu yapılırca da gerçek buharlaşıp gider. Bugün daha iyi biliyoruz ki 27 Mayıs’ın gerçekleşmesinde, mevcut iktidarın her geçen gün daha çok sırtını ABD’ye yüzünü Sovyetler Birliği’ne dönmelerinden etkisi, iktidar olmak ve 1930-40’lı yılların şatafatlı günlerine dönmek isteyen asker ve CHP koalisyonunun istek ve arzularından daha fazla etkisi olmuştur. Zira iktidar partisinin söz konusu tercihi, resmi plan ve programı Yalta’da yapılmış iki kutuplu dünyanın inşa sürecinde ciddi bir kargaşaya yol açacak bir tercihti. Bunun üzerine eski şatafatlı ve itibarlı günlerine dönme arzusuyla yanıp tutuşan askerler ve CHP, kendilerine doğrudan veya dolaylı şekilde verilen izinle hem küresel ölçekteki esas planın gerçekleşmesini ve hem de kendi kişisel planlarının gerçekleşmesini sağlayan aktörler oldular.

Diğer darbeler de hiçbir şekilde “dışarıdan” veya daha popüler isimlendirmeye küresel ilişkilerden bağımsız ele alınamaz; alınmamalıdır. Fakat bugün itibarıyla şunu son derece rahatlıkla ifade etmek gerekiyor ki, hiçbir darbe 15 Temmuz akşamı gerçekleşen darbe girişimi kadar büyük ölçekli planların ve beklentilerin ürünü olmamıştır. Hatta bu darbe girişiminin Türkiye ölçeğindeki “yerelliği”, diğer tüm darbelerdekine oranla en az düzeydedir. Bu girişimin “yerelliği”, hemen hemen neredeyse gerçekleştirilmek istenen darbenin coğrafi sahadaki piyonlarıyla sınırlıdır. Daha da önemlisi, 15 Temmuz’un, sadece yerel-küresel boyutta anlam ifade eden bir planın değil, çok daha girift, kapsamlı ve derinlikli bir planın parçası

olduğudur. Modern Batı dünyasının, “demokrasi”, “halkın egemenliği”, “hukukun üstünlüğü” gibi temel ilke ve ölçülerini ayaklar altına alarak umursamaz bir tavırla darbe girişimini pek de dolaylı olmayan bir tarzda desteklemesi, darbe girişimi olarak kendini açığa vuran girift, kapsamlı ve derinlikli planın gereğinden başka bir şey değildir.

Tüm bu sebeplerden dolayı, eğer amaç, gerçeği doğru ve mümkün olduğunca eksiksiz tespit etmek ise, 15 Temmuz’da yaşananları, sosyal ve siyasal, askeri ve sivil, dini ve ideolojik, bireysel ve kitlesel, bölgesel ve küresel boyutlarıyla birlikte ele almak gerekmektedir. Bunu ise belirli bir yöntemle gerçekleştirmek gerekmektedir. Şöyle ki; 15 Temmuz, söz konusu ilişkiler ağını temsil eden büyük fotoğrafın merkezinde yer alan küçük bir noktadan ibaret olup, fotoğraf ancak bütün boyutları ile birlikte değerlendirildiğinde gerçeği tespit edilebilmek mümkün olabilecektir. Söz konusu büyük fotoğrafı, bütünden parçaya, çevreden merkeze doğru incelemek, gerçeği görmeyi kolaylaştıracaktır. Bu incelemeyi ise üç aşamada yapmak gerekmektedir. Fotoğrafın en genel boyutu ile ilgili olarak “Niçin İslâm?” sorusunu sormak ve Batı dünyasının İslâm’ı tüm düşmanlıklarının hedefi haline getirme sebebini tespit etmek gerekmektedir. Zira biraz dikkatli bakınca, bu düşmanlığın renklerinin fotoğrafın tamamında yer aldığı görülmektedir. “Niçin İslâm?” sorusunu takiben ele alınması ve cevabı aranması gereken ikinci soru “Niçin Türkiye?”, üçüncü ve daha özel aşamada sorulması gereken soru ise “Niçin Gülen Hareketi?” sorusudur.

Niçin İslâm?

Ortaçağ Hıristiyan dünyası, İslâm’a karşıt ve daha da önemlisi inanç, zihniyet ve hayat tarzıyla İslâm’a ve Müslümanlara düşman bir dünya idi. Dünya tarihinin en büyük askeri harekâtı olan Haçlı seferleri bu katı düşmanlığın gereği olarak açığa çıktı. Başta Haçlı seferleri olmak üzere Müslümanlara yönelik tüm askeri girişimlerde, Müslümanları yok ederek İslâm’ı taraftarsız hale getirme stratejisi takip edildi. Hedeflenenin ne olduğunu göstermesi açısından Endülüs İslâm toplumu somut örnektir. Endülüs, mahalli düzeyde de olsa Müslümanların yok edilip, İslâm’ın buharlaştırıldığı bir coğrafya olarak tarihteki yerini almış-

Modern batı dünyası açısından düşünüldüğünde İslâm'a yönelik bu düşmanlığın sebebi nedir? Söz konusu düşmanlığın sebebi modern zihniyetin din dışı/karşıtı karakteri olsaydı, İslâm hiç değilse Uzakdoğu dinlerine gösterilen ilgi ve itibara sahip olabilirdi. Ama öyle olmadı; İslâm oldukça katı bir düşmanlığın nesnesi olmaktan kurtulamadı. Zira İslâm'a yönelik düşmanlığın modern zihniyetin din dışı/karşıtı karakterini aşan bir sebebi vardır. İslâm, Ortaçağ Hristiyanlarında olduğu gibi Modernistler için de son derece önemli ve bu sebeple muhakkak sınırlandırılması, engellenmesi ve hatta eğer yapılabiliyorsa yok edilmesi gereken büyük bir tehlikedir. Çünkü tüm insanlığı kuşatmış, muhaliflerini bile etkisi altına almış modern zihniyete ve hayat tarzına karşı söyleyecek makul sözü olan (tek) dindir.

tır. Ancak genel olarak düşünüldüğünde, söz konusu strateji arzulanı başarıyı sağlamadı. Ortaçağın Hristiyan dünyasının dini, siyasi ve askeri önderleri neredeyse bin yıl takip ettikleri askeri girişimlerin amaçlarını gerçekleştirmeye yetmediğini anlayınca başka bir strateji geliştirdiler. Müslümanların, varlık sebepleri ve güç kaynakları olan İslâm'dan uzaklaştırılması stratejisine geçtiler. Bu stratejide ise, İslâm'ı değiştirip-dönüştürüp asıl niteliklerinden uzaklaştırma veya Müslümanların İslâm'la bağlarını sığlaştırıp-daraltma iç içe girmiş iki ayrı taktik olarak kabul gördü. Kararlaştırılan stratejinin başarılı olabilmesinin ön şartının İslâm'ı detaylı bir şekilde bilmekten geçtiğinin farkındaydılar. Bu amaçla Kur'an'ı bir müslüman müfessirden, hadisleri bir müslüman hadisçiden, kelamı, akaidi, fikhı, İslâm tarihini, Arapçayı bir müslüman âlimden daha derinlikli, daha ayrıntılı ve daha sistematik bildiğini iddia edecek kadar önemli uzmanlar yetiştirdiler. Hatta İslâm'ı bilme konusunda öylesine önemli mesafeler kat ettiler ki, 20. yüzyılın müslüman araştırmacıları, Batı'da yapılmış çalışmaları dikkate almadan, onlara atıfta bulunmadan kendi dinleri olan İslâm ile ilgili çalışma yapamaz, yaparlarsa da itibar edilmez hale geldi.

Bu düşmanlığın sebebi neydi? Bu düşmanlığın, dünyanın farklı bölgelerinde ve toplumlarında hep var olan siyasi, ekonomik, askeri ve hatta yönetici kesimin kişisel ihtiraslarıyla ilgili sebeplerden kaynaklanan düşmanlıklardan farklı bir sebebi vardı. Ortaçağ Hristiyan dünyası İslâm'a düşmandı, çünkü İslâm sebebiyle hakikatin son temsilcisi kabul ettikleri dinleri hakikatin

temsilcisi olma vasfını yitirmişti. İslâm, İsa'yı ve İncil'i kabul ediyor ama Hristiyanların İsa'sının ve İncil'inin aslıyla ilgisiz olduğunu son derece ikna edici şekilde açıklıyordu. Böylelikle Hristiyan din adamlarının ve önderlerin hakikat adına insanlığa söyleyecek sözleri kalmadı veya söyledikleri ilahi açıdan referanssız kaldı. Tekrar hakikat adına konuşabilmeleri ve iş yapabilmeleri, müslümanları yok ederek İslâm'ı buharlaştırmalarına veya İslâm'ı değiştirip-dönüştürerek Uzakdoğu dinleri gibi hayattan kopuk, sığ ve dar bir teolojiye dönüştürebilmelerine bağlıydı.

Bunun için de ilk örnekleri 13. yüzyıla kadar uzanan "İslâm çalışmalarını" başlattılar. Örneğin 1312 tarihli Viyana Konsili'nde alınan kararla Batı'daki üniversitelerde Arap dili ve İslâm kültürü üzerine araştırmalar yapılan bölümler açıldı. İlk zamanlar İslâm'a, Hz. Peygamber'e, Kur'an'a yönelik son derece aşağılayıcı ve iftira niteliğinde iddialar dile getirdiler. Örneğin Hz. Peygamber'i Arapların taptığı putlardan birisi olarak tanımlayanlar bile oldu. İslâm'ın, İncil'in tahrif edildiği iddiasına karşılık, Kur'an'ın vahiy ürünü olmadığını; Muhammed tarafından yazılmış bir kitap olduğunu dile getiren ve bu iddialarını filolojik ve tarihi "delillerle" ispatlamaya çalışanlar oldu. Muhammed'in geometri, filoloji, mantık, matematik, felsefe alanlarında uzman olduğunu, dinler araştırmaları ile şairliğini de birleştirip Kur'an'ı yazdığını, İslâm'ı icat ettiğini savundular. Bazıları ise İslâm'ın Hristiyanlıktan bir sapma olduğunu, esas dinin Hristiyanlık olduğunu dile getiren kitaplar yazdı.

Ancak ilk dönemlerin bu kaba, tutarsız, iftiracı, teziratçı yaklaşımı 18. yüzyıldan sonra büyük oranda terk edilmeye başlandı. Çünkü sürdürülen yaklaşımın hedeflenen amaç açısından bir işe yaramadığını gördüler. 18. yüzyıldan itibaren özellikle de 19. yüzyıla birlikte gerçekleştirilen ve Oryantalizm kapsamında değerlendirilen çalışmalar son derece sistematik ve makul hale geldi. Sürdürülen çalışmalar *Oriental Society*, *Royal Asiatic Society*, *American Oriental Society* gibi isimlerle kurumsallaştırılıp, başta İslâm toplumları olmak üzere tüm Doğu toplumları, inançları, hatta en ücra bölgelerde yaşayan küçük toplulukların gelenekleri, inançları ve alfabeleri araştırıldı. Bu kapsamda yaklaşık altmış bin kitap yazıldı. Ancak bu dönemde bile, bazı istisnalar hariç çoğunluk tarafından takip edilen görüş, İslâm'ın yeni bir din değil, hidayetini son temsilcisi Hıristiyanlığın bir türevi olduğu şeklindedir. Örneğin J. W. Stobard, Robert Bell ve Maxime Rodinson, Hz. Peygamber'in seyahatleri sırasında Kitab-ı Mukaddes'e dair ittistiklerinden ve okuduklarından hareketle bilinçaltında biriken şiirsel birikimin belirli bir aşamadan sonra patlarcasına açığa çıkmasıyla Kur'an'ı yazdığını iddia ettiler. Bunlara ve diğer birçoğuna göre, Hz. Peygamber "ileri görüşlü", "dahi", "aydın" bir şahsiyetti ve yaşadığı bölgede huzur ve güveni inşa edebilmek için Hıristiyanlığa ait müktesebattan çokça yararlandı. Onlar bunu iddia ederlerken "esas" olarak hep kendi dinlerine atıfta bulunup, İslâm'ın olumlu buldukları yönlerini de kendi dinlerine ait kılmanın veya en azından İslâm sebebiyle kendi dinlerinin dezavantajlı duruma düşmesini önlemenin çabasını yürüttüler. Bu, çoktandır yürütülmekte olan stratejinin bir gereği idi. Yüzyıllarca takip edilen bu stratejinin önemli bir göstergesi olması açısından Oryantalistlerin en büyük temsilcilerinden Montgomery Watt'ın ölümüne yakın tarihte "Ultimate Vision and Ultimate Truth" ismiyle yayımladığı ve Türkçeye "Nihai Vizyon ve Nihai Hakikat" ismiyle tercüme edilen makalesindeki itirafı dikkate alınabilir. Watt, söz konusu makalesinde, Kur'an'ın nihai hakikatleri içeren ilahi bir kitap olduğunu çok önceleri fark ettiğini, ancak Tevrat ve İncil'in itibarını sarsmamak için bunu uzun yıllar dile getirmedeğini yazmıştır.

Ortaçağ Hıristiyan dünyasında egemen olan inanç, anlayış, zihniyet ve hayat tarzı, 17.-18. yüzyıl itibarıyla tamamen denecek düzeyde yok olup çok farklı bir inanç, anlayış, zihniyet ve hayat tarzına dönüştü. Gerçekleşen değişim son derece kapsamlı ve derinliklidir. Ortaçağ'ı hatırlatan ve çağrıştıran hemen hiçbir şey kalmadı. Ortaçağdaki ile irtibatsız bir dünya inşa oldu. Din hayattan uzaklaştırıldı; sadece vicdani bir unsur olarak varlığını sürdürmesine izin verildi. Batıdaki İslâm'a ve müslümanlara düşmanlığın bin yılı aşkın süreyle temel faktörü din olduğuna ve 18. yüzyıl itibarıyla din de zihniyetin, düşüncenin, hayat tarzının ve toplumsal politikaların referansı olmaktan çıkarıldığına göre söz konusu düşmanlığın bitmesi gerekirdi. Ama öyle olmadı. Hatta İslâm'a yönelik Ortaçağ Hıristiyan dünyasının takip ettiği strateji küçük oranda bile olsa değişikliğe uğramadı. İslâm'ı değiştirip-dönüştürerek müslümanları temelsiz, kimliksiz, kişiliksiz bırakma stratejisi aynen devam etti. Bir diğer ifadeyle, İslâm'ı değiştirip-dönüştürme stratejisi Ortaçağ Hıristiyan dünyasının son zamanları ile Modern Batının inşasının gerçekleştirildiği yüzyılların ortak özelliği oldu. Aynı coğrafyadaki iki farklı zihniyet ve hayat tarzı, hatta birbirlerine karşı iki farklı zihniyet ve hayat tarzı, İslâm'a düşmanlıkta ve üstelik aynı stratejide birleştiler. Böylelikle de Kur'an'ı, hadisi, kelamı, akaidi, fıkhı, İslâm tarihini, Arapçayı ortalama müslüman âliminden daha iyi bilebilecek düzeyde bilgi sahibi olan Hıristiyan din adamları ile modern zihniyetin laik, seküler, ateist, agnostik adamları aynı idealler doğrultusunda

yan yana ve uyum içerisinde çalıştılar. Kilisenin egemen olduğu Ortaçağ'dan, dini olan her şeye itiraz temelinde inşa olunan modern döneme geçişte İslâm düşmanlığı, sadece gerekçesinde gerçekleşen değişimin ötesinde aynen devam etti. Ortaçağ Hıristiyanlığı ile Modern Batı zihniyeti İslâm karşıtlığında birleştiler.

Modern zihniyetin İslâm'a ilişkin düşünce ve kanaatlerini Francis Fukuyama, Bernard Lewis ve Samuel P. Huntington üzerinden takip etmek mümkündür. Üçü de Batı'nın seküler, liberal, demokratik ve kapitalist sisteminin insanlığın ulaştığı en üst aşama olduğunda hem fikirdir. Fukuyama bu tezini "Tarihin Sonu mu?" isimli makalesinde ayrıntılı bir şekilde ele almış ve insanlığın gelişme serüveninin kemale erdiğini ifade etmiştir. Artık bundan daha ileri gitmek mümkün değildir; insanlık gelişme sürecinin sonuna erişmiştir. Samuel Huntington da esas itibarıyla aynı kanaatte olmakla birlikte biraz ihtiyatlıdır. Huntington, ünlü "Medeniyetler Çatışması" isimli makalesinde, daha önce Bernard Lewis'in dile getirdiği düşünceleri çağrıştıran şekilde, "tarihin henüz sona ermediğini" çünkü İslâm sebebiyle "medeniyetler arası bir çatışmanın" yaşanacağını, bu yüzden insanlığın gelişim yönünde kat etmesi gereken biraz daha mesafe olduğunu dile getirmiştir.

Huntington için İslâm, Modern Batı zihniyeti ve hayat tarzı için ciddi bir tehdittir. O var olduk-

ça "tarihin sonu"na erişilmiş olmayacaktır. Fukuyama ise İslâm'ın "teokratik yapısı" sebebiyle sadece kendi mensupları için bir değer ifade ettiğini, modern zihniyet ve hayat tarzı için tehdit olamayacağını savunur. Tartışmaların bu minvalde gittiği günlerde 11 Eylül saldırıları gerçekleşir. Thomas Friedman'ın "Batı medeniyetine karşı Müslüman öç" olarak tanımladığı 11 Eylül saldırıları süreçte önemli bir dönüm noktası olur. Fukuyama "Hâlâ Tarihin Sonundayız" ismiyle yazdığı makalesinde genel durumun değişmediğini ama İslâm'ın Modern Batı zihniyetini ve hayat tarzını tamamıyla reddedecek kesimleri ortaya çıkaran tek sistem olduğunu savunmaya başlar. Bu makalesinde bir ay sonra yayımladığı "Hedefleri: Modern Dünya" isimli makalesinde ise İslâm'ın, modernlikle problemi olan tek dünya kültürü olduğuna dikkat çekerek, İslâm var olduğu sürece "tarihin sonu"na erişilemeyeceği anlayışını paylaştığını üstü kapalı olmayan bir şekilde kabul eder. Huntington ise hemen 11 Eylül sonrasında yayımlanan "Biz Kimiz?" ismini taşıyan kitabında, tarih felsefesi Toynbee'ye atıfla, bir medeniyetin "meydan okuma ve karşı koyma" gücüne sahip olduğu sürece var olabileceğini hatırlatır. Modern dünyanın varlığını sürdürebilmesi için İslâm'a karşı koyma gücünü koruması gerektiğine vurguda bulunur. 11 Eylül saldırılarını hatırlatarak ve Renan'ın "ortak acıların ortak sevinçlerden daha birleştirici" olduğu, "milli hatıralar arasında yer alan yasların zaferlerden daha makbul olduğu" görüşlerine atıfta bulunarak, "Amerikalılar... tehdit altında olmadıkları zamanda aynı başarıyı sürdürebilecekler mi?" diye sorar. Soru biçiminde ifade edilen görüşün gereği olarak da öncelikle Afganistan ve Irak işgal edilir. Müslümanlar küresel tehdit ve terörist ilan edilirler. 11 Eylül göstermiştir ki müslümanlar küresel dünyanın en tehlikeli teröristleridir; bundan böyle tüm dünya Hollywood filmleri sayesinde müslümanların ne kadar kötü ve acımasız olduğunu tekrar tekrar hatırlama imkânına kavuşur.

Modern batı dünyası açısından düşünüldüğünde İslâm'a yönelik bu düşmanlığın sebebi nedir? Söz konusu düşmanlığın sebebi modern zihniyetin din dışı/karşıtı karakteri olsaydı, İslâm hiç değilse Uzakdoğu dinlerine gösterilen ilgi ve itibara sahip olabilirdi. Ama öyle olmadı; İslâm olduk-

ça katı bir düşmanlığın nesnesi olmaktan kurtulamadı. Zira İslâm'a yönelik düşmanlığın modern zihniyetin din dışı/karşıtı karakterini aşan bir sebebi vardır. İslâm, Ortaçağ Hıristiyanlarında olduğu gibi Modernistler için de son derece önemli ve bu sebeple muhakkak sınırlandırılması, engellenmesi ve hatta eğer yapılabiliyorsa yok edilmesi gereken büyük bir tehlikedir. Çünkü tüm insanlığı kuşatmış, muhaliflerini bile etkisi altına almış modern zihniyete ve hayat tarzına karşı söyleyecek makul sözü olan (tek) dindir. Bu haliyle de modern zihniyetin inşa ettiği hayat tarzından kurtuluş umudunun somut karşılığıdır. Modernliğin kanaat önderleri özellikle son yirmi beş yıl içerisinde, kitle iletişim araçlarının birinci dereceden katkılarıyla ve son derece başarılı stratejilerle müslümanları değiştirip-dönüştürdüler; müslümanların İslâm'la ilişkilerini problemlili hale getirmeyi başardılar ama bu, İslâm'ın potansiyel tehlike oluşunu sona erdirmeyi. Çünkü İslâm'ı değiştirip dönüştüremediler. İslâm, büyük oranda teorik düzeyde de kalsa da hakikatin sesi, huzur ve adaletin referansı, insan doğasına uygun tek sistem/hayat tarzı olduğunu her fırsatta ortaya koymaya devam ediyor. Bu açıdan da "tarihin sonu" bir türlü gelmiyor!

Modernizm insanlığa son derece cazip tekliflerde bulundu ve uzun bir süre de ikna etmeyi becerdi. Modernizm, Cenneti dünyada gerçekleştireceğini; insanları her türlü saçma ve mantıksız inanç ve anlayışlardan kurtaracağını; insan zihnini, düşüncesini ve hayat tarzını baskı altında tutan her türlü ilkel, bağınaz, saçma engelleri yok edip insanı gerçek anlamda özgürleştireceğini; eşitlik, huzur ve güvenin hâkim olduğu bir dünyayı inşa

edeceğini vadetti. Ancak sayıları her geçen gün artan bazıları işin gerçeğinin hiçte böyle olmadığını görmeye başladılar. Modernizm, vadettiklerinin hemen hemen hiçbirini gerçekleştirmediği gibi, vadettiklerinin tam tersi bir dünyayı inşa ettiğini artık birçok kişi fark ediyor. Artık birçok kişi, modernizmin insanı insanın kurdu haline getirdiğinin daha çok farkında. Yine görülüyor ve biliniyor ki modernizm, insanı bencilleştirip kendi çıkarlarından başka her şeye ve herkese duyarsızlaştırdı. İnsani özüne yabancılaşmış insanlığı, eşyaya ve markaya tapar hale getirdi. Sıcak ve güvenli bir sığınak olması gereken aile kurumunu dağıtıp, evi önce otele, sonra arenaya dönüştürdü. Şiddet hayatın en temel unsuru haline geldi... Bu dünyaya alternatif olabilecek Hıristiyanlık, Budizm, Konfüçyanizm, Taoizm gibi dinler insanlığın hafızasında tarihsel bir hatıra/figüre dönüştürüldü. Müslümanlar da genel anlamda alternatif olmaktan çıktılar; zaten son gelinen an itibarıyla birbirlerinin boynunu vurmakla meşguller. Ama İslâm her ne kadar bir kitabın iki kapağı arasında, elçisi ve ilk iman neslinin hayat tarzındaki örnekliğiyle tarihin sayfalarında yer alsada hakikatin, adaletin, iyiliğin, ahlakın, güzelliğin referansı olduğu-

nu; bu yönüyle de insanlığın tek ve hakiki sığınağı olduğunu her türlü tereddütten uzak bir şekilde hissettirmeye devam ediyor.

Zihniyetiyle ve hayat tarzıyla dünyayı köye dönüştüren ve bu köyün muhtarlığını tekellerinde tutup her türlü insani ve ahlaki olmayan imtiyazlarını artırmakla meşgul olan modernistler için İslâm büyük bir tehlikedir. Cari küresel sistemin alternatifi oluşuna ilişkin umutların sona erdirilip, tüm insanlığın çaresiz ve umutsuz bir şe-

İslâm ile sadece genel anlamda insanlığın değil, hatta Müslüman kitlelerin bile arasına aşılması imkânsız sayılabilecek düzeyde yüksek korku duvarları örülmektedir. İŞİD'in kafa kesme seansları, Boko Haram'ın kız çocuklarına yönelik tecavüzleri, Taliban'ın "şeriatı", el-Kaide'nin cinayetleri ve FETÖ'nün tanklarla, jetlerle gerçekleştirdiği katliam... hepsi aynı amaca hizmet etmektedir. Müslümanlar utanarak, korkarak ve ne diyeceklerini bilemez bir halde kendi adlarına gerçekleştirilenleri izlerlerken, küresel dünyanın patronları ise hedeflerine biraz daha yaklaşmanın sevinciyile kadehlerini tokuşturmakla meşguller.

kilde mevcut gidişata bağımlılığını sürdürülmesi için yok edilmesi veya teolojik sınırlar içerisinde tutulup hayata olan bağları koparılması gereken bir dindir. Bunu yapabilmek için de sürekli yeni yöntemler ve taktikler geliştiriyorlar. Müslümanları dönüştürüp, dinlerinin temsilcisi olmaktan çıkarılması geliştirilen son taktiklerden birisidir. Bu bağlamda olmak üzere el-Kaide, Taliban, IŞİD, Boko Haram, FETÖ gibi yapılar, İslâm'ı hakikatin referansı olmaktan çıkarmanın ve insani varoluşun amacını gerçekleştirmede tek umut olmasını yok etmenin araçlarından sadece bazılarıdır. Bu gruplar ve örgütler aracılığıyla İslâm "içeriden" vurulmakta; İslâm ile sadece genel anlamda insanlığın değil, hatta müslüman kitlelerin bile arasına aşılması imkânsız sayılabilecek düzeyde yüksek korku duvarları örülmektedir. IŞİD'in kafa kesme seansları, Boko Haram'ın kız çocuklarına yönelik tecavüzleri, Taliban'ın "şeriatı", el-Kaide'nin cinayetleri ve FETÖ'nün tanklarla, jetlerle gerçekleştirdiği katliam... hepsi aynı amaca hizmet etmektedir. Müslümanlar utanarak, korkarak ve ne diyeceklerini bilemez bir halde kendi adlarına gerçekleştirilenleri izlerlerken, küresel dünyanın patronları ise hedeflerine biraz daha yaklaşmanın sevinciyle kadehlerini tokuşturmakla meşguller.

Niçin Türkiye?

Türkiye'nin jeopolitik önemine ilişkin hemen herkesin söyleyecek bir sözü vardır. Zira yine hemen herkes, Türkiye'nin jeopolitik önemine ilişkin bir şeyler işitmiş veya okumuştur. Jeopolitik, bir devletin sahip olduğu coğrafi, ekonomik, sosyal, kültürel, dini ve siyasal şartların, o devleti ve devletlerarası politikaları etkileme gücünü ifade etmektedir. Türkiye, jeopolitik şartlar açısından Dünya'daki en önemli ülkelerden birisidir. Çünkü coğrafi olarak Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birleşim noktasında yer almaktadır. Afrika'yı, Asya'yı veya Avrupa'yı ilgilendiren birçok konu Türkiye'den uzak değildir. Örneğin askeri açıdan düşünüldüğünde, Türkiye'deki bir hava üssü ile üç kıtayı büyük oranda gözetlemek veya kontrol etmek mümkündür. Türkiye aynı zamanda bulunduğu coğrafi konumuyla Rusya'nın önünde bir settir. Bu özelliği, farklı nitelikte olmak üzere, Rusya'yı ilgilendirdiği kadar ABD'nin öncülüğündeki kapitalist dünyayı da yakından il-

gilendirmekte ve bu durum Türkiye'yi her birinin gözünde son derece önemli kılmaktadır. Türkiye aynı zamanda dünyanın en büyük petrol rezervlerinin bulunduğu Ortadoğu'ya sınırdır. Bu itibarla Ortadoğu'yu ilgilendiren hiçbir oluşum, Türkiye faktörü göz ardı edilerek ele alınamamaktadır. Dini ve kültürel açıdan bakıldığında ise, Türkiye, nüfusunun tamamına yakını müslüman olan ülkelerden birisidir. İslâm'a ve/veya müslümanlara yönelik her politika demografik yapısı, coğrafi konumu ve en önemlisi de sahip olduğu tarihi mirası ile Türkiye'yi doğrudan ilgilendirmektedir.

Konumuzu doğrudan ilgilendirdiği için Türkiye'nin jeopolitik önemini oluşturan dini/kültürel özelliklere biraz daha fazla ter vermek gerekirse; örneğin Endonezya, Pakistan, Suudi Arabistan, Suriye veya Fas demografik yapısı itibarıyla Türkiye'den geri kalmayacak niteliklerde olabilirler, ama hiçbiri tarihi mirasları açısından Türkiye ile kıyaslanabilecek konumda değildir. Biraz daha açarak ifade etmek gerekirse, örneğin bu beş müslüman ülkede veya diğerlerinde İslâm'ın lehine veya aleyhine gerçekleşen durumlar, bu ülkelerin bizzat kendilerinden başka bir ülkede/toplumda çok güçlü karşılık bulmamaktadır. Zira bu ülkelerin ulusal sınırları, aynı zamanda güç ve itibarlarının/etkinlik alanlarının da sınırını oluşturmaktadır. Ancak Türkiye öyle değil. Türkiye'nin ulusal sınırları, hiçbir şekilde güç ve itibarının/etkinlik alanının sınırlarını oluşturmuyor. Türkiye'nin -kendisine biçilen- şu anki ulusal misyonu, köklü tarihinin kendisine yüklediği tarihsel misyonuyla asla örtüşmüyor. Bu sebeptir ki en sıkıntılı, zor zamanlarında bile, sadece kendisini değil, tarihi sınırlarının içerisinde yer alan toplumlarla ilgilenmek zorunda kalıyor; onların problemlerine sırtını dönemiyor. Türkiye, sadece Türkiye'de yaşayanların değil, dünyadaki tüm Müslümanların ve hatta tarihi coğrafyasındaki mazlum toplum ve toplulukların ilgi merkezinde yer alan bir ülke. Bunun somut karşılığı, olumsuz şartlar sebebiyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan Iraklı, Afganistanlı ve Suriyeliler, ülkelerinden ayrılırken sığınak/vatan olarak doğrudan Türkiye'ye yönelmişlerdir. Bir diğer ve son derece önemli boyutu, Türkiye'nin başbakanı/cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın diğer müslüman coğrafyalardaki itibarı ile ilgilidir. Tayyip Erdoğan'ın diğer coğrafyalar-

daki müslümanların gönüllerinde son derece itibarlı bir lider olduğu herkesin bildiği bir husustur. Bu, Tayyip Erdoğan'ın şahsi özelliklerinden çok, söz ve tutumlarıyla Türkiye'nin tarihi misyonuna sahip çıktığını hissettiren bir başbakanı/cumhurbaşkanı olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer müslüman coğrafyalardaki siyasi liderlerin konuşmaları veya İslâm karşıtı politikalara tepkileri kendi ülkesinin insanlarından başka bir yerde kolay karşılık bulmazken, Tayyip Erdoğan'ın, örneğin bir "one minute"ı bir anda bütün müslümanların sloganı haline gelebilmiştir. Bu satırların yazarının Kırgızistan'da bizzat tanık olduğu üzere, "one minute" mağazalara, iş yerlerine isim olarak seçilmiştir. Bunlar, Türkiye'nin bin yıl süreyle İslâm'ı en üst düzeyde temsil etmesinin doğal sonucudur. Farklı coğrafyalarda, bölgelerde, kıtalarda yaşayan Müslümanların mevcut durumlarına ve geleceklerine ilişkin güven ve umutlarında hep Türkiye vardır. Bu ise Türkiye'nin jeopolitik önemini kat be kat artırmaktadır. Dolayısıyla Türkiye, İslâm'a ve Müslümanlara yönelik kin ve düşmanlıkların hep hedefinde olan bir ülkedir. Tarihi misyonu, Türkiye'yi, köklü ve kapsamlı İslâm karşıtlıklarının değişmeyen nesnesi, hedefi kılmıştır.

Türkiye'yi yöneten sivil ve asker bürokratların yaklaşık iki yüzyıldır devlet politikası haline getirdikleri, açıkça kimlik inkarına uzanan ve hatta bu uğurda bizzat halkına düşman muamelesi yapmalarına vesile olan Batılılaşma projesi bile, Türkiye'yi diğer ulus devletlerin vatandaşları olan Müslümanların ilgi odağı, itibar referansı olmaktan çıkaramamıştır. Müslümanların bin yıl liderliğini yapmış Türkiye Müslümanlarının tekrar aynı role soyunmaması için Lozan'da alınan tedbirlerin miadını doldurduğu ve işe yaramaz hale gelmeye başladığı açıktır. Kültürel politikalarındaki bütün eksiklik ve yanlışlıklarına rağmen, son on beş yıldır Türkiye'yi yöneten siyasi kadroların "İslâmî" tercih ve duruşları, Türkiye'yi diğer ülkelerdeki Müslümanların ve mazlumların daha da güçlü olmak üzere ilgi odağı, itibar referansı kılmış durumdadır. Türkiye, politikalarındaki tüm eksiklik ve yanlışlıklara rağmen, bu kısa süre içerisinde hem mazlum dünyanın umutlarını, hem de Batı dünyasının korkularını artırdı.

İşin garibi, tüm bunlara karşılık Türkiye'nin halâ bir medeniyet iddiası bulunmamaktadır; halâ

tarihsel misyonuyla ciddi anlamda yüzleşmiş değildir. Ancak Türkiye'nin, tarihsel misyonundan esinlenen bazı hissiyatları vardır. Bu hissiyatlar ise kendisini en güçlü şekilde, diğer coğrafyalardaki insanların mağduriyetleri sırasında açığa vurmakta ve kendi kıt kaynaklarıyla hayatını zorla sürdüren Türkiye bir anda devleşip, dünyanın mağdur ve mazlumlarına en çok mali yardım yapan ülkesi oluvermektedir. İşte bu, tarihi misyonun Türkiye'ye yüklediği ve bilinçaltında güçlü şekilde var olmaya devam eden sorumluluk hissini sonucudur. Sadece bu bile, Türkiye'nin, yalnızca İslâm dünyasının değil, modern kapitalist dünyanın çarkları arasında varlık mücadelesi veren tüm dünya mazlumlarının umudu olmasına yol açabilmektedir. Türkiye'nin asli kimlik ve kişiliğine kavuşmasının, İslâm dünyasının asıl kimliğine ve kişiliğine kavuşmasını sağlayacağına ilişkin güçlü bir inanç vardır. Üstelik bu inancı destekleyen yaşanmış sayısız delili bulunmaktadır. Türkiye'de zaman zaman açığa çıkan ve tarihi misyonuyla irtibatlı olan hissiyatın, fikriyata ve fiiliyata dönüşmesi ihtimali küresel dünyanın ağa babalarını kara kara düşündürmektedir. Sömürücü, zorba, zalim küresel sistemin devamı, Türkiye'nin teslim alınmasını ve rol model olmaktan çıkarılmasını gerektirmektedir. Bu sebeple küresel dünyanın güç merkezlerinde mevcuda ve geleceğe ilişkin proje ve planların gündeminin ilk maddesini hemen her zaman Türkiye oluşturmaktadır. İçeriden devşirilen hainler ise, Türkiye'ye yönelik plan ve projelerin değişmeyen unsurları olmuş ve olmaya da devam etmektedir.

Niçin Gülen Hareketi?

15 Temmuz gecesi yaşananların Türkiye'yi ilgilendiren ve geçmişte çok sayıda örneği bulunan darbe girişimlerinden sadece birisi olmadığını, çok daha kapsamlı ve derinlikli bir projenin somut işareti olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu sebeptendir ki 15 Temmuz darbe girişimi üzerinden asıl projeyi görebilmek için öncelikle ve özellikle büyük fotoğrafı görmek gerektiğini ifade ettik. Büyük fotoğrafı ve detaylarını görebilmenin yöntemi olarak da öncelikle "Niçin İslâm?" sorusunu, bunu takiben de "Niçin Türkiye?" ve "Niçin Gülen Hareketi?" sorularını sormanın gerekli olduğunu vurguladık. Farklı düzeyleri ifade eden

Tayyip Erdoğan'ın diğer coğrafyalardaki Müslümanların gönüllerinde son derece itibarlı bir lider olduğu herkesin bildiği bir husustur. Bu, Tayyip Erdoğan'ın şahsi özelliklerinden çok, Türkiye'nin bin yıl süreyle İslâm'ı en üst düzeyde temsil etmesinin doğal sonucudur. Farklı coğrafyalarda, bölgelerde, kıtalarda yaşayan Müslümanların mevcut durumlarına ve geleceğine ilişkin güven ve umutlarında hep Türkiye vardır. Bu ise Türkiye'nin jeopolitik önemini kat be kat artırmaktadır. Dolayısıyla Türkiye, İslâm'a ve Müslümanlara yönelik kin ve düşmanlıkların hep hedefinde olan bir ülkedir. Tarihi misyonu, Türkiye'yi, köklü ve kapsamlı İslâm karşıtlıklarının değişmeyen nesnesi kılmıştır.

bu üç soru, bazılarında gerçekçi görünmeyebilir. Bunun sebebi, bu kimselerin büyük fotoğraftaki küçük bir noktaya takılıp kalmalarıdır. Bizim burada sınırlarını çizmeye çalıştığımız büyük fotoğraf, tarafımızdan oluşturulmuş sanal bir kurgu değildir. Dile getirdiğimiz üç soru, bir bütünün iç içe girmiş üç aşamasını ifade etmektedir. Bunun somut delili ise RAND Corporation'ın 2003 tarihli raporudur.

Bugün küresel düzeyde yürütülmekte olan en üst ve en kapsamlı politikaların alt başlıklarını, hepsi de birbiriyle irtibatlı olan “İslâm'ı değiştirip-dönüştürme”, “Müslümanları itibarsızlaştırma”, “Türkiye'yi etkisizleştirme” başlıkları oluşturmaktadır. Bunun somut örneğini, ABD yönetimlerine ve CIA'ya stratejik arge hizmeti veren “RAND Corporation” adlı bir düşünce (think-tank) kuruluşu tarafından *Civil Democratic Islam: Partners, Resources and Strategies (Sivil Demokratik İslâm: Ortaklar, Kaynaklar ve Stratejiler)* başlığıyla kaleme alınan “ılımlı İslâm” raporu oluşturmaktadır. 11 Eylül sonrasında, 2003 yılında hazırlanıp Bush yönetimine sunulan ve yürürlüğe konan bu raporun temel tezini “İslâm ve Müslümanlar, Batı demokrasisi değerlerine ve küresel düzene uyumlu hale getirilemezse, medeniyetler çatışmasının çıkma olasılığı yüksektir” iddiası oluşturmaktadır. 88 sayfalık raporda genelde İslâm dünyasının, özelden ise Türkiye'nin nasıl denetim altına alınacağına dair bir strateji de önerilmiştir.

Müslümanlar, RAND Corporation'ın raporunda, “köktendinciler”, “gelenekçiler”, “modernler” ve “laikler” olmak üzere dört gruba ayrılarak incelenmiştir. Bu kesimlerin mevcut durumları ise Modern Batı değerleri açısından değerlendirilmiş ve özetle şu tespitlere yer verilmiştir:

Köktendinciler (Fundamentalistler): Şiddetten kaçınmayan, yayılcı ve saldırgan anlayışı temsil etmekte. Batı kültürünü reddediyorlar. Batı'ya, özellikle ABD'ye yönelik düşmanlık hisleri oldukça güçlü. İslâm'ın bir hayat tarzı sunduğuna inanıyor ve savunuyorlar. Modern dünyanın kural ve değerlerine muhalif, İslâm'ın kural ve ahlak değerlerinden ve bunların egemen olduğu bir devlet yönetiminden yanalar. ABD için *geçici taktik düşünceler hariç* bu grubu desteklemek bir seçenek olarak düşünülemez.

Gelenekçiler: İslâm dininin kurallarına gönülden bağlı olmakla birlikte, saldırgan ve şiddet yanlısı değiller. Köktendincilere kıyasla daha ılımlı görüş taşıyorlarsa da, Batı değerlerini de gönülden kucakladıkları söylenemez. Aralarında önemli farklılıklar gözlenmekle birlikte, gelenekçiler arasından köktendinciliğe meyledenler istisna değil. Bu kesim de modern değerlere sahip İslâm projesinin vasıtası olmaya uygun değil. Bu kesimle ilişkilerde *barışçı bir görüntü vermek* en iyisidir.

Modernistler (İlimli İslâm Taraftarları): İslâm'ın günümüzdeki anlayış ve uygulamalarında kapsamlı değişiklik yapılması konusunda bir arayış içerisindedir. Dinin daha çok inanç boyutuna itibar etmekte, hayata bakan yönünde özgür davranmayı tercih etmekte. Hz. Muhammed dönemindeki uygulamaları değişmez esas olarak kabul etmekte birlikte, o günlere ait sosyal ve tarihi koşulların bugün artık geçerli olmadığını düşünmekte. Modern dünyanın değerlerine ilgililer. İslâm dünyasının, küresel dünyanın parçası olmasını arzu etmekte. Bu nedenlerle *ılımlı İslâm'ın örneği ve esas vasıtası olmaya* son derece uygundur. Bunların fikren ve madden desteklenmesi gerekmektedir.

Laikler: Batı'da olduğu üzere “din ile devlet işlerinin ayrılmasından” yana olup, düşünce ve yasantılarında din olgusunu kamusal alandan özel alana indirgemiş bulunuyorlar. Dinin kamusal hayata yansımalarına itirazları güçlü. Modern değerlere inanıyor ve mensubu olmayı gerekli buluyorlar. Politika ve değerler açısından Batı'ya en yakın olan kesimi oluşturuyorlar. Bu olumlu özelliklerine karşılık, genellikle yarı demokratik görünümlü otoriter bir yapıya eğilimlidir. Bu sebeple çoğunlukla solcu ve saldırgan milliyetçi ideolojileri benimsemiş durumdadır. ABD'yi dost olarak görmüyorlar. Hatta içlerinde aşırı düzeyde ABD düşmanlığı besleyenler bile var. Ayrıca İslâmcı kitlelerce sözü dinlenebilir kimseler değiller. Bu nedenlerle laikleri *sürekli müttefik* olarak kabul etmek uygun olmaz.

Müslümanlar arasındaki genel eğilim ve anlayışlar ele alındıktan sonra, ABD'nin İslâm'ı kontrol altına alması için neler yapması gerektiği Raporunda söz konusu kesimler bağlamında özetle şöyle sıralanmıştır:

- 1- *İlimli İslâm'ı ve taraftarlarını destekle.* Bu kapsamda; özellikle mali destek sağla, liderlik modeli oluştur ve bu modele uygun liderler yarat.
- 2- *Gelenekçileri eleştir;* ancak onları köktendincilere karşı destekle.
- 3- *Köktendincilerle mücadele et.* Yasadışı faaliyetlerini açığa çıkar, yaptıkları şiddet eylemlerinin olumsuz sonuçlarını gündeme taşı, kahramanlaştırılmalarını önle.
- 4- *Seçici bir şekilde laikleri destekle.* Köktendinciliğin ortak düşman olarak algılanmasını sağla. Milliyetçilik ve solculuk temelinde ABD karşıtı güçlerle işbirliği kurma heveslerini yok et.

Raporunda, Türkiye'ye özel atıflar bulunmakta, dikkatler özellikle Fethullah Gülen ve ekibine çekilmektedir. Gülen ve ekibi, İlimli İslâm projesinin en önemli temsilcileri olarak takdim edilmekte ve dolayısıyla “İslâm'ı değiştirip-dönüştürme”, “Müslümanları itibarsızlaştırma”, “Türkiye'yi etkisizleştirme” misyonunun en önemli aracı olarak tanımlanmaktadır. Bu esasen sadece RAND raporunun dikkat çektiği bir konu da değildir. 1980'li yıllarda CIA'nın “Yakın ve Güney Asya Bölgesi Milli İstihbarat Şefi” görevini yürüten ve halen RAND kuruluşu yazarlarından olan ünlü strateji ve İslâm

uzmanı Graham Fuller, RAND Raporu'nun ardından çıkardığı *Siyasal İslâm'ın Geleceği* adlı kitapta, Amerikan dış politikasının en önemli hedeflerinden birinin özünde İslâmcı fakat aynı zamanda liberal bir İslâmî reformu teşvik etmek, bu amaçla da Nurcuların -özellikle Fethullah Gülen'in- desteklenmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Fuller'e göre Gülen ekibi, Türkiye'deki ve yurtdışındaki okullarıyla, vakıf ve şirketleriyle “İlimli İslâm” projesinin en önemli aracı olmaya adaydırlar.

Bu ve diğer raporlara referansla, Türkiye'deki en önemli temsilcisi olarak Gülen ekibinin görüldüğü “İlimli İslâm” projesinin nihai hedefini oluşturan İslâm'ın “ehlileştirilmesinin” somut karşılıkları nelerdir? Bu konuda “İlimli İslâm” projesinin mimarlarından ve tanınmış savunucularından Daniel Pipes'in dile getirdiği kriterler dikkate alınabilir. Daniel Pipes “Finding Moderate Muslims: Do You Believe in Modernity?” ismiyle 2003 yılında yayımlanan makalesinde, İslâm'ı ılımlı kılacak ve böylelikle küresel sistemin unsurlarından birisi olmasını sağlayacak temel kriterleri şöyle sıralamıştır: Diğer dinlerin de doğru ve geçerli olabileceğinin kabul edilmesi, İslâm'ın kökeni üzerine yapılan serbest bilimsel değerlendirmelerin meşru sayılması, cihadın bir savaş formu olarak algılanmaması, serbestçe din değiştirmeye ve gayrimüslim erkeklerle evlenmeye cevaz verilmesi, oruç ayında yemek servislerinin yasaklanması türünden gündelik hayata yapılan dinî müdahalelerin önlenmesi...

İlimli İslâm projesi açısından Gülen ekibini bu kadar “itibarlı” yapan sebebin ne olduğunu sormakta yarar var. Gülen hareketinin tamamiyle “İslâmî” bir misyonla hareket etmesi durumunun-

da söz konusu “itibarın” mümkün olmayacağı açıktır. Çünkü böylesi bir durumda söz konusu ekiple, “İslâm’ı değiştirip-dönüştürme”, “Müslümanları itibarsızlaştırma”, “Türkiye’yi etkisizleştirme” hedefine sahip ılımlı İslâm projesinin uygulanabilmesi mümkün olmayacaktır. Açık ki, herhangi bir ekibin, ılımlı İslâm projesinin taşeronu olabilmesi için İslâmî, imanî ve ahlakî sabetlere sahip olmaması ya da bunların kolaylıkla dönüştürebilecek nitelikte olması gerekir. Gülen hareketi ise buna tamamıyla uygundur. Bunu sadece bir iddia olarak ifade etmekle yetinmeyip, delilini sunmak gerekirse, dikkate alınması gereken ilk özellik takiyedir. Takiye anlayışı ve uygulama biçimi, Gülen hareketinin en karakteristik özelliğini oluşturmaktadır.

Takiye, yani “olduğundan farklı görünme”, hayati bir tehlike durumunda insani bir refleks olarak açığa çıkabilir. Kur’ân’ın değerlendirmesi ve izni de bu kapsamdadır. Kur’ân, bireysel olarak dile getirilebilecek olan “Müslümanlığı gizleme” ve “Müslüman görünmeme” durumunun (takiye) kişiye imani sorumluluk yüklemeyeceğini ifade ederken, sıra dışı bir durum bağlamında müslümanı hayati ve fiili bir tehlikeye karşı korumayı hedeflemiştir. Bundan da anlaşılacağı üzere takiye, fiili zorbalığa kal-kışan İslâm düşmanı kişi veya kişilere karşı alınan kişisel bir tedbirdir. Ancak Gülen hareketi, takiyeyi, öncelikle ve doğrudan müslüman kesimlere karşı uygulamıştır. Üstelik sürekli ve yaygın bir şekilde uygulanmıştır. Özellikle de Müslümanlara yönelik olmak üzere sürekli uygulanan takiye sebebiyle Gülen hareketi mensupları için “asıl” olanın ne olduğunu tespit etmek imkânsızlaşmaktadır. Çünkü “asıl” olduğu söylenen şeyin de takiye-

nin gereği bir “yalan” olma ihtimali son derece güçlüdür. Bu ise diğer müslümanlar için Gülen hareketini “omurgasız” bir anlayış ve bir yapılaşmanın somut örneği haline dönüştürmüştür. Fakat bu aynı zamanda Gülen hareketine mensup olmayan müslümanları oldukça zor durumda da bırakmıştır. Zira dile getirdikleri “İslâmî” özellikleri sebebiyle, Gülen hareketi mensuplarını, İslâm dışı inanç ve uygulamalarından hareketle tekfir etmek mümkün olmamıştır. Tüm bunlara ilaveten,

yaygın ve sürekli olacak şekilde uygulanan takiyenin, Gülen hareketini “din dışı” değilse bile “din üstü” bir konuma ötelediği, esasen hareketin mensuplarının da tutum ve tavırlarına yansıdığı kadarıyla böylesi bir durumu bilinçli şekilde tercih ettikleri, Gülen hareketi mensuplarıyla bir şekilde yolu kesişen herkesin bizzat şahit olduğu bir özelliktir. Ayrıca söz konusu takiye anlayışının, Gülen hareketi mensuplarının zihinlerinde ve gönüllerinde bölünmeye yol açmaması beklenemez. Öyle de olmuştur. Şizofrenik kişilik özelliğinin, Gülen hareketi mensuplarında son derece kolaylıkla gözlenebilen bir özellik haline geldiği, yine Gülen hareketi mensuplarıyla bir şekilde yolu kesişen herkesin bizzat şahit olduğu bir durumdur.

Gülen hareketine ilişkin başta eğitim olmak üzere

siyasi, askeri, bürokratik, ekonomik alanlarındaki faaliyetlerine ve “paralel” yapılanmaya vurguda bulunulurken, çoğu zaman göz ardı edilen en önemli tehlike, Gülen hareketinin esasen başından itibaren “paralel bir din” oluşturma çabası içerisinde olmasıdır. Bunun ilk ciddi göstergelerinden birisi “Sırlar Dünyası” girişimidir. İslâmî motiflerle süslenen bu filmler aracılığıyla metafizik boyutun varlığına inanmanın yeterli olduğu, imanın kişiye

1980’li yıllarda CIA’nın “Yakın ve Güney Asya Bölgesi Milli İstihbarat Şefi” görevini yürüten ve halen RAND kuruluşu yazarlarından olan ünlü strateji ve İslâm uzmanı Graham Fuller, RAND Raporu’nun ardından çıkardığı Siyasal İslâm’ın Geleceği adlı kitapta, Amerikan dış politikasının en önemli hedeflerinden birinin özünde İslâmcı fakat aynı zamanda liberal bir İslâmî reformu teşvik etmek, bu amaçla da Nurcuların -özellikle Fethullah Gülen’in desteklenmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Fuller’e göre Gülen ekibi, Türkiye’deki ve yurtdışındaki okullarıyla, vakıf ve şirketleriyle “ılımlı İslâm” projesinin en önemli aracı olmaya adaydır.

özel bir sorumluluk yüklediği bir “İslâm” anlayışının propagandası yapılmıştır. Yine bu filmler ile müslüman olmak ile olmamak arasındaki fark minimize edilmiştir. Dinlerarası diyalog girişimleriyle de kelime-i tevhid’in ikinci kısmı devre dışı bırakılmış, Peygambersiz bir “İslâm” anlayışı üzerinden eklektik bir din inşa edilmeye çalışılmıştır. Gülen hareketi mensuplarının vaazlara ve kitaplara yansıyan inançları ve hayat tarzları oldukça kolaj bir niteliğe sahiptir.

Gülen hareketi, duruma göre hem “bizden” ve hem de “onlardan” olması sebebiyle, ılımlı İslâm projesi için son derece tercih edilir bir ekip olarak görülmüş ve bu da başta RAND Raporu olmak üzere birçok metne doğrudan yansımıştır. 15 Temmuz darbe girişimini takiben tutukluların ifadelerinden ve itirafçıların açıklamalarından anlaşıldığına göre “amaçlar araçları meşrulaştırır” anlayışını temel bir özellik olarak benimsemiş Gülen ekibi, ılımlı İslâm veya başka bir İslâm dışı/karşıtı proje için son derece kullanışlı bir ekiptir. Zira belki başlarda öyle değilse bile, pek de yakın olmayan bir zamandan bu yana, özellikle de vaazlara ve kitaplara yansıyan “İslâmî” amacın araçsallaştırıldığı, kişisel tutkuların veya “cemaat” beklentilerinin amaçlaştırıldığı anlaşılmaktadır. Böyle olunca hareket mensuplarını, İslâmî olmayan projelere taşeron yaparken “memnun etmek” hiçte zor değildir. Zaten, Kur’ân’ı ve hadisleri bile “amaç araçları meşrulaştırır” anlayışına uygun Makyavelci yaklaşımla yorumlamakta sakınca görmeyen, kendisini din içinde değil din üstünde konumlandıran ve bu haliyle başta Hıristiyanlık olmak üzere diğer dinlerden kopyalanmış anlayış ve inançlarla eklektik bir din anlayışını temsil eden Gülen ekibi, kendilerini “İslâmcılık sonrası” (*post-Islamism*) olarak tanımladıkları yeni bir söylemin taraftarları olarak lanse ederek, ılımlı İslâm’ın karakterine uygun bir kesim olduklarını açıkça deklare etmişlerdir. Bunu da muhatapları sebebiyle daha çok İngilizce yayın organlarından olan *Today’s Zaman*’daki yazılarda (örneğin 18 Mayıs 2008 tarihli “Beyond Post-Islamism” başlıklı yazı) dile getirmişlerdir. Gülen’in *Yeşeren Düşünceler* isimli kitabına yazılan Sunuş bölümünde de benzer düşüncelere yer verilmiştir. Bu yazılarda *post Islamism*, İslâm’ı, modern anlayışın tanımadığı özgürlükler ve insan haklarıyla kaynaştıran; vazife yerine haklara, tek

tipçilik yerine çoğulculuğa odaklanan; dinî metinlerin kurallı ve kaideli tefsirine bağlı kalmaktan ziyade onların tarihselliğine bakan; kozmopolit bir dünyaya katılıma istekli, küresel işbirliğine hazır bir İslâmî anlayış olarak takdim edilmiştir.

Sonuç

15 Temmuz akşamı yaşananlar, hem sebepleriyle ve hem de kuvvetle muhtemel sonuçlarıyla ilgili olarak özellikle siyasilerin, toplumsal kanaat önderlerinin, devlet adamlarının, aydınların, sosyal bilim insanlarının, ilahiyatçıların üzerinde son derece ciddi ve kapsamlı sorular sormalarını gerektirmektedir. Yine bu yaşananlar, parti, dernek, vakıf, cemaat, topluluk gibi farklı isimler altında bir araya gelmiş siyasal, ekonomik, kültürel, askeri açıdan bağımsız ve güçlü, kadim dini/kültürel değerlerine bağlı bir Türkiye paydasına sahip kesimlerin sürekli teyakkuzda olmalarını ve irtibat halinde bulunmalarını zorunlu hale getirmiştir. Türkiye devleti ve hükümeti bağlamında ise uzun vadeli toplumsal, siyasal, kültürel, ekonomik, dini politika ve projelerin planlanması ve kısa sürede uygulamaya konulmasını zorunlu hale gelmiştir. Çünkü 15 Temmuz darbe girişimi, geçmişte çokça örneği olan darbelerden birçok bakımdan ayrılmaktadır. Küresel düzeydeki İslâm karşıtlığının bir sonucu olması ise en önemli özelliklerinden birisidir. Bu darbe girişimi ile küresel İslâm karşıtlığının ne kadar acımasız eylemlere imza atabileceği açık-seçik görülmüştür. Daha da önemlisi “içimizden” devşirilen ve konuşmalarında, yazılarında sürekli hoşgörüyü vurguda bulunanların bile ne kadar acımasız, cani olabilecekleri yaşanarak öğrenilmiştir. İslâm karşıtlığının sınır ve ilke tanımaz bu girişimi, muhtemel girişimleri ve yöntemlerini tespitinde bir araç olarak değerlendirilirse, “bir musibet bin nasihatten evladır” tecrübesinin gereğine uygun davranılmış olacaktır. Tüm bunlara ilaveten, mevcut görünüşleri, gündelik durumları ve tutumları dikkate alındığında kadim değerlerimizin referanslığında çoğu zaman eleştirdiğimiz bu ülkenin insanların zihninde ve gönlünde hala adaletin, hakkaniyetin, doğruluğun, güzelliğin... kısacası İslâm’ın sönmediğini görmek, İslâm adına olan umutları canlandırmıştır. İlk planda yapılması gereken, insanımızla iletişim biçimlerimizi gözden geçirmek ve gerekli yönlerini revize etmektir.

Gülen Versus Erdoğan: 'Son'a Doğru (mu)?

15 Temmuz'daki hadiseyi nasıl yorumlamamız lazım? Acaba bu kez, "sürecin sonuna geldiğimizi" söyleyebilir miyiz? Yoksa başarısız olan bu darbe girişiminden sonra taraflar mücadeleye devam mı edecekler? Bu soruya cevap vermek için ise süreç içerisinde yaşanan gelişmeleri biraz daha yakından incelememiz gerekiyor. Darbe girişiminin başarısız olması ve akabinde hükümetin aldığı sert tedbirler, Gülen Cemaati ile Erdoğan-cephe arasında mücadeleden sona ereceğine dair bir işaret olarak görülebilir mi?

Kürşad ATALAR

48

15 Temmuz hadisesinin sıcaklığı yavaş yavaş geçerken, olan-biteni yorumlama konusunda kamuoyunun zihninin hala karışık olduğu görülüyor. Hadisenin ardındaki gücün kesin olarak Gülen Cemaati olduğuna dair iktidar-yanlısı medyanın yapmış olduğu yoğun propaganda sebebiyle 'fail' konusunda genel olarak şüphe duyulmasına rağmen, hadisenin 'niçin' gerçekleştiğine dair pek yorum yapılmıyor. Yapılanlarda ise, çoğunlukla, iktidarın izah ve uygulamalarını meşrulaştıracak bir 'manipülasyon' göze çarpıyor. Peki, hadiseyi sağlıklı bir şekilde değerlendirmeyi zorlaştıran bu vasatta, olan-biteni doğru yorumlamak imkânından tümünden mi mahrumuz? Yahut da hangi zaviyeden bakarsak, bu manipülasyonun olumsuz etkilerinden kurtulabiliriz? Bu soruya cevap verebilmek için geçmişe kısaca bir göz atmamız gerekiyor.

Öncelikle ifade etmeliyiz ki, olayın 'doğrudan' tarafı olanların geçen süre zarfında yapmış oldukları izahlara fazla itibar edilmemesi gerekiyor. Çünkü bu gibi 'sıcak' hadiselerde, 'pozisyon'

meşruiyetini sağlamak amacıyla kamuoyu manipüle edilmek istenir ve medya da bu amaç doğrultusunda kullanılır. 15 Temmuz hadisesinin 'doğrudan' taraflarından biri olan hükümet ve süreç zarfında Cemaat'in uygulamalarından zarar görmüş olan kesimlere (kendilerini Balyoz ve Ergenekon davasının askersivil mağdurları olarak

gösterenler, vs.) göre, hadisenin tek faili FETÖ olarak tesmiye olunan Cemaat'tir ve bu 'örgüt'ün amacı da 'meşru' hükümeti devirip ülke yönetimine el koymaktır. Bunun ardından ne olacağına dair farklı senaryolar dillendirilse de, olan-bitene dair bu 'taraf'ın izahını bu şekilde özetlemek mümkündür. Diğer 'taraf' olan Cemaat'e (ve diğer bazı radikal Erdoğan karşıtlarına) göre ise, hadise, bir 'tiyatro'dan ibarettir ve muhalifleri bastırmak ve yok etmek amacıyla bizzat Erdoğan (ve tamamen ona bağlı olarak çalışan hükümet) tarafından planlanmıştır. 15 Temmuz hadisesinden sonra, olayın 'ne idüğü'ne dair kamuoyunun medyadan edindiği malumat özetle bundan ibarettir. Bu izahların, tarafların, buldukları 'pozisyon'u meşru-

laştırmak için yapıldığı açıktır ve sırf bu yüzden, yapılan bu izahlara (büyük ölçüde) itibar etmemek gerekir. Bunların içerisinde de elbette doğru veriler bulunabilir; fakat bilinmelidir ki bunlar dahi, yapılan 'manipülasyon'u gizlemek için kamuoyuna sunulan enformasyona monte edilmişlerdir! O nedenle, olan-biteni doğru yorumlamak için başka bir bakış açısına (veya başka verilere) ihtiyacımız vardır ki, onu da şu şekilde izah edebiliriz diye düşünüyorum.

Erdoğan-Karşıtı 'İttifak' ve Süreç

Şahsen, Hakan Fidan olayından (ya da 17-25 Aralık operasyonundan) sonra yaşanan süreci izlemeye ve hadiselerin ardındaki dinamikleri yakalayıp muhtemel gelişmeleri öngörmeye çalışıyorum. Bu meyanda kaleme almış olduğum iki yazı *Umrans* dergisinde yayınlandı. Bunların ilki, Ocak 2014'te (yani 'operasyon'un hemen ardından) "Gülen versus Erdoğan: Kim Zararlı Çıkar Bu Kavga-dan?", ikincisi ise, Temmuz 2015'te (yani Haziran 2015 seçimlerinden hemen sonra) "İttifak versus Erdoğan: Kim Zararlı Çıktı Bu Kavga-dan?" başlığıyla yayınlandı. İlk yazıda, yaklaşık 10 yıl birlikte çalışan Gülen Cemaati ile Erdoğan arasında 'güç paylaşımı' nedeniyle kavga çıktığını, fakat bunun ardında da 'küresel güç'ün bulunabileceğini ifade etmiş ve bundan sonra olabilecekler konusunda da "sürecin giderek sertleşeceğine" dair bir öngöründe bulunmuştum. Nitekim gelişmeler bu yönde cereyan etti; süreç içerisinde Erdoğan-karşıtı bir cephe (veya 'ittifak') oluştu ve taraflar arasındaki üslup da giderek sertleşti. Ardından da Haziran 2015 seçimleri geldi ve AKP, ciddi bir oy kaybına uğrayarak tek başına hükümet kurma şansını kaybetti. Bu, HDP üzerinden yapılan bir 'operasyon' sayesinde mümkün olmuştu ve böylece Erdoğan-karşıtı 'İttifak' ciddi bir başarı kazanmıştı. Hadiseleri ve muhtemel gelişmeleri yorumlamak için (yine *Umrans*'da) ikinci bir yazı kaleme aldım. Bu yazıda da sürecin

Hakan Fidan olayından sonraki süreç içerisinde Gülen cemaati, Batı medyası, sağ ve soldaki partiler ve seküler aydınlardan vs. oluşan bir 'İttifak' ortaya çıkmış; bununla Erdoğan arasındaki gerginlik sürekli artmış ve taraflar (münavebeli olarak mağlubiyet tatmalarına veya galibiyet kazanmalarına rağmen) mücadeleyi bırakmamışlardır! Aradan geçen 3-4 yıllık süreci bu şekilde özetlemek mümkündür.

öngördüğüm cihette geliştiğini ve bu 'kavga'dan Erdoğan-cephesinin yara alarak çıktığını ifade etmiş, ancak bunun, Erdoğan'ın direnmekten vazgececeği anlamına gelmeyeceğini de işaret etmiştim. Nitekim Erdoğan, bu öngörümü de haklı çıkaracak şekilde hareket etti ve Kasım 2015'te erken seçim yapılması yönünde bir karar olarak mücadeleden vazgeçmeyeceği mesajını 'İttifak'a verdi. Burada Erdoğan'ın planı 'milliyetçi' oylara oynayarak seçimlerden galip çıkmaktı. Bunun için 'Çözüm Süreci' iptal edilerek Güneydoğu'da ciddi bir askeri operasyon başlatıldı ve ilaveten 'milliyetçilik' lehine bir söylem değişikliğine gidildi. Yapılan bu 'manevra' ile hesap tuttu ve bu kez 'İttifak' ciddi bir zafer kazanmış oldu. Bu seçimlerden sonra yeni bir değerlendirme yazısı yazmadım; çünkü şuna inanıyordum: eğer 'büyük resmi' doğru görüyorsam, Kasım 2015 seçimlerinde yenilgi aldı diye 'İttifak' da mücadeleden vazgeçmeyecekti! Bu seçimlerden sonra: "Artık Erdoğan'ın önünde hiçbir engel kalmadı; rejimi tümüyle ele geçirdi" yönünde yapılan yorumlara o yüzden itibar etmedim ve gelişmeleri yorumlayacak bir yazı yazmak yerine, hadiselerin seyrini izlemeyi tercih ettim. Nihayet sonunda 15 Temmuz Hadisesi gerçekleşti! Bu hadisenin de, "gelişmelerin şiddetlenerek devam edeceği" yönündeki öngörümü doğ-

ruladığımı söyleyebilirim. Fakat tabii bunun iza-hı gerekiyor. Evet, bu son hadiseyi nasıl yorumlamamız lazım? Acaba bu kez, "sürecin sonuna geldiğimizi" söyleyebilir miyiz? Yoksa başarısız olan bu darbe girişiminden sonra da taraflar mücadeleye devam mı edecekler? Bu soruya cevap vermek için ise süreç içerisinde yaşanan gelişmeleri biraz daha yakından incelememiz gerekiyor.

Bunun için, öncelikle şu sorunun cevabını aramamız yararlı olacaktır: Acaba 2012 Hakan Fidan olayıyla başlayan, Gezi Olayları ile devam eden, 17-25 Aralık 2013 operasyonlarıyla açıklık kazanan, 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimi, Ha-

ziran 2015 ve Kasım 2015 seçimleriyle hız kazanan süreçte net olarak görülen şey nedir? Kimilerine göre, bu sorunun cevabı yoktur; çünkü böyle bir 'süreç' yoktur! Bazı safdil liberal köşe yazarlarına veya bazı müfrit Erdoğan-karşıtlarına göre, bütün sorun Erdoğan'ın demokrasiye ve hukuka aykırı uygulamalarından kaynaklanmaktadır! Hükümet destekli medyaya göre ise, sorunun kaynağı, bizatihi FETÖ'dür ve bu örgütün çökertilmesi durumunda her şey güllük gülistanlık olacaktır! Azıcık analitik düşünebilen herkesin kabul edebileceği gibi, her iki yoruma da itibar edilemez, zira her ikisi de herhangi bir 'stratejik' analize dayanmamakta, sadece buldukları pozisyonu meşrulaştırma amacına matuf olarak yapılmaktadır. Dikkatli bir gözle bakıldığında ise şu görülür: Hakan Fidan olayından sonraki süreç içerisinde Gülen cemaati, Batı medyası, sağ ve soldaki partiler ve seküler aydınlardan vs. oluşan bir 'İttifak' ortaya çıkmış; bununla Erdoğan arasındaki gerginlik sürekli artmış ve taraflar (münavebeli olarak mağlubiyet tatmalarına veya galibiyet kazanmalarına rağmen) mücadeleyi bırakmamışlardır! Aradan geçen 3-4 yıllık süreci bu şekilde özetlemek mümkündür. Yukarıda sormuş olduğumuz soruya da bu zaviyeden cevap aranmalıdır. Kabaca baktığımızda, sürecin başlangıcındaki 3 olayda (Hakan Fidan olayı, Gezi Olayları ve 17-25 Aralık Operasyonu) daha çok zarar gören taraf Erdoğan'dır. Zira bilhassa da 'yolsuzluk' iddiaları nedeniyle kamuoyundaki imajı yara-

almıştır. Fakat Erdoğan bu hamle karşısında geri adım atmamış, mücadeleye devam etmiş ve özellikle de uygulamış olduğu ekonomi politikaları nedeniyle, kamuoyu desteğini arkasında tutabilmiştir. 2014 Cumhurbaşkanlığı seçiminde oyların %52'sini alarak, doğrudan halk tarafından seçilen ilk Cumhurbaşkanı olması da bunu göstermektedir. Bu sonucu da, rahatlıkla, 'İttifak'ın almış olduğu bir mağlubiyet olarak görebiliriz. Fakat görüyoruz ki, bu mağlubiyeti aldım diye 'İttifak' da mücadeleyi bırakmamış ve tepkisinin şiddetini daha da artırmıştır. Özellikle 17-25 Aralık operasyonunun gerekçesini oluşturan 'yolsuzluk' iddiaları ve Saray üzerinden Erdoğan'a yöneltilen eleştiriler, süreç içerisinde bu kez Erdoğan'ın imajına ciddi zarar vermiştir. 13 yıl boyunca yapılan genel ve yerel seçimleri kazanan AKP'nin Haziran 2015 seçimlerinde ilk kez yenilgi almasının sebebi budur. Ve kuşkusuz ki, seçim sonucunun bu şekilde çıkmasında HDP'nin önemli bir rolü vardır. Çünkü 'İttifak', ancak HDP'nin yüzde 10'luk barajı geçmesi halinde iktidar partisinin tek başına hükümeti kurma imkânından mahrum kalacağını görmüş ve bu kartı kullanmıştır. Bu nedenle, Haziran 2015 seçimlerinden çıkan sonucu da bu sefer Erdoğan iktidarının almış olduğu bir mağlubiyet olarak değerlendirmek mümkündür. Bu, hem Türk siyaset tarihinde önemli dönüm noktalarından birini temsil etmektedir, hem de devam edegelen süreçte ciddi bir 'kırılma noktası'na işaret etmektedir. Önemli bir dönüm noktasıdır; zira 13 yıldır ülkeyi yöneten bir parti, ilk kez bu seçimde tek başına iktidar olma şansını elinden çıkarmıştır. Ciddi bir 'kırılma noktasına' işaret eder, zira hemen ardından Güneydoğu bölgesinde teröre karşı şiddetli bir askeri operasyona gidilmiş ve "analar ağlamasın" sloganıyla 2 yıl boyunca tek bir silah sesinin duyulmadığı Çözüm Süreci rafa kaldırılmıştır! Bu süreç zarfında çıkan çatışmalarda, medyanın verdiği rakamlara göre, Haziran 2016 itibarıyla PKK'nın kaybının yedi bine yaklaştığı görülmektedir. Cumhurbaşkanı'nın dillendirdiği rakama göre de (1'e 10 nispeti göz önünde bulundurulacak olursa) güvenlik kuvvetlerinin kaybı da yedi yüze yaklaşmıştır. Yaklaşık bir yıl içinde kaydedilen bu rakamlar, ülkenin bu coğrafyasında yürütülen terörle mücadele tarihinin tümü göz önünde tutulduğunda bile, çok yüksektir. Ayrıca il ve ilçe merkezlerinde yürütülen operasyonlarda ağır silahların kullanılması nedeniyle, bina-

Burada sorulabilecek sorulardan biri de "darbeden daha sert ne olabilir?" sorusudur ve bu noktada şunlar söylenebilir: eğer süreç az önce resmetmeye çalıştığımız şekilde işliyorsa, bu durumda 15 Temmuz kalkışmasının bir sonraki ve (sonuçları daha ağır) bir 'girişim'in ilk ayağı olabileceği söylenebilir. Yani, bu durumda, bu darbe girişimiyle amaçlanan, iktidarın alacağı sıkı tedbirlerle muhalifler üzerindeki baskıyı artırması ve böylece ülkenin 'sosyolojik' açıdan daha sıkıntılı bir döneme sokulması olmaktadır.

lar ve sokaklar ağır hasara uğramış ve ciddi bir göç hadisesi meydana gelmiştir. Açıktır ki, bütün bu yaşananlar, sadece 'terörle mücadele'nin bir sonucu olarak görülemez. Güneydoğu operasyonlarının Haziran 2015 seçimleriyle bir irtibatı vardır ve o da şudur: seçimlerde 'İttifak'ın kendisine ciddi anlamda zarar verdiğini düşünen Erdoğan-cephesi, gördüğü zararın büyüklüğüyle orantılı olarak, İttifak'a benzer bir zarar tattırmak istemiştir. Ve 'riski' üstlenip, siyasi bir 'manevra' yaparak Güneydoğu'da PKK'ya karşı büyük bir operasyon başlatmıştır. Böylece Haziran 2015 seçimlerinde 'İttifak'ın yapmış olduğu hamleye, 'karşı hamle' ile cevap verilmiş olacaktır! 2015 yılının Haziran ve Temmuz ayları boyunca hükümet kurma çalışmalarının devam etmesi ve fakat bir koalisyon hükümeti kurulamamasını da, yine Erdoğan'ın yapmış olduğu 'manevra' ile ilişkilendirmek mümkündür. Buradaki amacın da, sürecin sürüncemeye bırakılarak 'erken seçim'in zorunlu hale gelmesi olduğu, daha sonraki gelişmelerden anlaşılmaktadır. Nihayet hedeflendiği gibi Kasım 2015 yılında bir erken seçim yapılmış ve Erdoğan, yapmış olduğu manevra sayesinde bu seçimden başarıyla çıkmış; AKP de, Haziran 2015'te kaybettiği oyları tekrar geri alıp hükümeti tek başına kurabilecek sayısal çoğunluğa ulaşmıştır. Görüldüğü gibi, Kasım 2015 seçimlerinde mağlubiyeti tadan taraf bu kez 'İttifak' olmuştur! Fakat seçimde yenilgi aldı diye 'İttifak' mücadeleyi bırakmış mıdır? Hayır, bırakmamıştır! Seçimlerden başarıyla çıkan Erdoğan'ın 'Başkan' olmak için AKP üzerindeki etkisi, Başbakan Davutoğlu'nun görevden alınması, Erdoğan'ın mer'i Anayasa'ya uymayacağına dair yapmış olduğu açıklamalar ve FETÖ olarak isimlendirilen Cemaat'e yönelik tasfiye faaliyetlerinin hız kazanması, süreç içerisinde 'İttifak'ın propaganda malzemesi olmaya devam etmiş ve Erdoğan-karşıtı cephe, mücadeleden vazgeçmek bir yana, gayesinin peşinde daha da hızlı adımlarla koşmaya devam etmiştir. Bu da tabiatıyla ülkedeki gerginliğin artmasına neden olmuştur. Bunun dikkate değer bir kanıtı da, 'kutuplaşma' sözcüğünün Kasım 2015 seçimlerinden sonra bütün medyada çok sık dillendirilmiş olmasıdır.

İşte 15 Temmuz hadisesi bu vasatta gerçekleşmiştir. Süreci bu şekilde okuduğumuzda, bu hadiseyi de, mücadeleye devam eden Erdoğan-karşıtı cephenin yaptığı 'daha sert' bir hamle olarak değerlendirmemiz mümkündür. Ama darbe girişi-

minin başarısız olması ve akabinde hükümetin aldığı sert tedbirler, Gülen Cemaati (veya 'İttifak') ile Erdoğan-cephesi arasındaki mücadelenin sona ereceğine dair bir işaret olarak görülebilir mi? Kanaatime göre, bu soruya cevap ararken de yine aceleci olunmamalı ve 'büyük resmi' göz önünde tutarak bir değerlendirme yapılmalıdır. Bu bağlamda, tabiatıyla, 'İttifak'ın iki önemli unsuru olarak görülebilecek CHP ve MHP'nin darbe girişiminin ardından Erdoğan'a vermiş olduğu desteği yorumlamak gerekmektedir. Burada cevabı aranacak soru ise şudur: acaba darbe öncesinde 'İttifak' içerisinde yer alan bu iki partinin Erdoğan'a vermiş olduğu destek, 'İttifak'ın çatlamış olduğunun kanıtı olarak alınabilir mi? Şahsen, bu sorunun cevabını ararken aceleci olunmaması gerektiğini düşünüyorum. Evvela, zannımca, CHP'nin tavrını durumun 'hassasiyeti' ile izah etmek mümkündür. Zira süreç içerisinde Erdoğan'a karşı en sert muhalefeti yapan HDP bile darbe girişimine karşı çıkmış ve Meclis'te hazırlanan ortak bildiriye imza atmıştır! Bu şartlar altında 'demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan' partilerin darbecilerin yanında yer alması zaten olabilecek bir şey değildir. Fakat bu, CHP'nin muhalefeti tümünden bırakıp bundan sonraki süreçte iktidarın yanında yer alacağı anlamına gelmez. Süreç içerisinde iktidara 'tam destek' veren MHP'nin tavrını bile bu şekilde yorumlamak doğru olmaz. Şu an itibarıyla, MHP ile AKP arasında olan, tipik bir 'ittifak' ilişkisidir. Yani çıkarlar örtüştüğü için, bu parti, AKP'nin icraatlarına destek vermektedir. Ayrıca darbe girişimi öncesinde Güneydoğu'da yapılan operasyonlar ve darbe girişimi sonrası AKP'nin yapmış olduğu faaliyetlerin büyük çoğunluğu, MHP'nin öteden beri desteklediği şeylerdir. Yani darbe girişiminden sonra iktidara destek olan MHP'nin tavrını dahi 'İttifak'ın çözüldüğünün bir kanıtı olarak sunmak zordur. Zira hâlihazırdaki parti yönetiminin desteği bir şekilde sürse bile, bu parti içerisinde Saray'ın uygulamalarına itiraz eden bir 'muhalefet' bloğunun olduğu bilinmektedir. Darbe girişiminin artçı sarsıntılarının devamı süresince sesi çıkaramayacak olsa da, bu bloğun baskısıyla bu partinin de ilerleyen aylarda yeniden eski 'muhalelif' tavrına dönmesi mümkündür. HDP'ye gelince, bu partinin Erdoğan'la arasının düzelmesi, zayıf bir ihtimal olarak görünüyor. Gerçi Erdoğan'ın, özellikle de Çözüm Süreci'ni nihayete erdirmeye noktasında net örneğini sergilediği gibi, yeni bir

'manevra' ile 'yumuşak' bir siyaset izleme taktiğine yeniden başvurabileceği de söylenebilir, ama bundan böyle, hadiselerin seyrine bakıldığında (ama özellikle de 'İttifak'ın en önemli unsuru olarak görülmesi gereken Üst Akıl böyle bir şeyi istemediği için) HDP ile Erdoğan'ın barışması ihtimalinin fazla güçlü olmadığını söylemek daha makul bir yaklaşım gibi görünüyor.

Gerilim ve Nihai Netice

Tam da bu noktada, şu spekülative soruya da cevap aramamız (olan-bitenin mahiyetine dair görüşümüzü ifade etmemize katkıda bulunacağı için) gerekmektedir: bütün bu yaşananlara rağmen, Erdoğan-cephesi, sürecin ilerleyen aşamalarında Batı ile barışmayı yeniden deneyebilir mi? Bu 'ayartıcı' soruya, (bir çoklarının aksine) olumlu cevap verilebileceğini düşünüyorum. Evet, Erdoğan'ın bunu isteyebileceğini söyleyebiliriz. Fakat ifade etmeliyim ki, cevabın olumlu olacağını söylemek kolay görünmüyor. Bilindiği gibi, Erdoğan, 15 Temmuz'a gelinceye kadar çeşitli defalar bu isteğini dışı vurmuş, fakat beklediği cevabı alamamıştı. Batılı hükümetler ve özellikle de Batı medyası, bu noktada çok net bir tutum takınmışlardı. Zannımca, bundan sonra da çok farklı bir gelişme olmayacaktır. Çünkü Erdoğan da biliyor ki, 3-4 yıldır fiilen yaşanan bu sürecin ardındaki asıl güç, (kendi ifadesiyle) Üst Akıl'dır. Bu güç, Erdoğan iktidarını artık istemiyor ve bunun için yapılması gerekenleri de yapıyor! Hal böyle olunca, geriye şu ihtimal kalıyor: süreçte nihai netice alınana kadar ülkede gerilim sürecektir.

Burada sorulabilecek sorulardan biri de "darbeden daha sert ne olabilir?" sorusudur ve bu noktada şunlar söylenebilir: eğer süreç az önce resmetmeye çalıştığımız şekilde işliyorsa, bu durumda 15 Temmuz kalkışmasının bir sonraki ve (sonuçları daha ağır) bir 'girişim'in ilk ayağı olabileceği söylenebilir. Yani, bu durumda, bu darbe girişimiyle amaçlanan, iktidarın alacağı sıkı tedbirlerle muhalifler üzerindeki baskıyı artırması ve böylece ülkenin 'sosyolojik' açıdan daha sıkıntılı bir döneme sokulması olmaktadır. Bu bağlamda dile getirilen 'iç savaş' ve 'işgal' ihtimallerini ise zayıf görüyorum. Ne ülke içi ne de küresel siyasal konjonktür buna müsait değildir. Kısa zamanda böyle bir şeyin olabileceğine dair bir emare de görünmemektedir. Fakat darbe girişimine maruz

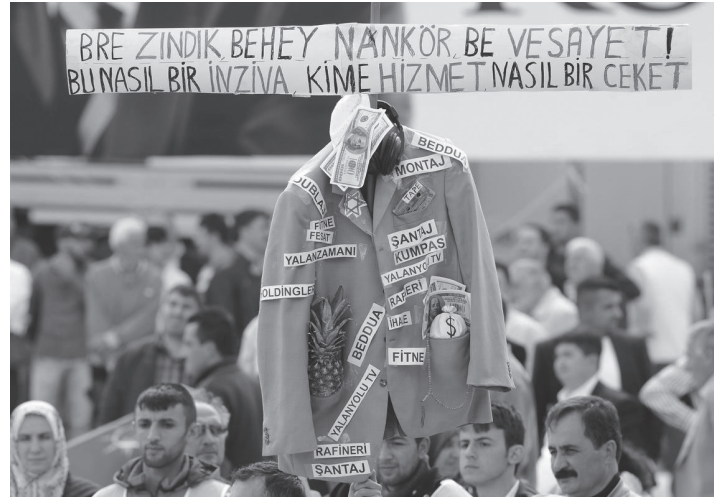
kalmış bir yönetimin ne yapacağını kestirmek de zor olmasa gerekir! Eğer bu iş, bir 'plan' çerçevesinde yapılıyorsa ve darbe girişiminin 'başarısız olma ihtimali' de bu çerçevede öngörülmüşse, bu girişimden sonra yönetimin ne tür tedbirler alacağı (veya bunların toplumda ne gibi 'sıkıntılar' doğurabileceği) de önceden düşünülmüş olmalıdır. Darbe sürecinde yaşanan 'acemilik'lere bakıldığında, bunun, 'üzerinde düşünülebilecek bir ihtimal' olduğu söylenebilir. Fakat bu çapta bir girişimden sonra (alınan sıkı tedbirler dolayısıyla) kısa zaman içerisinde yeni bir darbe girişiminin olması zordur. Bu durumda, daha güçlü bir ihtimal olarak şu düşünülebilir: henüz tam olarak çattıramadığı görülen 'İttifak' (belki başka bazı güçlerin de sürece katılmasıyla) bir süre sonra yeniden toparlanabilir ve böylece Erdoğan-karşıtı faaliyetler tekrar hız kazanabilir. Bu da, bundan sonraki süreçte 'imaj bozma operasyonu'na ağırlık verileceği anlamına gelir. Zaten 17-25 Aralık'tan sonra 'İttifak' tarafından yapılan bütün faaliyetleri bu ifade içerisinde anlamlandırmak mümkündür. Burada amaç, Erdoğan'ın toplum nezdindeki desteğini azaltmaktır. Haziran 2015 seçimleriyle, bu, bir ölçüde, başarılmıştı. Bu başarısız darbe girişiminden sonra üzerinde odaklanılacak şey de, muhtemelen, bu olacaktır. Yeni dönemde yapılacak 'imaj bozma operasyonu'nun önceki dönemden 'fark'ını belirleyecek olan şey ise, 'daha sert' yöntemlere (örneğin, dezenformasyon mahiyeti taşıyan haberlerin veya şantaj kasetlerinin yayınlanması, muhalif partilerin meclis faaliyetlerini bloke edici tavırlar sergilemesi, toplumsal sorunların kaşınması vb.) başvurulması olabilir.

Peki, bütün bunları niçin birer 'ihtimal' olarak düşünmeliyiz? Bu soruya da şu şekilde karşılık verebiliriz: imaj bozma operasyonu şiddetlenebilir, çünkü görüyoruz ki, süreç içerisinde 'sertlik' giderek artıyor! Dolayısıyla, eğer 'İttifak'ın koçbaşı olarak Cemaat'i kullanıp daha sert bir hamle yaptığını söylüyorsak, buna mukabil olarak Erdoğan cephesinin de 'sert' bir hamle yapacağını öngörmemiz gerekir. OHAL kapsamında kamuda yapılan 'temizlik' operasyonu veya ordu ve istihbaratta yapılan yeni düzenlemeler vs. bunun kanıtı olarak gösterilebilir. Bu operasyonun daha ileri bir noktası Cemaat'in 'tasfiyesi' de olabilir (buna Gülen'in iadesi de dâhildir). Normal şartlarda Amerika'nın Gülen'i teslim etmesi zor iken, bu kez durum farklıdır. Çünkü hükü-

met de, eğer bu isteği karşılanmazsa, 'stratejik ortaklık' bağlamında bazı yükümlülüklerini yerine getirmekten vazgeçebilir. Bendeniz bu noktada, Amerika'nın Gülen'den vazgeçebileceğini, ama 'stratejik ortaklık'tan vazgeçmeyeceğini düşünüyorum. Belki Gülen'in başka bir ülkeye iltica etmesine göz yumulabilir, ama bu durumda stratejik ortaklığın bozulma riski doğarsa, 'iade' daha güçlü bir ihtimal olarak karşımıza çıkar. Çünkü Amerika için 'vazgeçilmez' aktör yoktur. Hele 'kullanım süresi' bitmişse, çok rahatlıkla o aktöre: "bugüne kadar yapmış olduğunuz 'hizmet'lerden dolayı teşekkür ediyoruz, ama artık sizinle işimiz bitti" denilebilir! Çünkü bu aynı zamanda bir 'güç gösterisi'dir. Yani böylece kimseye muhtaç olmadığınız imajını verirsiniz. Bu da küresel siyasette size önemli bir psikolojik üstünlük sağlar. Bu bağlamda, hükümetin yapacağı 'sert' hamlenin karşılığında Gülen'in iade edilebileceğini de bir ihtimal olarak göz önünde bulundurmanız gerekiyor. Fakat burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur: Gülen'in iadesi, bu kavgada Erdoğan'ın zaferi anlamına gelmeyecektir. Çünkü burada asıl aktör Gülen değildir! Asıl aktör, (Erdoğan'ın da ifadesi gibi) eğer Üst Akıl ise, bu durumda, Batı Cephesi'nin bundan sonra ne yapacağına bakmak gerekir. Burada da 'güçler dengesi'nin belirleyici olacağı açıktır. Eğer Erdoğan'ın gücü Batı'yı yenmeye yeterse, Erdoğan'ın (veya AKP iktidarının) devam edeceği de söylenebilir. Bunu, Erdoğan'ın şahsının iktidarı olarak değil, 14 sene zarfında ülkede tesis olunmuş iktidar düzeneğinin devamı olarak anlamak gerekir. Şayet Erdoğan, bu düzeneğin sahiden değişmesi yönünde bir 'hamle' yarsa, Batı da buna mukabil 'yumuşak' bir cevap verebilir. Ancak gelişmelere baktığımızda, bu ihtimalin zayıf olduğunu söylememiz gerekiyor.

Güçler Dengesi ve Gelecek

Burada şu hususa da değinmemiz gerekiyor ki, güçler dengesine bakıldığında, Erdoğan'ın bu mücadeleden başarıyla çıkma şansı zayıf görünse de, 15 Temmuz darbe girişiminde 'kısmen' görüldüğü gibi, halk "pazara kadar değil, mezara kadar" yöneticisinin arkasında durursa, bu mücadelede Üst Akıl'ın mağlup olabileceği de söylenebilir. Buna dair yakın tarihten verilebilecek en iyi örnek İran Devrimi'dir. Bilindiği gibi, Amerika, açık düşman ilan etmesine rağmen, Humeyni'yi

devirememiştir. Bunun sebebi, Humeyni'nin arkasında, öyle veya böyle, halk desteğinin olmasıdır. Aynı şey, Türkiye'de de olursa, Üst Akıl burada da kaybedebilir. Bendeniz, Erdoğan'ın arkasında, Humeyni İran'ında olduğu gibi bir 'halk desteği' olduğunu düşünmüyorum. Evet, Erdoğan'ın arkasında da görece bir halk desteği var, fakat bu, nihai zaferi kazanmaya yetecek bir destek midir? Burada büyük bir soru işareti olduğu açıktır. Çünkü en azından halkın yüzde 50'si, Erdoğan'ın son birkaç yıldır uygulamış olduğu politikalarından ciddi rahatsızlık duymaktadır. Darbe girişimi dolayısıyla, bu rahatsızlığın bittiği de söylenemez. Ayrıca Türkiye'nin, ülke olarak İran'dan farkı vardır: İran, 'devrim' yapıp Amerika'ya kafa tutmuştur; Türkiye ise hâlâ Batı Kulübü'nün içerisinde yer almaktadır; Amerika ile 'stratejik ilişkileri' vardır ve NATO üyesidir! Dolayısıyla, Amerika'nın (kendisiyle bağlarını koparmış bir ülke olarak) İran'da 'ülke içi' imkânları kullanması zor iken, birçok açıdan hâlâ küresel sisteme bağlı olan Türkiye'de bu imkânları kullanma şansı mevcuttur! Durum böyle ise, tabiatıyla, Erdoğan'ın başarı şansının yüksek olduğu da söylenemez! Fakat şu düşünülebilir: Türkiye, öteden beri yapılan anketlerde, Ortadoğu ülkelerinde Amerikan-karşıtlığının en yüksek olduğu ülkelere biri olarak çıkmaktadır. Bu son gelişme ile birlikte bu eğilim daha da artmıştır. 15 Temmuz darbe girişiminden sonra ise, Amerika'nın Türk halkının gözündeki imajı daha da kötüleşmiştir. Eğer bundan sonraki dönemde Amerika Türkiye'ye yönelik politikalarında büyük hatalar yaparsa, bu durumda Erdoğan'ın arkasındaki halk desteği de artabilir. Bu, tabii ki, şarta bağlı bir durumdur. Olup olmayacağı konusunda bugünden kesin bir şey söylemek müm-

kün değildir. Fakat olursa, bu durumda, süreçten Erdoğan'ın başarıyla çıkma şansının artacağı da söylenebilir.

Peki, 15 Temmuz hadisesine dair “darbe girişiminin gerçekten başarmak için yapılmış olduğu ve fakat başarısız olduğu” şeklinde dillendirilen tez için neler söylenebilir? Yine de aceleci olmamak kaydıyla, şu ana kadar elde edilen verilere bakıldığında, durumun böyle olduğunu söylemek mümkündür. Ancak burada da başka bazı şeyler düşünülebilir ki, bunları da şöyle sıralamak mümkündür: hatırlanacağı gibi, 2003 Tezkere Krizi'nde de benzer bir durum yaşanmıştı ve (Erdoğan ile yakın çevresi Tezkere'nin geçmesini istemesine rağmen) konjonktür gereği ve diğer siyasi partilerin de sıkı çalışması sonucu Tezkere Meclis'ten geçmemişti. Fakat Amerika için peşini bırakmadı; B planını uyguladı ve Irak'a güneyden girerek kısa bir süre sonra Saddam rejimini devirdi. Böylece bütün dünyaya da şu mesajı vermiş oldu: “ben Türkiye'ye mahkûm değilim; kuzeyden Irak'a giremiyorsam, güneyden girerim ve istediğimi de kısa sürede alırım!” Belki bunun için daha fazla bedel ödedi, ama böyle yapmak suretiyle, hem Türkiye'ye hem de dünyaya bir mesaj da vermiş oldu. Bu, ‘süper güç’ olmanın maliyetidir! Bu bağlamda düşünüldüğünde, eğer 15 Temmuz darbe girişiminin arkasında Üst Akıl var ise başarısız darbe girişiminden sonra da Amerika'nın bir B Planı olabileceği hesaba katılmalıdır. Yani bu darbe girişimi, başarmak amacıyla planlanmış olmasına rağmen başarısız olmuşsa, burada bir başka ‘plan’ın devreye girebileceği akıldan çıkarılmamalıdır. Bunu niçin düşünmemiz lazım? Çünkü görülüyor ki, Üst Akıl, Erdoğan'ın tüm girişimlerine rağmen, ona ‘yeşil ışık’ yakmıyor. Hatta onu daha çok ‘hırçınlaştıracak’ şeyler yapıyor. Kısacası, Üst Akıl, Erdoğan'ın peşini bırakmıyor! (Nitekim Davutoğlu'nun görevden alınmasından sonra Yıldırım hükümetinin Rusya, Suriye ve Mısır'la ilişkileri düzeltme yönünde atmış olduğu adımlar buna örnek gösterilebilir. Darbe girişiminin, bu çabaların üzerinden iki ay bile geçmeden gerçekleşmesi manidardır).

Son olarak, olanı biteni değerlendirme babında şunları söyleyebiliriz: Bilindiği gibi, ‘imaj bozma’ operasyonlarından sonuç almak için normal seçim süreçlerinin işlenmesi gerekir. ‘Darbe’ girişimine maruz kalmış bir ülkede ise, kısa vadede ‘normal’ seçim süreçlerinin işlenmesi zordur.

Bu bakımdan, Türkiye'nin kısa vadede “seçim süreçlerinin normal şekilde işlediği bir ülke” haline gelmesi zordur. Bunun olabilmesi için, çok ‘radikal’ adımlar atılması gerekir. Örneğin, Erdoğan, Cemaat'le daha önceleri girmiş olduğu ilişkiyi kast ederek: “Rabbimize ve halkımıza hesap vermek zorundayız” şeklinde bir ifade kullanmaktadır. Bunun ne anlama geldiğini henüz bilmiyoruz. Eğer buradan “yeni bir seçime gidelim” şeklinde bir sonuç çıkarılacaksa, şahsen, bunun, yine de derde deva olabileceğini sanmıyorum. Çünkü öyle görünüyor ki, ‘İttifak’ (veya ‘Üst Akıl’), artık ‘seçim süreçleri’ yoluyla ülkede bir değişimin olmasını pek mümkün görmüyor. Zannımca son darbe teşebbüsü de bunu gösteriyor! Buna rağmen, yine de yapılacak bir ‘erken seçim’in bazı açılardan ‘sıkışmış gaz’ın alınması işlevini görebileceği söylenebilir. Fakat kalıcı netice almak bakımından bu önlemin çok yararlı olabileceğini sanmıyorum. Burada belki siyasi sistemde veya eğitim alanında ‘köklü’ reformlar yapmanın işe yarayabileceği söylenebilir. Örneğin, kamuda ‘liyakat’ sisteminin getirilmesi bir çare olabilir. Çünkü samimi bir şekilde bu tedbir uygulanabilirse, ülkedeki birçok sorun otomatikman düzelir. Fakat ‘pratik siyaset’in cari kurallarına bakıldığında, bunun olması zor görünüyor. Zira hâlihazırdaki siyaset ‘çıkarcı’ ve ‘yandaş’ ilişkisine göre yürümektedir ve mevcut partilerin hepsi de, öyle veya böyle, bu mekanizmadan beslenmektedir. Bunu değiştirmek için, geniş çaplı bir ‘toplumsal mutabakat’ gerekir. O da artık bu ülkede son zamanlarda pek kalmamıştır. Fakat “bir musibet bin nasihatten iyidir” diye düşünenlere biz yine de önermiş olalım: ülkede ‘iç barış’ı sahici bir şekilde sağlamak istiyorsanız, alınacak en etkili önlemlerden biri, kamuda gerçek manada bir ‘liyakat sistemi’ni getirmektir.

Ek olarak ve özellikle ‘eğitim’ alanında sahici bir İslâmî bilincin kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Zira bugün yaşanan sorunun kökeninde, esasen, ‘çarpık İslâm anlayışları’ yatmaktadır. Kim ne derse desin, asıl sorun budur. İslâm anlayışı çarpık olduğu için, şahıslar da ‘çarpık çurpuk’ işler yapmaktadır. Bunun doğal sonucu da, Hakk'a uygun değil, Güç'e uygun işler yapılması olmaktadır. Her cemaat veya grup, bu nedenle ‘kendi çıkarı’nı gütmekte; kendi özel amaçları doğrultusunda çalışmaktadır. Bu sorun, bütün cemaat, yapı ve organizasyonlarda Hakk kav-

Belki siyasi sistemde veya eğitim alanında 'köklü' reformlar yapmanın işe yarayabileceği söylenebilir. Örneğin, kamuda 'liyakat' sisteminin getirilmesi bir çare olabilir. Çünkü samimi bir şekilde bu tedbir uygulanabilirse, ülkedeki birçok sorun otomatikman düzelir. Fakat 'pratik siyaset'in cari kurallarına bakıldığında, bunun olması zor görünüyor. Zira hâlihazırdaki siyaset 'çıkarcı' ve 'yandaş' ilişkisine göre yürümektedir ve mevcut partilerin hepsi de, öyle veya böyle, bu mekanizmadan beslenmektedir. Bunu değiştirmek için, geniş çaplı bir 'toplumsal mutabakat' gerekir. O da artık bu ülkede son zamanlarda pek kalmamıştır. Fakat "bir musibet bin nasihatten iyidir". Ülkede 'iç barış'ı sahihi bir şekilde sağlamak istiyorsanız, alınacak en etkili önlemlerden biri, kamuda gerçek manada bir 'liyakat sistemi'ni getirmektir.

ramının merkezi önemine dair bir bilincin yerleşmesiyle çözümler. Yani kişiler Hakk'ı cemaat çıkarımının önünde tutmadıkça, bugün yaşanan sorunun çözümünü bulmak mümkün olmayacaktır. İddia ile söylüyorum ki, bugün Cemaat'in sahip olduğu 'güce' yarın başka bir cemaat (veya grup, dernek, vakıf, vs.) sahip olsun, onun da "aklına karpuz kabuğu düşecektir." Bundan kimsenin kuşku olmasın! Çünkü bu, aynı zamanda bir 'iktidar ilişkileri' meselesidir. Her yapı, büyümek ister. Bundan doğal bir şey olamaz. Önemli olan, bunun kuralına göre olmasıdır. Yani hakka, hukuka riayet ederek olmasıdır. Eğer bu kuralı çiğniyorsanız, orada 'Orman Kanunu' hükmünü icra eder! Bu kanunda ise, kuralları 'Hakk' değil 'güç' belirler. Peki, bu bilinç insanlara nasıl kazandırılacaktır? Bunun en iyi yolu, beyinlerin 'bilgi' ile beslenmesidir. Çünkü bilinç, ancak bilgi ile oluşur. Burada yapılacak en doğru şey de, bilgilenmeyi tabandan başlayarak yapmaktır. Bugün ülkedeki eğitim sisteminin kaliteli olduğunu, örneğin liseden mezun olan bir gencin Amerika ve Avrupa ülkelerinin lise mezunları kadar kaliteli bir eğitim aldığını kimse iddia edemez. Aynı iktidar döneminde bakan değiştiğinde değişen bir eğitim sisteminden yetişen insanların kaliteli bir eğitim aldığı söylenebilir mi?! Bunu bırakalım, Türkiye'deki üniversitelerden kaç tanesi, dünyanın en kaliteli eğitim veren ilk 500 üniversitesi arasına girebiliyor? Bunun örneklerini saysanız bitiremezsiniz. Bu gerçeği kabul edip ona göre bir takım tedbirler almaktan başka çare yoktur. Bu toplum (özellikle de 'taban'), dünyadaki birçok örnekle kıyaslandığında, maalesef, 'cahil' kategorisine girer. Bu cehalet ortadan kaldırılmadıkça, uzun vadede bu toplumun kalkınması, gelişmesi, güçlü olması müm-

kün değildir. Bunun yolu ise, naçizane kanaatime göre, 'siyaset kurumu'nun ıslah edilmesinden geçer. Çünkü siyaset kurumundaki bir aksaklık, ülkedeki her sorunu (öyle veya böyle) etkiler. Bu bağlamda yapılacak şey, siyaseti, 'sanal' olmaktan çıkarmaktır. Siyaset, toplumdaki 'gerçek' çıkarları veya emelleri temsil eden bir kurum olarak işlev görmelidir. Yani, açık ve net söylemek gerekirse, ideolojik mahiyeti olan, 'gerçeklik' konusunda sahihi bir iddiası bulunan her grubun siyaset alanında temsiline izin verilmelidir. Şiddete başvurmadıkça, her ideolojik eğilim, görüşlerini rahat bir şekilde anlatabilmelidir. Buna Şeriat Partisi, Komünist Parti veya Vicdani Retçiler Partisi vs. de dâhildir! İnsanların kendilerini ifade etmesinin önüne engel konulmamalıdır. Eğer konulursa, insanların en azından 'performansı' düşer. Hiçbir insan, inanmadığı bir şeyi, şevkle yapmaz. Zoraki yapılan işlerden de hayır gelmez! Performansın en yüksek olduğu insan tipi, 'kesin inançlılar'dır. Hangi davaya inanırsa inansın, inancına güvenen insanın performansı yüksek olur. Bırakınız insanlar inandıkları gibi davranınsınlar, bırakınız insanlar düşüncelerini birbirlerine rahatça anlatsınlar! Aksi takdirde 'münafık' üretirsiniz. Ve bu tip sadece filan veya falan cemaatin içerisinde yer almaz, toplumun her kesiminde karşınıza çıkar. Böyle insanlardan oluşan bir toplum ise, tabiatıyla, dünyadaki rakipleriyle yarışamaz. Bizim de bugünkü halimiz bundan başkası değildir. Yine ve daha yüksek bir tonla söylüyorum: bu toplum artık Hakka tapmamaktadır! Belki İstiklal Savaşı verilirken öyleydi. Ama şimdi "Hakka değil Güce tapıyor!" Bu gerçeği görmeden atılacak her adım akım kalmaya mahkûmdur.

Tarih, 15 Temmuz; Her Şey Meydana Çıktı

Unutmamak gerekir ki şehir meydanları, Türkiye coğrafyası zemininde benim tanıklık ettiğim son elli yıl içerisinde ilk kez böyle bir aktiviteye sahiplik etmiştir. Resmi ağzların sıklıkla vurguladıkları gibi meydanlar sahiden demokrasi meydanı mıydı? Eğer demokrasiden maksat her renkten, etnik gruptan, mezhep ve mezrepten insanı bir araya toplamış olması iddiası ise bence hakikatin yalnızca çok küçük bir parçası görülmüş, resmin bütünü ihmal edilmiş olur.

Metin Önal MENGÜŞOĞLU

Kadın Faktörü

Artık farkına varılmış olmalıdır ki Müslüman aileler içerisinde kadınlar, geçmişleriyle hesaplaşırcaasına, erkeklerden ciddi manada rol kaparak, İslâmî içerikli eylemlerde öne düşmüşlerdir. Yakın tarihlere kadar bütün mezreplerde daima öteye, arka plana atılan, “soframızdaki yeri öküzmüzdüden sonra gelen” dizelerini bile aratacak konuma itilmişken, bugün artık erkeklerini peşlerinden sürükleyecek kadar öncelik ve kararlılığı ellerine almış görünmektedirler.

15 yıla varan AK Parti iktidarının umulan ve beklenenden uzun sürmesi hususunda kadınların rolünü muhtemelen sosyologlar inceleme-araştırma yapacaklardır. Yalnızca iktidarı ayakta tutmakta değil mesela 15 Temmuz meydanlarını dinamik kılmada da onların rolü, gözlemcilerin gözlerinden kaçmamış olmalıdır.

Sayıları pek fazla kalmamış olsa da, peçelerini gözlerinin hizasına kadar çekmiş kara çarşafli kadınlarla, kısa gömleğinin altında gö-

rünmekte olan göbeğini kapatmak için ikide birde onu aşağıya doğru çekiştiren genç kızlar, omuz omuza, “tekbir” çağrılarına “Allahü Ekber” nidasıyla cevap yetiştirdiler meydanlarda.

Kendi hesabıma beni de ömrümde ikinci defa meydanlara taşıyan kızım ve eşim oldu. Bu hadiseyi bir köşeye not ederek 15 Temmuz Meydanlarının başka neler söylediğine dair okumayı sürdürdüm.

Evela unutmamak gerekir ki şehir meydanları, Türkiye coğrafyası zemininde benim tanıklık ettiğim son elli yıl içerisinde ilk kez böyle bir aktiviteye sahiplik etmiştir. Ve zaten bu sebeple hemen her gün o meydanların gözlemcisi olmaya can atıyordum.

Resmi ağzların sıklıkla vurguladıkları gibi meydanlar sahiden demokrasi meydanı mıydı? Eğer demokrasiden maksat her renkten, etnik gruptan, mezhep ve mezrepten insanı bir araya toplamış olması iddiası ise bence hakikatin yalnızca çok küçük bir parçası görülmüş, resmin bütünü ihmal edilmiş olur.

Kadın faktörüne değinmiştim. Meydanlarda akıp giden duygu selini de herhalde kimse inkâr edemez. Bu bir kolektif şuur hareketi sayılabilir ama o coşku, heyecan, gönüllülük atmosferini derin bir düşüncenin yarattığı söylenebilir mi? Ve zaten bu ve benzeri kitlesel hareketler, birikmiş, sıkışmış öfkelerin patlaması sonrasında doğar. Böyle de oldu. İşin tabiatı da budur.

“Sömürülebilirlik” Vasfı

“Din duygusu” diyebileceğimiz motivasyon, (Türkçesi güdülenme, tam da tanımına uygun bir davranış üzerinde duruluyor) bence kadın faktörü ile paralel ve aynı ölçüde bütün meydanların ses ve soluğundan dışarıya yansımaktaydı. PKK terörü sebebiyle müthiş yaralar almış bulunan şehirlerimizde mesela, Diyarbakır, Van, Muş vb.lerde kutlu doğum haftalarında gözlenen müthiş dolu meydanlar da, benzer sebeple (din duygusu) dikkat çekmiyordu mu?

Pekâlâ, burada Din eğer İslâm ise -ki bunda kuşku yoktur- İslâm, duygu öncelikli bir inanç manzumesi midir? Duygu, beşeri hayatın elbette vazgeçilemez kaynaklarından birisidir ama İslâm, hele ki müminlerini, duygularına hitap etmeden çok evvel, düşünmeye çağırarak, iki cihan kurtuluşu müjdesi verir. Elbette İlahi Kelam beşeri duyguları ihmal etmez. Ne var ki sözgelimi Hıristiyan teolojisinde olduğu gibi kelimenin tam anlamıyla, insanları, “duygu sömürüsü” yaparak elde etmeye hatta avlamaya çalışmaz.

İşte tam bu noktada Müslüman halkların yeryüzünde özne olmaktan çıkarak nesneleştiği, Malik bin Nebi merhumun “sömürülebilirlik vasfı” şeklinde dile getirdiği bir duygu dünyasına düştüğü son yüzyıllar, bu hususta bize ipucu verebilir. Müslümanların büyük kitlesi, tıpkı Hıristiyanlar gibi, dinlerini birer duygu motivasyonu(güdülenmesi) düzlemine indirmişlerdir. Beşer cinsi, düşünmeyi ihmal etmeye başlayıp duygu ağırlıklı inanç ve eylemlerin ardına düştüğünde, düşünmeyi sürdüren hemcinsleri tarafından sömürülmeye mahkûmdur.

Din, yalnızca bir duygu bağı haline indirgenildiğinde, beşerin sömürülebilirlik vasfı yükselir. Nitekim Müslüman âleminde, geleneksel hayatın önemli bir tarihsel bölümünde, kitlesel anlamda yaşanan bu durum olmuştur.

İslâm, salt bir din duygusu biçiminde de olsa bu halkın Sünnisi, Alevisi, sarhoşu, başı açık gezen veya çarşafa bürünen kadını nezdinde, evvela bir şuura doğru akmakta ve sokaklara yayılmaktadır. Buradan sonra bu şuur altı veya genetik tepkiler, beşerin fitri aidiyet ve mensubiyeti olan sahih İslâm'a doğru evrileceği hususunda umut vermiştir. Ancak bunu Allah'ın bir mucizeyle gerçekleştirmesini beklemek boş avuntudur. Müslüman münevverler artık ehlişünnet omurgasını koruma adına geleneğin, folklorun bütün malzemelerini kutsamak yerine, onları İlahi Vahyin ölçüsüyle tartmaya başlamalı, bu öğretiyi şu temiz fitratlı halklarına anlatmalıdırlar.

Siyasal hayatta sultanların ahaliyi tebaa olarak gördüğünü söyleyen Bilge Aliya İzzetbegoviç, Müslümanlara bütün ezilmişliklerine, sömürülmüşlüklerine bakılmaksızın, hâlâ “itaat”in her şeyden evvel öğretiliyor olmasını şiddetle eleştirmekte, bu sebepten son derece haklıdır. Osmanlı sultanlarından kimilerinin tebaasına “kullarım” diye hitap ettiği hatırlanırsa, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yeni zamanlardaki başarısının başka bir açıklaması daha ortaya çıkar. O, seçmenine, dikkat edildiyse sürekli “kardeşlerim” şeklinde hitap etmektedir. Sırf işte bu sebeple bile olsa ona “diktatör” demeyi sürdüren (ötekiler değil) Müslüman iddialı insanlar insafsızdırlar.

Duygu Sömürüsü

Sömürülebilirlik vasfının, Anadolu Müslümanlığı da denilen zemindeki en görünür şekli, tekke ve zaviyelerde, onlar resmen kapatıldıktan sonra da örtülü biçimde kimi “hocaefendi”ler etrafındaki oluşumlarda karşımıza çıkmaktadır. Türkiyeli bazı aydınların “ehl-i sünnet omurga” diyerek ortaya sürüp, canhıraş biçimde savunmaya, korumaya çalıştıkları itikat bütünü, çok büyük bir ölçüde böylesi bir duygu sömürüsünün mah-

sulüdür. Gelin görün ki bazı aydınlar meselenin bu cephesini görmeye, düşünmeye, anlamaya yatkın değildirler. Onlar ezberlerinin konforunu tercih ederken, savundukları oluşumun içerisindeki şeytani güçler, maalesef sütre gerisinden malı götürmektedirler.

Sömürülebilirlik vasfı dediğimiz düşüncesizlik, kişinin duygu sömürsüne bireysel anlamda açık düştüğünün resmi. Müslümanlar dünyanın birçok bölgesinde Müslüman olmayanların siyasal egemenliği altında yaşamaktadırlar. Bu ahvali öylesine benimsemişlerdir ki, kendilerine efendilik yapanlara olan minnet borçlarını, mesela onlardan daha “hakiki” demokrat ve “hakiki” laik görünerek ödemektedirler. Onları kitlesel olarak bu duruma düşüren duygudaşlığın, o savunup durdukları “ehl-i sünnet omurga” denilen geleneksel yapıdan başkası değildir. Çünkü o yapı tekkede şeyhe, medresede müderrise, sarayda sultana fasık ve facir bile olsalar itaati öngörmektedir. Hatırlayın, Mavi Marmara olayında FETÖ örgütünün başı “otoriteden izin alınmalıydı” derken geleneğin ağzından başkasını konuşmuyordu.

FETÖ örgütü sömürücülerin ortaya çıkmış son ve en yaygın ayağıdır; daha ortaya çıkmamış ve siyasetle uğraşmaz gibi görünen oysa aktif siyasetin hem de göbeğinde at koşutran niceleri; Anadolu’da masum ahaliyi din duygusuyla; Allah’a değil bizzat kendilerine bağlayarak, saltanat sürmektedirler. (Süleyman Demirel’i tam kırk yıl milletin başına bela eden kimlerdi sizce; ehl-i sünnet’in hangi koluydu?) Artık hedefi teke indirerek, yalnızca FETÖ örgü-

tüne vurup diğer sapkın kolları temize çıkartmaya çalışmak, darbecilere çanak tutmaktan başka bir işe yaramayacaktır; bunu görmek lazımdır.

15 Temmuz Meydanlarını konuştuğumuz, tartıştığımız bu günlerde, ana hedef haline gelmiş bulunan FETÖ örgütünün itikadi temeli üzerinde düşünelim. Düşünürken altmışlı yıllarda kimi

kanaatlerinden ötürü günün birinde (kuvvetle muhtemel suikast ile) ortadan kaldırılan merhum Yaşar Kutluay unutulmamalıdır. Faili meçhul bir cinayete kurban giden Yaşar Kutluay, iki hususta ilmi çalışma yapmaktaydı: Siyonizm ve Nurculuk.

Burada meselemiz Nurculuk olduğuna göre, her ne kadar öteki Nurcular tarafından FETÖ örgütü Nurcu sayılmıyor gibi görülse de, kimse kimseyi aldatmasın; bu örgüt bal gibi Nurcudur. Yaşar Kutluay hocamızı faili meçhule kurban götüren Siyonistler mi, Nurcular mı yoksa tıpkı FETÖ’cüler gibi Siyonist destekli Nurcular mıydı? Bu sorular zihinlerde beklesin bir müddet.

Nurcuların piri Said Nursi kimdir, ne söylemiştir; “ehl-i sünnet omurgası”nı korumaya çalışan aydınlar, bu soruların açılmasına pek istekli görünmeseler de, Yaşar Kutluay merhumun tespitlerinden hareketle bir yaklaşım sergilediğimizde, ortaya tam da söylemek istediğimiz duygu sömürüsü; bunun ardından da Nurculuk gibi bir temayül-

lü benimsemiş insanların “sömürülebilirlik” vasfı çıkacaktır.

Hafıza Tazelemesi

Şurası bir hakikattir ki Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran iradenin İslâm ile bir problemi her zaman

Meydan, siyaset adamlarına demokrasi, laiklik, Kemalizm teranelerinin artık kimseyi tatmin etmediğini de söylemiştir. Resmi ağızlar demokrasi derken halk buna, “Allahü Ekber” nidasıyla karşılık vermiştir. Allah’ı en yüce gören öğretinin sahihini aramaktadır insanlar. Onlardan bilgi esirgemeyi artık bırakmalıdır; onları “geri zekâh” farz edenlerin asıl geri zekâhlar olduğunu gören görmüştür. Türkiyeli kimi hükümet yanlısı gibi görünen liberallerin hâlâ demokrasi, Kemalizm türü önerileri çoktan iflas etmiştir. Güya çok kültürlü, çok etnisiteli ve çok dinli bir ülkede yaşıyoruz. Durum hiç de böyle değildir. Bu ülke tek kelimeyle ve elbette Müslümanlarındır. Bütün öteki inanç mensupları Müslümanlarla beraber evet, sulh içinde yaşayacaklardır.

vardı. Cumhuriyet kurulurken saltanatın kaldırılması, sonuna kadar haklı bir eylemdi. Ancak bizce işlevi, başından beri kuşkulu bulunan hilafetin ilgası, saltanattan da önceki tek hedef gibi görünmekteydi. Lakin kısa süre sonra anlaşıldı ki söz konusu iradenin asıl problemi ne saltanat ne de hilafet kurumu ileydi; hedef doğrudan İslâm idi. İslâm'ın ise Anadolu'daki en görünür, göze çarpar yaşama modeli tekke, zaviye ve medreselerdir. Başlangıçta sanki bu çökmüş kurumlar yerine sahih İslâm öğrenilsin için Kur'an-ı Kerim tefsir ve mealleri, hadis mecmualarının yazım ve yayım faaliyetleri devlet tarafından teşvik edildi.

Bir süre sonra, en ziyade de Tek parti diktası sırasında, bu, güya cumhuriyeti oluşturan iradenin, sade duygusal/kültürel/folklorik İslâm'a karşı değil, sahih İslâm'a yani tefsir ve hadis metinlerine bağlı olanına da ciddi muhalefeti deşifre oldu. Hatta kurucu iradenin bizzat millete karşı tepki koyduğu neredeyse açıktan ilan edilmeye başlandı. Milletsiz bir devlet mi kurulacaktı yoksa insanları diktacı iradelerinin boyunduruğuna alarak, bir ömür sömürmeyi veya başkalarına satmayı mı hesap etmekteydiler? (Mandacılık vb.)

Ne oldu; düşünce, inanç ve ifade hürriyeti ortadan kalkan topyekün inançlı millet, sinelerinde gizlediklerini bu sefer "merdiven altı"nda tatmin etme yolunu seçti. İnsanlar boş durmuyor elbet devlet de boş durmuyordu. Millet ile devlet arasında bugün kimsenin inkâr edemeyeceği, son elli yıldaki modelini bizzat benim de yaşadığım soğuk savaş baş göstermişti.

Babamın evi küçük bir tekke idi. Dervişler toplanır Cuma akşamları "Hey ya hey, Huu, Dahilek Ya Hüsameddin" diye kendilerince güya zikrederlerdi. Kerpiçten mamul evimizin duvarları, neredeyse bir buçuk metre kalınlığında olmasına rağmen; daracık pencerelerine zavallı anam, kalın yün minderler dayardı ki içerideki ses, kenar mahalledeki evimizden dışarıya taşıp da, devlet ile yüz yüze gelmeyelim. Neden; yasaktı çünkü evinizin bir odasında üç beş kişi toplanıp "Allah" demeniz.

Said Nursi fenomeni de böyle başladı. Başlangıçta adamcağızın adı Said Kürdi idi. Sıradan doğulu (Bitlis, Hizan, Nurs Köyü) bir medrese talebesi idi. Öyle bir talebe ki Yaşar Kutluay'ın tespitleriyle söylenecek olursa, tahsil devresini kitaplar-

dan birkaç satırı birkaç günde okuyarak aniden allame oluvermişti. Önce Peygamberi, ardından Abdülkadir Geylani adlı tasavvuf ünlüsünü (daha on beş- on altı yaşlarında) rüyasında görerek kolları sıvamıştı. Yani görevi yukarıdan(!) almıştı.

Kürt kökenliydi ve Türkçeyi iyi bilmiyordu. Fakat Allah vergisi kabiliyetiyle etrafındaki insanları teshir etmeyi iyi beceriyordu. O konuşuyor, şakirtleri konuşulanları kaleme alıyordu. Yaşar Kutluay hocanın çalışmasından özetleyerek aldığımız ifadelerden bazıları kitaplarına şu şekilde aksediyordu: "Bu husus kalbime ilham edildi, bana böyle yazdırıldı, ihtiyarım dışında kalbime düştü, hakikat (yukarıdan) ihtar yoluyla bana bildirildi, hakkelyakin hakikate muttali oldum, Risale-i Nurlar, müellifin ihtiyarıyla değil, Cenab-ı Hakkin ihsanıyla yazılmış bir eserdir, kutsidir, Risaleler Kelimetullahtır, Semavidir, âlem-i gayb, hadisatı kevnîyye ve beşerîyyeyi ihtiva eder..."

Ehl-i sünnet omurgası'nı korumaya çalışan aydın arkadaşlar! Şu yukarıdaki ifadeler en hafifleridir. Görüldüğü gibi bu sözler eğer sizin hala "Bediüzzaman" lakabını taktığınız insana ait ise -haşa- Allah'a tasarruf edecek ne kalmıştır? Kaynak soruyorsanız *Asay-ı Musa, Celcelutiye, Sikke-i Tasdik-i Gaybi* ve diğer eserlerine bakabilirsiniz. Dahası, FETÖ örgütünün başı, bunlardan başka ifadeler mi kullanıyor? O da tıpkı hocası gibi rüyalarıyla amel eden birisi değil midir? Arada bir de Peygamber ile yüzleşmesini "rüyada değil cismen" diyerek aktarmıyor mu? Said Nursi ile arasında ne fark vardır?

Siyasal anlamda kimi cinayetlerin ortağı olduğunu bildiğimiz FETÖ ve çetesine karşı dururken, onun esin ve besin kaynağı olan metinlerin bu oluşum üzerindeki rolü nasıl görmezden gelinecektir. FETÖ'yü Nurculuktan sıyrarak öteki Nurculuğu ehl-i sünnet omurgası içerisine aldığınızda, yeni FETÖ'lerin oluşmasını hangi tedbirle önleyeceksiniz?

FETÖ Sosyolojisi

"FETÖ'nün üzerinde yüzdüğü sosyoloji Kemalizm'in mağdur ettiği kitlelerdir" tespit ve yargısının hakikat payı yüksektir. Siyasal anlamda PKK örgütü için de Kemalist Irkçılığın sonucu doğduğu söylenmektedir; elbet bunda da haklılık payı vardır. Vardır da "hırsızın hiç mi suçu

yok?” Benzetme pek uymadı galiba, şöyle söyleyelim, sömürülmeye müstahak olmuş halkın duyguları, itikadı (düşüncesi demiyorum çünkü ortarlarda görünmüyor) sorgulanmamalı mı?

15 Temmuz Meydanlarını oluşturan büyük katliam sonrasında, merkeze FETÖ örgütünü asli fail sıfatıyla alarak, ekranlarda malumatfuruşluk yapan itirafçılardan başkası yoktur. Onların pişkinliklerine şaşırıp dururken, tam o esnada, Diyanet İşleri Başkanlığı bir Din şurası toplayarak Sonuç Bildirgesi yayımlasın mı?

Bildirgenin bir maddesi hatırımda yanlış kalmadıysa şöyleydi: “FETÖ sahte bir Mehdi hareketidir.” İster misiniz Diyanet İşleri Başkanlığı yakında bize hakiki bir Mehdi'nin ev adresini versin? Cürmü kabahatinden büyük ekran itirafçılarını bir tarafa bırakarak, bu resmî söylem üzerinde düşününce, ehl-i sünnet omurgasının ne kadar muhkem olduğunu görüp yürekler öyle bir rahat(!) erişiyor ki, sormayın.

Gelenekçiler iki yüzyıl önceden itibaren İslâm âleminde boy göstermeye başlayan yenilikçiler, islahatçı damarı, modernist, reformist, batıcı filan diye karalamakta gecikmediler. Islahatçılar, yeniden ana kaynağa dönmeyi Müslümanlara önerirken gelenekçiler, o güne kadar biriktirdikleri kültürel/folklorik malzemenin ellerinden gideceği, onlar üzerinden kurdukları saltanatın sarsılacağı endişesiyle, söz konusu direnişlerini olgunlaştırdılar. Bunu yaparken, ahali nezdinde itibar sağlamak amacıyla da, tarihi silahlarına sarılarak, din duygusu sömürüsüne müracaat etmekte gecikmediler. Yenilikçiler sünnet düşmanı, hadis düşmanı, Peygamber düşmanı ilan edildi çarçabuk. Neden hadis düşmanıydı Cemalettin Afgani, Muhammed Abduh, Reşit Rıza, Mehmet Akif vb. Çünkü “Buhari ve Müslim'in eserleri, ne kadar itinalı oluşturulmuş olursa olsun, naklettikleri hadisler üzerinde metin kritiği yapmak zarureti vardır” diyorlardı. Bu çaba hadis düşmanı kılar mıydı insanı?

Gelin yine FETÖ hadisesi üzerinden okumayı sürdürelim. Bu canavar kişinin bir yeğeni polisler tarafından yakalandı ve sorguya alındı. Evinde neler bulundu bilen var mı? Özel bir mahfaza içerisinde korunan insan turnağının bir parçası ve yine insan kılı ve de bir parça toprak. Kime ne anlatıyor bu nesnelere? Mesela ehl-i sünnet kimliğini te-

kelinde bulunduran, giydiği cübbenin şöhret yaptığı hoca(!)yı bilen bilir. Bizzat kendi evinde “saç-ı şerif” ve “sakal-ı şerif” bulundurduğunu televizyon ekranlarından iftiharla söylerken neyi ima etmekteydi acaba? Saç ve sakal telleri kime ait olarak sunulmaktadır; “Peygamber'e” diye düşünenler çoğunluktadır değil mi?

Dindarlık görüntüsünün esin ve besin kaynaklarına bakıldığında Said Nursi, FETÖ ve Cübbe- li arasında bir fark var mıdır? Bize göre işte sorun tam da bu noktadadır. Din algısı ve anlayışındaki marazi durum, Din'i öteki beşeri dinler gibi duygu sömürüsüne dayalı bir müessese olarak görmekten kaynaklanmaktadır. Oysa Hak Din insanı, müminini bütün beşeri eylemlerden en evvel düşünmeye çağırır. Düşünen insan ise sorgular. Ve her kime ait olursa olsun, kendisi gibi bir beşerin kesip attığı turnağı necis yani pis ve kirli görür ve onun yerinin çöplük olduğunu bilir. Bunun ötesi yoktur. Sakal ve saç telleri için de durum farklı değildir.

Meydanın Manzarası

Kadınların hep önde olduğu bu meydanları var eden ilk geceki mücadelede de onlar tanklara kafa tuttular. Tankların üzerindeki canilerden korkmadıklarını canilerin suratlarına karşı haykırdılar. Doğrusu bu durum beni utandırmıştı. Kamyon sürücüsü çarşafli kadın ile başı açık komşusu ne sevimli ikili olmuştu. Buna nasıl cesaret ettiler? Bizden habersiz ne zaman bu şuuru kazandılar?

Meydandaki başka bir kadın haykırıyordu: “Benden önceki zamanlarda Menderes'i yediler, ardından Turgut Özal'ı öldürdüler, benim zamanımda ben Recep Tayyip Erdoğan'ı onlara yedirmeyeceğim!” Bu tablo erkeklerin iştih de karşısında utanacakları bir tabloydu doğrusu. Peki, Recep Tayyip Erdoğan hangi marifetiyle böyle bir iltifatı kazanmıştı? Kimse kulaklarını tıkamasın; cevap: yürekliliği, cesareti, içtenliği iledir.

Evet, sahiden 1960 darbesinden bu yana gerçekleştirilen bütün darbeleri ben bizzat yaşadım. Apoletli demiryolculardan olan babam sırf namaz kılan bir insan olduğu için 1960 darbesinde mağdur edilmişti. 12 Mart 1971 rejimi ben öğrenciyken gerçekleşti ve onun dozerleri benim neslimin üzerinden geçti. Arkasındaki bütün darbeler ha-

Yaşamalar, tecrübeler, iletişimin yaygınlaşması, son iki yüzyılda ortaya çıkan tevhid ve İlahi Vahiy kaynaklı okuma yazma faaliyetleri, Müslümanların bir oranda silkinmesini, hem geleneği hem de mevcut yaşama biçimini sorgulamalarını sağladı. Yüzlerce Kur'an meal ve tefsiri yazıldı ve tercüme edildi, okundu, okutuldu. Saç, sakal, tırnak ve şekil peşindeki Mehdici-Mesihçi şarlatanlar, yine etraflarına kitleler toplamayı sürdürüyorlardı. Ancak unutulmuş bir husus vardı ki o, İlahi Vahyin yaygınlaşması sonrası doğan, düşünsel diyemesek de en azından duygusal bilinçteki yükselmenin bereketiydi.

tırlandığında, bu hadiseler karşısındaki yegâne kalkışma, 68 kuşağı yani benim kuşağımın solcu gençleri tarafından gerçekleştirilmişti.

Kim, nasıl hesap edecekti ki hem darbeler hem de darbeleri durdurma girişimleri içerisinde o zamanki devlet aklının eli vardır? Mesela Said Nursi'nin şakirtleri arasındaki asker oranıyla, FETÖ şakirtleri arasındaki asker oranı kıyaslandığında bir hakikat ortaya çıkar diye düşünüyorum. Belki Said Nursi olan bitenin arka planından bihaberken FETÖ olan bitenin bizzat failidir.

Türkiye'de 1960 darbesi sonrasında kurgulanan 1961 Anayasası tıpkı daha öncekiler gibi tabiri caizse hesaplı kitaplı ve hileli bir anayasa idi. Özellikle sol kesimlere düşünce ve ifade hürriyeti tanır gibi görünmekteydi. Uygulamaya konulduktan tam on yıl sonra gerçekleştirilen darbe ile ortaya çıkmıştı ki, bu hileli anayasa, ülkede ne kırat-ta solcu var, onları tadat edip ortadan kaldırmaya dönük, bir manevradan ibarettir. Benim kuşağımın zavallı solcu gençleri, bu manevraya kurban seçilip asılarak, bombalanarak vb. biçimde ortadan kaldırıldılar.

İzleyen yıllarda Türkiyeli Müslüman unsurunun hem de sadece görünür olan en basit bir eylemine, şu asla unutulmaması lazım gelen başörtüsüne karşı uygulanan zulüm, neyin nesiydi? Ortaokul çağındaki başı örtülü kız çocuklarının arkasından kovalayan polis panzerleri, ne işin arındaydılar? Her Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra irtica gerekçesiyle ordudan atılan subay, astsubayların tamamı FETÖ'cü müydü? Tam aksine bence FETÖ'cü olanlar atılıyor gibi yapılarak yeni görev yerlerine postalanıyorlardı belki de.

Yaşamalar, tecrübeler, iletişimin yaygınlaşması, son iki yüzyılda ortaya çıkan tevhid ve İlahi Vahiy kaynaklı okuma yazma faaliyetleri, Müslümanların bir oranda silkinmesini, hem geleneği

hem de mevcut yaşama biçimini sorgulamalarını sağladı. Yüzlerce Kur'an meal ve tefsiri yazıldı ve tercüme edildi, okundu, okutuldu. Saç, sakal, tırnak ve şekil peşindeki Mehdici-Mesihçi şarlatanlar, yine etraflarına kitleler toplamayı sürdürüyorlardı. Ancak unutulmuş bir husus vardı ki o, İlahi Vahyin yaygınlaşması sonrası doğan, düşünsel diyemesek de en azından duygusal bilinçteki yükselmenin bereketiydi.

İslâm, salt bir din duygusu biçiminde de olsa bu halkın Sünnisi, Alevisi, sarhoşu, başı açık gizen veya çarşafa bürünen kadını nezdinde, evvela bir şuura doğru akmakta ve sokaklara yayılmaktadır. Buradan sonra bu şuur altı veya genetik tepkiler, beşerin fitri aidiyet ve mensubiyeti olan sahih İslâm'a doğru evrileceği hususunda umut vermiştir. Ancak bunu Allah'ın bir mucizeyle gerçekleştirmesini beklemek boş avuntudur. Müslüman münevverler artık ehl-i sünnet omurgasını koruma adına geleneğin, folklorun bütün malzemelerini kutsamak yerine, onları İlahi Vahyin ölçüsüy-le tartmaya başlamalı, bu öğretiyi şu temiz fitratlı halklarına anlatmalıdırlar.

Meydanları dolduran ahali üzerlerine düzen vazifeyi hem de fazlasıyla yerine getirmiştir. Onlar genlerinde gizlenmiş bulunan fitri tepkilerinden gayri bir mülke zaten sahip kılınmamışlardı. Onu da ortaya koydular. Vicdanlarının sesini dinlediler ve tarihin akış seyrini değiştiren muhteşem bir destan yazdılar.

Halk, kendilerini yönetme mevkiinde bulunanlara, bütün öğretici konumundaki kanaat önderlerine müthiş bir ihtarda bulunmuştur. Kendilerini Allah ile aldatmaya son verilmesini istemişlerdir. Saç, kıl, tırnak gibi saçma sapan fetişlerle, Mehdi ve Mesih beklentisiyle oyalanmalarına son verilmesini dilemişlerdir. Fitri, vicdani ve insani temayüllerinin İslâm'a doğru olduğunu bildiklerini,

bunun farkında olduklarını haykırmışlardır. Şimdiden sonra Allah ile aldanmak değil Allah ile öğretilmek arzusundadırlar.

Meydan, siyaset adamlarına demokrasi, laiklik, Kemalizm teranelerinin artık kimse-

yi tatmin etmediğini de söylemiştir. Resmi ağızlar demokrasi derken halk buna, “Allahü Ekber” nidasıyla karşılık vermiştir. Allah’ı en yüce gören öğretinin sahihini aramaktadır insanlar. Onlardan bilgi esirgemeyi artık bırakmalıdır; onları “geri zekâli” farz edenlerin asıl geri zekâlılar olduğunu gören görmüştür. Türkiyeli kimi hükümet yanlısı gibi görünen liberallerin hâlâ demokrasi, Kemalizm türü önerileri çoktan iflas etmiştir. Güya çok kültürlü, çok etnisiteli ve çok dinli bir ülkede yaşıyoruz. Durum hiç de böyle değildir. Bu ülke tek kelimeyle ve elbette Müslümanlardır. Bütün öteki inanç mensupları Müslümanlarla beraber evet, sulh içinde yaşayacaklardır. Şunu görmüyor musunuz ki, FETÖ bile Müslümanlık iddiasıyla hem de Müslüman öldürmektedir. Meydanları ana blok olarak Müslüman ruhun doldurduğunu göremeyenler, olup biteni asla doğru anlamış sayılmazlar.

Ülkenin Cumhurbaşkanı halkına “kardeşlerim” diye hitap ederek eski siyasal öğretisi ve uygulamaların geride kaldığını öğretmiştir. Şimdi sıra münevver Müslümanların halklarıyla aralarında açılmış bulunan bilgi makasının ağzını kapatma çabasıdadır. Sahih İslâmî öğretiyi öğrenme ve yaşama geçirme eyleminde halklarını da yanlarına katmalıydılar. Kendini Müslüman görmeyenler Müslümanların himayesi altındadırlar, korkmasınlar. Çünkü Kur’ân bilen her Müslüman “bir insanı haksız yere öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir” ilkesine iman etmiştir.

Kur’ân bilen Müslümanların pekâlâ anlayabilecekleri başka bir husus daha var ki önemlidir. FETÖ örgütünün sempatizanları arasında sami-

miyetle itikat sahibi olanlar elbette vardır. Samimi mensuplar arasından tutuklanana, “vatan haini” nazarıyla bakılması, dışarıdaki yakınlarının ağına gidiyormuş. “Vatan haini damgası vurmak böyle

kolay olmamalı” diyerek bir savunma dili geliştiriyorlarmış. Şunu iyi bilmeliler ki Müslümanlar açısından sapık itikat sahibi olmak, sapık bir itikat sahibini savunmak, onun izinden gitmek, vatan hainliğinden çok daha tehlikeli ve öldürücü bir tutumdur. FETÖ öğretisi Müslüman kültür tarihindeki Haşhaşi topluluğu gibi sapık bir ekoldür; onun bağlılığında ısrarlı olanlar da elbette sapıktır. Bu sebeple “vatan haini” damgası, sapıklığın yanında çok hafif kalır; sırf bu sebeple üzülmek yerine, tutuklanan FETÖ’cülerin uhrevi hayatları adına kaygılanmaya başlasalar iyi olur. Kendini Mesih-Mehdi makamında gören, kullanılmış çamaşırlarını bağlılarına teberrüken giydiren, sümüklü mendilini başlısının yüzüne gözüne sürmesinden sadist bir haz duyan, tırnağı, saçı, sakalının kutsanmasına göz yuman birisinin izinden gitmek, vatan hainliği ne ki, bütün kötülüklerin anasıdır.

Halkların fitri kalkışmaları sonrasında meydanlar büyük bir umut aşlamış, yarınlar için iyi haberlere işaret koymuştur. Allah adını sırf egosunu şişirmek maksadıyla kullananlara veya hemcinsleri olan başka araçlara çağrılmayı reddetmişlerdir. Yalnız Allah’a muhtaç bırakılmayı dilemişlerdir. “Dik

dur eğilme, bu millet seninle” diyerek Başkomutanlarına destek veren halka o Başkomutan: “Biz bir beşerin önünde değil yalnız Allah’ın huzurunda rükûa eğiliriz” cevabını vermiş ve kendi görevini tamamlamıştır. Sıra bilenlerde, münevverlerde, sahih İslâmî öğretinin bağlılarındadır. Halkı, şarlatanların şerrinden, İlahi Hitab’a bizzat muhatap olmaya çağırılmalıydılar. Düşünmekten ve Kur’ân’a yaklaşmaktan korkmamaları gerektiğini aralıksız hatırlatmalıydılar!

Darbeler, Cemaatler ve Din Anlayışı

Devletin başkaları adına parçalanmasını hedef alan Sykes-Picot'un yeniden revize edilmesine katkıda bulunmak için teşebbüs eden, Anadolu topraklarında yeni devletçiklerin oluşmasına zemin hazırlayan bu akli evvellerle mücadele ederken, diğer yandan da tahrip edilen akidevi, ibadi boyutumuzu yeniden gözden geçirmeli ve ele almalıyız. Bu cümleden olarak bütün cemaat, tarikat ve bunların etrafında oluşan yapılar da dinin değişmezleri esas alınarak yeniden gözden geçirilmelidir.

Süleyman ARSLANTAŞ

Türkiye'de çok partili sisteme geçtikten sonra (Ocak 1946) ilk darbe 27 Mayıs 1960'da gerçekleşti. Bunu 12 Mart 1971 muhtırası izledi. 12 Eylül 1980 ise ilk ve son olarak emir-komuta zinciri içerisinde gerçekleşen bir darbe oldu. 28 Şubat, 27 Nisan; bunlar, mevzi bütüncül olmayan darbe duyuruları idi.

Doğrusu 27 Mayıs 1960 darbesi başta olmak üzere, tüm darbe ve muhtıra dönemlerini gördüm ve yaşadım. 12 Eylül 1980 darbesi haricinde aslında hiç birisinin başarı şansı yok idi. 12 Eylül darbesini başarılı kılan en önemli faktörlerin başında, devletin bazı birimlerinin teşviki ile azdırılan "anarşi" geliyordu. Anarşinin de arka planında 1961 anayasası ile yer üstüne çıkan/çıkartılan Türk Solu'nun dengelenmesi ve devlete kalkan sol yumruğun hedefini şaşkırtmak için Ülkücü gençliğin solun karşısına çıkartılması vardı.

Siyaset ve Darbeler

1974'te kurulan CHP-MSP koalisyonu kısa ömürlü oldu (26 Ocak 1974-17 Kasım 1974). CHP-MSP koalisyonu dağıldıktan sonra, kısaca

Fetullah Gülen, Süleyman Demirel

MC hükümetleri olarak bilinen Milliyetçi Cephe hükümetleri iş başına gelmeye başladı. İlk Milliyetçi Cephe hükümeti 31 Mart 1975'de kuruldu. Bunu diğerleri takip etti. Bu hükümetlerin en önemli özelliklerinden birisi de Türk Solu'nu denge-

lemek için ortaya atılan gençlerin milliyetçi duygularını istismar etmek oldu. Ve gerek sol gençlik ve gerekse milliyetçi gençlik anarşinin odağı haline getirildi. Anarşi, devlet katkısıyla olabildiğince tırmandırıldı. Bu, 1980 darbesi için önemli bir nedendi. İkinci ve en önemli nedenlerden birisi de; yerel, bölgesel ve küresel anlamda tüm dünyanın ilgisini çeken İran İslâm Devrimi idi (11 Şubat 1979).

Zira devrimden hemen sonra, nerdeyse tüm Batı basını Türkiye'de ihtilal ne zaman diyerek saatlerine bakıyorlardı.. İran İslâm Devrimi'nin Türkiye'ye sıçramaması için devletin tedbir almasının halk nezdinde de bir karşılığı vardı. Zira İslâm yeniden bütüncül kimliğiyle İran Devrimi sonrası arz-ı endam etmişti. Yani özetle 12 Eylül darbesinin ortak paydalarından birisi anarşiye hayır iken, diğer yandan devlet bütünlüğünü ve rejimi korumak da adeta bir ortak payda haline gelmişti.

1960 darbesinin ise 12 Eylül'e nazaran halk nezdinde hiçbir karşılığı yoktu. Ne var ki; o darbenin en önemli nedenleri arasında Menderes hükümetinin 1945 Yalta sonrasını, Marşal yardım planlarını, Yeni Ortadoğu ve Bölgesel stratejileri iyi okuyamamasının ve buna direnmesinin etkileri vardı. Yani bölge, Yalta sonrası İngilizlerin kontrolünden Amerika'nın kontrolüne geçtiği halde, Menderes Hükümetinin İngiliz yanlısı politikaları devam ettirmesinin yanında bir de Sovyetler Birliği ile yakınlaşmaya başlaması 45 sonrası ittifakları rahatsız etti. İçeride ise 1950'de başlayan Sol'a yönelik tutuklamalar Türk Solu'nun yeraltına inmesine neden olmuştu. Yer altındaki Sol'un da rejim açısından tehlikeli olduğu aşikârdı. Nitekim o yıllarda çocuk yaşta olmamıza rağmen "Bizim Radyo" diye bilinen bir radyo kanalından sürekli tutuklananlar lehine konuşmalar ve keza sürekli komünizm propagandası yapıldığını hatırlıyorum. Yani 1960 İhtilâli'ni Amerika'nın yetiştirdiği, Amerika'da kurs görmüş olan genç ve fakat çok az bir grup asker gerçekleştirdi. Halkın karşı koyması olmadığı, çok az kitle iletişim aracının da ihtilalciler tarafından kontrol altına alındığı için bütün dezavantajlarına rağmen 27 Mayıs Darbesi hedefine ulaştı.

Türkiye'deki bütün darbe ve muhtıralar son darbe teşebbüsü hariç belli bir hedef doğrultusunda yapılmış ya da verilmiştir. 15 Temmuz darbe teşebbüsünü diğerlerinden ayıran en önemli husus; diğerleri ya yönetimi, ya rejimi ya da hem yönetimi hem de konjonktürü dikkate alarak gerçekleşmişti. 15 Temmuz Darbesinin ana hedefi ise Türkiye'nin parçalanmasını hedef almıştır. Zira 1960'dan bu yana olanları göz önüne aldığımızda, 15 Temmuz hariç hiçbirisi devleti hedef almadı, devletin kurumlarını yıkmadı, bombalamadı, asker üniforması ile hiçbir asker hiçbir darbe esnasında halka kurşun sıkmadı. Hiç birisi dışarıya adına hareket ettiğini ortaya koymadı. Keza hiçbir darbe ve muhtıra hareketinde son darbe teşebbüsündeki kadar kadrolaşmak yoktu. Önceki darbe ve muhtıraların sahipleri açıkça anayasanın kendilerine tanıdığı "Cumhuriyeti kollamak ve korumak, Atatürk İlke ve İnkılaplarının koruyucusu ve tatbikçisi olmak dışında" bir görev addetmemişlerdir kendilerine. Dolayısıyla eğer bu son darbe teşebbüsünü de öncekilerle bir tutarsak yanılırız. Dikkat edilirse hiç birisinde din algısı ön plana çıkmamıştır. Mistik görünümlü yer yer he-

zeyan dolu, gözyaşı ve sümük ifrazatı ön planda olan, vaaz kürsüsünden Kur'an'ı cemaatin önüne fırlatan (İzmir Eşrefpaşa Camii'nde), dinler arası diyalog adı altında mesih'i-mehdilik görünüm ve refleksleri olan birisi söz konusu olmamıştır.

Facianın Oluşumunda Hepimiz Nasibdarız!

15 Temmuz darbe teşebbüsünün lider ve lider kadrosunun tamamın bir proje ürünü olduğu gün gibi aşikârdır. Bu durum, adı geçen cemaatin lideri konumundaki Fethullah Gülen'in, Demirel zamanında Diyanet'in önde gelen simalarından Yaşar Tunagür'ün elinden tutmasıyla başladığı bilinmektedir. Allah'ın sıfatlarını dahi sayamayacak kadar din bilgisinden yoksun olan bir çocuğun (FETO) Tunagür elinden tutuyor, yaşını büyütüyor ve geleceğin projesinin ilk adımı böylece atılıyor. Fethullah, bu durumu *Küçük Dün-yam* adlı kitabında şöyle özetliyor: "Hakkımdaki şikâyetlerin ardı arkası kesilmiyordu. O sıralarda valiye karşı (Edirne Valisi) beni himaye edecek de yoktu. Yaşar Hoca geldikten sonra himaye gördüm."

Fethullah Gülen'in gerek Edirne'de ve gerekse İzmir'de hamisi Yaşar Tunagür'dür, Demirel'dir, Salih Özcan'dır. Bunların din algısı noktasında ortak paydaları Risale-i Nur'dur. Demirel, Ecevit ve benzerleri Nurcu olmamalarına rağmen Gülen'i hep korumuş ve kollamışlardır. Herhalde bunu Allah rızası için yapmamışlardır. Keza 1980 İhtilali sonrasında da askerin Fethullah'a karşı "aranıyor"dan başka bir baskısı olmamıştır. Şimdi, daha 2013'ün Türkçe Olimpiyatlarına kadar "Ne istediler de vermedik" diyen bir devlet ve yönetim söz konusu. Üstelik resmiyette İslâm dininin yeterince öğrenilmesi, bidat ve hurafelerden arınmış bir din algısının yerleşmesinin öncüsü olması gereken Diyanet İşleri Başkanlığı bu adamın ve benzerlerinin zırvalarına, tevhid dışı söylem ve eylemlerine karşı ne kadar mücadele etti?! En azından sık sık Hz. Peygamber'i rüyasında gördüğünü söyleyerek sömürü tezgâhını devam ettiren bu adama karşı hangi önlemleri aldılar?! Ben ve benim gibi birçok Müslüman bu adamın fikir ve eylemlerine karşı çıkarken birçok dindar kardeşimizin(!) taarruzlarına maruz kaldık. Merhum Erçümen Özman, Süküti Memioğlu, Kazım Sağlam bunlardan sadece birkaçı. 17-25 Aralık öncesi 1 Aralık 2013'de *Genç Birikim*'de yayımlanan ma-

kalemin başlığı “Devlet de Kendilerine Şirk Koşulmasından Hoşlanmaz” idi. O makale de geleceğe ilişkin birtakım ipuçları veriyorduk. Doğrusu Fethullah Gülen hareketine yargıda, orduda, eğitimde, ekonomide olabildiğince iktidarlar tarafından imkânlar bahşedildi. Hatta 15 Şubat 1999’da Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye iadesi ardından, 22 Şubat 1999’da Fethullah Amerika’ya alındı. Ve devlet sanırım bunu da yeterince sorgulamadı. Yani devlet uzun süre kendisine şirk koşulmasına ses çıkarmadı.

Özetle demek istiyorum ki, bugün ülke olarak, Müslümanlar olarak bu facianın oluşumundan devlet başta olmak üzere hepimiz nasıpdırız. Diğer yandan adı geçen hareket devletin bütünlüğünü hedef aldığı için topyekûn milletçe etnik, mezhebi vs. nedenler dikkate alınmadan kenetlendik mücadele verdik. Gerçekten bir direniş sembolü, markası, patenti oluştu. Bu güzel! Ve fakat en azından devletin bekası kadar ve belki de ondan da önemli olan bir husus kimsenin aklına gelmiyor. Adı geçen hareket ve benzerleri insanların akidelerini altüst ediyor. Ahiretlerini harap ediyor. Allahü Teâla’nın (c.c.) bizleri muhatap almasının yegâne nedeni olan aklımızı devre dışı bırakıyor. Kur’an’la aklımız arasına giriyor. Kimse maalesef buna dikkat etmiyor. Üstelik yanlış karşı çıkarken de yanlış yapıyoruz. Mesela İslâm’a göre korunması gereken beş maslahattan herhangi birisi için ölümü göze alan ve ölen kardeşlerimize “demokrasi şehidi” dediğimiz gibi. Şehitlik ve demokrasi nasıl yan yana getiriliyor onu da akletmek mümkün değil. Kur’an’ın bütünlüğü içerisinde görüyoruz ki; akılla vahiy arasına giren her şey tağut’tur. Öyleyse bir taraftan devlete şirk koşan, devletin başkaları adına parçalanmasını hedef alan Sykes-Picot’un yeniden revize edilmesine katkıda bulunmak için teşebbüs eden, Anadolu topraklarında yeni devletçiklerin oluşmasına zemin hazırlayan bu akli evvellerle mücadele ederken, diğer yandan da tahrip edilen akidevi, ibadi boyutumuzu yeniden gözden geçirmeli ve ele almalıyız. Bu cümleden olarak bütün cemaat, tarikat ve bunların etrafında oluşan yapılar da dinin değişmezleri esas alınarak değişebilirleri konusundaki farklılıklara da saygı göstererek yeniden gözden geçirilmelidir. Ve Hz. Resûlullah (s.)in “Bir mü’min bir delikten yılan bir kere sokulur” hadisini dikkate almalıyız. Aksi halde bugün FETÖ terör ve bidat örgütünden kurutulup, bir başka isim altındaki baş-

Türkiye’deki bütün darbe ve muhtıralar son darbe teşebbüsü hariç belli bir hedef doğrultusunda yapılmış ya da verilmiştir. 15 Temmuz darbe teşebbüsünü diğerlerinden ayıran en önemli husus; diğerleri ya yönetimi, ya rejimi ya da hem yönetimi hem de konjonktürü dikkate alarak gerçekleşmişti. 15 Temmuz Darbesinin ana hedefi ise Türkiye’nin parçalanmasını hedef almıştır.

ka bir yapının tuzağına düşebiliriz.

Yapılması gereken sadece siyasi, bürokratik ve ekonomik açıdan olayları ele almaktan çok “din tahribi” açısından da olaylara yaklaşmamız gerekmektedir. Peygamber’in bile sıfatının “Allah’ın kulu ve Resûlü olduğu” gerçeğinden hareketle etrafımızdaki şeyh, efendi, hocaefendi, efendi hazretleri, mürrşid, gavs, gavs-ı azam ve benzerlerini yeniden gözden geçirmeliyiz. Ve hatta Said-i Nursi ve onun Risaleler’ini de masaya yatırmalıyız. Niçin? Çünkü onun müritleri onun ilminin vehbi olduğunu, kesbi olmadığını ifade ediyor ve öyle inanıyorlar. Tabii ki vehbi ilim tartışılmaz, sorgulanmaz! Keza Said-i Nursi de *Risale-i Nur* külliyyatı içerisinde 136 veya 137 kere “bana dendi ki-bana yazdırıldı ki” diyor. Allah rızası için “sana kim dedi, kim yazdırdı?” sorusunu sormak mecburiyetindeyiz. Lütfen bugün koca koca generallerin, profesörlerin, üst düzey bürokratların İslâmî manada ne idüğü belli olmayan safsataların sahibi FETÖ’ye iman edercesine bağlanmalarını tahkik ediniz... Zira armut dibine düşer! Hiç düşündünüz mü Said-i Nursi’nin *Tarihçe-i Hayat* isimli kitabındaki: “Ey nur şakirtleri! Bilirseniz size Risale-i Nur yeter...” sözünü. Bu söz Kur’an’la akıl arasına girmek değil de nedir? Eğer Allah’ın ve Resûlü’nün hatırı her şeyin üzerinde ise Müslümanlar mutlaka yeniden bağlılıklarını ve din algılarını gözden geçirsiner!

Unutmayalım ki; bizler doğru yol üzerinde olmamız halinde sapıtanlar, sapkınlar bize zarar veremez. Eğer bu gün FETÖ terörü bizlere/insanlığa zarar veriyor ise bizler de üzerinde bulunduğumuz yolu gözden geçirmeliyiz...

Aydınların Darbeyle İmtihanı

Darbeler karşısında aydın tutumları darbelerin mahiyetini ele verecek denli sahih ve sahici değil. Reflekse, ani tepkiye, tam muhalif, tam yandaş, orantısız övgü-sövgü gibi duygusal, anlamaya değil taraf olmaya dayalı eylemlere ciddi analizler, önemli değiniler, hadisenin içeriğini öğrenmeyi kolaylaştıran bilgiler aktaranlar da mevcut. Fakat tüm bunlar gerçekten darbenin ne için yapıldığını anlatabiliyor mu tartışılır?

Ercan YILDIRIM

Aydınların entelektüel kapasitelerini göstermelerine, iktidar veya muhalefet taraftarı olup olmamasına bakılmadan siyaset anlayışına, önceliği hangi konulara verdiği; vatan, millet kaygısına, yazının namusuna, belki bunlardan çok daha ileride hakikati nerede, nasıl gördüğüne yönelik en önemli göstergeler kişilerin “tercihte bulunmak”, saflarını belirlemek zorunda kaldığı kritik günlerde ortaya çıkıyor; evet, darbe gibi.

Türkiye aydınların bu imtihanları geçmesi, sınavta kalması ve sık sık sınava girmesi için çok uygun bir memleket; doğrudan darbe niteliğinde 14 yıllık AK Parti iktidarında iki aleni girişim oldu, 27 Nisan ve 15 Temmuz... Hâlbuki Balyoz, Ayıışı, Ergenekon gibi planlamaların yanında Danıştay saldırısı, Zirve yaymevi, Rahip Santoro, Hrant Dink suikastları, Uludere, Aktütün, Dağlıca gibi hadiseler, MİT Müsteşarı'nın görevden alınması girişimi, başlı başına Gezi ve 17-25 Aralık birer darbe girişimi, darbeye giden süreçteki kaotik büyük eylemler olarak görülebilir.

Entelektüel hayatı hiçe sayan siyasal yönetimler, darbe girişimleri, darbeye götüren büyük eylemler bu bakımdan aydınlar için safları belirginleştirecek tercihler yapmaya zorlar. Bunu en iyi Gezi sürecinde yaşadık... Gezi'nin “ilk üç günü” söylemi bile sol-liberaller açısından değil sadece İslâmcıların, milliyetçi-muhafazakâr kesimlerin yol ayrımına gitmesine neden oldu. Taksici gibi

sürecin içerisinde şerit çizgilerinin üzerinde ilerledikten sonra hadisede kazananın netleşmeye başlamasıyla “geçiş üstünlüğü olan şeride” geçme tavrı aydınların belki de en belirgin tutumu, aydını en iyi anlatacak benzetmedir. Aydın modernin yanında, batı medeniyetinin tercih alanında, modern dünya sisteminin

belirlediği iktidarın sözcülüğünü üstlendiği için kim olursa olsun gücün, güçlünün, güçlü olması muhtemel tarafın safında yer alır. Sistem içindeki muhalif damarı tutan aydınlar “sistem dışı” bir tercihte bulunmaz, esasında sadece aynı sistem içinde sistemi daha iyi yürütecek kadrolar arasında kendi meşrebine uyanı seçer; en kötü ihtimalle yanlış ata oynar.

Aydının Yer Kapma Kavgası

Bizde normalleştiği için darbeler yıllarla değil günlerle ifade edilir: 1960 darbesi değil de 27 Mayıs denir, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat, 27 Nisan, 17-25 Aralık, 15 Temmuz gibi...

Darbeler karşısında aydın tutumları darbelerin mahiyetini ele verecek denli sahih ve sahici değil. Reflekse, ani tepkiye, tam muhalif, tam yandaş, orantısız övgü-sövgü gibi duygusal, anlamaya değil taraf olmaya dayalı eylemlere ciddi analizler, önemli değiniler, hadisenin içeriğini öğrenmeyi kolaylaştıran bilgiler aktaranlar da mevcut. Fakat tüm bunlar gerçekten darbenin ne için yapıldığını anlatabiliyor mu tartışılır; haliyle gözler

aydının darbecilerden mi yoksa darbeye maruz kalanlardan mı yana olduğuna döner. Aydınların tam da burada darbe karşıtlığı ve yandaşlığı yaparken bile “gözettikleri hassasiyetler ve siyaset” hesapları, hesaplaşmaları gösterecek niteliktedir. Yandaşlık gazete köşelerinde, televizyon ekranlarında farklı boyutlarda devam ederken kalitesi düşük izahlara, yer kapma kavgaları da eklenir.

Tankın karşısına geçen ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’a tam manasıyla bağlı halk bu “yer kapma”nın uzağındadır, bu tartışmaları, kavgaları bilmez, takip etmez... Peki, bu yer kapma dövüşünü bilse tankın karşısına geçer mi; bu soru belki de en can alıcı hususların başında gelir. Hoş 15 Temmuz gecesi pek çok şair, yazar meydanlara indi, tankın karşısına geçti, sonraki “demokrasi nöbetleri”ne de katıldı. Kimi zaman “fotoğraf vermek” kimi zaman, “suçüstü yakalanma”yı bastırarak, kimi zaman gelecek için referans olsun kaygıları olsa da genel itibarla darbe karşıtlığını yazıların yanında eylemlerde göstermek biraz da “mecburiyet” halini aldı.

Kavga aslında sosyal medyada cereyan etmektedir. Oda TV’ye sızdırılan görüntüler, ihbarlar, FETÖ ile bağlantıları içeren dosyalar, fotoğraflar, videolar yalnızca darbecileri ayıklamak için değil, yer kapma kavgasında düşmanları elemek için de kullanılmaktadır. Böyle bir matbuat ortamında yandaş ya da düşman kesimlerin kalitesini sorgulamak mümkün değil. Darbe karşısına çıkan halkın kaygılarıyla aydınların kaygıları, o endişeli dünyadaki endişe katsayıları hiç de azımsanmayacak kadar çoktur. Yandaş medyada bile gazeteler arası rekabetin belirli odaklarda birleşmesi, Pelikancılarla karşıtlarının yazıp ettikleri kariyer ve özerk alanları koruma çabasının sonucudur. Bu bakımdan artık aydın portresini belirginleştiren, aydın kimliğini belirleyen ve yön veren bilhassa televizyon ve köşe yazıları siyasetin, entelektüel hayatın da ana dinamosu haline geldi. Doğal olarak düşünürlerden ziyade, aydın kimliğini işgal eden yorumcular ve analizcilere eğilmek gerekiyor.

Düşünür Değil Analist ve Asimetrik Bilgi Lazım!

Darbe gibi fiili, şiddet içeren, militarist bir eylem biraz da kapalı kutu niteliği taşıyan ordu içindeki yapılanma, kalkışmanın nasıl gerçekleştiği “içerden” bilgi aktarabilecek, kaynakları olan, süreci anlayabilecek pratiği içselleştiren kişilerin öne

Yandaş medyada bile gazeteler arası rekabetin belirli odaklarda birleşmesi, Pelikancılarla karşıtlarının yazıp ettikleri kariyer ve özerk alanları koruma çabasının sonucudur. Bu bakımdan artık aydın portresini belirginleştiren, aydın kimliğini belirleyen ve yön veren bilhassa televizyon ve köşe yazıları siyasetin, entelektüel hayatın da ana dinamosu haline geldi. Doğal olarak düşünürlerden ziyade, aydın kimliğini işgal eden yorumcular ve analizcilere eğilmek gerekiyor.

çıkmasını sağlar. Bunların başında Mete Yazar gibi eski askerler gelir. Önceleri düşünce kuruluşu denen kurumların başkanları ve temsilcileri gözde iken bu biraz tersine dönmeye başladı. Patlamalarda, operasyonlarda eski asker, eski polis, eski istihbaratçı diye emekliye ayrılan ama hâlâ tanıdıkları bulunan kişilere başvurulurdu; yine etkili yorumcular onlar. Mete Yazar gibi isimler “asimetrik bilgi” aktarabildikleri için değerli. Burada klasik aydın ile televizyonların devreye girmesiyle ortaya çıkan gazeteci menşeli aydından sonra güvenlik alanındaki uzmanlardan bir aydın devşirimi söz konusu.

Emekli güvenlikçilerin hepsi emir komuta zincirini, kurumların işleri güçlerini anlatırlar “içerden bilgi” aktarmazlar; ketumdurlar, aktarmak isteseler bile anlatmayı, hikâye etmeyi beceremezler, devletin selametini ve bürokratik çekinceyi düşünürler. Fakat millette bir asimetrik bilgi, hangi komutan ne yaptı, kim kimi vurdu, Ömer Halisdemir nasıl darbeci komutanı indirdi gibi bilgileri öğrenmek ister. Yazar’ın başlattığı bu furya gazetecilere, özellikle asimetrik bilgi ve derin kulis aktaran gazetecilere de sirayet ettiği halde, bu formasyonlara sahip olmadığı halde asimetrik bilginin popülerliğini fırsat bilip öne çıkmak için kendince içerden kırıntılar paylaşanlar da çıktı. Mete Yazar gibi isimler, Abdülkadir Selvi gibi kulisçiler kanaat önderi olmasa bile fikir beyan etmeden önce “yaş tahtaya basmamak”, “kim kiminle nerede”yi gözeterek fikir beyan etmek isteyenlerin ana uğrak yeri oldu. Bu bakımdan aydın kategorisi, kulislerdeki gelişmelere bağlandı.

15 Temmuz darbe girişiminde aydınların kendi aralarındaki tartışmaları, itirafçıların fonksiyonları, ispiyonculuk ile hakikaten “kökünü kazımak” isteyenlerin ikazlar, cadı avına katılmanın verdiği haz aydın kimliğinin özelliği polemikçiliği bile aştı. Burada geçmişte bir şekilde FETÖ bağlantılı kişi, kurum, yayın organı, yayıneviyle bağlı olan isimler, yine öne çıkmak, bir yerlere sinyal göndermek, kariyer yapmak gibi fırsatçılıkları iş edindiler. Bilhassa “edebiyat camiası”ndan gelen, kendince özerk alana sahip, istediğini parlatıp istediğini çökerteceğini zanneden “kudret simsarı” tipleri bu süreçte FETÖ güçlütken temenna da buldukları isimleri “kamuyunun bilgisine sunma” gibi kutsal görev ifa etmeye başladı.

Edebiyatçıların Darbedeki Tutumları...

Resmen kişisel hesapları görme pahasına geçmişte anlamadığı, çatıştığı, hesaplaşmasını kendi mecrasında yapamayan köşe yazarları, “ahlaksız” tutum geliştirdi. Kişisel kavgalarını FETÖ gibi gösterme marifetini esasında kimsenin kanmadığını dikkate almak gerek fakat FETÖ kadar tehlikeli bu durumu yücelten yayın organlarının, siyasi yapının matbuat hayatına nasıl zarar verdiği, FETÖ ile mücadelede nasıl küçük hesaplar nedeniyle değersizleşmeye prim verdiği gözlerden kaçmaz. Bu açıdan 15 Temmuz her açıdan fırsatçılar için mümbit alan oldu. Darbe gecesi sokakta yer alma bir referans olarak görüldü. Darbecilerle, tanklarla karşı karşıya kalan köşe yazarları bunu sonuna kadar kullandı, kullanmaya devam ediyor. Medya patronlarının bir “kanaat önderi gibi” o geceyi anlatması ise bir başka garabet!

Öyle ki medya patronlarının aydın muamelesi görmesi, kendini böyle lanse edecek biçimde ellerindeki gücü kullanmaları, fikirlerini aktarmaları

zaten olup bitmiş bir süreçte, safların netleştiği, eylemcilerin kontrol altına alındığı ortamda görüşlerini aktarmaları aydın kategorizasyonunda yeni bir evreyi işaret eder.

Bazı köşe yazarı ile yorumcuların darbe gecesi ortalıkta görünmemesi, uzun zaman bu şoku atlatamamaları ve en kısa zamanda tüm “kimliklerinden arınarak” köşelerine çekilme fırsatı beklemleri de hadiselerin boyutunu bilenler için normal. Darbeden kendi ikbalı için istifade edenler kadar öne çıkmayarak kaybolanlar da burada hayli önemlidir. Aydın kimliğinin hakikati anlatma vazifesi elbette kişisel yapıp ettikleriyle fikirlerinin tutarlılığına bağlıdır. Darbe girişiminden istifade etme fikrinin kendisi bile aktif aydın portresi için normal olsa da aslında yazının namusu için son derece sıkıntılıdır. Maalesef her kesimden yazarın gözümüzün önünde gerçekleşen, katilsak ya da katılmasak bile bir “entelektüel katliam”a dönüşen aydın tavırlarına menfi yaklaşımlar geliştirmek de gerekir.

Edebiyatçı formasyonu ağır basan pek çok yazarın FETÖ'nün matbuat değirmeninde öğütüldüğü, oradan piyasa oluşturduğu ve isim yaptığı hatta “markalaştığı” gerçeğini görmek gerek. Bu isimlerin İslâmî camiada önde gelen kadın erkek sayısal dengesi eşit olabilecek denli yoğun olan edebiyatçıların 15 Temmuz ve akabindeki süreçte üstlendikleri rol kadar yapıp ettikleri de mühim.

Bir tane “numune” tivit atıktan sonra aforizma paylaşmaya, çiçek böcek edebiyatı yapmaya, hümanistik ötekiciliğe sarılmaya, özeleştirici adı altında İslâmî camiayı idam etmeye, kendini üst bir aşamada göstererek cümle yazamayacak kadar düşük fikri zafiyet içinde olduğunu örtecek “ağır abi” rollerini oynamaya, “işimiz edebiyat” diyerek özerk alanını kuvvetlendirip güya aktüaliteye “bulaşmamış” kompleksine girmeye yatkın, mem-

Uzun yıllar FETÖ ile mücadele ettiğini söyleyen köşe yazarlarının bu yıllar içinde FETÖ'nün elini öptüğünün açığa çıkması karşısındaki pişkinliği ne Tanzimat aydınında, ne Abdülhamit karşıtlarında ne de Mustafa Kemal'in sofrasında ikbal bulan yeteneksizlerde bile olmadı. Türkiye'deki hemen her tarikat ve cemaati deneyen, içlerinde bulunan bu aydın kimlikler İslâmîlik içinde kanaat önderi vasfına bürünerek sıradan aydın bile olmayacak kadar, “yönlendirmeci” kimlikte, Müslümanların farklı kanallara akmasını sağlıyor.

leketin meselesinden habersiz, ilgisiz, memleket insanındaki derinliğin yarısına sahip olmayan, olay-kurgu-bilinç akımı nedir hâlâ kavrayamadan sınırlı sayıdaki özerk alan içi taliplilere edebiyat yapan bir grup da bu süreçte “âyân oldu.”

Bu kesimin herkesi kapsama, ötekileri de düşünme, Türkiye'nin kadim müesses nizamını, milletin inancını İslâmî kesimden bile olsa küçümseyen hangi cinsiyetten olursa olsun edebiyatçıların “şovmen yorumcular” kadar bile bir değeri, esamesi, geçerliliği olmadığı bu süreçte daha net görüldü. Burada yine akademide görev yapan öğretim üyeleri de önemli, soft indirgemeci dille yazan, mevzulara temas ederken hep ortalamayı, kapsayıcılığı ve “herkes haklı” modunu gözeten akademisyenlerin, edebiyatçıların FETÖ bağlantıları açık seçik görüldü; akademidekiler tasfiye oldu. Mevzular değerlendirilirken Gezi'den sonra herkesin haklı olabileceğini, siyasetten, dünya sisteminin faaliyetlerinden haberdar olmadan gelişmeleri “abartmamak” diye yorumlayan akademisyen-edebiyatçı taifesinin çok az bir kısmı 15 Temmuz'da “bu kadarını da beklemiyorduk” diyerek kendi içlerine dönüp yine kahir ekseriyetinin sessiz kaldığı görüldü.

Bazı bayan edebiyatçıların, gazetecilerin FETÖ avına çıkarken, portreler yazarken, övgüler ve sövgüler dizerken gösterdikleri ahlaki tutum, küçük burjuva kompleksleriyle örülen “abla” üstenciliği FETÖ kadar tehlikeli, ahlaksız ve gayri İslâmî olarak göze battı.

İslâmcı Abi'lerin FETÖ'cülüğü

Aydın kavramının içindeki kibir, gurur, ego “mesleğin gereği” iken, özerk alanında, köşesinde, başka imkânları kullanarak fikirden ziyade sürekli reklam, sürekli kendini taltif ile geçiren özneye bahşedilen bu denetimsiz serbestiyet FETÖ tehlikesi kadar riskli. Bir başka akademisyen-yazarın FETÖ'nün çıktığı gelenekten gelmesine, o saiklerle eleştirilerde bulunmasına, bu nedenle bulunduğu kurumdan istifa etmesine rağmen eylemlerini, yazdıklarını “İslâmcılık” ile bağlantılandırıp, İslâmcı kanaat önderi titrini kullanması aydın kavramındaki geçişkenlikten ziyade kimsenin yazıyı, düşünceyi kritik etmemesine, ortadaki büyük boşluktan faydalanmasına, “ne koysak gidiyor” tavrına bağlı; postmodern hakikat algısındaki “mezhebi geniş aidiyetsizlik” ise tabii ki en büyük avantajları.

Meseleleri bildiği halde hâlâ geçmişte okuyup etkilendiği için savunmayı sürdüren, eleştirilmesine katlanamayan bağlılıkların, “abimiz-ablamız” taşralılığını göstermesinin de fikir hayatının bu derece çoraklaşmasında, aydın kimliğinin değersizleşmesinde, “şerit değişikliklerini” fikirlerdeki tekâmül diye savunulmasında çok büyük payı var. Aydının yersiz yurtsuz biçimde ayağı hiçbir yere basmadan görüş bildirmeleri belki de en çok mensubiyeti kuvvetli cemaat ilişkilerine, müritle-re, kişisel vicdanını yazının namusuna tercih eden takipçilerden kaynaklanıyor.

15 Temmuz'dan sonra matbuatta, sosyal medyada, televizyon ekranlarında çokça cadı avına, kendini savunma psikolojisi eşlik ederken, “tereyağından kıl çeker” gibi kendini dışarda bırakmak isteyenler de var. Lütü Oflaz'ın yazdığı gibi Pensilvanya'ya gidip el öpmek için sıraya girenler bugün en acar FETÖ düşmanı rolü yapıyor. Hâlbuki uzun yıllar FETÖ ile mücadele ettiğini söyleyen köşe yazarlarının bu yıllar içinde FETÖ'nün elini öptüğünün açığa çıkması karşındaki pişkinliği ne Tanzimat aydınında, ne Abdülhamit karşıtlarında ne de Mustafa Kemal'in sofrasında ikbal bulan yeteneksizlerde bile olmadı. Türkiye'deki hemen her tarikat ve cemaati deneyen, içlerinde bulunan bu aydın kimlikler İslâmcılık içinde kanaat önderi vasfına bürünerek sıradan aydın bile olamayacak kadar, “yönlendirmeci” kimlikte, Müslümanların farklı kanallara akmasını sağlıyor.

15 Temmuz ve Sol-Liberal Aydınlar

Aydın portreleri ve göstergeleri içinde sol-liberallerin önemli bir yeri vardır. 15 Temmuz sonrasında AK Parti'ye, Erdoğan'a, İslâmcılara muhalif olan pek çok isim bu süreçte FETÖ karşıtlığı nedeniyle Erdoğan'ı destekleyen yazılar yazdı.

Kadim antidemokratik olma eleştirilerini saklayan Nihat Genç gibi isimler süreçte milletin tank karşısına çıkışını yüceltirken Nuray Mert'in İslâmcıları hâlâ kendi gündemlerini koruduğu, “İslâm düzeni istediği” türü yazıları yersiz bir ifade olarak yerini aldı. Elbette sol-liberallerin 90'lardan itibaren İslâmcıları tanımlamaya bir laboratuvar nesnesi gibi incelemeye aldıklarını unutmadan hâlâ üstten bakışla yol tayin etmeye dönük yaklaşımları aydın tavrın gayri İslâmî kökenleri, Müslüman milletin, İslâm ile toprak ara-

sındaki köklü birlikteliği çözmeye çalışmalarını da izah eder. Tayfun Atay'ın 15 Temmuz'u meydanlardaki bayraklar bilhassa Kayı bayrağı üzerinden okuyup Mustafa Kemal bayraklarının bulunmamasıyla Kemalizm'e yaltaklanma girişimleri esasında sol-liberal düzeyi gösteriyor. Sol-liberal aydınlara değer verilmesinin temel nedeni İslâmî kesimin komünist ve liberal literatüre uzaklığı ile onların batı ile göbek bağlarından doğan ilgi, iki tarafın birbirinin reflekslerini ölçme gayretine de dayanıyor.

2011 yılında kabaca İslâmcılarla ittifakları biten bu kesimin siyasi angajmanları, yönelimleri, tezleri "darbeler fırtınası"yla birlikte gelişti. "Darbeye değil FETÖ'cü darbeye hayır", "FETÖ ile en çok siz beraberiniz", "nedamet getirmeyin, kandırıldık demeyin" diyenler bu süreçte FETÖ ile Abant toplantılarından beri bir arada olmayı sürdürdüler.

Solun, Kemalizm'in, liberallerin "maddi hamiliği"ni bile üstlenen FETÖ, *Cumhuriyet* gazetesindeki küçük bir grup haricinde sol-liberal aydınları kendi yanına çekmeyi, kendi faaliyetlerini meşrulaştırmayı başardığı gibi siyasi girişimlerini, tezlerini, söylemlerini sol-liberallerin fikri altlıklarına yaptırmayı başardı. Bu açıdan sol-liberallerin tüm yelpazesi süreçten sorumlu, kendini dışarı çıkaramayacak kadar merkezde. İslâmî kesim FETÖ'nün eğitim ve bürokrasideki gücünü avantajı çevirmek için işbirliği yaparken sol-liberaller İslâmcılardan kurtulmak, askeri dışlamak kadim müesses nizamı, milli kimliği dejenere etmek, İslâmî kesimi bölüp parçalamak, bir din olarak İslâm'ı reforme etmek için FETÖ'nün fikirlerini neoliberal tezlerle kuvvetlendirip hem Türkiye'de meşrulaştırdı, fikri ve siyasi zemin oluşturdu hem başta AB olmak üzere uluslararası çevrelere tanıttı, destek almalarını, ciddiye alınmalarını sağladı.

Murat Belge'nin 15 Temmuz sonrasındaki yazılarının, bu kadar aleni bir girişimi bile küçüm-

seyen, suçu iktidara ve milli olana atan, soyut ve FETÖ'nün belirlediği demokratik alanı öne çıkaran yazıları, bu suç ortaklığını değil sadece, İslâmcılardan kurtulmak için FETÖ'ye hâlâ muhtaç oldukları için de bunu yapmaktadır. Belge'nin "tekbir getirmemek için meydana çıkmadığı" görüşlerindeki ilkel açıklama kaygısı, esasında 15 Temmuz'da tankları durduran iradenin "İslâm" ile bağlantısından kaynaklıdır. Bu yüzden kitlenin hassasiyetleri demokrasi önceliğine değil İslâmî ayrıcalığa dayandığı, doğrudan Erdoğan'la bağlantılı olduğu için sol-liberallerin Erdoğan düşmanlığını ve komplekslerini büyüttü. Öyle ki 2007 seçimleri geldiğinde İslâmcı iktidarın, AK Parti'nin, Erdoğan'ın zayıflayacağını umduğu halde seçimlerden daha da güçlenerek çıkmasının şaşkınlığını yaşayan sol-liberaller, FETÖ'nün dış bağlantıları, bürokrasi ve devlet içindeki etkinlikleri, dahası İslâmcılar ve Erdoğan ile ilgili fikirlerini bildikleri için çok daha fazla yakınlaşmaya başladılar.

FETÖ'nün İslâmî kesimde parçalanma yaratması kadar, Erdoğan'ı indirecek kitleye, güce ve asimetrik tüm bilgilere sahip olduklarını "bilen" sol-liberal aydınlara, desteklerini en üst seviyeye çıkarırken 2011 sonrasındaki siyasi angajmanlarda, CHP-Kılıçdaroğlu desteğinde, Ekmeleddin İhsanoğlu meselesinde, HDP'nin öne çekilmesinde bir arada olmayı sürdürdüler. Bu bakımdan 2011 sonrasında orduya açıkça darbe çağrısı yapan radikal demokrasi müdafii sosyalist aydınlara, darbeye askerden değil de FETÖ'den geleceği beklentisini yüceltti.

İslâm ve Millet Düşmanlığı, Darbecilik Bâki

Önleyici şiddeti önleyici darbe ile birleştirip FETÖ'de müessesem kılan sol-liberaller bir yandan da güya tereddütlerini dile getirmekten çekinmez. OHAL ile ilgili doğru düzgün yorum yapamadıkları halde radikal demokrasi talepleri içinde "Erdoğan otoriter yönetimini darbeye verdiği tepki ile gösterdiği" diyecek kadar ahlaki düşüklüğe, insanların zekâsıyla oynamaya vardılar. Bu bakımdan ilk günlerde ortaya çıkan darbenin tiyatro olduğu, asıl darbeyi Erdoğan'ın yaptığı, hâlâ o gece neler olup bittiğinin bir türlü bilinemediği, camilerden salaların yükselmesi, milletin tekbirlerle medya kuruluşlarına girmesinin "şeriatçı darbe" olduğu, demokrat olmayan milletin demokrasiyi getirmesinin mümkün olmadığı, milletin sokağa demokrasi için değil Erdoğan'ın iktidarını devam

Solun, Kemalizm'in, liberallerin "maddi hamiliği"ni bile üstlenen FETÖ, Cumhuriyet gazetesindeki küçük bir grup haricinde sol-liberal aydınları kendi yanına çekmeyi, kendi faaliyetlerini meşrulaştırmayı başardığı gibi siyasi girişimlerini, tezlerini, söylemlerini sol-liberallerin fikri althıklarına yaptırmayı başardı. İslâmî kesim FETÖ'nün eğitim ve bürokrasideki gücünü avantaja çevirmek için işbirliği yaparken sol-liberaller İslâmcılardan kurtulmak, askeri dışlamak kadim müesses nizamı, milli kimliği dejeneretmek, İslâmî kesimi bölüp parçalamak, bir din olarak İslâm'ı reforme etmek için FETÖ'nün fikirlerini neoliberal tezlerle kuvvetlendirip hem Türkiye'de meşrulaştırdı, fikri ve siyasi zemin oluşturdu hem başta AB olmak üzere uluslararası çevrelere tanıttı, destek almalarını, ciddiye alınmalarını sağladı.

ettirmek amacıyla çıktığı görüşleri sol-liberal aydınların görüşleri arasında yer aldı.

Küfür etme ile analiz yapma arasındaki dengeyi sağlayamayan aydın portreleri içinde halkın bu mücadelesine, sandığını korumasına, milli iradesine sahip çıkmasına, dahası her zaman eleştiri nedeni olup küçümsenen "halkın koyun gibi denileni yapıyor, pasif, eylemsiz" niteliklerinin tam tersi gerçekleşmesine rağmen bu eylemlilik, siyasal bilinç, irade ortaya koyma övülmekten çok yerilmeye, daha doğrusu tehlike olarak addedildiği için yok sayılmaya çalışılıyor. Belki burada radikal solun "ne FETÖ ne Erdoğan" diyen üçüncü yoluna mesela ulusalcıların Aydınlikçılarının zaman zaman Erdoğan için kullandıkları "Reis" hitabından hareketle desteklerini izah etmek de gerekir. FETÖ'den kurtulmanın öncelikle Erdoğan'a sahip çıkmak olduğunu düşünen aydınların, esasında asıl iktidar alanını oluşturan elitizme yakın olarak meselelere nüfuz edebilme talepleri üçüncü yolculuğu de, Erdoğan desteğini de anlatabilir.

Ahmet İnsel'in, Murat Belge'nin rahatlıkla AB'ye FETÖ ile AK Parti'nin misyonlarını anlatabilme kapasitesi ve "yetki"leri varken, ılımlı İslâm tanımı üzerinden getirilen eleştirilere temas etmemeleri bu süreçte dikkate alınması gerekir. FETÖ'nün ve destekçilerinin kendilerini ılımlı İslâm AK Parti, Erdoğan ve İslâmcıları IŞİD benzeri yapı göstererek sağladıkları meşruiyet çok rahat biçimde etkisizleştirilebilir. Kemalistlerin, ulusalcıların, bazı sol-liberal aydınların FETÖ'nün IŞİD'den daha sert, daha örgütlü bir yapı olduğu, FETÖ'nün temsil ettiği İslâmî dili IŞİD kadar riskli buldukları için karşı çıkmalarına rağmen bununla ilgili çok rahat biçimde kamuoyu oluşturabilecekleri, AB'de konuşabilecekleri, makale-

ler yazabilecekleri halde bunu yapmalarını aynı anda hem FETÖ'den hem İslâmcılardan kurtulma niyetlerinden kaynaklanır.

Zinde kuvvetlerin FETÖ'den azade olmuş bir ordunun daha rahat ipleri eline alabildiği hesabıyla "darbecilik"ten caymayan sol-liberaller Türkiye'nin aktif İslâm merkezli var olma biçiminin değişmesini bu arada hayata geçirme gayreti de gösterir. FETÖ'ye en sert yazıları yazan Etyen Mahcupyan ve Ali Bayramoğlu'nun bir anda Erdoğan'ı yüceltmeleri, başta ordu olmak üzere Kemalist değil, kadim büyük müesses nizamın zarar görecektir biçimde siyasi atakların yapılabilecek olmasındandır. Mahcupyan'ın İslâmcıların darbeyle "laiklerin desteği" ile savuşturduğu yönündeki sözleri kendisinin de güya sık sık muhalefet ettiği "Kemalist statüko"ya teslim olduğunu, onun varlığından mutlu olduğunu, İslâmcıları konjonktürel olarak desteklediğini gösterir.

Türkiye'de aydın bilhassa Tanzimat ile birlikte İslâm'ın bu topraklardaki etkinliğini azaltacak gelişmelerin öncülü, taşıyıcısı, meşruiyet sahası olarak doğarken, kadim millet ve İslâm bağına zayıflatacak fikirlere, siyasete, odaklara sıkı sıkıya tutunmuştu. 15 Temmuz bir yanıyla aydının kadim millet bağı ve İslâm gerçeği ile batı arasında tercih yapmasına zorlarken öte yanıyla kişisel ikballeri ve kariyeriyle, milletin, vatanın menfaati arasında kalmamasına neden oldu. Aydın, iktidar, modernite, batı medeniyeti bakımından ahlaki düşüklüğüyle öne çıkan bir tür idi, 15 Temmuz bu kanaatleri perçinledi. Türkiye, milletiyle, vatanyla, İslâm ile değerleriyle ünsiyeti sıkı, entelektüel birikimi derin, hassasiyetleri yüksek, sorumluluğu baskın fikir adamlarını aramayı sürdürüyor.

Devrim, Dikta, Otoriterlik

Değişen iktidar fazlarına göre halk ya da milletin, tüm o iktidar seçkinlerinin ve onlara ait mekanizmaların (sözgelimi orduların, yardım kuruluşlarının) hiçbir işe yaramadığı yerlerde gerçek kurtuluş savaşlarını verdikleri kadar, yardım çağrılarında en çabucak icabet edenler ve sahici yaşamsal mekânların da yegâne inşa edicileri olduğudur. Nitekim 15 Temmuz'da, daha emniyet güçleri harekete geçmeden, halk (veya millet), darbeciler karşısında kendiliğinden harekete geçmiş ve oldukça farklı taktiklerle ciddi bir direnişi örgütlemiştir.

Ümit AKTAŞ

72

Arap Baharı olarak bilinen, Arap halklarının baskıcı yönetimlerine karşı isyan hareketleri, bazı çevrelerce “devrim” olarak tanımlandığında da itiraz etmiştim. Bu hareketler elbette önemliydi ama her önemli toplumsal hareketin devrim olarak tanımlanamayacağı da ortadaydı. Beri yandan bu bir nitelik ve itibar meselesi olmayıp, yapısal ve kavramsal bir meseleydi. Her toplumsal hareketi devrim olarak nitelemek, devrim kavramını belir-

sizleştirdiği gibi, cari hareketlerin niteliğini doğru bir biçimde kavramayı da imkânsızlaştırmaktaydı.

Bu nedenle, 15 Temmuz'da ortaya konulan darbe karşıtı direnişin de, bu öneminden bir şeyi eksiltme de, bir “devrim” olarak tanımlanamayacağı oldukça açıktır. Çünkü bu hareket devrimsel bir sürecin parçası olmadığı gibi, ne öncesinde, ne oluşumu esnasında, ne de sonrasında, devrimci hiçbir emare göstermediği de ortadadır. Devrim hareketleri uzun soluklu, örgütlü, köktenci, bütünsel, ideolojik bir donanımı haiz, belli bir toplumsal değişimi amaçlayan ve bunun için belli bir strateji doğrultusunda mücadele veren hareketlerdir. Oysa 15 Temmuz'da ortaya konulan hareket,

darbeci bir güruha karşı âni, kendiliğinden, örgütsüz, dağılmış gruplardan oluşan, bu darbe girişimini durdurmayı amaçlayan ve ötesini düşünmeyen bir direniş biçimiydi. Böyle olduğu için mesela Egemen Bağış veya Mehmet Ağar gibi, devrimci bir topluluk tarafından asla kabul edilemeyecek isimlerin bile meydanları dolduran topluluk karşısında konuşmaları sessizce dinlenmiş, bir tepkiyle karşılanmamıştır. Oysa devrimci bir duyarlılık buna asla müsaade etmezdi. Yine

bu direnişçi topluluk, darbenin organizasyonunun ABD'ye dayandığına dair bir kanaate sahipse de, ne bu “üst akıl”ın Türkiye'deki en önemli askeri üssü olan İncirlik'e yürümüş, ne bu üslerin kapatılması için bir nümayişte bulunmuş ve ne darbeyi gerçekleştiren askeri kışaları, ne de darbenin arkasında olduğu söylenen Fethullahçıların örgütsel yapılarını işgale yeltenmiştir. Nitekim darbe tehlikesi savuşturulduğunda (aslında bu da topu topu bir gün içerisinde olup bitmiştir), -örgütlü demokrasi mitinglerini gözden ırak tutarsak- darbeyi önlemek için sokağa dökülen kitleler, başkaca bir talepte bulunmaksızın yeniden olağan hayatlarına geri dönmüşlerdir.

Madunlaştırılmış Halkın Öfkesi

Darbenin önlenmesinden sonra tedavüle sokulan en önemli kavram ise “demokrasi” oldu. Oysa bu mücadele içerisinde olanların birçoğunun darbe karşıtlıkları, esas itibarıyla demokrasiyi savunma amacına dayanmamaktaydı. Hatta bu kitlelerin birçoğu açısından demokrasi pek de muhteber bir şey değildi. Darbeye karşı direniş için halkı sokağa döken en önemli etken, defalarca darbeler karşısında susmuş ve darbeciler tarafından madunlaştırılmış olan bir halkın öfkesini ve onurunu ortaya koymaktı. Ayrıca bu tepki, darbenin geldiği merci olan Fethullahçılığa ve onu destekleyen ABD’ye karşı duyulan öfkenin de bir patlamasıydı. Bir de, Tayyip Erdoğan’a ve onun nezdinde temsil edildiği düşünülen değerlere (“İslâmî değerlere”) sahip çıkma arzusuordu.

Biçimsel olarak demokrasiyi dert etmeyenlerin, kavramsal anlamda demokrasiyi ortaya koydukları tartışılmazsa da, demokrasiyi dillerine pelesenk eden bir başka kesim (HDP eşbaşkanları, bazı Kemalistler ve solcular) açısından, tankların karşısına çıkarak “darbeye dur!” diyenlerin biçimleri (sakallı, çarşafı, başörtülü giyimler; tekbir ve selalara dayanan sloganlar), “demokratik” şablona uyarlı bulunmadığından, bir tür küçümsenmeyle karşılandı. Böylece Avrupa solunun demokrasinin biçimi ile içeriği arasındaki çelişmelerden yola çıkarak sorunsallaştırdığı “yeni demokrasi” kavramı, Türkiye’de sol tarafından değil de, İslâmî kesim (“sağ”) tarafından radikalleştirilerek, İdris Küçükömer’in “ayrık” söylemi bir kere daha yâd

edildi. Ancak darbe karşıtları tarafından da, darbeye karşı direnişin sosyo-politiği bu açıdan düşünülmediğinden, dahası böylesi bir düşünümün üstü bile açılmadığından, darbe karşıtı direnişin şaşırıcı olağandışılığı, salt bir karşı-eylem olarak orta yerde kaldı. Dekoratif aydınlar meseleyi daha çok bir Fethullahçılık karşıtlığında sığlaştırdılar ve meydanlardaki demokrasi söylemini içeriklendirme çabasında bulunmadılar. Yapabildikleri yegâne şey ise “demokrasi şehitleri veya gazileri” gibi arabesk deyimler icat etmekten öteye gidemedi. Bunun farkında değillerdi ya da meseleyi bu açıdan sahiplenmek gibi bir söylemsel girişime uzaklıkları ve her türlü demokratik mülahazayı peşinen solun söylemsel alanına terk etmişlikleri, bu tarihsel fırsatı bir kez daha ellerinden kaçırdı. Belki de siyasal duruşları da bunu imkânsızlaştırmaktaydı. Çünkü onlar açısından Erdoğan’ın otoriter duruşu, demokratik bir söylemin derinleştirilmesinden daha değerliydi.

Ama demokrasiyi, dahası kendilerinin yönetiminde etkinleştirilmesini pek de umursamayan darbe karşıtı kitleler, “demokrasi mücadelesi” kadar gösterilerinde de, hatta belli bir karnaval havasıyla boy gösterecek ve kendilerini temsil eden yönetici elitler ya da basiretsiz temsilcileri adına mücadele etmiş olsalar da, belli ki bu konuyu, yani Türkiye’de

kavramsal bir demokrasi veya bir başka anlamıyla istişareye, hak ve adalete dayanan bir yönetim anlayışı ve uygulamasını tartışmaya açmaya (malesef) hiç de niyetli değiller(di). Ama her ne kadar onlar “demokratik” bir mücadele için sokağa dökülmeseler ve bu mücadeleyi verenleri biçim-

Avrupa solunun demokrasinin biçimi ile içeriği arasındaki çelişmelerden yola çıkarak sorunsallaştırdığı “yeni demokrasi” kavramı, Türkiye’de sol tarafından değil de, İslâmî kesim (“sağ”) tarafından radikalleştirilerek, İdris Küçükömer’in “ayrık” söylemi bir kere daha yâd edildi. Ancak darbe karşıtları tarafından da, darbeye karşı direnişin sosyo-politiği bu açıdan düşünülmediğinden, dahası böylesi bir düşünümün üstü bile açılmadığından, darbe karşıtı direnişin şaşırıcı olağandışılığı, salt bir karşı-eylem olarak orta yerde kaldı. Dekoratif aydınlar meseleyi daha çok bir Fethullahçılık karşıtlığında sığlaştırdılar ve meydanlardaki demokrasi söylemini içeriklendirme çabasında bulunmadılar. Yapabildikleri yegâne şey ise “demokrasi şehitleri veya gazileri” gibi arabesk deyimler icat etmekten öteye gidemedi.

sel açıdan beğenmeyen bazı sol elitler de bu darbe karşısı mücadeleyi kendi zihinlerindeki şablonlara uygun bir demokrasi mücadelesi olarak görmeseler de, verilen bu mücadele sonuçta “kavramsal anlamıyla” bir demokrasi (halkın yönetimde etkinleşmesi, kendi iradesini ortaya koyması ve özgürlüklerini savunması) mücadelesinden başka bir şey değildir.

Geçtiğimiz günlerde ziyaret ettiğim köydeki yaşlı bir akrabam, darbeyi durduranın yönetici elitler değil, milletin kendisinin olduğunu söylemişti. Görebildiğim kadarıyla İslâmî cemaatlerin pek çoğu bu yaşlı köylü kadar ferasete sahip değiller. Onun kadar eleştirel ve sorgulayıcı bir izan ve idrakten de yoksunlar. Buna sebep olan ise gerek “zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri”nin, gerekse edinmiş oldukları kültürün ağırlıkları. Oysa peygamberler “insanları sırtlarındaki yükten ve bileklerindeki zincirlerden” kurtarmak için mücadele etmekte değiller miydi?

Halkın Yetkinliğini Arttırmak

Üzerinde sürdürülen tüm tartışmalara, eksikliklere ve zaaflarına karşı, demokrasinin otoriter ve diktaya dayanan yönetimlere göre olumlu yönü, toplumsal kesimleri hayatın her alanında görece de olsa etkinleştirmesi. Bu katılımsal et-

kinlik, toplumsal bir seferberlik olarak, hem atıl toplumsal enerjileri ve akli etkinleştirir, hem alternatifler üretebilme becerilerini artırır, hem de toplumu kendi kaderi üzerinde düşünme ve eyleme konusunda sorumlu kılar. Bu demokratik durum, aynı zamanda halkı bir mekân içerisinde tanımlar ve kabullenir. Dolayısıyla bu sosyolojik/sosyopolitik mekâna (habitus) ait söz söyleme hakkı veya önceliği de o mekânda yaşayan halka aittir. Bir toplumsal mekâna sahip olmak, zaten o mekân üzerinden yola çıkan bir etkinleşmeyi de beraberinde getirir. Oysa otoriterlik (veya diktatorya), önce toplumsal mekânsızlaştırır ve tüm seferberlik çağrılarını, toplum adına düşünen ve eyleyen bir merkeze tâbi olmaya yöneltir. Bununla beraber, otoriter veya diktatoryal anlamdaki bir iktidar olmanın demokratik bir iktidar oluştan temel farkı, yurt kadar halkı da kendisine mülkleştirmesidir. Bu tip bir siyaset anlayışı ise, toplumu mekânsızlaştırdığı kadar, aklını kullanmaktan ve sorumluluklarından da yoksunlaştırır. Çünkü halkı reayalaştıran geleneksel anlayış, onu hiçbir konuda ergen (reşid) ve mümeyyiz kabullenmez. En azından sıcağı sıcağına yaşadığımız en son deneyim, otoriter seçkinciliğin bu tür bir siyasal (zih) niyetinin bariyerlerini yıkmış olsa da, bu “şenlik” havasının uzun süre devam et(tiril)meyeceği de ortadadır.

Diktatoryanın ise, Jakobenlerden “komünist diktatorya”ya değin, olumlu bir kullanım alanı ve itibarı da var elbette. “Aydınlanmış despotluk”un “halka rağmen halk için” sloganında ifadesini bulan vesayetçi elitizmi, kendince içkin bir “iyi niyet”e de sahiptir. Ama “cehenneme giden yolların iyi niyet taşlarıyla döşendiğini” de unutmamak kaydıyla. Çünkü denge ve denetim mekanizmalarından yoksunlaşan her iyi niyet ve ütopyizm, bir süre sonra bizzat kendi öngördüğü yoldan çıkarak bir canavara dönüşecektir. Aksi ise bir peygamber sabrını gerektirir ki, onun da Allah tarafından denetlendiğini unutmayalım. Bunun ötesinde akıl akıldan üstündür ve her aklın ve iradenin, uyarı, eleştiri, yol göstericilik ve sorgulanmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Hatta günümüzde de tanık olduğumuz gibi, “kraldan fazla kralcılar”ın baştan çıkaramayacağı hiçbir kul da bulunmamaktadır.

Bizzat Fethullah Gülen’in “yoldan çıkma” süreci için de doğru olan bu kural, elbette sadece ona münhasır da değildir. Sözgelimi Karadeniz’e oto-

Geçtiğimiz günlerde ziyaret ettiğim köydeki yaşlı bir akrabam, darbeyi durduranın yönetici elitler değil, milletin kendisinin olduğunu söylemişti. Görebildiğim kadarıyla İslâmî cemaatlerin pek çoğu bu yaşlı köylü kadar ferasete sahip değiller. Onun kadar eleştirel ve sorgulayıcı bir izan ve idrakten de yoksunlar. Buna sebep olan ise gerek “zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri”nin, gerekse edinmiş oldukları kültürün ağırlıkları. Oysa peygamberler “insanları sırtlarındaki yükten ve bileklerindeki zincirlerden” kurtarmak için mücadele etmekte değiller miydi?

ban yaparken, otoriter bakışın üsttenciliği, kendisine ram olmuş bir halk otoyol gibi bir nimet sunmakta olduğunu düşünmektedir. Bunu yaparken de o halkın tüm toplumsal mekânının, denizle ilişkisi çevresinde oluştuğunun ne farkına varır ne de bunu dikkate alır. Çünkü “enerji üretmekte ve çevreyi modernleştirmekte”dir. Şehirlerin silüeti kadar tarihsel dokuların inşacılığı engelleyen her türlü “fantezik” değeri de umursanmaz. Yine, her yanı gökdelenlerle doldurulmuş İstanbul’un mukimlerinin karşı karşıya bırakıldığı boğucu trafik karmaşası.

Oysa en azından bize göre daha demokratik (bunu insanlara daha fazla değer veren veya daha hakkaniyetli diye de ifade edebilirdik) olan batılı ülkelerde, toplumsal yaşamı ve mekânı doğrudan etkileyecek olan konularda birincil karar verici olan o mekânın sahibi olan halktır. Ama otoriter ya da diktatoryal sistem açısından tüm yaşamsal mekân otoriteye/diktatöre aittir. Otorite/diktatör bu mekânlar hakkında istediği tasarruflarda bulunur çünkü “en iyi karar verici” odur. Oldukça açıktır ki bir ırmağın veya ormanın kenarında yaşayan halk için o ırmak veya orman, salt bir isimden veya görüntüden ibaret değildir. Ayrıca o ırmak sadece su olmadığı gibi (içerisinde balıklar yaşamakta, çevresinde farklı hayatlar sürdürülmektedir), orman da sadece ağaçlardan ibaret değildir (içerisinde karmaşık bir yığın hayatı barındırmaktadır ve bunların yaşamsal sorumlulukları da insanlara aittir). Tıpkı bunun gibi, nasıl ki bir zamanlar başka tip iktidar elitlerince başörtüsü bir tür yaşamsal mekânın (inanç, kültür, kimlik, gelenek) bir icabı olarak kavranmadıysa, yeni elitler de sözgelimi bir “cemevi”ni, bir yaşamsal mekân olarak kavramaz. Veya halkın/milletin temsilcileri de yine bu otoriter seçkinler tarafından belirlenerek halka bu belirlenen isimler sadece onaylatılır. İşte tam da bu noktalarda halk, toplumsal ya da siyasal mekânın inşası için alınacak kararlarda katılıma sokulmaz. Çünkü onlara göre halk doğru bir karar alıcı değildir. Doğru kararları ancak uzmanlar ve elitler alabilir.

İşin paradoksal yanı ise, değişen iktidar fazlarına göre halk ya da milletin, tüm o iktidar seçkinlerinin ve onlara ait mekanizmaların (sözgelimi orduların, yardım kuruluşlarının) hiçbir işe yaramadığı yerlerde gerçek kurtuluş savaşlarını verdikleri kadar, yardım çağrılarında en çabucak icabet

edenler ve sahici yaşamsal mekânların da yegâne inşa edicileri olduğudur. Nitekim 15 Temmuz’da, daha emniyet güçleri harekete geçmeden, halk (veya millet), darbeciler karşısında kendiliğinden harekete geçmiş ve oldukça farklı taktiklerle ciddi bir direnişi örgütlemiştir. Bir darbeyi fark ederek önlemeye girişmiş ve ilgili mercilere de haber vererek onları da harekete geçirmiştir. (Hannah Arendt’in söylediğince, “devrimlerin devrimcileri de harekete geçirmesi” gibi.) Tıpkı 1999 Adapazarı depreminde de olduğu gibi. Çünkü o zaman da, devletin ağır ayakları daha yerinden kıpırdayamadan, halk (veya millet), yardımlarını depremin mekânına ulaştırmıştı.

Ama bu kriz anları atlatıldığında, sanki bunları savuşturanlar iktidar seçkinleriymiş gibi, halk veya millet bir kez daha unutulmuş toplumsal mekân devletluların insafına terk edilecek ya da devletlular tarafından toplumsal-mekâna bir kere daha el konulacaktır. Oysa doğru tutum, isterse yanlış karar versinler (devletluların da nasıl bir yığın yanlış karar verdiklerini, bu darbe girişimi vesilesiyle bir kez daha öğrenmedik mi?), halkın -en azından kendi kaderleriyle ilgili konularda- karar verme etkinliklerini ve yetkinliklerini artırmaktır. Halk/millet bu konuda belki tevazu göstermekte olabilir. Hadi bu da onun kusuru ya da unutkanlığı/aldanmışlığı olsun. Ama görülen o ki birçok konuda kendisini yönetenlerden daha basiretli ve cesur olduğunu defalarca ispatlamış bulunmaktadır.

Kadı Abdülcebbar ve Bazı Kur'ânî Meseleler

Kutub, kendi dönemi itibarıyla 'Örnek Kur'ân Nesli'ni oluşturmanın gerekliliğini vurgulamayı, bu nesli açıkça tarif etmekten daha önemli gördüğü için, bu konuyla ilgili eserlerinde detay yer almamaktadır. Yani Kutub için, kendi dönemi itibarıyla, yapının 'ayrı' olması gerektiğini vurgulamak önemlidir. Ayrıca Kutub, 'davet'in kendi fikhını üreteceğini savunmaktadır ve bu yüzden, fikhî mevzularla fazla ilgilenmemektedir.

Murat KAYACAN

Mutezili âlim Kadı Abdülcebbar (ö. 415/1024), Horasan bölgesinde doğdu. Ardından Basra'ya gitti ve orada ki ilim meclislerine katıldı. Fakir bir aile ortamında yetişen Kadı Abdülcebbar, Rey¹ kenti kadılığı (yargıç) yaptı. Verdiği adil kararlar nedeniyle çok memnun olan es-Sahib b. İsmail,² onu "yeryüzünün en âlim ve fazılı" olarak değerlendiriyordu. Kadı Abdülcebbar bu görevine ek olarak ilmî çalışmalarını, vefat edene kadar sürdürdü.

Kadı Abdülcebbar; itikatta Ehli Sünnet mezhebi olan Eşari,³ fıkhıta ise Şafii mezhebi⁴ üzerine eğitim aldı. Yaptığı ilmî tartışmaların sonucunda, itikatta Mutezile mezhebini benimsedi ve döneminde bu mezhebin önemli bir figürü haline geldi. Amelde Hanefi mezhebinde⁵ eğitim alma isteğine rağmen, hocası Ebu Abdillah el-Basri,⁶ onu Şafii fıkhında kendisini yetiştirmeye teşvik etti. O da hoca-

sının bu arzusuna uygun hareket etti. Kadı Abdülcebbar "kelam" ve "fıkıh" yanında "tefsir", "hadis", "fıkıh usulü" alanlarında da uzmanlaştı ve bu ilimlerde eserler kaleme aldı. Eğitimini Eşari mezhebi üzerine almış olması, bu mezhebin zayıf noktalarını görüp eleştirmesini sağladı. Onun eserleri, fıkıh alanın en önemli kaynakları arasındadır. Üslup olarak Kadı Abdülcebbar, ele aldığı konuda, önce karşıtlarının itirazlarını vermekte sonra da itirazların dayandırıldığı ayetlere dair Mutezile mezhebinin yaklaşımını ortaya koymaktadır.

Müteşabihü'l-Kur'an; Kadı Abdülcebbar'ın en önemli eserlerinden olup Mutezile ekolünün "müteşabih" ayetleri "tevil" metotlarının işlendiği kitapların başında gelir. Kadı Abdülcebbar bu eserinde, öncelikle "müteşabih" ayetleri inceler. "Akıl delili" ve dilin bütün imkânlarını kullanarak bu tür ayetleri "tevil"

etme gayretine girer. Onun bu konuda yapmak istediği şey ya bu ayetlerin görüldüğünün aksine, Mutezilenin inanç ilkeleleriyle zıtlık arz etmediğini ispatlamak ya da mümkünse bu tür ayetleri Mutezilenin inanç ilkelerini destekleyecek bir şekilde yorumlamaktan ibarettir. Kadı Abdülcebbar, Mutezile ekolünün inanç esaslarına yakın görünen ve kendilerinin "muhkem" dedikleri ayetlerle düşüncesini desteklemeye ve delillendirmeye çalışır.⁷

Bu yazıda; yukarıda söz ettiğimiz eserin bazı bölümlerinin çevirisini de içeren, "Kadı Abdülcebbar ve Müteşabihü'l-Kur'an Adlı Eseri" adlı makale⁸ bağlamında, Mutezili Kadı Abdülcebbar'ın Kur'an ile ilgili bazı meselelere bakışına yer verilecektir. Amacımız, kendisini Ehli Sünnet olarak tanımlayan bir toplumda (Türkiye), bir kesim olarak temsilcisi günümüzde mevcut olmayan Mutezile mezhebinin önemli kalemlerinden birinin bazı ayetlere dair yaklaşımlarını ortaya koymaktır.

A- Hidayet nedir?

Bilginler hidayet ne olduğu konusunda ihtilaf etmişlerdir. Onlardan bir kısmına göre hidayet hakikati kurtuluştur. Faydalı bir yol gösterene "onu hidayete erdirdi" denilmekte ama zararlı yolu gösterene ise böyle denilmemektedir. Bazılarına göre hidayet hakikatte yol gösterme ve beyandır. Kur'an'da, hidayet delalet (yol gösterme) anlamına geldiğini gösteren birçok ayet bulunmaktadır.

Allah, Kur'an'ı nitelendirirken, “insanlara yol gösterici olarak” (Bakara, 2: 2), “inanana bir kavim için yol gösterici ve rahmet olarak” (Araf, 7: 203) buyurmaktadır. Bundan maksat, sadece Kur'an'ın yol gösterici ve açıklayıcı olmasıdır. Yine Allah şöyle buyurmaktadır: “Semud kavmine gelince Biz onlara yol gösterdik; fakat onlar, körlüğü doğru yolu bulmaya yeğlediler.” (Fussilet, 41: 17). Şayet bundan maksat Allah'ın onları mümin kılması olsaydı O'nun “Onlar, körlüğü doğruyu bulmaya yeğlediler.” demesi doğru olmazdı.

“Onlar Rabblerinden bir hidayet üzere dirler.” (Bakara, 2: 5) ayeti de Kur'an'ın beyan olduğunu göstermektedir. Çünkü bu anlamı göz ardı edip onu yorumlamak mümkün değildir. Yine “Biz ona yolu gösterdik.” (İnsan, 76: 3) ve “Ona iki tepeyi (yani hayır ve şerri) gösterdik.” (Beled, 90: 10) ayetleri de bunun yol gösterme anlamında kullanıldığını göstermektedir. Allah, Hz. Peygamber'in niteliği hakkında şöyle buyurmaktadır: “Şüphesiz sen, doğru yola götürüyorsun.” (Şura, 42: 52). Bu ayet de bunun beyan etme ve yol gösterme anlamında olduğunu göstermektedir. Yine Allah Hz. Peygamber hakkında şöyle buyurmaktadır: “Sen ancak bir uyarıcısın, her toplumun bir yol göstericisi vardır.” (Rad, 13: 7). Bu ayet de hidayetle açıklayıcı anlamında olduğunu ortaya koymaktadır. Allah, peygamberleri hakkında şöyle buyurmaktadır: “Onları, emrimizle doğru yolu gösteren önderler yaptık.” (Enbiya, 21: 73). Halbuki peygamberlerin inanma olayını gerçek-

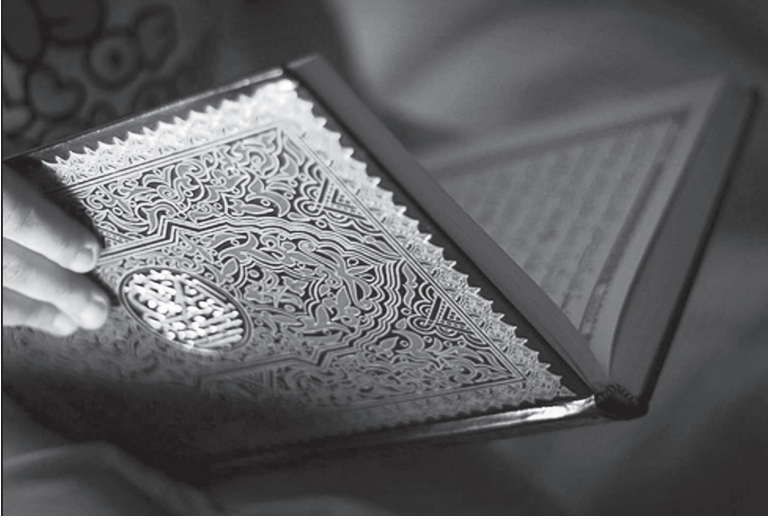
leştirdikleri söylenemez. Onlar ancak yol gösterirler ve açıklarlar. Kur'an'ın şu ayetleri, hidayetle yol gösterme ve açıklama anlamında olduğunu açıkça ortaya koymaktadır: “Musa kavmi içinde doğrulukla hakka götüren ve hak ile adalet yapan bir topluluk da vardır.” (Araf, 7: 159); “Gerçekten bu Kur'an da en doğru yola iletir.” (İsra, 17: 9); “Biz, harikulade güzel bir Kur'an dinledik, doğru yola iletiyor.” (Cin, 72: 1-2); “Kendine öncekini doğrulayan, gerçeğe ve doğru yola götüren bir kitap dinledik.” (Ahkaf, 46: 9) ve “(Başka) işaretlerde (yarattı). Yıldız(lar)la da onlar yol bulurlar.” (Nahl, 16: 16).

Allah hidayeti, “hidayeti artırma” anlamında da kullanarak şöyle buyurmaktadır: “Allah hidayete erenlerin hidayetlerini artırır.” (Meryem, 19: 76), “Biz de hidayetlerini artırmıştık. Biz onların kalplerini sağlam kıldık.” (Kehf, 18: 13-14) ve “Allah kimi doğru yola erdirmek isterse onun gönlünü de İslam'a açar.” (Enam, 6: 125). Bütün bu ayetlerden maksat; Allah'ın yaptığı lütuflar, teyit ve hatırlatmalarıdır. Bütün bunların hidayet

olarak nitelendirilmesi itaat için delil teşkil etmeleri yönündedir.

Hidayet bazen sevap anlamında kullanılmaktadır. Allah bu konuda şöyle buyurmaktadır: “Allah yolunda öldürülenlerin ise kesin olarak (Allah) amellerini giderip boşa çıkarmaz. Onları hidayete ileticek ve durumlarını düzeltecektir.” (Muhammed, 47: 4-5). Burada hidayetten kastedilen şey, sevaptır. Çünkü savuştan sonra hidayetten, iman ve delillerin getirilmesinin kastedilmesi mümkün değildir. Yine Allah şöyle buyurmaktadır: “İman edip salih ameller işleyenleri ise Rableri, imanları dolayısıyla doğru yola iletir. Naim cennetlerinde onların altlarından ırmaklar akar.” (Yunus, 10: 9). Allah burada hidayetten maksadın sevap olduğunu açıkça belirtmektedir.

Bazen de hidayetten, cennet ve faydalı yol kastedilmektedir. “Bizi doğru yola ilet.” (Fatiha, 1: 6) ayetinden kastedilen iki tevilden birisi de budur. Çünkü bu ayetten maksat, “Bizi cennet yoluna ilet.” demektir. Allah cennet yolunu için de yine bunu kullanmaktadır. “Allah'tan baş-

ka (taptıklarını). Onları cehennem yoluna yöneltin!” (Saffat, 37: 23). Allah kâfirlerin niteliği hakkında şöyle buyurmaktadır: “İnkâr edip zulmedenleri Allah affedecek değil. Onları cehennem yolundan başka bir yola çıkaracak da değil. Onlar cehennemde ebedî kalacaklardır. Bu da Allah’a göre çok kolaydır.” (Nisa, 4: 168-169). Buradaki hidayetten kastedilen şey, onların birisini bırakıp diğer yola bağlanmalarınıdır. Dolayısıyla Allah, zulmettikleri ve inanmadıkları halde onları cennet yoluna ulaştırmayacağını bildirmektedir. Aksine bu halleriyle onları cehennem yoluna götüreceğini bildirmektedir.

Bütün bunlardan anlaşıldığı üzere Allah’ın hidayet etmesi, doğru yolu gösterme ve açıklama anlamındadır. Bazen buna hidayetin artırılması da eklenmektedir. Bu tarz hidayeti Allah, sadece hidayete ulaşanlara verdiğinden dolayı iman edene tahsis etmektedir. Dolayısıyla bu da “lütuf” ve “sevap” gibi olmaktadır. Onun için Allah, bununla kâfiri değil mümini tahsis etmektedir. Buna göre kâfirin göğsünün imansızlık ile daralması, onu

küfründen vazgeçirebileceği için bu da Allah’ın bir tür lütuftur.

Kadı Abdülcebbar’a göre hidayet kavramına imanı ve itaati yaratma anlamının verilmesi ne dilde ne de kitapta mevcuttur. Sadece mümin hidayeti elde etmekle Allah Teâla da hidayet yolunu göstermekle nitelendirilmektedir.

B- Dalalet (sapkınlık) nedir?

Dalalet, helak olup buraya götüren yol anlamında kullanılmaktadır. Dalaletin, Allah’a nispet edilmesi caizdir. Fakat Allah’ın bizzat küfrü insanlarda yaratması, küfre çağırması ya da delilleri seçtirmemesi anlamındaki dalaleti, O’na nispet etmek caiz değildir. Zira Allah, bununla şeytanı nitelendirmiş ve bundan dolayı da onu yermiştir. Allah şöyle buyurmaktadır: “O (şeytan), sizden birçok kuşağı saptırmıştır.” (Yasin, 36: 62), “Firavun toplumunu saptırdı, doğru yola iletmedi.” (Taha, 20: 79), “Onlardan bir grup seni saptırmaya yeltenmişti.” (Nisa, 4: 113) Bu anlama yakın olmak üzere Allah yine şöyle buyurmaktadır: “O halde insanlar arasında hak ile hük-

met ve keyfe uyma. Yoksa seni Allah’ın yolundan saptırır.” (Sad, 38: 26), “Hayır onlar hayvanlar gibidir, hatta onlar daha da sapıktır.” (Furkan, 25: 44), “Azabı gördükleri zaman kimin yolunun sapık olduğunu bileceklerdir.” (Furkan, 25: 42), “Kim Allah’a ve resulüne karşı gelirse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.” (Ahzab, 33: 36) ve “Allah yanlış yola sapmamanız için size açıklıyor.” (Nisa, 4: 176). Allah küfrü yaratsaydı veya küfre davet etseydi bunu başkasına nispet etmez, bundan dolayı başkasını yermez ve saptıran da mazur olurdu. Çünkü (muhaliflerdeki) bu düşünceye göre kişiyi buna zorlayan ve bu fiili yaratan bizzat Allah’tır. Muhalifler, Allah’ın “Onunla birçoğunu saptırır” (Bakara, 2: 26) sözünden maksadın ödül ve ceza olmasına itiraz etseiler onlara şöyle cevap verilir:

Dalaletten maksadın ceza olduğu sabit olunca metinde bir hazfın olduğuna hükmedilerek şöyle takdir edilir: Allah, küfürle “ahirette birçok kimseyi saptırır” çünkü buna inanmayı cezalandırma veya cennet yolundan alıp cehennem yoluna götürme anlamında, Allah onu ahirette saptırır.

Allah, “Onunla çoğunu hidayete erdirir.” (Bakara, 2: 26) sözünü de iki şeyden birisini kastetmiştir: Ya delalet ve açıklamayı kastederek bununla birçok kimseyi tahsis etmiştir. Çünkü hidayeti bulanlar, Allah’ın tahsis ettiği bu kimselerdir. Nitekim ayetin başında da ifade ettiğimiz gibi Allah, muttakileri de bununla tahsis etmiştir. Ya da “Onunla ahirette birçok kimseyi cennet yoluna iletir.” anlamını

kastetmiştir. Bütün bunlar, muhaliflerin söylediklerine bu ayetin işaret etmediğini göstermektedir.

Ayrıca şöyle denilmiştir: Onlar, Allah'ın getirdiği darb-ı meselden ibret almadıklarında Allah mecaz olarak dalalet kelimesini kendisine nispet etti. Nitekim Allah'ın "*Samiri onları sapırttı.*" (Taha, 20: 85) ve "*Rabbim onlar, insanlardan birçoğunu şaşırtdılar*" (İbrahim, 14: 36) ayetleri de bu anlamdadır. Çünkü onlar, Samiri'nin çağrısına uyarak ve putlar nedeniyle yoldan sapmışlardı. Nitekim Araplar da birisinin çalışmasının başkasında yorgunluk, cimrilik ve korku meydana getirmesini ifade etmek üzere, "Onu yordu ve cimri yaptı." demektedirler. Dilde bunun örnekleri çoktur.

Sonra muhaliflere şöyle denilir: Şayet söyledığımız gibi dalaletten maksat ukubet (ceza) olmasaydı Allah'ın bununla yergide bulunarak şöyle demesi de mümkün olmazdı: "*Allah'ın onunla sapıklığa düşürdükleri, fasıklardan başkaları değildir. Bunlar, Allah'a vermiş oldukları sözü kesinlik kazandırdıktan sonra bozarlar.*" (Bakara, 2: 26-27) Allah bu ayette, onların niçin azabı hak ettiklerini belirtmektedir. Aynı zamanda Allah, bu durumda onlara fiski ve sözün bozulmasını da izafe edemezdi. Aynı şekilde onları zarar edenler olarak da nitelendiremezdi. Çünkü dilde zarar eden, sonuçta kendisine zarar veren bir iş yapandır. Eğer onlar böyle bir fiil işlemeselerdi Allah da onları bu şekilde nitelendirmezdi. Bizim bu söylediklerimiz doğru olmasaydı bu ayetin hemen ardın-

dan Allah'ın, "*Allah'ı nasıl inkâr edersiniz ki siz ölü idiniz. Allah sizi diriltti.*" (Bakara, 2: 28) ayetini zikretmesi de mümkün olmazdı. Hâlbuki Allah bu ayette onları eleştirmekte ve kınamaktadır. Bu söylediğimizi Allah'ın nimetlerinin zikredilmesi de desteklemektedir. Bütün bunlara rağmen onlar hiç bir fiil işlemleri mümkün olabilir mi?

C- Allah kullarını güçlerinin yetmeyeceği şeyle sorumlu tutar mı?

Muhaliflerimiz şu ayetle Allah'ın güç yetirilemeyen ile kullarını sorumlu tutabileceğini kanıtlamak istemektedir: "*Âdem'e bütün adları öğretti. Sonra onları meleklere arz ederek 'Eğer doğru sözlü iseniz şunların adlarını bana bildirin.' dedi.*" (Bakara, 2: 31). Hâlbuki Allah bu isimleri, kendisine haber verme imkânını onlara vermemişti. Çünkü onlar bu isimleri bilmiyorlardı. Görüldüğü üzere bu ayet, bizlerin "istitaat" ve "mahlûk" hakkındaki görüşüne delalet etmektedir.

Buna şöyle cevap verilir: Bu durum, sorumluluk yüklemeye şart kılındığına göre mükellefin bunu bilmesi zorunludur. Böylece sorumlu olduğu şeyi, şartları meydana gelince eda ettiğini bilelsin ve şartları meydana gelmeyince de aksini bilsin. Bu gerekli olduğuna ve onlar da bunu bilmediklerine göre sorumluluk kalkmıştır. Bundan Allah'ın onları her halükârda sorumlu kıldığı sonucu çıkmamaktadır ki bunda muhalifler için bir delil olsun. Bu, aynen Allah'ın namaz kılana suyu bulması halinde temizlenmeyi emretmesi gibi-

dir. Hâlbuki suyu bulamasa temizlenmekle emredilmiş olması gerekmemektedir. Sonuçta muhaliflerin, "Allah'ın güç yetirilemeyenle sorumlu tuttuğu" şeklindeki görüşlerini, bu ayete dayandırmaları mümkün değildir. Ayrıca biz biliyoruz ki bu ayet, ne teklif ve ne de emirdir. Aksine bu, takrir ve azarlamadır.

Bazen emir kalıbı, emir anlamında değildir. Aksine tehdit, takrir, azarlama ve ibahe için olabilmektedir. Bunu da sözün bağlamından tespit edebiliyoruz. Belirttiğimiz gibi kelamın (sözün) başı bunun emir değil, azarlama olduğuna delalet etmektedir. Allah'ın daha sonraki şu ifadesi de birincisinden maksadın azarlama olduğunu göstermektedir: "*Allah 'Ey Âdem! Şunların adlarını onlara bildir.' dedi. Âdem kendilerine, o varlıkların adlarını bildirince Allah meleklere, 'Ben göklerin ve yerin gizliliklerini bilirim. Sizin açığa vurduğunuz ve gizlediğiniz her şeyi de bilirim, dememiş miydim!' dedi.*" (Bakara, 2: 33). Şayet teklif olsaydı bu durumda Âdem'in isimleri onlara haber vermesiyle durumunun değişmemesi gerekiyordu. Aynı zamanda Allah'ın "*Ben göklerin ve yerin gizliliklerini bilirim.*" sözünün de bir anlamı kalmazdı. Bu ayetler takrir anlamı verilince ayetler arasındaki ahenk de güzelce sağlanmış olur. Çünkü Allah Âdem'e haber verdikten sonra onlara Âdem'i ayrıntılı bir şekilde isimlerle tahsis ettiğini ve gaybı bildiğini açıklamaktadır. Bunun için Allah'ın Âdem'e gelecekteki işleri bildirmesi ve onu bununla tahsis etmesi mümkündür.

A. Kulların doğru yolu bulmaları Allah'ın dilemesinin mi sonucudur?

Muhafizlerimize göre Allah, kulların işlediklerini irade ettiği-zikrederek şöyle buyurmaktadır: “*Bunun üzerine ‘Rabbine dua et de, onun nasıl bir şey olduğunu iyice açıklasın. Çünkü bize göre sığırlar hep birbirlerine benziyor. Allah dilerse biz doğru olanı buluruz.’ dediler.*” (Bakara, 2: 70). Görüldüğü üzere Allah, onların yol bulmalarının kendi meşiet-i (irade) ile meydana geleceğini beyan etmektedir.

Buna şöyle cevap verilir: Bu ayetin zahiri (açık anlamı), sadece Allah'ın istemesi halinde onların hidayeti bulabileceğine delalet etmekte, bunun dışında herhangi bir şeye işaret etmemektedir. Mutezile bilginleri olarak bizler de bunu savunuyoruz. Çünkü Allah kulunu ihtida (doğru yolu bulma) ile sorumlu tutmasaydı kulun onu işlemesi mümkün olmazdı. Kulun onu yapması, Allah'ın ihtidayı onun için mümkün kılması ve ondan dilemesi ile mümkün olabilmektedir. Bizim bütün ibadetlerdeki düşüncemiz bundan ibarettir.

Sonuç

Görüldüğü gibi Mutezile, İslam kültüründe düşünsel bir hareketliliğe imza atmıştır. Mutezile'nin Kur'an ayetlerinin dil merkezli yorumları yok sayılmamalı, Kur'an algımızı gözden geçirme olanağı olarak görülmedir. Bu yazıda, *Müteşabihu'l-Kur'an* adlı eserindeki bazı ayet yorumlarına yer verdiğimiz Mutezili âlim Kadı Abdülcebbar, mezhebî yaklaşımına karşıt gör-

düğü yaklaşımları ve o yaklaşımlara kanıt olduğu söylenen ayetleri ele almakta; akli deliller ile Arap dilinin özelliklerini temel alarak itirazlarını ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Abdülhamid, İrfan, “Ebû'l-Hasan Eşari”, *TDV İslam Ansikl.*, Ankara, 1995, (444-447).
- Aybakan, Bilal, “Şâfiî Mezhebi”, *TDV İslam Ansikl.*, Ankara, 2010, (233-247).
- Bardakoğlu, Ali, “Hanefî Mezhebi”, *TDV İslam Ansikl.*, Ank., 1997, (1-21).
- Çelebi, İlyas, “Sâhib b. Abbâd”, *TDV İslam Ansikl.*, Ankara, 2008, (512-515).
- Gölcük, Şerafettin, “Ebû Abdullah el-Basrî”, Ank., 1994, (84-85).
- Pakiş, Ömer, “Kada Abdülcebbar ve Müteşabihu'l-Kur'an Adlı Eseri”, *Araşan Sosyal Bilimler Enstitüsü İlmî Dergisi*, s. 7-8, Bişkek, 2009. (61-141)

Dipnotlar

- 1 Selçuklu Devleti'nin başkenti olmasıyla ünlüdür. 1194 yılında Harzemşahlar ile Irak Selçuklular arasında yapılan büyük savaş da burada gerçekleşmiştir. Savaşın sonra Harzemşahların idaresine geçen şehir, sırayla İran ve Osmanlı Devleti arasında el değiştirdi. İran-İrak Savaşı sırasında yerle bir edilen şehir, günümüzde İran sınırları içindedir.
- 2 Büveyhî veziri, âlim, edip ve şairi. Tam adı, Ebû'l-Kâsım İsmâil b. Abbâd b. el-Abbâs et-Tâlekânî'dir (ö. 385/995). Kadîlkudât makamına getirdiği Kadı Abdülcebbar ile aralarında dostluk bulunmasına rağmen Abdülcebbar onun işlediği günahlardan dolayı tövbe etmeden öldüğünü iddia ederek cenaze namazını kıldırmadı. Bunun üzerine 983-997 yılları arasındaki Büveyhî hükümdarı Fahrüddevlî (ö. 387/997) onu görevden alıp yerine Kadı Ebû'l-Hasan el-Cürçânî'yi getirdi (Yâkut, VI, 299) bkz. Çelebi, İlyas, “Sâhib b. Abbâd”, *TDV İslam Ansikl.*, c. XXXV, Ankara, 2008, s. 512.
- 3 Tam adı Ebû'l-Hasan Ali b. İsmâil b. Ebî Bişr İshâk b. Sâlim el-Eş'arî el-Basrî'dir (ö. 324/935-36). Eş'ariyye mezhebinin kurucusudur. Yemen'deki Eş'ar kabilesine mensup olan sahâbî Ebû Mûsâ el-Eş'arî'nin soyundan geldiği için Eş'arî nisbesiyle tanınmıştır. Ehl-i sünnet akidesinin gelişip yayılmasına olan önemli katkılardan dolayı “Nâsürüddin” lakabıyla da anılır bkz. Abdülhamid, İrfan, “Ebû'l-Hasan Eşari”, *TDV İslam Ansikl.*, c. XI, Ankara, 1995, s. 444.
- 4 Hicrî ilk iki yüzyılda (VII-VIII. yüzyıllar) ortaya çıkan Medine merkezli Hicaz fıkhi ile Küfe merkezli Irak

fikhını yakından tanıma ve eleştirme imkânı bulup bu iki eğilim arasında özgün bir sentez gerçekleştiren İmam Şafî'ye (ö. 204/820) nispet edilen fıkıh doktrini ve bu çizgide üretilen fıkıh birikimi Şafîî mezhebi (Şafîiyye) diye adlandırılmış, bu mezhebe mensup fakihlere ve mezhebin görüşüyle amel eden kişilere Şafîî denmiştir bkz. Aybakan, Bilal, “Şafîî Mezhebi”, *TDV İslam Ansikl.*, c. XXXVIII, Ankara, 2010, s. 233.

- 5 Bu mezhep; fikhî ve itikadî mezheplerin çoğunluğu kurucusu sayılan kişilerin isimlerine nispetle adlandırıldığı ve öylece meşhur olduğu gibi, hicrî ilk iki yüzyılda Küfe merkezli olarak Irak bölgesinde başlayan ve daha sonraki yüzyıllarda giderek gelişip yaygınlaşan Irak fıkhi, bu fikhın metodoloji, doktrin ve sistematizmasının oluşmasında en büyük paya sahip bulunan Ebû Hanîfe'ye nispetle Hanefî mezhebi (Hanefîiyye) olarak adlandırılmış, bu mezhebe mensup olan fakihlere ve bu mezhep görüşüyle amel eden kişilere de Hanefî denilmiştir bkz. Bardakoğlu, Ali, “Hanefî Mezhebi”, *TDV İslam Ansikl.*, c. XVI, Ank., 1997, s. 1.
- 6 Tam adı Ebû Abdillâh el-Hüseyn b. Ali b. İbrâhîm el-Basrî el-Kâğadî'dir (ö. 369/979-80). Mutezilenin önde gelen kelâm âlimlerinden ve Hanefî hukukçusudur. Büyük ihtimalle, 311 (923) yılından itibaren devamlı bir tehlike teşkil eden Karmatîler'in şerrinden kurtulmak için genç yaşta Basra'dan ayrıldı. O dönemde Askerimükrem'de bulunan ve Mutezilenin Basra ekolünün temsilcileri sayılan Ebû Hâşim el-Cübbâî ile öğrencisi Ebû Ali İbn Hallâd el-Basrî'den istifade etti. Gayreti ve çalışkanlığı sayesinde onların seviyesini aştı. Ömrünün büyük bir kısmını Bağdat'ta geçirdi. Uzun süre Hanefî fakih Ebû'l-Hasan el-Kerhî'nin derslerine devam ederek Hanefî fikhını öğrendi. Zühd ve ibadet yanında öğretim faaliyetlerine ağırlık verdi. Gündüzleri ikindiye kadar istirahat eder, gece boyunca da ders okutur ve telifle meşgul olurdu bkz. Gölcük, Şerafettin, “Ebû Abdullah el-Basrî”, Ank., 1994, c. X, s. 84.
- 7 Pakiş, Ömer, “Kadı Abdülcebbar ve Müteşabihu'l-Kur'an Adlı Eseri”, *Araşan Sosyal Bilimler Enstitüsü İlmî Dergisi*, s. 7-8, Bişkek, 2009, s. 62.
- 8 A.g.m.